

- Dakle, gospodine Klauser, da li Mami Džejn treba da umre? - Ma nosite se svi do đavola. - Da li je to da ili ne? - A šta vi mislite?

Oktobra 1987, CRB - izdavačka kuća koja je pune dvadeset dve godine objavljivala avanture legendarnog Balon Maka - odlučila je da raspiše referendum na kojem bi se njihovi čitaoci izjasnili da li Mami Džejn treba da umre ili ne. Balon Mak je bio slepi superheroj koji je danju radio kao zubar a noću pobedivao Zlo zahvaljujući natprirodnim moćima vlastite pljuvačke. Mami Džejn je bila njegova majka..Čitaoci su je mahom veoma voleli: skupljala je stare indijanske skalpove a

uveče je svirala kontrabas u jednom crnačkom bluz sastavu. Ona je bila belkinja. Ideja da se ona ukloni pala je na pamet komercijalnom direktoru CRB-a -jednom veoma povučenom gospodinu koji je imao samo jednu strast: električne voziće. On je smatrao daje Balon Mak dospeo na slepi kolosek i da su mu potrebni novi podsticaji. Smrt majke -koja završava pod vozom bežeći od jednog paranoidnog skretničara - pret-voriće ga u smrtonosnu lavinu gneva i bola, to jest u sliku i priliku njegovog prosečnog čitaoca. Ideja je bila kretenska. Ali ni prosečan čitalac Balon Maka nije bio ništa bolji.

I tako, oktobra 1987, CRB je ispraznila jednu prostoriju na drugom spratu i u nju smestila osam devojaka sa zadatkom da odgovaraju na telefonske pozive i prikupljaju mišljenja čitalaca. Pitanje je glasilo: da li Mami Džejn treba da umre?

Od pomenutih osam devojaka četiri su bile zaposlene u CRB-u, dve je poslao biro rada, jedna je bila unuka direktora kuće. Poslednja, devojka od tridesetak godina, iz Pomone, bila je tu pod privremenim ugovorom koji je izvojevala tako što je dala tačan odgovor u jednom radio-kvizu („Stajete li za Balon Mak mrzi najviše na svetu?“ „Čišćenje kamenca.“) Sa sobom je uvek nosila jedan mali kasetofon. Svaki čas bi ga uključila i nešto pričala u njega.

Zvala se Šaci Šel.

U deset i četrdeset pet dvanaestog dana referenduma - kada je smrt Mami Džejn vodila sa 64 prema 30 (preostalih 6% je smatralo da svi treba da se nose u materinu, i javljali su se da to kažu) - telefon za kojim je sedela Šaci Šel oglasio se dvadeset prvi put, Šaci je u formular zapisala broj 21 i podigla slušalicu. Usledio je ovakav razgovor.

- CRB, dobar dan.

- Dobar dan, je li već stigao Dizel? -Ko? - Znači još nije stigao...

- Ovo je CRB, gospodine. - Da, znam.

- Vi mora da ste pogrešili telefon.

- Ne, ne, sve je u redu, a sad me slušajte... - Gospodine...

- Da?

- Ovo je CRB, referendum „Da li Mami Džejn treba da umre?“ - Hvala, znam.

- Da li biste onda bili tako ljubazni da mi kažete svoje ime? - Moje ime nije bitno...

- Morate mi ga reći, takva je praksa. - OK, OK... Guld... zovem se Guld. - Gospodin Guld.

- Da, gospodin Guld, a sad ako bih mogao... - Da li Mami Džejn treba da umre? -Molim?

-Treba da mi kažete šta vi mislite... da li Mami Džejn treba da umre ili ne.

-O, bože...

- Vi znate ko je Mami Džejn, zar ne? -Naravno da znam, ali...

- Vidite, vi samo treba da mi kažete da li mislite da... - Hoćete li me saslušati na trenutak? -

Naravno. - Dobro, učinite mi uslugu i pogledajte oko sebe. -Ja?

-Da.

-Ovde?

- Da, tamo, po prostoriji, učinite mi to zadovoljstvo. - OK, gledam.

- Dobro. Da li slučajno vidite jednog dečaka ošišanog na nulu koji drži za ruku jednog veoma velikog tipa, ali zaista velikog, poput diva, s ogromnim cipelama i u zelenoj jakni?

- Ne bih rekla.

- Jeste li sigurni? - Da, sigurna sam.

- Dobro. U tom slučaju još nisu stigli. - Nisu.

- OK, želeo bih onda nešto da vam kažem. -Da? -Ta dvojica nisu zli. -Je 1'?

- Nisu. Kad budu stigli polupaće sve što im se nađe na putu, i vrlo je verovatno da će uzeti vaš telefon i obmotati vam ga oko vrata, ili već tako nešto, ali ta dva dečaka nisu zli, kunem vam se, to je samo zato... - Gospodine Gulde... -Da?

- Možete li mi reći koliko vam je godina? - Trinaest.

- Trinaest?

- Dvanaest... da budem precizan, dvanaest.

- Slušaj Gulde, da li je možda tvoja mama tu negde?

- Moja mama je otišla pre četiri godine, sada živi s jednim profesorom koji proučava ribe, ponašanje i navike riba, jednim etologom, da budem precizan.

- Zao mi je.

- Ne treba da vam bude žao, takav je život, šta možete. -Stvarno? - Stvarno. Ne verujete?

-Da... verujem daje tako... nisam baš sigurna, pretpostavljam daje tako.

- Tako je, sto mu gromova.

- Imaš dvanaest godina, je 1'da? - Sutra punim trinaest, sutra. - Super

- Super.

- Srećan rođendan Gulde. -Hvala.

-Videćeš da je super imati trinaest godina. -Nadam se. - Puno sreće, zaista.

-Hvala.

- Je 1'tvoj tata tu negde u blizini, a? -Nije. Na poslu je.

-Tja.

- Moj otac radi za vojsku. - Super.

- Je 1' vama uvek sve tako super? -Molim? - Je 1' vama uvek sve tako super? - Da... mislim da jeste.

- Super.

- Zapravo... često je tako, eto. -To je sjajno.

- Dešava mi se čak i u najčudnijim momentima. - Mislim da je to sjajno, zaista.

- Jednom sam bila u nekom restoranu brze hrane, na autoputu 16, na samom izlasku iz grada, zaustavila sam se kod jednog restorana brze hrane, ušla sam i stala u red, za kasom je bio neki Vijetnamac, nije gotovo ništa razumeo, te red praktično nije ni odmicao, kazali bi mu jedan hamburger a on bi rekao Šta?, možda mu je to bio prvi dan na poslu, ne znam, i tako sam počela da gledam unaokolo, po restoranu,

bilo je tu pet-šest stolova i svi ti ljudi koji su jeli, toliko različitih lica i pred svakim je stajalo nešto drugo, kotlet, sendvič, chili, svi su jeli, i svi su bili obučeni upravo onako kako su želeli, ustali su tog jutra i izabrali šta će obući, onu crvenu košulju, haljinu utegnutu preko grudi, upravo ono što su želeli, i sada su sedeli tu, i svako od njih je imao jedan život za sobom i jedan pred sobom, ovde su bili u tranzitu, sutra će sve ponoviti iz početka, onu plavu košulju, dugačku haljinu, i nema sumnje daje ona plavuša s pegicama imala majku koja leži u nekoj bolnici, sa katastrofalno lošom krvnom slikom, ali sada je bila tu, odvajajući zago-rele krompiriće od onih ostalih, čitajući novine oslonjene o slanik u obliku benzinske pumpe, bio je tu i neki tip obučen od glave do pete kao igrač bejzbola, iako verovatno godinama nije kročio na teren, sedeo je sa svojim malim sinom, i neprekidno gaje lupao po glavi, otkozadi, i svaki put dečak bi popravio kapu, kapu za bejzbol, a otac tras, još jednu zaušku, i sve to dok su jeli, ispod televizora okačenog o zid, ugašenog, uz buku sa druma, koja je nadolazila u talasima, dok su u ćošku sedela neka dvojica, veoma otmeno obučeni, u sivo, dva muškarca, od kojih je

jedan sasvim neprikriveno plakao, bilo je sumanuto, ali plakao je, nad šniclom sa krompirićima, plakao je nečujno, a onaj drugi kao da to nije ni primećivao, i pred njim je stajala šnicla, jeo je, sam, a onda je u l

jednom momentu ustao, otišao do susednog stola, uzeo bočicu kečapa, vratio se na svoje mesto i pažljivo, da ne uprlja svoje sivo odelo, nasuo malo kečapa u tanjir onog drugog, onog što je plakao, i nešto mu je šapnuo, ne znam šta, potom je zatvorio bočicu i nastavio da jede, njih dvojica u ćošku, i sve to oko njih, i sladoled od višnje razmrljan po podu, i tabla na vratima toaleta na kojoj je pisalo ne radi, sve sam to videla i bilo je sasvim jasno da tu ne može biti drugog

komentara osim koji užas, da se isповраćaš od tuge, a umesto toga, dok sam tako stajala u redu a onaj Vijetnamac i dalje ništa nije kapirao, odjednom pomislih Bože kakva divota, došlo mi je Čak i da se nasmejem, gle kako je sve ovo lepo, i to baš sve, do poslednjeg ugaženog otpatka na podu, do poslednje umašćene salvete, iako ne znajući zašto, ali znajući da je istinito, sve je bilo neviđeno lepo. Sumanuto, zar ne?

- Čudno.

- Treba da me je sramota što to pričam. - Zašto?

-Ne znam... ljudi takve stvari obično ne pričaju... - Meni se dopalo.

-Ma daj...

-Ne, stvarno, naročito epizoda sa kečapom... - Uzeo je kečap i nasuo mu... -Kapiram. - Onako u sivom odelu.

- Smešno.

- Eto.

-Eto.

-Gulde? -Da.

- Drago mi je što si nazvao. -Hej, ne, stani... - Ovde sam. -Kako se zoveš?

- Šaci. -Šaci.

- Zovem se Šaci Šel. -ŠaciŠel. - Da.

- I tamo nema nikoga ko ti obavija telefonski gajtan oko vrata, a? -Ne. - Hoćeš li se setiti, kad budu došli, da nisu zli?

- Videćeš da neće doći.

- Na to ne računaj, sigurno će doći... - Zašto misliš, Gulde?

- Dizel obožava Mami Džejn. A on je visok dva metra i četrdeset šest santimetara.

- Super.

- Zavisi. Kad je mnogo ljut uopšte nije super. - A je 1' sada mnogo ljut?

- Bila bi i ti kad bi raspisali referendum kako bi ucmekali Mami Džejn, a Mami Džejn je slučajno tvoj ideal majke.

- To je samo referendum, Gulde.

-Dizel kaže daje sve to čista prevara. Već odavno su odlučili daje ucmekaju, to rade samo da bi sačuvali obraz.

- Možda greši.

- Dizel nikada ne greši. On je ogroman. - Koliko ogroman?

- Jako.

- Jednom sam bila sa nekim tipom koji je mogao da zabije loptu u koš a da nije morao čak ni da se popne na prste.

- Stvarno?

- Inače je cepao karte u bioskopu. - Jesi li ga volela?

- Kakvo je to pitanje, Gulde? - Rekla si da si bila s njim.

- Da, bili smo zajedno. Bili smo zajedno dvadeset jedan dan. -1 onda?

- Ne znam... bilo je sve pomalo komplikovano. -Da... i za Dizela je sve pomalo komplikovano.

-Tako ti je to.

- Njegov otac je morao da mu napravi šolju po mjeri, koštalo ga je čitavo bogatstvo.

- Rekoh ti, sve je pomalo komplikovano.

- Tja. Kada je Dizel pokušao da ide u školu, tamo, u Tejton, došao je ujutru...

-Gulde? -Da.

- Izvini me na čas. ;

- OK.

- Ostani na vezi, važi? -OK.

Šaci Šel prebaci vezu na čekanje. Zatim se okrete ka gospodinu koji je stajao ispred njenog stola i posmatrao je. Bio je to šef odeljenja za razvoj i unapređenje. Zvao se Belerbaumer. Bio je jedan od onih koji sisaju dršku od naočara.

- Gospodine Belerbaumer? Gospodin Belerbaumer pročisti grlo. - Gospođice, vi pričate o divovima. -Tojetačno.

- Razgovarate već dvadeset minuta i pričate o divovima. - Dvadeset minuta?

- Juče ste dvadeset sedam minuta veselo čavrljali sa nekim službenikom berze koji vam je na kraju predložio da se udate za njega. - Nije znao ko je Mami Džejn, morala sam...

- A dan pre toga ste visili na telefonu sat i jedanaest minuta ispravljajući zadatke nekog nedotupavnog derana koji vam je nakon toga dao odgovor: a zašto ne skenjate Balon Maka?

- To možda i nije tako loša ideja, ako bolje razmislite.

- Gospođice, taj telefon je vlasništvo CRB-a, a vi ste plaćeni da

izgovorite jednu jedinu prokletu rečenicu: Da li Mami Džejn treba da umre?

- Dajem sve od sebe.

- Ja takođe. I stoga moram da vas otpustim, gospođice Šel. - Molim?

- Prinuđen sam da vas otpustim, gospođice. - Vi to ozbiljno?

- Žao mi je.

- Gospodine Belerbaumer? -Kažite.

- Nećete se ljutiti ako završim razgovor? - Koji razgovor?

- Razgovor. Imam na vezi jednog dečaka koji čeka.

• Završite razgovor. •Hvala. •Molim. •Gulde? Halo?

• Moram da prekinem, Gulde. - Upravo su me otpustili. - Super.

- Nisam baš sasvim sigurna.

- Ako ništa drugo neće tebe udaviti. -Ko? - Dizel i Pumerang.

- Onaj div?

-Div je Dizel. Pumerang je onaj drugi, onaj bez kose. Menije. -Pumerang.

-Da. Nem je. Ne govori. Čuje ali ne govori. - Zaustaviće ih na ulazu.

-Njih dvojica se uglavnom ne daju zaustaviti. - Gulde?

-Da.

- Da li Mami Džejn treba da umre? - Ma nek' se nose u materinu.

- „Ne znam." OK.

- Kaži mi nešto, Šaci?

- Sad moram da idem. -Samo jedno. -Reci. - Ono mesto, onaj restoran brze hrane... -Da...

- Mislio sam... to mora da nije loše mesto... -Onako...

- Palo mi je na pamet da bih voleo tamo da proslavim rođendan. - Kako to misliš?

- Sutra... rođendan mi je... mogli bismo svi da odemo tamo da

jedemo, možda su još uvek tamo ona dvojica u sivom, oni s kečapom. - Čudna ideja, Gulde.

- Ti, ja, Dizel i Pumerang. Ja plaćam. -Ne znam.

- To je dobra ideja, veruj mi. - Možda.

-85.56.74.18. -Staje to?

- Moj telefon, javi mi se ukoliko želiš, OK? -Ne deluješ kao da imaš trinaest godina.

- Punim ih sutra, da budemo precizni. -To je tačno. - Onda dogovoreno. -Da.

- Dogovoreno.

- Gulde? -Da? -Ćao. - Ćao Šaci. -Ćao.

Šaci Šel pritisnu plavo dugme i isključi liniju. Trebalo joj je nešto vremena da potrpa svoje stvari u torbu, bila je to žuta torba sa natpisom Spasite planetu Zemlju od lakovanih noktiju na nogama. Pokupila je i uramljene fotografije Volta Diznija i Eve Braun. I mali kasetofon koji je uvek nosila sa sobom. Svaki čas bi ga uključila i nešto pričala u njega. Ostalih sedam devojaka su je gledale, nemo, dok su telefoni zvrjali u prazno, blokirajući dragocene podatke vezane za sudbinu Mami Džejn. Ono stoje imala da kaže Šaci Šel je rekla izuvajući patike i obuvajući cipele sa štiklom.

- Za vašu informaciju, kroz koji minut na ova vrata će ući jedan div i jedan tip obrijane glave, mutav, polupaće sve oko sebe i udaviće vas telefonskim gajtanima. Div se zove Dizel, a mutavac Pumerang. Ili obrnuto, nisam sigurna. Bilo kako bilo: oni nisu zli.

Fotografija Eve Braun imala je ram od crvene plastike, i jednu nožicu na poledini, presvučenu tkaninom, savitljivu: kako bi je držala uspravnom, ako zatreba. Ona, Eva Braun, imala je doista lice Eve Hraun.

„Kapiraš?”

„Manje-više.”

„Radio je kao pijanista u jednom velikom tržišnom centru, u prizemlju, ispod pokretnih stepenica, prostrli su na pod parče crvenog tepiha i na njega postavili jedan beli klavir i on je svirao šest sati dnevno, u fraku, Sopena, Kola Portera, takve stvari, sve napamet. Dali su mu i jednu otmenu karticu na kojoj je pisalo Naš pijanista će se odmah vratiti: kada je morao da ide u klozet stavljao bi je na klavir. Potom se vraćao i počinjao iz početka. Nije bio zao kao ostali očevi, hoću da kućem, zao na onaj način... on nije nikog tukao, nije pio, nije tucao .sekretaricu, ništa od toga, bio je od onih koji čak ni auto nisu imali, vodio je računa da ne kupi auto koji bi bio suviše... suviše nov, ili lep, mogao je to da uradi, ali nije, vodio je o tome računa, to je kod njega bilo spontano, ne verujem da se radilo o unapred smišljenom planu, nije lo uradio i tačka, ništa od tih stvari nije radio, i upravo je u tome bio problem, kapiraš? to je bio uzrok problema... što ih nije radio, te stvari,

15i hiljadu drugih, svirao je i tačka, samo to je radio, kao da ga je život uvredio, a on se tada povukao u taj svoj posao koji je ličio na poraz, bez imalo želje da se izvuče, bio je poput crne rupe, poput bezdana nesreće, a tragedija, ona prava tragedija, suština čitave te tragedije bila je u tome što nas je u tu rupu veoma vesto uvukao, mene i moju majku, ništa drugo i nije radio osim što nas je u nju uvlačio, sa zadivljujućom upornošću, po ceo čekati dan, svakog sekunda, posvetivši sve ono što je u životu činio toj manijačkoj potrebi da dokaže jednu pogubnu teoriju, sledeću teoriju, daje on takav samo zbog nas dve, zbog mene i moje majke, to je bila ta teorija, zbog nas dve, zato što postojimo, za naše dobro, zbog toga da bi nas spasao, zbog zbog zbog, sve vreme nas je samo podsećao na tu idiotsku teoriju, čitav njegov život sa nama sastojao se u neprekidnom i iscrpljujućem isticanju tog stava, koji je on smišljeno, na najokrutniji i najlukaviji mogući način iskazivao, to jest ne izgovarajući ni reč, nikada o tome ne pričajući, nikada o tome nije pričao, mogao je to da nam kaže, otvoreno, ali nikada ništa nije rekao, ni jednu jedinu reč, i

to je bilo grozno, bilo je okrutno, nikada ništa ne reći, a onda ti to naturati na nos čitav bogovetni dan, time kako je sedeo za stolom, i onim što je gledao na televiziji, pa čak i time kako se šišao, i svim onim prokletim stvarima koje nije radio, i izrazom sa kojim bi te

posmatrao... bilo je okrutno, to je nešto što može da te izludi, mene je izludelo, bila sam dete, dete ne može da se brani, deca su prasci ali od izvesnih stvari ne umeju da se odbrane, to je kao kada ih bijes, šta može jedno dete, ne može ništa, ja nisam mogla ništa da učinim, izludela sam i kraj, i tako mi je jednog dana majka ispričala priču o Evi Braun. Bio je to lep primer. Hitlerova ćerka. Rekla mi je da treba da mislim na Evu Braun. Njoj je uspeo, rekla je, uspeće i tebi. Bila je to čudna priča, ali je imala efekta. Rekla mi je da kada se on ubio, na kraju, otrovavši se cijankali-jumom, ona se ubila sa njim, bila je tamo, u bunkeru, i ubila se sa njim. Jer čak i u najgorem ocu ima nečeg dobrog, rekla je. I to nešto treba naučiti da voliš. Ja sam razmišljala. Pitala sam se šta je to moglo biti dobro u Hitleru, i oko toga sam ispredala raznorazne priče, tipa on koji se uveče vraća kući, umoran, i tiho govori, i seda ispred kamina, zureći u vatru, mrtav umoran, a ja, koja sam Eva Braun, je 1'?, devojčica s plavim kikirikama, i alabasterski belim nogama pod suknjom, ja sam ga gledala ne prilazeći, iz susedne sobe, a on je bio tako božanstveno umoran, sa svom tom krvlju koja je liptala svuda unaokolo, prelep u svojoj uniformi, mogla sam samo da stojim i da ga gledam, krv bi tada nestala i ostao bi samo umor, onaj predivni umor, koji me je očaravao, sve dok se on u jednom trenu ne bi okrenuo ka meni, ugledao me, nasmešio mi se, i ustao, ophrvan tim očaravajućim umorom i pošao ka meni, prišao mi, i šćućurio se pored mene: Hitler. Grozno. Pričao mi je nešto tihim glasom, na nemačkom, a onda me je rukom, desnom rukom, lagano milovao po kosi, i koliko god to zvučalo jezivo, ta ruka je bila nežna, i topla, i blaga, imala je u sebi neku mudrost, bila je to ruka koje te je mogla spasiti, i koliko god to zvučalo ogavno, ruka koju bi mogao voleti, koju si na kraju i voleo razmišljajući kako je to lepo što desna ruka tvoga oca, tako nežna, počiva na tebi. Takve stvari sam premetala po glavi. Da bih se istrenirala, shvataš? Na Evi Braun sam se trenirala. Vremenom sam postala veoma vesta. Uveče bih zurila u svoga oca koji je u pižami sedeo ispred televizora, sve dok ne bih videla Hitlera, u pižami ispred televizora. Zadržala bih tu sliku neko vreme, dobro je upila, potom bih je napustila i vraćala se svom ocu, njegovom pravom licu: bože, bilo

je tako nežno, tako umorno i nesrećno. Potom sam se vraćala Hitleru, potom bih ponovo prešla na svog oca, išla sam napred-nazad u mašti i to je bio način da pobegnem od torture, ćutnji, svih tih govana. Delovalo je. Ne baš uvek, doduše. Šta ćeš. Mnogo godina kasnije pročitala sam u nekom časopisu da Eva Braun nije bila Hitlerova ćerka već ljubavnica. Ili žena, ne znam tačno. Jednom rečju, išli su u krevet. To me je pogodilo. Stvorilo mi je strašnu zbrku u glavi. Pokušala sam da nekako drugačije presložim stvari, ali nije bilo šanse. Nije mi polazilo za rukom da iz glave izbacim sliku Hitlera koji prilazi toj devojčici i počinje da je ljubi i sve ostalo, da se ispovraćaš, a ta de-vojčica sam bila ja, Eva Braun, a on bi se pretvorio u mog oca, totalni raspad, odvratno. Razbila se u paramparčad, ta moja igra, i više se nije mogla sastaviti, delovala je, ali sada više ne. To joj je bio kraj. Više nikada nisam volela svog oca sve dok, kako je on rekao, nije promenio voz. Prava smejurija. Promenio je voz jedne nedelje. Dok je sedeo tamo i svirao, ispod pokretnih stepenica, prišla mu je jedna gospođa sva nakinđurena i pomalo cvrcnuta. On je svirao When we were alive, a ona je počela da igra, pred svima, sa kesama od kupovine u ruci, blaženog izraza na licu. To je trajalo dobrih pola sata. Potom ga je povelala sa sobom, i to zauvek. Sve što je on imao da kaže, kod kuće, bilo je: promenio sam voz. Tada, da budem iskrena, ponovo sam ga pomalo /nvolela, jer to je bila neka vrsta oslobođenja, šta znam, čak se i počeošljao pomalo a la latin lover, sa jasno izvučenim razdeljkom u sedoj kosi, obukao je novu košulju, gotovo da sam bila spremna da ga ponovo znvolim, makar na sekund, bilo je to nešto poput oslobođenja. Promenio (•mm voz. Tolike godine porodične tragedije izbrisane tom bezveznom rečenicom. Komično. Ali gomilu puta je tako, skoro uvek je tako: na krnju otkriješ daje patnja, sva ta patnja, bila uzaludna, da si patio kao »toka, a bilo je uzalud, nije bilo ni pravedno ni nepravedno, ni lepo niti

ružno, bilo je samo uzaludno, sve što na kraju možeš reći jeste: patili smo uzalud. Da izludiš, ako o tome razmišljaš, bolje je ne razmišljati, jedino što možeš da uradiš je da na to više ne misliš, nikad više, kapiraš?

„Manje-više.”

„Je 1' dobar hamburger?” „Aha.”

Bilo kako bilo, Dizel i Pumerang nikada nisu stigli u CRB jer su na raskrsnici Sedme Ulice i Burdon Bulevara, nasred pločnika, nabasali na jednu tanku crnu štiklicu, koja se tu ko zna odakle dokotrljala, nepomičnu poput majušnog spruda u nadolazećoj bujici sveta koja se slivala ka pauzi za ručak.

- Grom i pakao - reče Dizel. - Šta je to? -reče Pumerang. - Gle, gle -reče Dizel.

- Grom i pakao - reče Pumerang.

Zurili su u tu crnu štiklicu, tanušnu, i bilo je lako zamisliti - časak nakon što je neminovno bljesnuo ženski članak u crnim čarapama -zamisliti korak koji ju je proigrao, upravo korak, shvaćen kao ritam i ples, raskoračen ženka lakovan najlon crni. Videše ga isprva u razigra-nom klatnu dvaju vitkih nogu, a onda u mekom odskoku koji grudi, ispod bluze, dočekaše odaslavlji ga potom ka kosi - kratkoj crnoj, pomisli Dizel - kratkoj plavoj, pomisli Pumerang - dovoljno glatkoj i mekoj da bi mogla da pleše u tom ritmu, koji je u njihovim očima već postao žensko telo, i čovečanstvo i istorija kad ga iznenadno okrnji majušna sinkopa jedne štikle koja poče da se koleba, u jednom koraku, i savi se, u sledećem, odvojivši se od cipele i od čitavog tog ritma - ženke čovečanstva i istorije - primoravši ga na kadencu - ali ne i na pad - gde je napokon u nepomičnosti - tišini - ponovo našao sklad. Oko njih je vladala neopisiva gužva, ali činilo se da ih od tog prizora ništa ne može odvojiti, Dizela povijenijeg no obično, očiju prikovanih za zemlju, Pumeranga koji je levom rukom gladio obrijanu glavu: desna mu je bila okačena o Dizelov džep od pantalona, kao i uvek. Gledali su u jednu tanku crnu štiklicu, ali su zapravo videli tu ženu kako posrće i usporava, videli su kako se na trenutak osvrće primetivši - Sranje

uopšte i ne pomišljajući da se zaustavi, kao što bi učinila neka

normalna žena - zaustavila se, vratila unazad, podigla štiklu, pokušala da je ponovo pričvrsti držeći se jednom rukom za saobraćajni znak, zabranjen smer - nijednog trena ne pomislivši da učini nešto tako razumno, već nastavivši da hoda, uz hirovitu opasku - Sranje

u istom času u kojem, odbacivši mogućnost da svoju lepotu podredi sinkopi promašenog koraka, izuva okrnjenu cipelu, mekim pokretom, ne prestajući da hoda, a onda konačno postaje legenda, za njih

dvojicu, izuvši i drugu - raskoračen bosonog hromiran najlon crni -uzima cipele, baca ih u plavi kontejner dok već gleda oko sebe u potrazi za onim što istog časa nalazi, jednu žutu limuzinu koja polako klizi niz ulicu: podiže ruku, u visini članka zaikri nešto zlatno, žuta limuzina daje žmigavac, zaustavlja se, ona ulazi, izgovara neku adresu spuštajući tanušnu nogu - golo stopalo - na sedište pri čemu joj se podiže suknja i na trenutak uzdržano sevne čipka lastiša koja potom nestaje da bi ustupila mesto butini - nekoliko santimetara beline - a onda ponovo iskršava na obrubu slipa, tek nešto više od bleska koji pak ranjava oči gospodina u tamnom odelu koji ne prestaje da hoda ali odnosi sa sobom, urezan u mrežnjaču, taj uzdržani blesak, koji mu raspali maštu prenuvsi ga iz narkoze umorno oženjenog čoveka, s nesnosnom bukom pleha i jadikovki.

Dizel i Pumerang ostadoše zablenući u čoveka u tamnom odelu,

zapravo, usisani u grotlo njegovog uzbuđenja koje ih dirnu, takoreći, i odgurnu daleko, toliko daleko da su videli boju prostirke pored njego-vog kreveta - braonkastu - i osetili vonj njegove kuhinje. Seli su Čak i za sto sa njim, i zapazili da se njegova žena suviše glasno smeje na dosetke koje kuljaju iz upaljenog TV-a, dok joj je on, gospodin u tamnom odelu, sipao pivo u čašu, ostavljajući za sebe flašu mineralne vode, mlake i negazirane, na koju ga je

već godinama primoravala uspomena na četiri davnašnja bubrežna napada. U drugoj ladici njego-vog pisaćeg stola nađoše sedamdeset dve stranice romana, nedovršenog, koji se zvao Poslednja opklada, i jednu vizit-kartu - Dr Mortensen - sa otiskom karmina na poledini. Radio sa budilnikom bio je podešen na 102.4, Radio Nostaldži, a preko abažura lampe koja je stajala na noćnom stočiću bila je raširena brošura Božije dece koja je propovedala nemo-rnlnost lova i ribolova: naslov, pomalo nagoreo od sijalice, glasio je: Načiniću od ljudi lovinu.

Taman su preturali po vešu gospođe Mortensen kada im, prozaičnom i vulgarnom asocijacijom ideja, u krv pokulja sećanje na raskoračen ženka lakovan najlon crni - i žestoko ih prodrma nagnavši ih dn se bace za žutim taksijem, i da ostanu prikovani tu, uz sam rub trotoara, pomalo ošamućeni poražavajućim otkrićem - poražavajućim iščeznućem žutog taksija u utrobi grada - čitava ulica prepuna automobila ali nigde žutih taksija i legendi zavaljenih na zadnjem sedištu. - Hriste - reče Dizel.

- Isparila - ne reče Pumerang.

Zurili su u tu tanku crnu štiklicu i na njenoj zakrivjenoj površini videli čitav grad, na hiljade ulica, na stotine žutih taksija, uzaludnih. - Izgubljena - reče Dizel.

- Možda - nereče Pumerang.

- Kao da tražiš iglu u plastu sena. -,,- Tražiti da, ali ne auto. : - Ima ih na hiljade. -Ne žuti auto. _ Suviše je automobila.

- Ne auto, cipele.

- Gde bi tačno mogao da se odveze jedan žuti auto. - Cipele. Prodavnica cipela.

- Staje rekla, kuda želi da ide.

- Prodavnica cipela. Najbliža prodavnica cipela. - Pogledala je u taksistu i rekla...

- Najbliža prodavnica cipela. Crne cipele sa tankom štiklom. - ...u najlepšu prodavnicu cipela, tu u blizini.

- Toksons, Četvrta Ulica, drugi sprat, ženske cipele. - Toksons, majku mu.

Zatekoše je ispred ogledala, crne cipele na nogama, visoka štikla, i jedan prodavač koji kaže

- K'o salivene.

Otada je više nisu gubili iz vida. Provedoše neodređen broj sati

popisujući njene kretnje i postupke, predmete oko nje, kao da isprobavaju parfeme. Bilo je to nešto što su već naslutili, kada je, nakon jedne beskrajne večere, otpratiše do kreveta nekog čoveka koji je mirisao na kolonjsku vodu i daljinskim upravljačem stalno iznova puštao Ravelov Bolero. Naspram kreveta stajao je akvarijum, s jednom ljubičastom ribicom, i puno glupavih mehurića. On je vodio ljubav u pobožnoj tišini: odložio je zlatnu burmu na noćni stočić, pored pakovanja od po pet visokokvalitetnih prezervativa. Ona mu je zabijala nokte u leđa, dovoljno snažno da to oseti, dovoljno nežno da ne ostavi tragove. Kod sedmog Bolera, reče

- Oprosti

skliznu s kreveta, obuče se, nazu crne cipele s visokom štiklicom, i izađe iz sobe, bez reći. Poslednje što od nje videše behu jedna zatvorena vrata, nečujno.

Kiša. Pločnik kao ogledalo svuda okolo te tanke crne štiklice, svetlucavog oka koje ih promatra.

-Kiša -reče Dizel. ,

Digoše pogled, drugačije svetio, sivo, retki prolaznici, buka pneu-

matične bušilice i lokve. Raskvašene cipele, voda za vratom. Na satovima, jalov čas.

- Idemo - reče Dizel.

- Idemo - nereče Pumerang.

Koraćao je teško, Dizel, i polako, vukući levo stopalo, smešna cipela, džinovska, obešena o

nogu koja je ispod kolena menjala naum, nakazno iskrivljena, raslojavajući svaki korak u niz kubističkih figura. Teško je i disao, kao biciklista na usponu, u nečistom ritmu i mučno. Pumerang je taj korak i to disanje dobro poznao. Bio im je odan i plesao ih je elegantno, zaodenuć umorom takmičara u tango-maratonu. I tako, jedan pokraj drugog, a potom raskvašeni parčići grada na putu do kuće, razlivena svetla semafora, automobili u trećoj koji prave zvuke kao kada pustiš vodu u solju, jedna štiklica na zemlji, sve uda-ljenija, suzama orošeno oko, bez kapaka, bez trepavica, ugašeno oko. Fotografija Volta Diznija bila je nešto veća od fotografije Eve Braun. Imala je okvir od svetlog drveta, i jednu nožicu na poleđini, savitljivu: da bi je držala uspravnom, ako zatreba. On, Volt Dizni, imao je scdu kosu i stajao je iznad jednog vozića opkoračivši ga, nasmejan. Bio je to vozić za decu, sa lokomotivom i puno vagona. Nije imao tračnice već gumene točkove i nalazio se u Diznilendu, Anahajm, Kalifornija. „Kapiraš?”

„Manje-više.”

„Sve u svemu, on je bio najveći, zaista najveći. Konzervativan do bola, bez sumnje, ali kad je sreća u pitanju, tu je bio bez premca, grabio je pravo ka sreći, bez mnogo premišljanja, i povukao je sve za sobom, ama baš sve, bio je najveći iznajmljivać sreće ikad viđen, virila mu je i/ svakog džepa, za svaćiji ukus, s onim svojim pričama o gušćićima i patuljcima i bambijima, ako bolje razmisliš, kako mu je to uspelo, međutim zasukao je rukave i iz sveg tog haosa iscedio nešto što najzad nko te neko kojim slučajem upita staje sreća, pa čak i ako ti je od toga pomalo muka na kraju ipak moraš da priznaš da, možda ne baš šta je, ali kako miriše, hoću reći kakav joj je ukus, kao kad kažeš na jagodu ili malinu, sreća ima takav neki ukus, to mogu da potpišem, ima tu laži i prevare koliko hoćeš, nije to ona istinska sreća, originalna, ali to su božanstvene kopije, bolje od originala, da naprosto ne možeš da ih...”

„Završio sam.”

„Završio?” „Aha.”

„Kako je bilo?” „Tako-tako.”

„Idemo?” „Idemo.” Idemo? Idemo. - Ova kuća je odvratna - reče Šaci. - Aha - reče Guld.

- Da ti muka pripadne, veruj mi.

Tehnički govoreći, Guld je bio genije. To je utvrdila komisija od Šest profesora koja gaje ispitala, u njegovoj šestoj godini, podvrgnuvši ga trodnevnom testu. Na osnovu Stokenovih parametara pripadao je delta pojasu: na tom nivou inteligencija je jedna hipertrofirana mašina čije su granice gotovo nesagledljive. Nivo inteligencije mu je privremeno označen sa 108, stoje već bila prilično zastrašujuća cifra. Izvukli su ga iz osnovne škole gde se čitavih šest dana trudio da deluje normalno, i dodelili ga jednoj ekipi univerzitetskih profesora. U jedanaestoj godini diplomirao je na katedri za teorijsku fiziku, sa radom o rešenju Habardovog modela u dve dimenzije.

- Sta rade ove cipele u frižideru? - Bakterije.

- Što će reći?

- Proučavam bakterije. U cipelama su epruvete. Grampozitivne bakterije.

- Je 1' i ovo ubudano pile ima veze s bakterijama? - Pile?

Guldova kuća imala je dva sprata. U njoj je bilo osam soba i još neke prostorije tipa garaže i podruma. U dnevnoj sobi nalazio se tapison koji je imitirao pločice od terakote, ali budući da je bio debeo četiri 8iinlimetra, to mu baš nije najbolje polazilo za rukom. U poslednjoj sobi im prvom spratu nalazio se stoni fudbal. Kupatilo je bilo sve u crvenom, uključujući i sanitarije. Opšti utisak je bio daje to jedna

otmena kuća

kroz koju je protrčao FBI tragajući za mikrofilmom sa Predsednikovim jebačinama u nekom bordel u Nevadi. - Kako uspevaš ovde da živiš? -Nije baš da ovde živim. - To je tvoja kuća,

zar ne?

-Manje-više. Imam dve sobe u koledžu, tamo na univerzitetu. Tamo je i menza.

- Jedno dete ne bi smelo da živi u koledžu. Jedno dete ne bi trebalo ni da studira, na takvom jednom mestu.

- Šta bi jedno dete trebalo da radi?

- Otkud znam, da se igra sa svojim psom, da falsifikuje roditeljske potpise, da mu curi krv iz nosa, takve stvari. Ali svakako ne da živi u koledžu.

- Šta da falsifikuje? - Ma, nema veze. - Da falsifikuje?

- Barem da imaš guvernantu, mogli su makar da ti uzmu guvernantu, zar tvom ocu to nikada nije palo na pamet?

- Ja imam guvernantu. -Stvarno? - U izvesnom smislu.

- U kom to smislu, Gulde?

Guldov otac je bio ubeđen da Guld ima guvernantu po imenu Lusi. Svakog petka, u sedam i petnaest, nazvao bi je telefonom da proveri da li je sve u redu. Tada bi Guld davao vezu Pumerangu. Pumerang je odlično imitirao Lusin glas.

- Zar Pumerang nije nem?

- Upravo tako. I Lusi je nema. - Ti imaš nemu guvernantu?

- Ne baš. Moj otac misli da ja imam guvernantu, plaća je svaki mesec preko pošte, a ja sam mu rekao daje veoma dobra ali daje nema. - A kako bi proverio da je sve u redu on joj telefonira! -Da. - Genijalno.

- Funkcioniše. Pumerang je briljantan. Znaš, nije isto kad čuješ nekoga kako ćuti i kad čuješ kako ćuti neko ko je nem. To je drugačija vrsta tišine. Moj otac bi to odmah prozreo.

- Pametan neki čovek, taj tvoj otac. -Radi u vojsci. -Aha.

Na dan kada je Guld diplomirao, njegov otac je doleteo iz vojne Imze u Arpaki i spustio se helikopterom na livadu ispred univerziteta. I)oSla je gomila sveta. Rektor je održao veoma lep govor. Jedan od najznačajnijih delova bio je onaj o bilijaru. „Mi, dragi Gulde, gledamo na tvoju ljudsku i naučnu avanturu kao na mudru parabolu koju je Iluzija ruka utisnula na kuglu tvog intelekta, nadnevši se nad zelenu čuju bilijara života. Ti si kugla, Gulde, i kotrljaš se između martinela

mudrosti sledeći nepogrešivu putanju kojom ćeš se, na našu radost i ulehu, nežno otkotrljati u rupu slave i uspeha. Ove ću reci, sinko, i/govoriti tiho, ali s ponosom: ta rupa ima ime: ta rupa se zove Nobelova nagrada." Od cele te govorancije, Guldu se urezala samo jedna rečenica: ti si kugla, Gulde. I postoje iz razumljivih razloga bio sklon da veruje .svojim profesorima, prigrlio je ideju da će se njegov život kotrljati s nepogrešivom predvidljivošću, i godinama se, potom, upinjao da pod kožom svojih dana oseti meki dodir zelene čoje: i da u prepadima i/vcsnih neočekivanih patnji prepozna geometrijsku traumu preciznih martinela, naučno pouzdanih. Nesrećna okolnost stoje pristup salama i bilijar bio zabranjen za maloletnike suviše dugo gaje sprečavala da nveri daje ta pozlaćena slika bilijara mogla postati upravo metafora I\ grešku, i gotovo poučan primer za čovekovu nemogućnost da dostigne egzaktnost. Samo jedno večer u Merisu pružilo bi mu korisne podatke u vezi s neizbežnim učešćem slučaja u svakoj geometrijskoj figuri. Na prigušenoj svetlosti lampi nadnesenih nad zelenu čuju s masnim mrljama video bi lica na kojima je, kao ispisan hijeroglifima, bio urezan gubitak svake iluzije, one koja je pokušala da dovede u sklad nakanu i stvarnost, uobrazilju i činjenice. Na kraju krajeva, ne bi mu bilo teško da otkrije jedan nesavršeni svet, u kojem ne postoji bezmalo nikakva verovatnoća da u fizionomijama igrača nazreš onaj uzvišen i umirujući Božiji lik. Ali, kao stoje rečeno, u Meris se ulazilo samo sa propusnicom, i to je onoj lepoj rektorovoj metafori omogućilo da godinama sasvim neosnovano prebiva netaknuta u Guldovoj mašti, poput Kakve

svete slike koja je preživela bombardovanje. Stoga ju je on, nakon mnogo godina, našao neokrnjenu u sebi, onoga dana kada je iznebuha icsio da razbuca sopstveni život. Imao je čak vremena i daje osmotri, U tom trenu, s nežnošću i očajanjem, pre nego što joj je dodelio najsu-IOViji mogući oprostaj koji je uspeo da smisli.

- Imaš li ti posao, Šaci?

- Ne, Gulde.

- Hoćeš li da budeš moja guvernanta? -Da.

Iza Guldove kuće nalazilo se fudbalsko igralište. Tu su pikala loptu samo deca, odrasli su sedeli na klupi i urlali, ili na maloj tribini od drveta, gde su jeli i urlali. Trava je bila posvuda, čak i ispred golova i u centru terena. Bilo je to jedno lepo fudbalsko igralište. Guld, Dizel i

Pumerang su provodili sate nalakćeni na prozor spavaće sobe. Gledali su utakmice, treninge, sve moguće. Guld je hvatao beleške. Imao je svoju teoriju. Bio je uveren da svakoj ulozi u timu odgovara veoma određen morfološki i psihološki tip. Umeo je da prepozna centarfora pre nego što bi se presvukao i obukao majicu s brojem devet. Njegovo umeće je posebno dolazilo do izražaja prilikom tumačenja fotografija timova: neko vreme bi ih proučavao, a onda je mogao da ti kaže staje igrao onaj s brkovima ili ko je u timu bio desno krilo. Procenat greške bio mu je 28 posto. Trudio se da ga spusti na ispod deset posto, vežba-jući se kad god je mogao na dečacima sa igrališta iza kuće. Mučio je muku s bekovima, jer bilo je srazmerno lako prepoznati ih, ali

ustanoviti koji je desni a koji levi stvaralo je vidne poteškoće. Obično je desni bek bio fizički spremniji a psihološki uprošćeniji. Imao je racionalan pristup stvarima i upravljao se u skladu s logičkim rasuđivanjem, mahom lišenim maštovitih rešenja. Kad bi mu se srozale čarape povlačio bi ih nagore, retko je pljuvao na pod. Levi bek je naprotiv, kako je vreme odmicalo, težio da se poistoveti sa svojim direktnim suparnikom, desnim krilom, po pravilu beskarakternom osobom, prevrtljivom, s izraženom sklonošću ka anarhiji i mentalno labilnom. Desno krilo pretvara svoj deo terena u teritoriju bez pravila u kojoj je jedini stabilan orijentir bočna linija, ta bela kredom izvučena pruga prema kojoj on očajnički i opsesivno stremi. Stoga je levi bek, čije se psihičko ustrojstvo, budući daje bek, zasniva na redu i geometriji, prinuđen da se prilagodi jednom eko-sistemu koji mu ne odgovara, te je po prirodi gubitnik. Budući primoran da svoje reakcije stalno usklađuje sa posve nepredvidljivim šemama, osuđen je na stalnu duševnu, a često čak i fizičku krhkost. To objašnjava njegovu sklonost, lako uočljivu, da nosi dugu kosu, da često protestuje, usled čega biva izbačen iz igre, i da se krsti na zvižduk za početak utakmice. S obzirom na sve to, razlikovati ga od desnog beka, na fotografiji, bilo je gotovo nemoguće. Guldu je to povremeno uspevalo. Dizel je gledao jer je voleo udarce glavom. Osećao je neko posebno zadovoljstvo kada bi se glava sudarila s loptom, i svaki put kada bi se to desilo kazao bi Ludilo, svaki bogovetni put, s blaženim osmehom na licu. Ludilo. Jednom je neki dečak, tamo dole, šutirao glavom, lopta je

pogodila prečku, odskočila unazad, dečak ju je ponovo udario glavom, pogodio stativu, bacio se unapred i glavom dočekao loptu pre nego što

ic dotakla zemlju, jedva je okrznuvši i poslavši je u mrežu. Tada Dizel reče Koje Ludilo. U drugim slučajevima, međutim, govorio je samo ludilo.

Pumerang je gledao jer je tragao za akcijom koju je video pre više (.odina na TV-u. Po njegovom mišljenju bila je toliko lepa da nije mogla /auvek iščeznuti, bez sumnje je tamarala po svim terenima sveta, i on ju je Čekao, tu, na tom terenu gde su igrala deca. Uspeo je da sazna koliko ima fudbalskih terena na svetu - milion osam stotina pedeset četiri -i bilo muje savršeno jasno da postoje minimalne šanse daje baš tu vidi. Ali na osnovu Guldove računice, te šanse nisu bile ništa manje od toga da se rodiš nem. Dakle, Pumerang ju je čekao. Akcija je zapravo bila sledeća: golman upućuje dugačku loptu, centarfor skače i udara loptu glavom,

protivnički golman izlazi iz šesnaesterca i šutira loptu, lopta se vraća ka centru terena, preskače sve igrače, odbija se do ivice Šesnaesterca, preleće preko glave zapanjenog golmana i okrznuvši stativu zabija se u mrežu. S isključivo fudbalske tačke gledišta, bila je to nedopustiva bizarnost. Ali Pumerang je tvrdio daje, estetski gledano, retko kad video nešto toliko skladno i elegantno. „Izgledalo je kao da »e sve odigrava u kakvom akvarijumu - nereče pokušavajući da objasni - kao da se svi kreću kroz vodu, bez naglih pokreta i veoma lagano, s loptom koja pliva po vazduhu, bez žurbe, i igračima pretvorenim u ribe, koji gledaju nagore otvorenih usta, okrećući svi istovremeno glave udesno pa ulevo, obeučeni i raštrkani, s golmanom raširenih škrga dok \\i\ lopta nadleće, i napokon mrežom lukavog ribara koja hvata ribu loptam i oči svih prisutnih, čudesan ulov u grobnoj tišini tog morskog bezdana na zaravni obrasloj zelenim algama po kojoj je neki gnjurac geometar izvukao bele pruge." Bio je to sedamnaesti minut drugog poluvremena. Utakmica se završila sa dva prema nula. Guld je često silazio dole i sedao uz sam teren, iza desnog gola, pokraj prof. Taltomara. Sedeli bi tako po pola sata ne progovarajući ni rcč. Očiju prikovanih za teren. Prof. Taltomar je već imao dosta godina i, /a sobom, na hiljade sati odgledanog fudbala. Sama igra gaje sraz-inerno malo zanimala. On je posmatrao sudije. Proučavao ih je. U ustima je uvek držao cigaretu bez filtera, ugašenu, i povremeno bi promumlao nešto tipa „ni videlo akcije", ili „prednost, gušteru". Često je odmahivao glavom. Jedini je pljeskao kad bi nekog izbacili iz igre ili kud se ponavljao penal. Bilo je nekoliko diskutabilnih tvrdnji u koje

je Nlepo verovao sažimajući ih u načelo kojim bi obično zapečatio svaku luspravu: „ruka u šesnaestercu je uvek namerna, ofsajd nikad nije sporan, sve žene su kurve". Tvrdio je daje ovaj svet „utakmica bez sudije", ali je na neki osoben način verovao u Boga: „on je linijski sudija, i lažira sve ofsajde". Jednom prilikom, pripit, javno je priznao daje u mladosti bio sudija. A onda je tajanstveno začutao. Guld mu je, ne bez razloga, pripisivao neograničeno poznavanje pravila igre, i tražio je u njemu ono što nije uspevao da nađe u uglednim profesorima koji su ga svakodnevno pripremali za Nobela: izvesnost da je sklad vlasništvo večnosti. I tako, između njih se zbivalo sledeće:

1. Guld bi sišao i bez pozdrava seo pored profesora, zureći u igralište.
2. Po pola sata ne bi razmenili nijednu reč niti pogled.
3. U jednom trenu bi Guld, ne prestajući da zuri u igralište, rekao nešto tipa: „Napad zdesna, centarfor zahvata loptu u letu, pogađa samu sredinu prečke koja se lomi na pola, lopta se odbija o sudiju i završava među nogama desnog krila koji unutrašnjim stranom desne noge šutira tik uz stativu gde jedan bek blokira loptu rukom, a potom je dune izvan terena.

4. Prof. Taltomar bi natenane izvadio cigaretu iz usta i otresao pepeo u zamišljenu pepeljaru. Potom bi ispljunuo trunčicu duvana i tiho pro-mrmljao: „Meč odložen dok se ne popravi prečka, uz globu domaćinu zbog nebrige u održavanju terena. U nastavku meča, penal gostujućem timu i crveni karton beku. Zabrana igranja na jednom meču ako već nema opomenu."

5. Neko vreme bi bez reci nastavili da zure u teren.
6. U izvesnom trenutku Guld bi ustao rekavši „Hvala, profesore".
7. Prof. Taltomar bi, ne okrećući se, promrmljao, „U zdravlje, sinko". Ovo se događalo manje-više jednom nedeljno.

Guld je to mnogo voleo.

Deci je potrebna izvesnost.

Još nešto veoma značajno zbivalo se na tom igralištu. Dok bi Guld tamo sedeo s profesorom, često se dešavalo da lopta izleti sa terena i otkotrlja se baš u njihovom pravcu. Katkad bi prošla tik pored njih i zaustavila se samo nekoliko metara dalje. Tada bi golman

koraknuo ka njima vičući: „Lopta!“ Prof. Taltomar ne bi pomerio ni prst. Guld bi pogledao u loptu, pogledao u golmana, i ostajao da sedi.

- Lopta, zaboga! Unezveren, zurio bi ispred sebe, stojeći kao ukopan.

U petak, u sedam i petnaest, Guldiv otac je nazvao Lusi da proveriti da li je sve u redu. Guld mu reče daje Lusi otišla sa nekim preprodavcem Miilova koga je upoznala na misi, u prošlu nedelju.

- Satova?

- I druge robe, kao što su lančići, raspeća, tako te stvari.

- Bože, Gulde. Treba dati oglas u novine. Kao prošli put. -Da. - Smesta daj oglas u novine a onda upotrebi upitnike, važi? - Važi.

- Ali zar ona nije bila nema? - Jeste.

- Jeste li to rekli časovničaru? -Ona mu je rekla. -Ona?

- Da, preko telefona.

- Da ne poveruješ. -Tja.

- Je 1' imaš još kopija upitnika? - Aha.

- Ako ustreba napravi još fotokopija, važi? - Halo?

- Gulde? -Halo.

- Gulde, čuješ li me? - Sad te čujem.

- Ako ostaneš bez upitnika, napravi fotokopije. -Halo? - Gulde, čuješ li me?

-Gulde!

- Tu sam.

- Jesi li me čuo? - Halo?

- Loša je veza. - Sad te čujem. -Još si tu?

-Tu sam. -Halo!

-Tu sam.

- Šta se do đavola dešava sa... - Ćao, tata.

- Je 1'ih prave od govana, te telefone? -Ćao. - Je 1'ih pravite od govana, te telef Klik.

S obzirom da nije mogao da dođe i razgovara u četiri oka sa kandi-

datkinjama, Guldiv otac im je davao da ispune upitnik koji je on lično sastavio i koji bi mu one naknadno poslale poštom, nakon čega bi na osnovu odgovora izabrao novu Guldivu guvernantu. Pitanja je bilo 37, ali retko se dešavalo da kandidatkinje ispune sve do kraja. Uglavnom bi prekidale kod petnaestog (15. Kečap ili majonez?). Veoma često bi ustale i otišle već nakon prvog (1. Može li kandidatkinja da opiše seriju neuspeha koji su je nagnali da, u njenim godinama, ostavši bez posla, konkuriše na jedno slabo plaćeno mesto, puno neizvesnosti?). Šaci Šel je stavila na sto fotografije Eve Braun i Volta Diznija, uvukla list papira u pisaću mašinu i otkucala broj 22. - Pročitaj mi dvadeset drugo pitanje, Gulde.

- Trebalo bi da počneš od prvog.

-Ko to kaže?

-Postoji broj 1, uvek se počinje od broja 1. -Gulde?

-Da.

- Pogledaj me u oči. -Da.

-Da li ti zaista veruješ da kada su stvari označene brojevima, a jedna od njih je označena brojem 1, da onda ono što svi treba da radimo, što ti treba da radiš, i ja, i svi mi, jeste da počnemo upravo od te stvari, samo zato stoje označena brojem 1?

-Ne.

- Super. -Koji hoćeš? -22.

- 22. Da li je kandidatkinja u stanju da se seti najlepše stvari koja ju je u detinjstvu zadesila?

Šaci je nekoliko časaka odmahivala glavom i s nevericom mrmljala „koja ju je zadesila”. Potom poče da piše.

Kad sam bila mala najviše sam volela da idem u Salon Idealne Kuće. Nalazio se u Olimpija Holu, jedan nepregledan prostor, ličio je na stanicu, s ogromnim krovom u obliku kupole. Ali umesto tračnica i vozova tu je bio Salon Idealne Kuće. Ne znam da li shvatate o čemu pričam, pukovniče. Pravili su ga svake godine. Najčudnije je bilo što su gradili prave pravcane kuće, i ti bi šetao unaokolo, kao u kakvoj zemlji čuda, s uličicama i fenjerima na ćoškovima, a kuće su sve bile različite, i veoma čiste, nove. Sve je bilo na svom mestu, zavesice,

mali drvored, e;ik i vrtovi, bio je to svet iz mašte. Čovek bi pomislio daje sve bilo od kartona, a zapravo je bilo sagrađeno od pravih cigli, čak je i cveće bilo pravo, sve je bilo pravo, mogao bi čak tu i da stanuješ, mogao si se popeti uz stepenice, otvarati vrata, bile su to prave kuće. Teško je objasniti ali dok bi tako kružio počeo bi nešto veoma čudno da osećaš u glavi, nešto poput neke bolne udivljenosti. Hoću da kažem, to su bile prave kuće, i sve to, ali, zapravo, prave kuće su bile drugačije. Moja je na primer imala šest spratova, skroz iste prozore i mermerno stepenište, s malim odmorištem na svakom spratu i mirisom praška za dezinfekciju svuda unaokolo. Bila je to lepa kuća. Ali ove su bile drugačije. Imale su čudne krovove, bile su nekako vitke, sa zastakljenim nišama, i tremom spreda, ili stepenicama koje su se penjale i krivudale, i doksatima, balkonima, takvim stvarima. I fenjerčićem iznad ulaza. Ili garažom sa veselo ofarbanim vratima. Bile su prave, ali i nisu: to bi te i zeznulo. Kud bolje razmislim, sve je već bilo u nazivu, Salon Idealne Kuće, ali Sin si tada znao šta je idealno a šta nije. I sam pojam idealnog bio ti je ulran. I tako bi te zaskočilo, iz zasede, da tako kažem. Bilo je to čudno osećanje. Verujem da biste u potpunosti shvatili o čemu se radi kada bih uspela da vam objasnim zašto sam se rasplakala kad sam prvi put tamo otišla. Na časnu reč. Rasplakala sam se. Otišli smo tamo jer je moja tetka tamo radila i dobijala je besplatne karte. Ona je bila prelepa, visoka, s dugom crnom kosom. Trebalo je da izigrava mamu koja radi po kuhinji. Stvar je u tome što su u te kuće povremeno nekog dovodili, to jest stavljali bi unutra ljude koji su se pretvarali da tu žive, recimo nekog gospodina koji je sedeo u dnevnoj sobi čitajući novine i pušeci lulu, pa čak i decu, u pižami, u krevetu, u krevetima na sprat, milina jedna, mi nikada ranije nismo videli krevete na sprat. Sve je bilo smišljeno da se postigne taj utisak idealnog, shvatate? Čak su i oni sami, ti likovi, bili idealni. Moja tetka je predstavljala ideal u kuhinji, onako elegantna, i lepa, opasana šarenom keceljom: raspremala je sto otvarajući i zatvarajući elemente jedne američke kuhinje, neprestano ih je olvnrala i zatvarala, ali nežno, i iz njih vadila šoljice i tanjire, stvari tog lipu, sve vreme. S osmehom na licu. Povremeno bi dovodili čak i nimske zvezde, ili poznate pevače, i oni bi radili to isto, uz fotografe koji su ih slikali i fotografije, sledećeg dana, u novinama. Sećam se jeilne u krznu, neke pevačice, mislim, s brilijantima na prstima, koja je gledala u objektiv i istovremeno

usisavala prašinu Huverovim usisivačem. Mi tada nismo ni znali staje usisivač. To je bila još jedna lepa stvar u Salonu Idealne Kuće: kad bi odatle izašao, glava bi ti bila prepuna stvari koje nikada ranije nisi video, i koje više nikada ne bi ni video. Upravo tako. Sve u svemu, kad sam sa svojom majkom prvi put tamo otišla, na samom ulazu bilo je izgrađeno jedno planinsko seoce, pravo pravcane, sa livadama i stazicama, milina jedna. U pozadini je bio naslikan jedan ogroman pejzaž s planinskim vrhovima i plavim nebom. Nešto čudno je počelo da mi se dešava u glavi. Mogla sam zauvek tu da stojim i gledam. Moja majka me je povukla dalje te se obresmo na nekom mestu gde su bila samo kupatila, jedno do drugog, da ne pove-ruješ, poslednje se zvalo „Nekad i sad”, tu se okupila gomila sveta i svi su gledali u neku vrstu scene, s desne strane nalazilo se kupatilo kakva su se pravila pre sto godina a sa leve to isto kupatilo ali s modernim stvarima, savremeno. Neverovatna stvar je bila što su u kadama sedele dve manekenke, nije bilo vode ali su unutra sedele dve gospođice, i, genijalno smišljeno, bile su

bliznakinje, shvatate?, dve bliznakinje koje su sedele u istoj pozi, jedna u bakarnoj kadi a druga u emajliranoj beloj kadi, a još lude je bilo to što su bile gole, kunem vam se, skroz gole, smešile su se publici držeći ruke u položaju koji im je donekle otkrivao grudi ali ne sasvim, nit' nit', i svi su veoma ozbiljno komentarisali kupatilske elemente, ali su zapravo neprekidno vrludali očima proveravajući da im se ruke slučajno nisu malo pomerile, onoliko koliko je bilo dovoljno da im se nazra grudi, tim bliznakinjama, koje su se, uzgred budi rečeno, kakve sve čudne detalje čovek upamti, zvale sestre Dolfm, iako sada, kad bolje razmislim, shvatam da im je to bilo umetničko ime. Pričam vam tu priču o kupatilu jer i ona na izvestan način ima veze sa činjenicom da sam se na kraju rasplakala. Hoću da kažem, bila je tu gomila stvari koje bi te razludele, od samog početka, jedna mašinerija u kojoj si se zatekao i koja te je pripremala, da tako kažem, za nešto posebno. Bilo kako bilo, otišle smo odatle, od golih bliznakinja, i ušle u glavni hodnik. Tu su se nalazile sve te Idealne Kuće, nanizane jedna za drugom, svaka sa svojim vrtom, neke su izgledale starinske, ili stare, druge su bile modernije, sa dvosedom parkiranim ispred. Divota jedna. Hodale smo polako, i u jednom trenutku moja majka zastade i reče Gledaj ovu kako je lepa, bila je to kuća na dva sprata, sa tremom ispred, kosim krovom i visokim zabatima od crvene cigle. Ništa kod nje nije bilo

suviše neobično, bila je idealna na jedan sasvim običan način, i možda je upravo u tome bio štos. Posmatrale smo je, ćuteći. Bile smo okružene svim tim ljudima koji su hodali unaokolo, čavrljajući, i svom onom bukom koja je vladala u Salonu Idealne Kuće, ali ja više ništa nisam čula, kao da se sve jedno za drugim polako

ugasilo, u mojoj glavi. U jednom trenu gledajući kroz prozor kuhinje, jedan veliki prozor u prizemlju, s razmaknutim zavesama, videh kako hc unutra pali svetlo, i kako ulazi neka gospođa, nasmejana, sa cvećem u ruci. Prišla je stolu, spustila cveće, uzela jednu vazu i otišla do Miuiopere daje napuni vodom. Sve je to radila kao daje niko ne gleda, kao da je u nekom napuštenom kutku sveta, gde se nalazi samo ona, i In kuhinja. Uzela je cveće i stavila ga u vazu, potom je spustila vazu na sredinu stola namestivši pokoju ružu koja je pobegla ustranu. Bila je to plava gospođa, s kosom skupljenom u punđu. Okrenula se, otišla do frižidera, otvorila ga i sagla se da uzme flašu mleka i još ponešto, /ni vorila je frižider blagim pokretom kolena, jer su joj ruke bile zauzete. I; lo zapravo nisam mogla čuti, međutim, razgovetno začuh jedno tak, /vuk vrata koja se zatvaraju, rezak, metalan i pomalo hladan. Nikada pre nisam čula ništa do te mere jasno, i konačno, i spasonosno. Tada na trenutak pogledah kuću, ćelu kuću, vrt, zabate, stolicu na tremu, sve. A onda briznuh u plač. Moja majka se prepade, mislila je da mi se nešto dogodilo, a nešto mi se zaista i bilo dogodilo, ali ona je pomislila da Minu se upiščila, to mi se često dešavalo, kad sam bila mala, upiščila bih Ne a onda bih briznula u plač, i tako je ona pomislila da mi se upravo dogodilo i počela je da me vuče prema toaletima. Posle, kada je videla da sam suva, počela je da me zapitkuje šta mi je, nikako da prestane, prava tortura, jer ja očigledno nisam znala šta da joj odgovorim, i tako Ninu uporno ponavljala da je sve u redu, da sam dobro Zašto onda plnfcš?

- Ne plačem.

- Vidiš da plačeš. - Nije tačno.

Bilo je to nešto poput razdiruće, bolne udivljenosti. Ne znam da li Nhvatate, pukovniče. Pomalo nalik onome kad gledate električne voziće, posebno ako je tu i maketa, sa stanicom i tunelima, kravama na livadama i fenjerima koji osvetljavaju nadvožnjake. Događa se i tada. Ili pak kada u crtanom filmu vidite mišju kuću, sa kutijama za šibice »inesto kreveta, i slikom dede miša na zidu, i bibliotekom, i

kašikom u («vojstvu stolice za ljuljanje. Osetiš neku vrstu olakšanja, u sebi, gotovo poput otkrovenja, koje ti otvara dušu, da tako kažem, ali istovremeno OHCluš i neko bolno probadanje, kao prilikom kakvog nenadoknadivog i konačnog gubitka. Slatka katastrofa.

Verujem da to ima veze sa tim što Ni uvek napolju, u takvim trenucima, što sve to uvek gledaš spolja. U vo'ić ne možeš ući, to je činjenica, a mišja kuća je nešto što ostaje tamo, mi televiziji, a ti si nepopravljivo ispred,

gledaš je i to je sve što možeš (lit radiš. Isto je bilo i š tom Idealnom Kućom, toga dana, mogao si u nju čak i da uđeš, ako si hteo, malo bi odstojao u redu, a onda si mogao da uđeš i razgledaš je iznutra. Ali ako bi to i uradio to ne bi bilo isto. Bila je tu gomila zanimljivih stvari, bio je to čudan osećaj, mogao si i da dodirneš nameštaj, ali to više nije bila ona lepota koju si video spolja, taj utisak bi nestao. Čudna pojava. Kad god ti se desi da vidiš neko mesto na kojem bi bio bezbedan, uvek ga gledaš spolja. Nikada nisi unutra. To je tvoje mesto, ali tebe tu nema. Moja majka nije prestajala da me zapitkuje zašto sam tužna, a ja sam želela da joj kažem da nisam tužna, naprotiv, imala sam potrebu da joj objasnim da je to pre bila neka vrsta sreće, neka bolna izvesnost da si je osetio, najednom, i to baš u toj idiotskoj kući. Ali kako to da joj objasnim. Čak ni sada to ne bih mogla. Ima tu i nečeg sramotnog. Bila je to jedna glupava Idealna Kuća smišljena upravo zato da te navuče, sve je to bio samo jedan glupavi biznis geometara i graditelja, jedna svečana prevara, najblaže rečeno. Kako ja to vidim, arhitekta koji ju je smislio mogao je biti pravi pravcati imbecil, jedan od onih koji se u pauzi za ručak vrzmaju pored školskih kapija tarući se o devojčice i šapućući im Popuši mi kurac ili nešto slično. Ne znam. S druge strane, ne znam da li ste i vi to zapazili, uglavnom, ako nešto doživiš kao otkrovenje, to je po pravilu neka prevara, hoću reći, nešto što nije pravo. Uzmite na primer vozić. Mogli biste satima gledati neku pravu stanicu i ništa se neće dogoditi, ali dovoljan je samo jedan pogled na vozić igračku i, kvrc, pokrene se kao lavina. Niko ne zna zašto, ali je upravo tako i nikako drugačije, a ponekad se čak desi da što je glupavija, ta stvar što te mazne, to se više zatraviš, očaraš, kao da svi imamo potrebu za određenom dozom prevare, prećutne prevare, kako bismo sve to osetili, kao da sve ima potrebu da bude lažno, makar malo, kako bi se nakon toga pretvorilo u neku vrstu otkrovenja. Čak i sa knjigama, ili filmovima, ista je stvar. Ne postoji ništa do te mere lažno, a ako zaviriš ko stoji iza svega toga mogu da se

opkladim da ćeš naći samo uštogljene seratore, ali ćeš istovremeno

videti i stvari o kojima u običnom životu možeš samo da sanjaš i koje nikada nećeš dostići. Pravi život nikad ne priča. A onda ti podmetnu neku zezalicu, tipa gubiš ili dobijaš, jer samo to može da ti odvрати pažnju, da ne razmišljaš. Time se poslužila i moja majka, tim trikom, toga dana. Budući da nisam prestajala da kenjkam, odvukla me je do neke sprave načičkane lampicama i natpisima, neke lepe sprave, ličila je na slot machine, ili tako nešto. Postavila ju je jedna firma koja je pravila margarin. Dobro su je zamislili, nema šta. Igra se sastojala u tome što si na jednom tanjiru imao šest biskvita, neki od njih su bili napravljeni s buterom a neki sa margarinom. Ti bi ih probao, jedan po jedan, i svaki put je trebalo da odgovoriš da li je biskvit koji si pojeo napravljen sa margarinom ili sa buterom. U to doba margarin je bio nešto egzotično, nije se baš tačno znalo staje, doduše verovalo se daje manje štetan od butera ali daje u suštini odvratan. To je i bio problem. I tako su napravili tu mašinu, a igra se sastojala u tome da ukoliko ti se činilo daje biskvit napravljen od butera pritisnuo bi crveno dugme, a ako ti se naprotiv činilo da ima ukus margarina pritisnuo bi plavo. Bilo je zabavno. I ja sam prestala da plačem. Sto jes' jes'. Prestala sam da plačem. Nije da se u mojoj glavi nešto promenilo, i dalje sam bila oniadijana tom nepodnošljivom razdirućom čarolijom, i nisam je se nikada više oslobodila, jer kad jedno dete otkrije da postoji mesto koje je njegovo, kada mu se na trenutak ukaže njegova Kuća, smisao jedne Kuće, a naročito ideja da ona postoji, jedna Kuća, to je onda zauvek, zapečaćeno, odatle nema natrag, ostaćeš zauvek onaj koji se tu slučajno zatekao, noseći u sebi jednu nepodnošljivu razdiruću čaroliju, i stoga uvek veseliji od drugih ali i tužniji, sa svim tim stvarima zbog kojih ti dođe, dok tako glavinjaš, da pukneš od smeha ili od muke. Međutim, u lom konkretnom slučaju, prestala sam da plačem. Delovalo je. Jela sam

biskvite, pritiskala dugmiće, lampice su se palile i gasile, i nisam više plakala. Moja majka je bila zadovoljna, mislila je da me je prošlo, ništa ona nije kapirala, ali zato ja jesam, sve sam savršeno ukapirala, znala sam da ništa nije prošlo, da više nikada neće proći, ali prestala sam da plaćem, i igrala sam se s buterom i margarinom. A kad bi me, kasnije, lo osećanje ponovo maznulo... Čini mi se da ništa drugo nisam ni radila, od tada. Sa mislima koje lutaju, pritiskala sam one plave i crvene dugmiće, pokušavajući da pogodim. Igra sposobnosti. To ti uvale da ti odvrte pažnju. Budući da deluje,

zašto da se ne prepustiš? Između ostalog, kad se Salon Idealne Kuće zatvorio, te godine, firma koja je pravila margarin saopštila je daje u igri učestvovalo sto trideset hiljada ljudi, a daje samo 8 posto učesnika pogodilo svih šest biskvita. To su saopštili s izvesnim trijumfom. Verujem daje to manje-više i postotak mog uspeha. Hoću da kažem da, kad bolje razmislim, svaki put kad bih se u to upustila, u to pogađanje, pritiskajući plave i crvene dugmiće ovoga života, verovatno sam nabola u otprilike 8 posto slučajeva, to je postotak koji mi deluje realno. To kažem bez trijumfa. Ali verovatno je iiumje-više tako. Bar ja to tako vidim.

Šaci se okrete ka Guldu koji nije propustio ni slova. - Kako ti zvuči?

- Moj otac nije pukovnik. -Nego? -General.

- Pa dobro, general. A ostalo?

- Ako nastaviš u ovom tempu završićeš kad mi više ne bude trebala guvernanta.

- To je tačno. Daj da vidim...

Guld joj pruži listu pitanja. Šaci je ovlaš pregleda, a onda joj se pogled zadržava na pitanju na drugoj strani.

- Ovo je kratko. Čitaj mi...

- 31. Može li kandidatkinja u glavnim crtama da izloži koji je njen životni san?

- Mogu.

Moj san je da napišem vestern. Počela sam da ga pišem u šestoj godini i verujem da neću riknuti pre nego što ga završim.

- Voila.

Od svoje šeste godine Šaci Šel je pisala vestern. Bila je to jedina stvar do koje joj je u životu zaista bilo stalo. Neprekidno je na to mislila. Kada bi joj pala na pamet neka zanimljiva ideja, palila bi mali kasetofon i pričala u njega. Imala je na stotinu ispunjenih kaseti. Tvrdila je daje to jedan pređi van vestern.

Mami Džejn su ucmeekali u januarskom broju, u nastavku pod imenom Kolosek Trbosek. Takav je život.

Ta priča o vesternu je, uostalom, bila tačna. Šaci je na njemu radila godinama. Na početku je samo gomilala ideje, a onda je počela da

ispunjava sveske. Sada je koristila kasetofon. Svaki čas bi ga uključila i nešto pričala u njega. Nije imala utvrđen metod, ali je neumorno radila, bez prekida. I vestern je napredovao. Počinjao je oblakom prašine i sutona.

Uobičajeni oblak prašine i sutona, kao i svake večeri, razduvan vetrom po zemlji i posred neba, dok Melisa Dolfin mete ulicu ispred kuće, u oblaku prašine koja vrtloži oko nje, s nerazumnom revnošću, uzaman, mete. Noseći breme svojih godina, šezdeset tri, sa spokojem i zahvalnošću. Dok je Džuli Dolfin, njena sestra bliznakinja, gleda ljuljuškajući se pod tremom, zaklonjena od najgoreg vetra: kroz oblak prašine, gledajući je, ona jedina, nju razume.

S desne strane, priljubljeno uz ivice glavnog puta, prebiva selo. S leve strane, pustoš. Ne postoji nikakva međa iza njihovog ploti, samo /cinija jalovom proglašena, prognana iz misli. Kamen i pustoš. Kad bi u tim krajevima neko umro, govorili su: ispratili su ga sestre Dolfin. Nema dalje kuće, tamo, od njihove kuće. Niti igde drugde, govorili su. I tako, preneraženo se čudeći, Melisa Dolfin podiže pogled prema loj praznini i vidi figuru čoveka, razlivenu u oblaku

peska i sutona, kako no lagano primiče. Premda bi katkad videla da ponešto iščezava, u tom prvncu -kupine, životinjke, jedan starac, uzaludni pogledi -da ponešto iskrsava, nikad. Nikoga.

- Džuli... - kaže tiho, i okreće se ka sestri.

Džuli Dolfin stoji na tremu, u desnoj ruci steže vinčesterku, model IH73, osmougaona cev, kalibar 44-40. Gleda tog čoveka - lagano korača na Šešiom namaknutim na oči, u dugačkom ogrtaču, nešto vuče za Mobom, konja, nešto, konja i nešto, maramica mu zaklanja lice od praftine. Džuli Dolfin diže pušku, drveni kundak joj naleže na rame, ona krivi glavu da bi sravnila oko, nišan, čoveka. - Da, Melisa - kaže tiho.

Cilja usred grudi, i puca. Čovek se zaustavlja. Podiže pogled.

Spušta maramicu koja mu je skrivala lice.

Džuli Dolfin ga gleda. Repetira. Potom krivi glavu kako bi sravnila oko, nišan, čoveka.

Cilja u lice, i puca.

Odjek pucnja guta prašina. Džuli Dolfin povlači zatvarač i izbacuje fturu: Morgan Rosa, kalibar 44-40. Ostaje da stoji, posmatra.

Čovek se polako dotetura do Melise Dolfin, koja stoji nasred ulice, nepomična. Skida šešir.

- Klozingtaun?

- Zavisi - odgovara Melisa Dolfin. Upravo je tako počinjao Šacin vestern.

-Ol prati ću te. - Zašto?

- Hoću da vidim tu tvoju ljubljenu školu - reče Šaci.

I tako izadoše, oboje, moglo se ići autobusom, ili peške, Hajdemo jedan deo peške a posle možda možemo da uhvatimo autobus. Važi, ali stavi kapu.

- Šta si rekla?

- Ne znam, Gulde, šta sam rekla? - Stavi kapu.

- Ma daj.

- Kunem ti se. - Sanjao si.

- Rekla si stavi kapu, kao da si mi mama. - Ma daj, hajdemo.

- To si rekla.

- Prestani. -Kunem ti se. -1 stavi kapu.

Ulica je bila u blagom padu, prekrivena opalim lišćem, stoga je Guld hodao vukući noge, kao daje umesto cipela na nogama imao dve krtice, krtice koje su dubile hodnik među lišćem, što je podsećalo na zvuk paljenja cigarete, ali hiljadu puta jači. Žut zvuk, i crven. - Moj otac puši cigare. -Stvarno?

- Ti bi mu se svidela.

- Ja mu se sviđam, Gulde. -Otkud znaš? - Oseti se, po glasu.

- Stvarao?

- Gomila stvari se oseti po glasu. -Naprimera?

-Na primer, ako čuješ nekoga ko ima lep glas, ali stvarno lep, onako lep muški glas, kapiraš?

- Hm...

- Onda možeš da se zakuneš da je ružan. - Ružan.

- Još gore, užasno ružan, sav mastan, šta znam, ili je nizak, ili ima debele rake koje mu se neprekidno znoje, uvek su pomalo vlažne, shvataš o čemu pričam?

- Uh.

- Šta uh?

- Ne znam, ne volim da se rukujem, nemam preteranog iskustva s rukovanjem.

- Ne voliš da se rukuješ. -Ne. Glupo je. -Je 1'?

- Odrasli uvek imaju prevelike ruke, besmisleno je što žele baš sa

mnom da se rukuju, glupo je što im to uopšte i pada na pamet, iz toga može samo sranje da

ispadne.

- Jednom sam na TV-u gledala dodeljivanje Nobelove nagrade. Jedan je slinuo, onako upaiaden a onda se samo rukovao, od početka do kraja.

-To je druga priča.

- To je priča koja me zanima. Ispričaj mi je, Gulde. - Šta konkretno? -Nobel.

- Šta s njim?

- Kako su odlučili da ga dobiješ? - Nisu odlučili da ga dobijem. - Dobio si ga i kraj?

- Deca ne dobij aj u Nobelovu nagradu. - Mogli bi da naprave izuzetak. - Prestani. -OK.

- I, kako se onda sve to dogodilo, Gulde?

-Ništa, to je glupost, verujem daje to samo način izražavanja. - Čudan neki način izražavanja.

- Ne sviđa ti se, a?

- Nije da mi se ne sviđa. - Ne sviđa ti se.

- Mislim da je čudno, eto. Kako jednom detetu možeš reći da će dobiti Nobela, neka je to dete i inteligentno i sve ostalo, ali to ne možeš /miti, možda nije baš toliko inteligentno, možda ne želi da dobije Nobela, a uostalom, čak i da jeste, zašto mu to reći?, bolje je ostaviti ga im miru, neka radi ono što mora a onda će se jednog jutra probuditi i neko će mu reći jesi li čuo novost?, dobio si Nobelovu nagradu, tačka. - Ne zaboravi da meni niko nije rekao...

- To je kao reći nekom kad će da umre. - Bio jg to samo primer, Gulde.

- Daj, Gulde, bio je to samo primer... Gulde, pogledaj me. -Što je? - Bio je to samo primer.

- Dobro.

Guld zastade i pogleda unazad. Jasno su se videle dve pruge proko-pane nogama kroz lišće, lepe i dugačke, do u nedogled. Bilo je lako zamisliti kako će neko, možda i nakon više sati, tuda prolaziti spuštajući stopala unutar te dve trake, lagano, igrajući se tako što neće iskoračiti iz njih. Guld poskoči u stranu i udalji se hodajući polako, trudeći se da ne ostavi nikakav trag. Pogleda unazad dve pruge koje su se iznenada prekidale. Avanture nevidljivog čoveka, pomisli. - Autobus, Gulde. Je 1' idemo? -Da.

Prošao je kroz čitavu aleju a potom zaokrenuo u jednu strmu ulicu

kojom se popeo do parka prošavši mimo veterinarske ambulante. Bio je to crveni autobus. Napokon stiže do škole.

- Pa, lepa je - reče Šaci. -Da.

- Stvarno je lepa, ko bi rek'o.

- Odavde se to ne vidi, ali iza se nastavlja, tamo su sportski tereni a onda se još nastavlja, treba ti užasno mnogo da dođeš do kraja. - Baš je lepa.

Stajali su tako, jedno pokraj drugog, gledajući. Bila je tu gomila dece koja su izlazila i ulazila, i jedan veliki travnjak, ispred stepeništa, sa stazicama i raskošnim, pomalo krivim drvećem.

- Znaš ono igralište ispod kuće, gde igraju fudbal? - upita Guld. - Da.

- Gde su oni dečaci što igraju fudbal? - Da.

- Čudno je što čak i kada nema nikakve lopte u blizini, oni igraju. Malo-malo i vidiš ih kako šutiraju, u vazduhu, ili kobajagi dodaju jedno drugom loptu. Šutiraju čak i glavom, ali lopte nema, samo se zagrevaju čekajući da dođe trener, ili da počne utakmica. Katkad nisu ni obučeni za fudbal, torba im je još uvek u ruci, nisu poskidali kapute, ali prelaze na krilo, driblaju, i tako to.

- Isto je i sa mnom.

- Škola, hoću da kažem, za mene je to to.

- Čak i da nema nijedne knjige, ili profesora, ili škole, ničega, ja... | loje isto to... nikada neću prestati da... nikada neću prestati. Shvataš?

- Možda.

- To je nešto što mi se sviđa. Nikad ne prestajem o tome da mislim. -Čudno.

-Kapiraš? -Da.

- To nema veze s Nobelom, kapiraš?

Najčudnije je što se nisu ni gledali, stajali su i dalje tu, kao ukopani, | Htirujući pogledom po školi, travnjaku, drveću i svemu ostalom. - Nisam mislila ozbiljno, Gulde.

- Zaista?

- Naravno, govorila sam tek tako, nemoj da me slušaš, ja sam poslednja osoba koju treba da slušaš kad je u pitanju škola. Veruj mi. - Dobro.

- To mi nije jača strana, eto. - Izvini, Gulde.

-Nema veze. - OK.

- Drago mi je da ti se dopada. -Šta?

-Ovde. -Da.

-Lepo je, ovde.

-Da. Ali vrati se kući, posle, važi? : - Naravno da ću se vratiti.

-Tako je: vrati se.

-Važi. : - OK.

Tada se pogledaše. Po prvi put. Neko vreme su se gledali. Guld je imao vunenu kapu, pomalo naherenu, tako da mu je jedno uvo bilo ispod kupe a drugo je virilo. Gledajući ga takvog trebalo je da si vidovit pa da shvatiš da je genije. Šaci mu navuče kapu na otkriveno uvo. Čao, : reču. Guld prođe kroz kapiju i uputi se središnjom stazom koja je presećala veliki travnjak, nijednom se ne okrenuvši. Izgledao je strašno llinlcn, usred čitave te škole, i Šaci pomisli kako nikada, u celom svom životu, nije videla ništa manje od tog dečaćića i njegove torbe koji su ne kretali stazom postajući svakim korakom sve manji. Pomisli kako je

pravi skandal dopustiti jednom detetu da bude tako samo, i da su, ako ništa drugo, barem mogli da mu dodele kao pratnju odred husara, ili nešto slično, kako bi ga sproveli tom stazom do škole, a zatim i

unutra, kroz sale, dvadesetak husara, ako ne i više. Ali ovako, bilo je užasno.

- Ovako je užasno - reče dvojici momaka koji su izlazili, sa knjigama pod miškom i izvesnim cipelama koje su izgledale kao crtani film. - Sta nije u redu?

- Ništa nije u redu. Momci su se cerili.

- Poznajete li nekog po imenu Guld? -Guld? -Da, Guld.

- Dečaka? Cerili su se. - Da, dečaka.

- Naravno da ga poznajemo. - Staje smešno?

- Gospodina Nobela, ko njega ne zna? - Staje smešno?

- Ej, smiri se, sestro.

- Dakle, poznajete li ga ili ne? - Poznajemo ga, naravno. - Jeste li mu vi drugovi? - Ko, mi? -

Vi. Cerili su se. - Taj nije nikome drug. - Šta to znači?

- Nije nikome drug, to to znači. - Zar ne ide u školu s vama? - On živi u školi.

- Pa šta?

- Pa ništa.

- Ide na predavanja kao i svi drugi, zar ne? - A šta to tebe briga?, ko si ti, novinarka? - Nisam novinarka.

- Ona je njegova mamica. Cerili su se.

- Nisam njegova mamica. Ima on svoju mamu. - A ko je ta, Marija Kiri?

- Jebi se.

- Ej, sestro, smiri se. - Smiri se ti.

- Šta šiziš? -Jebi se. -Ej. - Pusti je, vidiš da je luda.

- Ma kog đavola hoće... :
- Daj, okani se... - Luda je.
- Ma daj, hajdemo. Nisu se više cerili.
- BIĆETE VI MANJI OD MAKOVA ZRNA KAD VAM DOĐU HUHAUI -doviknu im Šaci.
- Čuj OVU.
- Ma daj, pusti je.
- OBESIĆE VAS ZA JAJA, TAKVE KAO VI, A ONDA ĆE NA VAMA VIŧ.BATI GAĐANJE.
- Luda je.
- Da ne poveruješ.

Šaci se ponovo okrete ka školi. Obesiće vas za jaja, tiho promrmlja, l'otom ušmrknu. Bilo je poprilično hladno. Pogleda u veliki travnjak, i li pomalo krivo drveće. Takvo drveće je već negde videla, ali nije mogla (lit se sjeti gdje. Ispred nekog muzeja, možda. Bilo je poprilično hladno. t/vadi rukavice i navuče ih. Svih mu svetaca, pomisli. Pogleda na sat. Dečaci su ulazili i izlazili. Škola je bila bela. Travnjak požuteo. Svih nm svetaca, pomisli.

A onda potrča.

Trčala je stazom između drveća, sve do stepeništa, popela se presknčući po dva stepenika i utrčala u školu. Prošla je kroz jedan dugačak hodnik, potom se popela na drugi sprat, ušla u nešto poput menze, izašla Nit suprotne strane, sišla sprat niže, pootvarala sva vrata na koja je naišla, ponovo se obrela izvan škole, pretrčala neki sportski teren i neku baštu, IISla u jednu žutu zgradu na tri sprata, popela se uz stepenice, bacila pogled u biblioteku i u kabinete, zavirila u kancelarije, ušla u lift, pratila Ntrlicu na kojoj je pisalo GRABENAUEROVA FONDACIJA, vratila se tilin/ad, skrenula u neki hodnik ofarban u zeleno, otvorila prva vrata, pogledala po auli, videla jednog gospodina kako stoji iza katedre a u klupama nije bilo nikoga, osim jednog dečaćića, koji je sedeo u trećem redu, sa konzervom koka-kole u ruci.

-Šaci.

- Ćao, Gulde.

- Šta radiš ovde?

- Ništa, htela sam samo da proverim da li je sve u redu. - Sve je u redu, Šaci.

- Sve je pod kontrolom? -Da.

- Dobro. Kako se odavde izlazi? - Sidi dole a onda prati strelice. - Strelice.

- Da. -OK.

- Vidimo se. -Vidimo se.

U sali su ostali Guld i profesor.

- To je moja nova guvernanta - reče Guld. - Zove se Šaci Sel.

- Slatka je -primeti profesor koji se, preciznosti radi, zvao Martens.

Potom nastavi sa svojom lekcijom koja je, preciznost radi, bila lekcija broj 14.

- Čini se, doista, daje to srž tog jedinstvenog iskustva, premda tek

delimično proverljivog, i tajanstvenog -uobličiči prof. Martens u lekciji br.14. - Uzmimo primer jednog prolaznika koji nakon što je svoje delanje brižljivo podredio nekom prethodno utvrđenom planu, s jasnim ciljem korača nekom gradskom ulicom sledeći precizno omeđenu i nedvosmisleni trasu. Pretpostavimo da on hodajući pločnikom iznenada nabasa na zanemarljivo prisustvo jedne tanke crne štiklice, čija je pojava kako neočekivana tako i nepredvidljiva. I ostaje njome opčinjen.

I to samo on, imajuće na umu, a ne hiljadu drugih ljudi koji su, u veoma sličnom duševnom stanju i raspoloženju, videli tu tanku crnu štiklicu, ali su je mehanički prognali u onu korisnu marginalnu sferu neobičnih predmeta koji nisu suštinski kadri da prodru u strukturu pažnje, imajući u vidu njen pragmatični sklop. Dok nasuprot, naš čovek, nenadano suočen sa tim

zanosnim priviđenjem, obustavlja svoje kretanje, i duhovno i ono drugo, budući neumoljivo odalečen od samog sebe jednom pojavom koja odzvanja kao kakav poziv koji je nemoguće prečuti, kao kakva pesma naizgled kadra da večno treperi. To je čudno - uobličiti prof. Martens u lekciji br. 14.

Kad, u nepreglednom mnoštvu materijala koji opažanje preuzima na sebe da prosledi od iskustva ka nama, jedan detalj, taj i nijedan drugi, izroni iz magme svega postojećeg, i umakavši svakoj kontroli uspe da zagrebe površinu naše mehaničke ne-pažnje. Obično ne postoji razlog zašto se takvi momenti događaju, a ipak se događaju, neočekivano nislamsavajući u nama jedno retko osećanje. Oni su kao obećanja. Kao Mesci koji obećavaju.

Obećavaju sva blaga ovog sveta.

Reklo bi se - uobličiti prof. Martens u lekciji br.14 - da izvesne pištanije predmeta koji su umakli sivilu realnosti jesu sićušni otvori Jroz koje je moguće naslutiti - možda i dostići - punoću univerzuma. Univerzuma. Kroz ništavilo jedne tanke štiklice izgubljene na ulici isijava sjaj žene, Sjaj žene, sjaj jednog univerzuma - razobličiti prof. Martens u lekciji br.14 - do te mere da se treba upitati, na kraju, nisu li upravo to /

možda su to jedina vrata za autentičnost univerzuma

ni u jednoj ženi ne postoji čela žena koja postoji u jednoj tankoj

štiklici i/gubljenoj na ulici / tu je nadohvat ruke nešto što liči nešto što je krajnja suština bezmernog kolektivnog iskustva i istorije sadržanih u imenu žene / kažimo njena raznobojna istina, tačnije to što u realnosti odgovara svemu onome što se na našem opažajnom horizontu odvija kao emocija i osećaj vezani za lingvistički pojam žena

ni u jednoj ženi

ne postoji čela žena koja postoji u jednoj tankoj štiklici izgubljenoj na ulici: a ako je to tačno, autentičnost bi onda bila jedna podzemna metropola koju odaju bljesci sićušnih otvora, predmeti-luminiscencije urezani u blindiranu površinu realnosti, plamičci koji su najava i preči- i'il, znak i vrata, anđeli - razobličiti prof. Martens u svojoj lekciji br.14. Dodavši: i ne pominjite mi Prustovu madeleine. Tu si skučen, u toj slici, besramno porodičnoj, građanskoj, trpezarijskoj / u njoj je ukinuto svet-ItR'iinje pravih otvora, svedenih na po sebi beznačajne fenomene nehodičnog sećanja koje je, ko zna zašto, budući nehodično, razotkrivajuće / upruženi na doktorovom kauču rasprodali smo epifanijske bleske iz podzemlja u vidu žalosnih izliva ličnih i individualnih podsvesti / pove-lili smo ih jednoj utešnoj terapiji, kao da su kamenovi u bubregu koje Il'caba izbaciti s pisaćom uspomena, uspomene / sećanja / urin duše / neoprostiv kukavičluk / kao da -razobličiti prof. Martens u svojoj lekciji br.14, sišavši sa katedre i prišavši Guldu -

kao da čovek koga je opčinilo tanka cma štiklica u tom trenu pripada samom sebi: kao da ima svoju biografiju, i svoje sećanje. To je laž. Oči koje vide bleske su neponovljivi terminali univerzuma. One su kombinacija svega što se /bilo, nepristrasne konstelacije mogućnosti koje su se stekle u jednom lrenu na istom mestu. Nema tu ničeg subjektivnog. Svaki blesak je odraz objektivnosti. To je autentičnost koja ukida realnost

pomisli kako oči, sposobne da budu samo realne, i tačka, oči neistorijske

posle, tek posle, počinje istorija

čuj, posle, tek posle, počinje istorija u želji da taj ble-

sak produžimo u večnost pretačemo ga u istoriju, onoliko koliko je tu moguće

pomisli na um koji to može

kakva lakoća, i snaga, održati taj blesak onoliko koliko je potrebno da se prelije u istoriju

to se zove ko

vanje istorije, to treba umeti, oslušivati sve vreme koje je potrebno, iščekujući proplanak skriven u oštrici bleska, prigrliti njegov korak i njegove mere, njegovo disanje, kretanje, koračati

njegovim stazama, disati njegovim ritmom, sve dok, u ruci, u glasu, ne budeš imao taj tren pretočen u mesto, i umekšan krivom linijom neke istorije, i pravom linijom neke istorije izbrušen možeš li zamisliti lepši čin? - razobličići prof. Martens u lekciji br. 14. Prof. Martens je bio docent za kvantnu mehaniku. Obožavao je bicikle sa kojih je, između ostalog, stalno padao usled jednog neza lečenog zapaljenja srednjeg uva. Neki njegov predak borio su u bici kod Šarlotenburga, i on je za to imao dokaze. Tvrdio je.

Još jedna lepa scena bila je ona s jelovnikom. U salunu. Ne jelovnik Scena je bila u salunu.

Gde je vladao pravi galimatijas od stvari, glasova, zvukova, boja, ali ne treba zaboraviti - govorila je Šaci - na smrad. On je veoma bitan Smrad obavezno treba imati na umu. Znoj, alkohol, konj, pokvareni zubi, pisaća i afteršejv. Možeš li da zamisliš? I sve dok se ne bi zakleo da možeš nije htela da nastavi.

Počelo je čarkom između Karvera, tipa iz saluna, i stranca, onog u scene sa sestrama Dolfin. Karver je uvek pričao brišući čaše. Niko gu nikada nije video daje neku oprać.

- Jesi li ti stranac?

- Staje to, nova marka viskija? - To je pitanje.

- Čuo sam i originalnija.

- Ona prava čuvamo za parajlije. Stranac spušta zlatnik na šank i kaže:

- Da čujemo.

- Viski, gospodine? -Dupli.

Šaci je smatrala da treba još ponešto dodati, ali da je u suštini bio gotovo savršen. Dijalog, naravno.

- Je 1' uvek pucate u one koji dolaze u selo? - Sestre Dolfin, a?

- Dve gospođe. Bliznakinje. - To su one.

- Lep par.

- Niko ne puca tako dobro kao njih dve - kaže Karver i počinje da briše drugu čašu.

- Što će reći?

- Zar još uvek niste čuli priču o pubu srce? -Ne.

- Ta priča ih je proslavila. Ide ovako. One stanu na četrdeset koraka od tebe, ti baciš u vazduh špil karata, one pucaju, ti pokupiš karte sa /Cinije, i na kraju ti u rukama ostane pedeset jedna normalna karta i jedna sa dve rupe u sredini.

-Pub srce.

- Tako je.

- Uvek pub srce?

- Vole tu kartu. Mora da iza toga postoji neka priča. - A kad se ta predstava može videti?

- Ne može se videti. Poslednji put je izvedena pre dve godine i iz nje se izrodio mrtvac. Kraj priče.

- Jesu li ga one ucmevale?

-Bio je to neki tip koji je došao odnekud, neki idiot. Ispričali su mu priču o pubu srce i on nije hteo u nju da poveruje, govorio je da te dve niitore usedelice ne bi naboje kartu čak i ako bi je smotali i gurnuli u i'ev puške. Danima je to pričao zasmjavajući nas do suza, tu priču o umotanoj karti i svemu ostalom. Na kraju su sestre Dolfin zaključile da je prevršio meru. I ne toliko zbog karte, već zato što ih je uporno nazivao tmedelicama, ovde svi znaju da je tu temu bolje izbegavati, a taj me-dulim nikako da prestane, te matore usedelice ovo, te matore usedelice ono. Načisto su pošizele. Još jedan viski?

- Prvo priča.

- Završilo se tako što se on opkladio u hiljadu dolara da im to neće uspeti, tim dvema usedelicama. Delovao je sigurno. One su došle, sa svojim puškama. Čelo selo se okupilo da

gleda. Idiot se sav spokojan

cerio, izbrojao je četrdeset koraka, uzeo špil karata i bacio ga u vazduh. Završio je ležeći na zemlji dok su karte još bile u vazduhu, padajući kao suvo lišće: dva pogotka ravno u srce. Na mestu mrtav. Sestre Dolfm se okrenuše i bez ijedne reci vratiše se kući. - Bajno.

- Svi smo bili tamo, skamenjeni, nismo znali gde da gledamo. Grobna tišina. Prvi se pokrenuo šerif: prišao je lesu, obrnuo ga na leđa, nekoliko časaka gaje posmatrao, činilo se kao da nešto traži. Potom se okrete ka nama: vrteo je glavom i smešio se.

Karver prestade da briše čašu. I on se smešio.

- Idiot je hteo da se napravi pametan. Izvadio je puba srce iz špila i sakrio ga. Pogodi gde.

- U džep od prsluka.

- Tačno površ srca. Još uvek se sećam te karte. Bila je sva krvava. A u sredini: dve ovakve rupe, ličile su na potpis.

- Viski, Karver.

- Da, senjor.

Na suđenju - pričala je Šaci - sudija je u svojim knjigama pokušao da pronađe nešto što bi ti dopustilo da ubiješ jednog nenaoružanog prevaranta a da ne završiš na vešalima. Nije ništa našao. Tada je rekao Do đavola, oslobađam ih. Odveo je šerifa u stranu i nešto mu rekao, samo njemu. Potom je otišao da se napije.

- Karvere?

- Da, senjor.

- Zašto sam ja živ?

- Ovo je salun, crkva je malo niže, na drugoj strani ulice.

- Kako to da su sestre Dolfin pucale u mene a ja sedim ovde i pijem viski?

--Ćorci. Sestre to ne znaju, izrađuje ih Truman, Morgan Rose kalibra 44-40, odlična izrada, izgledaju kao pravi. Ali su ćorci. Šerif naredio. - A one to ne znaju?

Karver sleže ramenima. Stranac isprazni čašu. Oseća se vonj znoja, alkohola, konja, pokvarenih zuba, pišće i afteršejva. Ako bi upitao Šaci kakve veze s tim ima jelovnik, ona bi ti odgovorila ima, ima. Polako, to je tek početak.

K.

Postoje kupatilo bilo na samom vrhu stepenica, kada se Šaci, krenuvši mi spavanje, popela na sprat, prošla je pored kupatila. Unutra je bio

(iuld. A ono što se spolja čulo bio je njegov glas. Njegov glas koji je t»ponašao glasove.

- Nismo na tvom jebenom koledžu, znaš Lari?... Pogledaj me, i diši... hajde, diši... I BUDI OPREZAN S TOM SPODOBOM, ZABOGA! - Otišla mu je arkada, Učitelju.

- Svejedno budi oprezan, tako ti boga... slušaj Lari, je 1' me slušaš? -Da.

- Ako ne prestaneš da izigravaš finoću taj će ti prekrojiti facu. -Da. - Je 1' bi voleo da ti prekroji facu? -Ne.

- Diši... tako, govno jedno kicoško... -Ja nisam...

- JESI, GOVNO JEDNO USRANO KICOŠKO, diši... daj mu vode... v()DE... slušaj me, je 1' me slušaš?, tog nećeš srediti ako ga budeš čekao, I .ipiraš?

- Pridi mu, Lari, moraš da uđeš u njega, da mu se podvučeš pod

pesnice, moraš da ih tražiš, te pesnice, jesi razumeo, prestani da bežiš, nisi ovde da bi ispao lepo na fotografijama, traži njegove pesnice, PKKSTANI S TOM VODOM, kad osetiš njegove pesnice onda si na dobroj razdaljini, tu treba da radiš, levom u slabine pa u bradu, taj ima gard da bi mogao frižider da mu stane, LARI!

-Da.

- Udri mu pod pesnice a onda udaraj. Ponovi. - Ruka... boli me ruka.

- PONOVI, SVEGA MU! - Uđi mu pod pesnice...

- Uđi mu pod pesnice, Lari. DONG! - Idi u dupe Lari! -... dupe.

Treća runda u ringu Tojota Master Bilinga, Lari Gorman i Leon Sobilo, još osam rundi a Gormanu je lice već načeto, Sobilo neprestano U centru ringa... u svojoj karakterističnoj pozi, ne baš elegantnoj ali efikasnoj... pravi borac, pamtiće se njegov susret s Harderom... dvanaest mirovih rundi... levi direkt Sobila, još jedan levi direkt... Gorman se zanosi unazad, Gorman na konopcima, zatim elegantno izmakao u stranu...

ŠTA JE TO BILO, LARI? OVO NIJE TANGO, ZABOGA

Sobilo ga ne pušta, još jedan levi direkt, pa još jedan... desni kroše, ODMAH POTOM LEVI, GORMAN SE TETURA... BEŽI U ČOŠAK, ČELA DVORANA JE NA NOGAMA... Sobilo napada, Gorman je sabijen u čošak...

SAD, LARI!

APERKAT GORMANA, DESNI KROŠE, LEVOM U SLABINE, SOBILO JE IZGLEDA DOBRO POTKAČEN, POVLAČI SE KA CENTRU RINGA

ZATVARAJ LARI, DO KURCA, SADA...

Gorman ga izaziva... ruke mu vise niz telo, zaista čudan prizor dragi slušaoci... Sobilo staje... Gorman se njiše grudima, spušten mu je gard... levi direkt Sobila, Gorman je izbegao, I ULAZI U SOBILOV GARD,

DESNA

DESNI DIREKT... LEVA

LEVI KROŠE... PA DESNA

DESNI KROŠE, SOBILO NA PODU, NA PODU, SOBILO NA

PODU, UBITAČNA KOMBINACIJA, SOBILO NA PODU,

IZGLEDA DA NEMA SNAGE DA USTANE... DESNA LEVA

DESNA VRTOGLAVOM BRZINOM... SOBILO POKUŠAVA DA USTANE... USTAJE, SOBILO PONOVO NA NOGAMA, ODBROJAVANJE PRESTAJE, SOBILO NA NOGAMA, ALI TO JE KRAJ, TO JE KRAJ, SUD1JA PREKIDA SUSRET, TO JE KRAJ, U TREĆEM MINUTU I SEDAMNAESTOJ SEKUNDI TREĆE RUNDE, TEHNIČKI NOKAUT, DRAGI SLUŠAOCI, OVOM MU-NJEVITOM AKCIJOM U NJEGOVOM NAJBOLJEM MANIRU LARI GORMAN JE IZVOJEVAO POBEDU, OVDE, U TOJOTA MASTER BILDINGU...

- Gde si kog đavola naučio taj korak iz tanga? - U koledžu, Učitelju. -Ne lupetaj.

- Ako hoćete naučiću vas. - Obuci sad to, hajde. - Kakvo mi je lice? - Uobičajeno. -OK.

Zvuk puštanja vode u klozet. Potom slavine, pa četkice za zube.

Potom više ništa. Vrata se otvaraju, pojavljuje se Guld u pižami. Šaci ga posmatra, nepomična.

-Staje to bilo?

-Štato?

-TajTV.

-To je radio. - Aha.

- Gadna strvina, taj Sobilo. - Italijan?

- Argentinac. Pravi borac. Ružan kao lopov, ali strvina. Nikada ranije nije završio na podu.

- Gulde? -Da.

-Zašto ti u kupatilu jednostavno ne piškiš, kao sva ostala deca? - Ja to radim u krevetu, komotnije je. -Tojetačno. - 'ku noć.

- 'ku noć. ,

subotu ih je Šaci sve pozvala na večeru, te tako popodne odoše do ficvonka, berberina, da se ošišaju. Salon je vrveo od ljudi, bio je red flred vratima. Subotom su svi išli na šišanje.

- Subotom se u mojoj kući svi kupaju - reče Dizel. Onaj zavaljen i nasapunjan sve do nozdrva neprekidno se ishraknji-vao, ali u tom položaju naravno nije mogao da pljune, te je skladištio lliijm. Bilo je strašno i pomisliti šta će sve iskašljati, u pogodnom loinentu. Na plafonu se okretao ventilator kovitlajući dlake kosu stare Bklame za briljantin i miris kolonjske vode. Žuti zidovi, ogledala sa ^rižit Bardo večno mladom u Vicvonkovom srcu, pričalo se daje bio yeštenik, tamo kod kuće, zatim su se pominjale i neke devojčice, stvari Dg tipa, Vicvonk berberin: četvrtkom je šišao besplatno, „znam ja /usto, i nikada vam to neću reći". Pumerang se šišao na nulu, Guld „skratite je što manje možete, molim vas". Dizel nije mogao da stane u stolicu, te bi ostajao da stoji, naslonjen na umivaonik, a Vicvonk bi nc popeo na šamlicu, penjao se i silazio, i šišao, stepenasto, razdeljak nit sredini. Za sada, međutim, svi stoje u redu, napolju na vrućini, čekajući. - Tehnički nokaut u trećoj rundi - reče Guld.

- Sranje - reče Dizel, izvadi jednu izlisanu novčanicu iz džepa i pruži je Pumerangu. - Hoćeš da mi objasniš kako mu je uspelo da tako dugo ostane na nogama?

- Rekao sam ti, taj tip je strvina.

- Ne treba požurivati um etnike, a Gorman je um etnik - nereče Pumerang, tutnuvši novčanicu u džep.

- A staje rekao Mondini? - upita Dizel.

- Mondini je napravio ovakvu facu, nije hteo da prozbori ni reč. Kaže da se Lari pravi važan, popne se gore i igra tango.

- Bajla bajla. Sledeći, reče Vicvonk.

Mondini je bio Larijev trener. Učitelj, kako su ga zvali. Onaj koji gaje otkrio. Imao je krutu i tršavu kosu poput četke za pranje sudova. Imao je za sobom čitavu istoriju.

PUMERANG - Mondini je bio limar, nije baš da se preterano u to razumeo, ali to je radio. Popravljajući klozet u jednoj vežbaonici zaljubio se u boks. Prilikom prvog meča leteo je na pod šest puta. Vratio se u svlačionicu, obukao se, izašao i sačekao da se pojavi tip koji ga je izmlatio. Imao je neko rusko ime, Kozalkev. Mondini je jedva stajao na nogama od primljenih udaraca, no ipak gaje krišom

pratio sve dok ovaj nije ušao u neki bar. Mondini ude za njim. Naruči pivo i sede pored Rusa. Sedeo je tako neko vreme, a onda mu reče: Nauči me. Kozalkev je za sobom imao pedeset tri susreta, prodavao je mečeve, a s vremena na vreme je sebi nameštao žutokljunce kako bi popravio rejting. Jebi se, odgovori. Mondini mu, sasvim mirno, prosu pivo na pantalone. Nastade tuča sa sve šutiranjem i gađanjem čašama sve dok ih ne razdvojiše i strpaše u ćeliju, dole u miliciji. Čitav sat su sedeli u polumraku, sami i bez reci. A onda Rus reče: Kao prvo:

boksom se baviš ako si gladan. Nema veze čega. Kada je svanulo

stigli su do štosova tipa kako izvesti udarac u bubrege a da te sudija ne primeti i pri tom protestovati što se protivnik okreće. Pesnica u bubreg je, uzgred, nešto od čega ti se okrene mozak.

DIZEL - Mondini je govorio da je dovoljna samo jedna noć da naučiš da boksuješ. I čitav život da naučiš da se boriš. Prekinuo je u trideset četvrtoj godini. Karijera kao svaka druga, samo jedan nezaboravan susret. Dvanaest rundi u Atlantik Sitiju, sa Barijem „Kingom" Muzom. Četiri puta su obojica bili na podu. Izgledalo je kao da će se poubijati. Poslednju rundu proveli su oslonjeni jedan o drugog, smožde-ni, s glavom uz glavu, spuštenih pesnica koje su visile kao klatna nenavijenog sata: proveli su poslednja tri minuta zverski se vredajući.

Na kraju su Muza proglasili za pobednika, imao je dobre veze.

Mondini H* pokušao da zaboravi. Ali jednom, kada su na TV-u govorili o nekom uhistvu u Atlantik Sitiju, neko ga je čuo kako

mrmlja: Fino mesto, proveo sam tamo nekoliko dana, jednom, jedno nedeljno veče.

- Hoćemo li malo da sredimo te sede? - reče Vicvonk. Ponedelj-kom, dan kada nije radio,

posećivao je groblja, izgleda daje svuda imao

mdake. A uveče, kod kuće, svirao je gitaru. Ljudi bi pootvarali prozore i slušali.

PUMERANG - Mondini je prestao da boksuje u trideset četvrtoj

nodini. U poslednjem meču boksovao je s jednim crncem iz Filadelfije «%ija je karijera takođe bila na zalasku. Kad ga je video kako se penje u ring, Mondini pozva svoju ženu koja je uvek sedela u prvom redu i reče

- Jesi li ponela pare? - Jesam.

- OK. Sve na mene, na poene. -Ali...

- Bez priče. Na mene na poene. I nadajmo se da će taj uspeti da Ohtane na nogama do kraja.

Mondini popi patos u drugoj rundi, a zatim ponovo u sedmoj. Nije pc loše borio, ali svaki put bi ga iznenadio onaj prokleti levi kroše. Crnac JU je besprekorno izvodio, munjevitim pokretom ruke. Zadao ga je još [tđnom u desetoj rundi, sravnivši ga sa zemljom. Mondiniju je neko /leme sve titralo pred očima. Potom vide svoju ženu kako ga gleda, lagnuta nad krevetom u svlačionici. Tada pokuša da se osmehne. - Ne brini. Počecemo iz početka.

- Sređeno - odgovori mu žena. - Sve sam stavila na onog drugog. Sa tim novcem je otvorio vežbaonicu. I postao Mondini, onaj pravi. iJčitelj. Nije mu bilo ravna.

Dečak koji je sedeo ispod samog kalendara Berbaluca (boje za kosu i šamponi) poče da se tresao kao pomahnitao. Tresao se čitavim telom, i lo jako. Skliznuo je sa stolice i ljiosnuo na pod. Pena mu je izlazila na ista i škrgutao je zubima. Prilikom svakog izdaha ispustio bi pisak koji jc ledio krv u žilama. Vicvonk zastade, sa makazama i češljem u ruka-fui. Svi su gledali, nepomični. Debeljko koji je sedeo na susednoj

stolici ftve

- Šta bi ovom?

Niko mu ne odgovori. Dečaku je zaista bilo loše, udarao je rukama nogama o pod, a glava mu je bila kao odšrafljena, sa prevrnutim očima lom pljuvačkom koja mu se slivala niz lice. - Kakva gadost, do đavola!

Debeljko je ustao, gledao je u dečaka koji je ležao pred njim i trljao ruke o jaknu, kao da hoće da ih obriše. Bio je bled, čelo mu je bilo orošeno znojem.

- Učinite nešto da prestane! To je nepristojno!

Vicvonk nije bio kadar da se pokrene. Neki su ustali ali se niko nije usuđivao da priđe. Neki starčić koji je ostao da sedi promrmljao je nešto tipa

- Trebalo bi mu dati disanje... Vicvonk reče: - Telefon...

Dečak je udarao glavom o pod, nije jaukao, ništa, samo taj ubistvenl pisak...

DIZEL -Predivnu vežbaonicu. Zvala se Vežbaonica Mondini. Iznad samih vrata, da ne bude zabune, crvenim slovima je pisalo BOKSOM SE BAVIŠ AKO SI GLADAN. Tu je zatim bila i jedna Mondinijeva fotografija iz mladosti, na kojoj je on pokazivao pesnice, i jedna Rokija Marćana, s autogramom. Unutra se nalazio plavi ring, nešto manji od propisanog. I svuda unaokolo sprave za vežbanje. Mondini je otvarao u tri popodne. Prva stvar koju bi uradio bila je da navije sat, onaj koji je odbrojavao runde. Imao je samo sekundaru i nakon svaka tri kruga bi zazvonio i zaustavio se na minut. Mondini je imao neku vrstu uslovnog refleksa. Kada bi sat zazvonio pljunuo bi na pod i nasmešio se: kao da je iz nečega izašao neoštećen. Živeo je u nekom svom ritmu, izdeljenom na runde od tri minuta i pauze od jednog. Kada bi zatvorio vežbaonicu, kasno uveče, poslednje što bi u mraku uradio bilo je da zaustavi sat. Potom bi otišao kući, poput broda sa spuštenim jedrima.

PUMERANG - Otpratio je nekoliko žutokljunaca do šampionske

titule, ne preterano darovite momke, ali on bi ih dobro uvežbao. Izmi-rivao ih je treninzima, a onda, kad su bili spremni, poseo bi ih preko puta i počinjao da priča. O svemu. Između ostalog i

o boksu. Nakon pola sata oni bi ustali i ništa ne bi umeli da ponove. Ali kada bi se popeli na plavi ring, da boksuju, setili bi se svega, i kako da stanu u gard, i kako da isfingiraju kroše, i kako da izbegnu niske udarce. Naslonjen o konopce, Mondini ih je ćutke posmatrao, pomno prateći svaki njihov pokret. Potom bi ih poslao kući bez ijedne reci. Naredni dan bi poćinjšao iz poćetka. Ućenici su mu verovali. Uspevaio je da izvuće ono najbolje iz svakog od njih. A kada bi se to najbolje svelo na to da dobiju batine svaki put kad se popnu u ring, Mondini bi ih pozvao u stranu, jedne večeri kao i svake druge, i rekao im Vozim te kući, važi? Ukrcao bi ih u svoju limuzinu staru dvadeset godina i prićajuić o drugim stvarima odvezao ih kući. Izlazeći iz auta izlazili su i iz ringa. Znali su to. Poneko

bi rekao: Źao mi je, Ućitelju. On bi slegnuo ramenima. I tako bi se završilo. Gurao je tako sedamnaest godina. A onda se pojavio Lari (Iorman).

Dećak se upiškio u gaće. Skvasile su mu se pantalone, a onda je mokraća poćela da curi po ploćicama. Debeljko se vrteo oko njega, bio ic van sebe:

- Prokletstvo, kakva ogavština... ma koji kurac, prestani seronjo, lioćeš li prestati?

Nikome više nije ni padalo na pamet da priće, jer se dećak i dalje (ii'evijao, a debeljko je delovao zastrašujuće, toliko je bio razgoropaćen. Nije prestajao da urla.

- Prekini seronjo, ćuješ li me? prekini, upiškio se u gaće taj prokleti mali seronja, do đavola, upiškio se u gaće, kao stoka, do kurca... Stajao je pored njega, i najednom gaje šutnuo, u slabinu, potom je pogledao u svoju cipelu, crnu mokasinu, kako bi proverio da li se Uprljala, i tada je konaćno'podivljao.

- Prokletstvo, kakva ogavština, to je nemoguće, sramota, ućinite lo da prestane!

Stade da ga šutira. Tada Vicvonk priće dva koraka bliže. U rukama mu bile makaze. Držao ih je kao bodež.

- Dostaje bilo gospodine Abner - reće.

Debeljko ga nije ni ćuo. Šutirao je dećaka kao pomahnitao. Urlao je Šutirao ga, dećak se i dalje tresao, lice mu je bilo umrljano penom i i ćas bi ispustio onaj pisak, sada već sve tiši, dalek. Svi su bili kao kamenjem. Vicvonk priće još dva koraka bliže.

DIZEL - Lari Gorman je tada imao sedamnaest godina. Dobro j'iicdn, poluteškaš, lepog lica, ni nalik boksterskom, iz dobre porodice, otmene ćetvrti. Ušetao je u vežbaonicu jedne večeri, bilo je već kasno. I upitao za Mondinija. Ućitelj je bio naslonjen na konopce, posmatrajući dvojicu koji su boksovali. Onaj plavi je stalno otkrivao desni bok. Drugi 1 iio kukavica. Ućitelj je bio namršten. Lari mu priće i reće: Zdravo, •in se Lari, voleo bih da se bavim boksom. Mondini se okrete, dobro osmotri, potom pokaza na crveni natpis iznad vrata i nastavi da prati dvojicu koji su se maktjali. Lari se i ne osvrnu. Natpis je već bio proćitao. BOKSOM SE BAVIŠ AKO SI GLADAN. Istini za volju još nisam večerao, reće. Sat zazvoni, ona dvojica prestadoše da se maktljaju, ondini pijunu na pod i reće Jako duhovito. Odlazi. Neko drugi bi JliSao. Ali Lari je bio drugaćiji, on nikada nije odlazio.

Seo je na klupu I i'ošku i nije se mrdnuo odatle. Mondini je nastavio s treningom još jva sata, potom je vežbaonica poćela da se prazni, svi su kupili svoje Ilvari i odlazili. Ostadoše samo njih dvojica. Mondini obuće kaputpreko trenerke, ugasi svetio, priće satu i reće: Ako neko doće ti reži. Potom je zaustavio sat i otišao kući. Kada je narednog dana u tri popodne došao u vežbaonicu Lari je još uvek bio tu. Na klupi. Daj mi jedan valjan razlog zbog kojeg bi trebalo da te treniram, reće mu Mon-dini. Da vidite kako izgleda trenirati budućeg svetskog šampiona, odgovori Lari.

PUMERANG - U izvesnom smislu Mondini ga je mrzeo. Ipak, proveo je godinu dana radeći na njegovom oblikovanju, uz pomoć iscrpljujućih vežbi. Uzimao mu je pare, kako je govorio. Lari je vežbao bez prigovora, u međuvremenu je gledao druge i ućio. Ućenik za primer, da nije bilo one njegove manije da ne zatvara usta. Neprekidno je prićao. Komentarisao. Samo što bi

neko kročio u ring počeo bi da melje. Pa bilo da je u tom času preskakao konopac ili ležao na zemlji, nakon osamdesetog skleka. Na prvi udarac bi počeo da komentariše. Govorio je sve što bi mu palo na pamet. Davao primedbe, savete, ljutio se. Radio je to prilično tihim glasom, uglavnom, ali je svejedno bilo neizdržljivo. Jedne večeri, otprilike godinu dana nakon što je došao, dvojica su boksovala u ringu, a on nije prestajao. Ljutio se što jedan od te dvojice, onaj niži, nije umeo da sakrije udarce. I bio je suviše spor u nogama. Staje, ukakio si se u cipele?, govorio je. Mondini ih prekide. Reče onom manjem da siđe, okrete se ka Lariju i reče: Penji se. Dade mu rukavice, zaštitnu kacigu i gumu. Lari nikada pre nije kročio u ring i nikada u svom životu nije nikog udario. Onaj drugi je bio superlakaš, sa šest mečeva za sobom, svih šest dobijenih. Obećavao je. Pogleda u Učitelja jer nije bio siguran šta treba da radi. Mondini klimnu glavom što je značilo dobro ga izbubecaj a ako bude potrebno ja ću te zaustaviti. Lari stade u gard. Kad im se pogledi susretoše, nasmešio se i s gumom koja mu je poigravala u ustima uspeo da izgovori: Prpa, a?

Vicvonk je već bio pored debeljka. Ali činilo se da ga ovaj i ne primećuje. Nastavio je da šutira dečaka i da zaurlava, bio je načisto pošizeo.

- Prokleti mali seronjo, te gadosti radi kod svoje kuće, crkni ako hoćeš kod svoje kuće, ali mene ostavi na miru, jesi razumeo, ovo je pristojno mesto, recite mu daje ovo pristojno mesto, da ne sme sebi da dozvoli...

Debeljko se osvrtao oko sebe. Tražio je nekoga ko će ga podržati, ali svi su bili kao skamenjeni, gledali su ne mičući se, niko od tog prizora nije mogao da odvoji oči, svi nepomični. Samo je Vicvonk, sa svojim makazama u ruci, izgledao kao da je još uvek živ.

- Sklonite se odatle, gospodine Abner - reče povišenim glasom.

Tada gospodin Abner, ne prestajući da urla, stade nogom preko dečakovog lica, upravo na svu tu penu, i poče da gnječi, kao da je numerio da ugasi kakvu ogromnu cigaretu, podižući pri tom nogavicu ud pantalona, da se ne uprlja. Vicvonk koraknu prema njemu i žabi mu inakaze u slabinu. Jednom, a onda još jednom, bez reci. Debeljko se okrete, bio je zgranut, kako bi se održao na nogama morao je da skloni nogu s dečakovog lica. Zateturao se, nije više urlao, prišao je Vicvonku i Sčepao ga za vrat, stezao je obema rakama, dok mu je niz jaknu i jHintalone curila krv. Vicvonk ponovo zamahnu makazama i ubode ga U vrat, a zatim, kad se debeljko zanese, u grudi. Makaze se slomiše. Debeljku je mlaz krvi ritmično liptao iz vrata i prskao svuda po sobi. On se strovali na pod povukavši za sobom stočić sa

časopisima. Dečak Je i dalje ležao, čulo se kako mu glava udara o pod, nije ni za trenutak prestala, poput kakvog poludelog časovnika, svaki delić tela mu je podrhtavao. Izgledalo je kao da mu se jedino disanje zaustavilo. Vic-vonk ispusti na pod patrljak od makaza koji mu je ostao u ruci. Drugi tleo štrcao je iz grudi gospodina Abnera i sa njega se slivala krv.

DIZEL - Prodoše tri minuta i sat zazvoni. Mondini reče To je dosta. Skide kacigu Lariju i poče da niu odvezuje rukavice. Lari je teško disao. Mondini mu reče Vozim te kući, važi? Prilično dugo im je trebalo, u limuzini staroj dvadeset godina, da stignu do bogataške četvrti. Zausta-više se ispred jedne otmene kuće s puno prozora, raskošno osvetljene. Mondini ugasi motor i okrete se Lariju. - Tri minuta i nisi zadao nijedan udarac.

-Tri minuta i nisam primio nijedan jedini udarac -odgovori Lari.

Mondini je zurio u volan. To je bilo tačno. Lari je ćelu rundu proveo poskakujući sa zapanjujućom gipkošću i plešući u svim pravcima, kao lili je imao točkove na nogama. Onaj drugi je ispucao sve udarce koje j| znao ne uspevši nijednom da ga potkači. Sišao je s ringa besan kao rln.

- To nije boks, Lari.

- Nisam hteo da ga povredim. - Ne seri.

- Stvarno, nisam hteo da ga... - Ne seri.

Mondini baci pogled ka kući. Izgledala je kao reklamni oglas za Dđaju sreće.

- Zašto kog đavola želiš da boksuješ? -Ne znam.

I Kakav ti je to odgovor?

To isto kaže i moj otac. Kakav ti je to odgovor? On je advokat. - Vidi se.

- Lepa kuća, a?

- Vidi ti se po licu.

Sedeli su neko vreme tako, u toj tišini imućnih. Lari se igrao pepe-ljarom. Otvarao ju je i zatvarao. Mondini se nije igrao ničim jer je razmišljao o onome što je video u ringu: najvećeg talenta koji mu je ikada dopao šaka. Bio je bogat, sin advokata i nije imao nijedan jebeni razlog da se bavi boksom.

- Vidimo se sutra - reče Lari, otvorivši vrata. Mondini slegnu ramenima.

- Idi u dupe Lari!

- dupe - odgovori on veselo, i ode kući.

I to zauvek ostade njihov pozdrav. Čak i za vreme mečeva, u ćošku, kada bi gong odzvonio, Lari bi ustao, Mondini bi sklonio klupicu i obavezno bi se tako pozdravili.

- Idi u dupe Lari.

Tada bi Lari odlazio, i pobeđivao. Imao je dvanaest pobeda, u nizu. Trinaest, sa Sobilom.

Vicvonk se sruči na kolena. Dečak se i dalje previjao, na podu. Na samo metar od njega ležao je debeljko iz koga je krv šikljala svuda unaokolo, prevrnutih očiju i s rukama koje bi svaki čas zagrabile po vazduhu. Ostali su se napokon probudili iz sna. Neki su pobjegli napolje. Dvojica odoše do Vicvonka i podigoše ga nešto mu šapnuvši. Neko se maši za telefon i pozva miliciju. Gulda su pogurali napred te se on nađe na samo nekoliko koraka od ta dva tela koja su se trzala poput riba na dnu ribareve korpe. Pokuša da se vrati unazad, ali bez

uspeha. Najednom oseti neki nepodnošljiv miris. Okrete se i najednom ogledalu vide crno-belu fotografiju nekog fudbalskog tima, pozirali su, onako oznojeni i nasmejani, sa velikim peharom koji je stajao na podu, u samoj sredini. Laktovima prokrči sebi put i stade ispred same fotografije naslonivši se na umivaonik. Pokuša da isključi sve ono što ga je okruživalo i poče od desnog krila: bio je u majici bez rukava i šorcju, ali je imao srozane čarape, smešne brkove i blentavo tugaljiv osmeh. Li-bero jedini nije bio oznojen, i bio je najviši: lako. Polutku je prepoznao u unezverenom licu jednog zdepastog klipana koji je

stajao na samoj ivici fotografije, a centarfora u glumačkom licu onog koji je držao ruku na peharu i gledao pravo u kameru. Problem je nastao kada je pokušao da prepozna bekove. Svi su imali lica bekova. Pokušao je da im prouči noge, tamo gde su se videle. Ali unaokolo je vladala neopisiva gungula, ljudi su se tiskali, neko je vrištao, nije mu polazilo za rukom da se

UNredsredi. Odustade trenutak pre nego što je shvatio da je onaj u

Irenerci, ali oznojen, bio levi bek, naravno izbačen iz igre. Sklopi oči. I poče da povraća.

Vicvonk je proveo nekoliko godina u zatvoru. Kad su shvatili da nije opasan, dozvolili su mu da donese svoju gitaru. Svirao je svake večeri, vesele melodije. Ostali su ga iz svojih ćelija slušali.

Ivica terena, iza desnog gola. Sedeli su nepomično, i gledali. Prof. Tultomar sa svojim opuškom u ustima. Guld sa vunenom kapom na glavi, i rukama u džepovima.

Minuti i minuti.

Potom Guld, ne skidajući pogled sa terena, reče:

- Stravična oluja nad igralištem. Dvadeseti minut drugog poluvre-

mena. Napad sleva, centarfor gostujućeg tima, u očiglednom ofsajdu, blokira grudima, sudija zviždi ali, pištaljka, puna vode, omanjuje, cen-tirfor šutira glavom, sudija opet zviždi ali pištaljka ponovo otkazuje, lopta se zabija u rašlje, sudija pokušava da zvizne uz pomoć prstiju

ali uspeva samo da upljuje ruku, centarfor trči kao sumanut prema korner /nstavici, skida majicu, oslanja se rukom na zastavicu, zanjše

bokovima u ritmu nekog glupavog brazilskog plesa a onda biva spržen gromom kuji udara pravo u pomenutu zastavicu.

Prof. Taltomar bez žurbe izvadi cigaretu iz usta i otrese zamišljeni pepeo.

Situacija je, realno govoreći, bila složena.

Napokon pijunu na pod trunčicu duvana i lagano promrmlja:

- Gol poništen zbog nepropisne pozicije. Centarfor opomenut zbog ukidanja majice. Njegovi posmrtni ostaci izneseni sa terena, klupa može da izvrši neophodnu zamenu. Nakon zamene pištaljke i postavljanja nove korner zastavice, utakmica se nastavlja slobodnim udarcem sa ltiesta gde se zbio ofsajd. Nikakva sankcija domaćinu. Fali nam samo još neko ko će biti odgovoran što protivničkog centarfora prati toliki muler.

Muk.

Potom Guld reče

- Hvala, profesore, i ode.

- U zdravlje, sinko - promrmlja prof. Taltomar ne okrećući se. Utakmica se zabetonirala na nula prema nula.

Sudija je bio trom ali je znao znanje. Bilo je đavolski hladno. Deci je potrebna izvesnost.

11.

- Daj mi gospođicu Šel. - Evo.

Guld dodade Šaci slušalicu. Na drugoj strani žice bio je njegov otac. - Halo?

- Gospođica Šel? - Da, ja sam.

- Jeste li u srodstvu s onim što prodaje benzin? -Ne. -Šteta.

-1 ja to kažem.

-Na pitanje broj 31 odgovorili ste da pišete vestern. - Upravo tako.

- Da je vaš životni san da napišete vestern. -Tako je. - Smatrate li da je to dobar odgovor?

- Nisam imala drugi.

-A staje to?, film? -Molim?

- Taj vestern... staje, film, knjiga, strip, staje kog đavola? - Kako to mislite? -Čujete li me? -

Da.

-Staje to?, film?

- Šta šta je?

-TAJ VESTERN, staje? -To je vestern.

- Vestern? - Vestern.

- Gospođice Šel? - Tu sam.

- Je 1' tamo sve u redu? - Ne može bolje biti.

- Guld je jedan izuzetan dečak, to ste shvatili, zar ne? - Mislim da jesam.

- Ne bih želeo da upadne u nevolje, da li me razumete? - Donekle.

- Treba da misli na učenje, a sve ostalo će doći samo. - Da, generale.

- On ima jaku volju, uspeće. - Vrlo verovatno.

- Znate li priču o ruci Žoakina Murijeta? - Molim?

- Žoakin Murijeta. On je bio razbojnik. - Famosno.

-Teror Teksasa, godinama je sejavao teror po Teksasu, bio je okrutan, vcšt, upokojio je jedanaest šerifa za tri godine, glava mu je bila ucenjena »limom koja je ličila na kolekciju nula.

- Stvarno?

- Da bi ga uhvatili morali su da pokrenu čitavu vojsku. Dugo im je lrevalo, ali su ga na kraju uhvatili. I znate li šta su uradili? -Ne.

-Odsekli su mu ruku, levu, onu kojom je pucao. Stavili su je u džak i poslali da obiđe čitav

Teksas. Obišla je sve gradove. Šerif bi primio paket, izložio bi ruku u salunu, potom bi je vratio u džak i poslao u Ulisedni grad. Bila je to neka vrsta opomene, shvatate? -Da.

- Kako bi narod video ko je jači. - Kapiram.

- Nego, znate li šta je neobično u toj priči? -Ne.

- To što su, iskreno rečeno, poslali unaokolo četiri ruke Žoakina

Murijete, kako bi ubrzali stvar, onu pravu i ostale tri, odsečene nekim drugim zlosrećnim Meksikancima, i jednog dana su pobrkali račune, te mi u jedan grad po imenu Martintaun stigle dve istovremeno, dve ruke žoakina Murijete, obe leve.

- Bajno.

- Znate li šta je narod pričao? - Ne. -Ni ja.

- Molim? -Ni ja. -Ah. - Lepa priča, zar ne? - Da, lepa priča.

- Pomislio sam da vam može koristiti, za vaš vestern. - Razmisliću o tome.

- Poslednji put kad sam tamo navratio, u frižideru je bio jedan plastični avion i telefonski imenik.

- Sada je sve na svom mestu.

- Računam na vas.

- Naravno.

- Morao bi da pije mleko, kupujte mu ono s vitaminima. - Dobro.

- Zbog kalcijuma, treba mu kalcijum, uvek mu je nedostajao. - Dobro.

- Jednog dana ću vam sve objasniti. - Šta to?

- Zašto sam ja ovde a Guld tamo. Pretpostavljam da mislite da to baš nije idealno rešenje.

- Ne znam.

- Siguran sam da mislite da to baš nije idealno rešenje. - Ne znam.

- Jednom ću vam sve objasniti, videćete. - Važi.

-Bio je problem, ranije, s onom nemom devojkom. Bila je to dobfa devojka, ali nije bilo lako sporazumeti se.

- Mogu da pretpostavim.

- Sa vama sam mnogo mirniji, gospođice Šel. - To je dobro.

- Vi govorite. - Nema sumnje.

- Nesrazmerno je praktičnije. - Slažem se.

- Dobro.

- Dobro.

- Hoćete li mi sada dati Gulda?

- Da.

Guldov otac je telefonirao svakog petka, u sedam i petnaest uveče 12.

I,lepa je kurva iz Klozingtauna, lepa. Crne su kose kurve iz Klozingtaima, crne. Na desetine knjiga, u njenoj sobi, na prvom spratu saluna, (*ila ih dok čeka, priče koje imaju početak i kraj, ako je zamoliš ispričavaće ti ih. Mlada je kurva iz Klozingtauna, mlada. Dok te steže medu butinama šapuće ti: ljubavi.

Pričala je Šaci daje koštala kao četiri piva. Žeđ za njom, u pantalonama čitavog grada.

Istini za volju, ona je ovde došla da bude učiteljica. Otkako je otišla gospođica Mekgaj, škola im je služila kao skladište. I tako je jednog (Iana došla ona. Sve je sredila, deca su počela da kupuju sveske, olovke i sve ostalo. Šaci je tvrdila daje znala svoj posao. Radila je jednostavne Utvari i imala knjige koje su svi razumeli. Na kraju se to svidelo i »Iarijim dečacima, odlazili su tamo kad god su mogli, učiteljica je bila lepa, a osim toga, najzad si mogao da pročitaš ono što je pisalo ispod lica bandita, okačenih u šerifovoj kancelariji. Ti dečaci su već bili odrasli muškarci. Njena greška je bila što je s jednim od njih ostala »uma, u

praznoj školi, jedne večeri. Privila ga je uz sebe i vodili su ljubav kao da su najzaljubljeniji par na celom svetu. Posle, kada je stvar izašla na videlo, muškarci su čak bili voljni da pređu preko toga, ali iene su rekle da je ona kurva a ne učiteljica. Tačno, reče ona.

Zatvorila je školu i prešla da radi s druge strane ulice, u sobi na prvom spratu saluna. Nežne su ruke kurve iz Klozingtauna, nežne. Zvala «C l'ani.

Svi su je voleli, ali voleo ju je samo jedan, i taj se zvao Pet Koban. 1 >n je ostajao dole, ispijao piva, i čekao. Kada bi za taj dan završila, i'.la bi niz stepenice.

Čao Fani.

Cao.

Šetali bi gore-dole, s kraja na kraj grada, pripijeni, u mraku, pričajući o onom vetru koji nije prestajao da duva.

I.aku noć Fani.

I ,aku noć.

Imao je sedamnaest godina, Pet Koban. Zelene su oči kurve iz Klozingtauna, zelene.

Ako želiš da razumeš njihovu priču - govorila je Šaci - morao bi kiflo prvo da znaš koliko je metaka bilo u jednom pištolju, tada. Šest. Ona je tvrdila daje to savršen broj. Razmisli. I pusti ih da odjeknu u tebi. Šest metaka, jedan dva tri četiri pet šest. Savršeno. Čuješ li tišinu, nakon toga? E, to je prava tišina. Jedan dva tri četiri. Pet šest. Tišina. Poput udaha. Na svakih šest metaka jedan udah. Možeš disati brzo, ili polako, ali svaki udah je savršen. Jedan dva tri četiri pet. Šest. A sada udahni tišinu.

Koliko je metaka bilo u jednom pištolju? Šest. Tada bi ti ispričala priču.

Pet Koban se smeje, dole, s penom od piva na bradi i mirisom konja na rukama. Tu je ijedan violinista koji svira i ima dresiranog psa. Ljudi mu bace novčić, pas ode da ga pokupi a onda se vrati gazdi, hodajući na zadnjim nogama, i ubaci mu novčić u džep. Violinista je šlep. Pet Koban se smeje.

Fani radi, gore, sa pastorovim sinom među nogama. Ljubavi. Pasto-rov sin zove se Jang. Zadržao je košulju na sebi, a crna kosa mu je mokra od znoja. Nešto poput užasa lebdi mu u očima. Fani mu kaže Jebi me Jang, ali on se koči i sklizne s njenih raširenih butina - bele čipkane čarape do iznad kolena a dalje ništa. On ne zna gde da gleda. Uzima njenu ruku i stavlja je na svoj ud. Da, Jang, kaže ona. Miluje ga, Lep si Jang, kaže. Liže svoj dlan, gledajući ga u oči, potom

nastavlja da ga miluje, sasvim nežno. Hajde, kaže Jang. Hajde. Ona steže u ruci njegov ud. On sklapa oči i razmišlja ne smem da razmišljam. Ni o čemu. Ona gleda svoju ruku, a onda znoj na Jangovom licu, na grudima, i ponovo svoju ruku koja klizi po njegovom ud. Sviđa mi se tvoj kurac, Jang, želim tvoj kurac. On leži na boku, oslonjen o ruku. Ruka mu drhti. Dođi Jang, kaže ona. On ne otvara oči. Dođi. On se vrpolti nad njom, a onda upire između njenih nogu. Tako, Jang, tako, kaže ona. On otvara oči. Nešto poput užasa, u očima. On se mršti i sklizne u stranu. Čekaj, Jang, kaže ona, držeći njegovu glavu među rukama i ljubeći ga. Čekaj, kaže on. Pet Koban se smeje, dole, i baca pogled na sat s klatnom, iza šanka. Traži još jedno pivo i igra se srebrnim novčićem, pokušavajući da ga održi u ravnoteži na ivici prazne čaše.

Hoćeš li da se udaš za mene, Fani?

Ne pričaj gluposti, Pet. Ozbiljno govorim. Prestani.

Fani, da li ti se sviđam? Da.

I ti se meni sviđaš, Fani.

Novčić upada u čašu, Pet Koban prevrće čašu, novčić pada na šank, * uj im iscuri i ostatak piva, tečnost i pena. On uzima novčić i briše ga o pantalone. Posmatra ga. Dođe mu da ga onjuši. Ponovo ga stavlja na ivicu čaše. Baca pogled na sat. Razmišlja: Jang, prokletniče, hoćeš li već jednom završiti? Slatko miriše kurva iz Klozingtauna, slatko. l;ani klizi usnama po

Jangovom udu, on je gleda i to mu se sviđa. 1 ivnta je rukama za kosu i gura ka sebi. Ona mu uzima ruku i sklanja |c, na prestajući da ga ljubi. On je gleda. Ponovo je hvata rukama za kosu, ona zastaje, diže pogled ka njemu i kaže Budi dobar Jang. Ćuti, kn?c on, i rukom joj gura glavu prema svom udu. Ona ga uzima u usta i zatvara oči. Klizi sve brže i brže, napred-nazad. Tako, kurvo, kaže on. Tuko. Ona otvara oči i vidi kožu sjajnu od znoja, na Jangovom stomaku. Vidi mišiće koji se grče, na mahove, kao u nekoj vrsti agonije. Hajde, knžc on. Nemoj da staješ. Neka vrsta agonije. On je gleda. To mu se (vida. Gleda je. A onda je hvata rukama za ramena, čvrsto je steže a polom je naglo gurne unazad, pručivši se preko nje. Polako, Jang, kaže Orni. On zatvara oči i počinje da se kreće napred-nazad. Polako, Jang.

lin rukom traži njegov ud, on je sklanja. Snažno upire između njenih Bgu. Sranje, kaže. Sranje. Kosa mu je prilepljena za čelo, mokra od (oja. Sranje. Ponovo sklizne sa nje, naglo. Ona okreće glavu u stranu, , časak diže pogled ka nebu, i uzdahne. On je vidi. Vidi je. Pet Koban diže pogled i zuri u sat, iza šanka. Potom gleda stepenice je vode na sprat. Potom gleda čašu sa pivom, punu, ispred sebe. Fj, Karveru.

Pet?

Stavi ga u led. Ideš?

Vraćam se.

Je 1' sve u redu, Pet?

U redu je, da, u redu je. Dobro.

Stavi ga u led.

Ostaje naslonjen na šank. Okreće se i baca pogled ka vratima saluna. l'ljuje na pod, potom gazi pljuvačku čizmom, i gleda u raskvašenu prušinu, na podu. Diže glavu.

Pazi da se mi se neko ne ispiški unutra, jasno?, i iskezi se. Zašto ne ideš kući, Pet?

Idi ti, Karveru.

Bolje bi ti bilo da ideš kući. Ne govori mi šta da radim.

Karver odmahuje glavom. Pet Koban se smejulji. Uzima čašu s pivom i otpija gutljaj. Vraća čašu na šank, okreće se, gleda stepenice koje vode na sprat, gleda crne kazaljke na požutelom belom brojčaniku, prokletnik, izgovara tiho.

Jang se okrenuo, pružio ruku prema opasaču prebačenom preko stolice, izvukao pištolj iz korica i sada ga steže u ruci. Povlači cev pištolja preko Fanine kože. Bela je koža kurve iz Klozingtauna, bela. Ona pokušava da ustane. Ne mrdaj, kaže on. Pritiska joj cey ispod grla. Ne miči se. Ne viči. Šta to kog đavola radiš, kaže ona. Ćuti. Klizi s pištoljem preko njene kože, sve niže i niže. Širi joj noge. Prisanja pištolj o njen polni organ. Molim te, Jang, kaže ona. On polako gura pištolj. Potom ga vadi i lagano ponovo uvlači. Je 1' ti se sviđa?, kaže. Ona počinje da drhti. Zar nisi ovo želela?, kaže on. Gura pištolj do kraja. Ona grbi leđa, stavlja dlan na Jangov obraz, nežno. Molim te, Jang, kaže. Molim te. Gleda ga. On zastaje. Smiri se, ona kaže. Ti si dobar dečko, Jang, zar ne? Ti si dobar dečko. Suze joj naviru na oči, slivaju joj se niz obraze. Daj da te ljubim, volim da te ljubim, dođi ovamo, Jang, poljubi me. Govori tiho, ne skidajući pogled sa njega. Ostani sa mnom, hajde da vodimo ljubav, hoćeš? Da, kaže on. I nastavlja da pokreće pištolj, napred-nazad. Hajde da vodimo ljubav, kaže. Ona sklapa oči. Lice joj je iskrivljeno u bolnu grimasu. Preklinjem te, Jang. On gleda kako cev pištolja ulazi i izlazi iz njenog tela. Vidi daje umrljan krvlju. Palcem diže oroz. Sviđa mi se da vodim ljubav, kaže.

materinu, kaže Pet Koban. Ustaje od šanka i okreće se. Vratću se, kaže. Prolazi mimo stola braće Kastorp, pozdravlja ih prinoseći dva prsta obodu šešira. Crnog.

Sve u redu, Pet?

Da gospodine.

Gadan vetar, danas. Da gospodine.

Nikako da prestane.

Moj otac kaže da će prestati kad se umori. Tvoj otac.

Kaže da nijedan konj ne može večno da galopira. Vetar nije konj.

Moj otac kaže da jeste. To kaže?

Da gospodine.

Kaži mu da navrati, ponekad. Da gospodine.

Kaži mu to.

Da gospodine. OK.

Pet Koban pozdravlja i kreće ka stepenicama. Gleda prema vrhu ali

Ilifila ne vidi. Pope se nekoliko stepenika. Razmišlja kako bi voleo da iinn pištolj. Njegov otac ne voli da se on šetka unaokolo s pištoljem. Tuko nećeš upasti u neprilike. Niko ne puca u nenaoružanog mladića, /ustaje. Baca pogled ka satu, dole, iza šanka. Ne uspeva mu da se seti koliko je tačno vremena prošlo. Pokušava da se seti, ali ne uspeva. t i l eda salu odozgo i prolazi mu kroz glavu da je to kao da si ptica koja i uči na grani. Bilo bi lepo raširiti krila, preleteti tik iznad glava svih

prisutnih i sleteti na šešir slepca što svira. Imao bih sjajno perje, crno, i (izmišlja dok desnom rukom u džepu napipava tvrde obrise svoga noža. Malog noža, sa sečivom skrivenim u ležištu od drveta. Gleda ispred sebe i ništa ne vidi. Zatvorena vrata, nijedan zvuk, ništa. Ja sam prava budala, nizmišlja. Ostaje da stoji, obara pogled, vidi svoju čizmu na stepeniku. (iustu prašinu na izlizanoj koži. Dva puta, štiklom, udara o stepenik. l'olom se saginje i prstom počinje da glača špic. U tom trenu odozgo se začuje oštar prasak pucnja, i jedan kratak vrisak. Shvata da je sve gotovo. Potom čuje drugi pucanj ijedan za drugim, treći i četvrti i peti. Stoji kao ukopan. Čeka. Oseća neko čudno zujanje u ušima i sve mu i./j'leda daleko. Neko ga gura i ljudi vičući trče uz stepenice. Pred očima inu je ugláčani vrh čizme. Čeka. Ali više ništa ne čuje. Tada se uspravila, okreće se i polako silazi niz stepenice. Prolazi kroz salun, izlazi, penje se na konja. Jaše čitavu noć i u zoru stiže u Abilen. Dan kasnije ponovo kreće, ka severu, prolazi kroz Bartlborou i Konoks, prati tok ivke do Kontertauna, i danima jaše

ka planinama. Berberi, Takson Siti, l'olak, sve do Ful Krika, gde

prolazi pruga. Miljama prati tračnice. Kvarcsajt, Koltaun, Oldbridž, a onda Rajder, Rio Solo, Saliven i Pres-loii. Nakon dvadeset dva dana stiže u mesto po imenu Stounvol. Gleda vi hove drveća i let ptica. Silazi s konja, šakom zahvata prašinu i polako je propušta kroz prste. Ovde nema vetra, razmišlja. Prodaje konja, kupuje pištolj. Opasač, korice i pištolj. Uveče odlazi u salun. Ne progovara ni sa kim, sve vreme samo pije i gleda. Proučava sve prisutne, jednog po jednog. Potom odabira čoveka koji igra karte, bele ruke bez žuljeva, sjajne mamuze. Brižljivo negovana brada.

Ovaj čovek vara, kaže.

Šta nije u redu, dečaće?

Ne volim seronje, i tačka.

Vuci guzicu odavde, i to brzo. Ne volim kukavice, i tačka. Dječaće

Nikad ih nisam voleo.

Hajde da se dogovorimo. Da čujem.

Ja ništa nisam čuo, ti ustaneš, odeš i ostatak svog života provedeš zahvaljujući nebu što se ovako završilo.

Hajde nešto drugo da se dogovorimo. Ti spustiš karte, ustaneš i odeš da varaš na nekom drugom mestu.

Čovek odgurne stolicu, polako ustaje, okreće se i ostaje da stoji, sa rukama koje mu vise niz telo i prstima koji ovlaš dodiruju drške pištolja. Gleda u dečaka.

Pet Koban pljune na pod. Ustaje. Gleda u vrh svojih čizama, kao da nešto traži. Potom diže pogled ka čoveku.

Budalo, kaže čovek.

Pet Koban se naglo hvata za pištolj. Ali ne poteže. Čuje šesti pucanj, tek tada. A onda više ništa, zauvek.

Tišina.

Kakva tišina.

Na vratima frižidera Šaci je držala okačenu jednu pesmu Roberta

Kurca. Prepisala ju je jer joj se dopadala. Ne čela, već uglavnom pri kraju gde je stajalo: umiru u istom dahu, ljubavnici. I završnica joj je bila lepa, ali najbolji je bio taj stih. Umiru u istom dahu, ljubavnici.

I još nešto. Šaci je stalno pevušila neku pesmicu, prilično glupavu,

koju je naučila još kao dete. Imala je gomilu strofa. Refren je počinjao ovako: crveni su proplanci našega raja, crveni. Nije bila ništa naročito, kao melodija. Bila je toliko dugačka da ispustiš dušu dok je čelu otpevaš. Zaista.

Jang je umro u zatvoru, dan pre suđenja. Njegov otac je otišao da ga poseti, i pucao mu u glavu, izbliza.

13

Guld je imao dvadeset šest profesora. Onaj koga je pak najviše voleo bio je Mondrijan Kiroj. Bio je to čovek od pedesetak godina, sa čudnim irskim licem (nije bio Irac). Na nogama je uvek nosio papuče od sive čoje, tako da su svi mislili da živi na univerzitetu, a neki da je tu čak i rođen. Predavao je statistiku.

Jednom prilikom Guld je ušao u učionicu br.6, i tamo zatekao prof. Mondrijana Kiroja kako sedi u jednoj od klupa. Čudno je bilo što je plakao. Guld sede nekoliko klupa dalje i raširi svoje knjige. Voleo je da uči u praznim učionicama. Obično u njima nije zaticao profesore koji

plaču. Mondrijan Kiroj prozbori nešto tihim glasom i Guld, pošto je neko vreme sedeo ćuteći, odgovori da nije razumeo. Tada se Mondrijan Kiroj okrete ka njemu i reče daje plakao. Guld vide da u rukama nema maramicu, niti nešto slično, da mu je nadlanica vlažna i da mu se suze ,sliva;u sve do okovratnika plave košulje. Hoćete li maramicu?, upita. Ne, hvala. Hoćete li da vam donesem nešto da popijete? Bolje ne, hvala. Nastavio je da plače, to nije bilo sporno. Iako neobična, ta pojava se nije mogla smatrati posve nelogičnom, s obzirom na pravac u kojem su se već više godina kretala interesovanja prof. Mondrijana Kiroja, naime priroda njegovih istraživanja koja su, već nekoliko godina, bila usmerena ka jednom prilično neobičnom predmetu proučavanja, naime: on je proučavao zakrivljene predmete. Niko nema predstavu koliko zakrivljenih predmeta postoji na ovom svetu, i jedino je Mondrijan Kiroj, premda i on samo otprilike, umeo da proceni njihovo dejstvo na čovekovu opažajnu strukturu i, konačno, na njegov moralno-osećajni sklop. U većini slučajeva imao je poteškoća da o tom pitanju raspravlja u prisustvu kolega, prečesto sklonih da takva istraživanja proglaše za „preterano sporedna" (šta

god to značilo). Ali Ino je ubeden da prisustvo krivih površina u

spisku postojećih stvari nije nimalo slučajno, i da štaviše na izvestan način predstavlja izlaz kroz koji je stvarnost uspevala da umakne svojoj sudbinski jakoj strukturi, pravo-ugonaono ustrojenoj i fatalno ograničenoj. To je bilo ono stoje, mahom, „pokretalo svet", da se poslužimo recima samog prof. Mondrijana Kiroja. Smisao svega toga bio je prilično jasno nagovešten - iako u posve neobičnom obliku - u njegovim lekcijama, posebno u nekima od njih, ii s nesvakidašnjom prozirnošću u jednoj, poznatijoj kao lekcija br.1 1, posvećenoj, da budemo precizni, slici Nympheas Kloda Monea. Kao što je poznato, Nympheas nisu u pravom smislu reci slika, već skupina od osam velikih zidnih dekoracija koje, kada su spojene, sačinjavaju jednu Čudovišnu kompoziciju dugu osamdeset metara i visoku dva. Mone je im njoj radio neodređeni niz godina odlučivši, 1918. godine, da je pokloni svojoj zemlji, Francuskoj, u ime

pobede u prvom svetskom ratu. Kndio je na njoj do kraja života i umro je, 5 decembra 1926, ne stigavši tlu je vidi javno izloženu. Neobičan tonr deforce, kritika je bila pode-ljena, neki su ih smatrali proročkim remek-delom a drugi dekoracijama koje su u najboljem slučaju mogle poslužiti da oplemene zidove jedne hmsserie. Publika ni dan-danas nije prestala da im se bezrezervno divi.

Kao što je i sam prof. Mondrijan Kilroj voleo da podvuče, Nymphe-~~v~~ poseduju jednu začuđujuće paradoksalnu crtu -uznemirujuću, voleo l da kaže -a to je sramotan izbor sadržaja: na osamdeset metara dužine

i dva visine, njihova isključiva namena je da ovekoveče jedno jezerce s lokvanjima. Poneko drvo, tek naznačeno, delić neba, možda, ali pre svega: voda i lokvanji. Teško bi bilo iznaći beznačajniju temu, i do te mere kič, kao što nije nimalo lako razumeti kako je jedan genije na takvu tričariju mogao da utroši tolike godine rada i na desetine kvadratnih metara boje. Jedno popodne i zaot .jeni trup čajnika bili bi više nego dovoljni. Pa ipak, upravo u tom apsurdnom činu rađa se genijalnost Nympheas. Više je nego jasno -govorio je prof. Mondrijan Kilroj -šta je bila Moneova namera: da naslika ništavilo. On mora daje time bio toliko opsednut da su, viđene očima potonjih generacija, poslednjih trideset godina njegovog života bile u potpunosti zaokupljene tim naumom - kao da su njime apsorbovane. I to od trenutka kada je, novembra 1893, kupio veliki komad zemlje u

blizini svog imanja u Živerniju, i došao na ideju da na njemu napravi jedan veliki bazen sa vodenim cvećem - drugim recima, jedno jezerce puno lokvanja. Zamisao koja bi se mogla uproščeno tumačiti kao staračka potreba za jednim estetizovanim hobijem, a koju nasuprot tome prof. Mondrijan Kilroj nije oklevao da definiše kao svesni, strateški prvi korak čoveka koji veoma dobro zna gde hoće da stigne. Da bi se naslikalo ništavilo, prvo gaje trebalo pronaći. Mone je uradio i više od toga: stvorio ga je. Nije mu promaklo da rešenje problema ne leži u tome da se ništavilo dosegne odbacivanjem realnosti (svaka apstraktna slika je u stanju to da postigne), već njenim postepenim urušavanjem i razgradnjom. Shvatio je da je ništavilo za kojim je tragao bilo Sve, zatečeno u času njegovog trenutnog odsustva. Zamišljao gaje kao kakav slobodan prostor između onoga što postoji i onoga čega više nema. Bio je svestan da će to biti prilično mukotrpan posao.

- Oprostite, prostata zove - običavao je da kaže prof. Mondrijan Kilroj kada bi stigao do tog mesta svoje lekcije br. 11. Grabio bi ka toaletu i vraćao se nekoliko minuta docnije, s izrazom vidnog olakšanja na licu. Hronike kazuju daje Mone, tokom tih trideset godina, proveo daleko više vremena radeći u svom vrtu nego slikajući: naivno, dele na dva jedan čin koji je u suštini nedeljiv i kojim je on s opsesivnom

rešenošću ispunio svaki sekund svog života, u tih poslednjih trideset godina, a to je: rad na Nympheas. Uzgajati ih ili slikati bili su samo različiti nazivi za jednu te istu avanturu. Možemo da pretpostavimo da je ono što je nameravao bilo: čekati. Bio je dovoljno mudar da izabere, kao polaznu tačku, jedan delić sveta u kojem je realnost dosegla visok stupanj razgradnje i jednoličnosti, našavši se na ivici jedne gotovo

nemušte bezi-zražajnosti. Jezerce s lokvanjima. Od te tačke, problem je bio lišiti taj komadić sveta svakog značenja, obeskrviti ga i opustošiti i razdrobiti »vc dok ne okrzne prag potpunog iščeznuća. Njegovo sramotno bivstvo-vanje tada bi postalo tek nešto više od jednovremenog prisustva različitih i iščilelih odsustava. Kako bi dostigao jedan tako ambiciozan cilj, Mone je pribegao prilično banalnom ali proverenom triku - jednoj pojavi čiju poražavajuću delotvornost potvrđuje svaki bračni život. Ništa ne može postati toliko beznačajno kao ono pored čega se celog divota svakodnevno budimo. Ono što je Mone dakle uradio bilo je da u KVoju kuću prenese onaj delić sveta koji je

nameravao da prevede u ništavilo. Stvorio je jezerce s lokvanjima

upravo tamo gde ga je bilo nemoguće prevideti. Samo bi budala mogla pomisliti -zaključio bi prof. Mondrijan Kilroj u svojoj lekciji br.II - da je on, osudivši sebe na IVukodnevnju bliskost s tim jezercetom, u tome video način da ga bolje Upozna, razume i ugrabi njegovu tajnu. To je bio način da ga razobličii. Moglo bi se reći da je sa svakim pogledom upućenim ka tom jezerceta Mone bio korak bliže apsolutnoj

ravnodušnosti, svaki put zatirući i poslednje ostatke opčinjenosti i divljenja. Moglo bi se čak pretpostaviti (jji taj njegov iscrpljujući rad u parku, posvedočen hronikama -provodio je silno vreme čeprkajući malo ovde malo tamo, premeštajući cveće sa itiesta na mesto, isctavajući i povlačeći linije i granice - nije bio ništa drugo do jedan brižljivo izveden hirurški zahvat na svemu onome što ic opiralo sivilu navike i nastojalo da ustalasa površinu njegove pažnje jfnmućujući sliku apsolutne bezizražajnosti koja se oblikovala u slika-revom oku. Tražio je zaokruženost ništavila, Mone, i tamo gde se navika pokazala kao nemoćna nije oklevao da upotrebi bager.

- Brum - umetnuo bi prof. Mondrijan Kilroj posluživši se efektom 'tnomatopeje i proprativši taj izraz jednim nedvosmislenim pokretom. - Brum.

Jednoga dana se probudio, ustao iz kreveta, sišao u park, došao do lvice jezerceta, i ono stoje ugledao bilo je: ništavilo. Neko drugi bi se lune zadovoljio. Ali odlika jednog genija je bezgranična upornost koja gn uz jednu prenaplašenu potrebu za savršenstvom nepogrešivo vodi ka eilju. Mone poče da slika: ali zatvoren u svom ateljeu. Ni za trenutak hijo pomislio da postavi štafelaj na obali jezerceta, naspram lokvanja. I/jienadaje shvatio da, nakon stoje proveo godine i godine stvarajući le lokvanje, sada mora da ih naslika ne izlazeći iz svog ateljea, to jest miocen u jednom prostoru odakle, da bi postigao vernost, neće moći da lh vidi. Postići vernost: tu unutra, mogao je da ih se seća. A to što je tenbrao pamćenje - a ne izravni dodir vizuelnog - bio je genijalan, Vrhunski pristup ništavilu, budući da je pamćenje -a ne pogled -twip,uravalo onu milimetarsku opažajnu nijansu koja je zadržavala lokvanje na samo korak od potpune beznačajnosti i smekšavala ih posredstvom sećanja taman koliko je bilo dovoljno da ih zaustavi u njihovom propadanju u nepostojeće. Bili su ništavilo, ali su bili.

Konačno, mogao je da ih naslika.

Tu bi, obično, prof. Mondrijan Kilroj napravio jednu teatralnu pauzu, vratio bi se za katedru i podario publici nekoliko trenutaka tišine koja je svakojako korišćena, ali ne bez izvesne učtivosti. To je, uglavnom, bio momenat kada su njegove kolege napuštale učionicu, praveći čitavu seriju mikrogrimasa koje su imale za zadatak da dočaraju us-hićeno odobravanje ili iskreno žaljenje zbog niza obaveza koje su ih, iz razumljivih razloga, sprečavale da se duže zadrže. Prof. Mondrijan Kilroj nikada nije pokazao da bilo šta od toga primećuje. Ne može se reći daje Moneu bilo baš toliko stalo da naslika ništavilo. To nije bio ni kapric umornog umetnika niti isprazna ambicija da se izvede jedan virtuozi toir dejbrce. On je imao na umu nešto mnogo suptilnije. Prof. Mondrijan Kilroj bi tu na časak zastao, prodornim pogledom prostrelio auditorijum i spustivši glas, kao da odaje kakvu tajnu, rekao: Moneu je ništavilo bilo potrebno kako bi njegovo slikars-tvo u odsustvu teme, moglo da naslika samo sebe. Suprotno zaključku na koji bi nas jedno naivno poimanje moglo navesti, Nympheas ne predstavljaju lokvanje, već pogled koji ih posmatra. Oni su odraz jednog veoma konkretnog opažajnog sistema. Tačnije rečeno: jednog posve neuobičajenog opažajnog sistema. Moje znatno uglednije kolege -dodao bi prof. Mondrijan Kilroj s lažnom skromnošću koja je bila više nego bljutava -već su odavno istakle da Nympheas nemaju koordinate, to jest da deluju kao da lebde u jednom prostoru lišenom hijerarhije u kojem ne postoje blizu i daleko, gore i dole, pre i posle. Tehnički govoreći, one su pogled jednog nepostojećeg oka. Nije na obali jezer-ceta tačka iz koje ih posmatraš, niti je u vazduhu, niti na površini vode, niti daleko, niti iznad. Ona je

svuda. Možda bi neki astigmatični bog mogao tako da ih vidi - voleo je ironično da napomene prof. Mondrijan Kilroj. Govorio je: Nympheas su ništavilo, viđeno ničijim okom.

Dakle, gledati Nympheas znači gledati jedan pogled - govorio je -i to pogled koji se ne može dovesti u vezu ni sa kakvim našim prethodnim iskustvom, već jedan jedinstven i neponovljiv pogled, jedan pogled koji ne bi mogao nikada biti naš. Drugim recima: gledati Nympheas je granično iskustvo, jedan gotovo neostvarljiv zadatak. To nije moglo promaći Moneu koji je dugo, s manijačkom pedanterijom smišljao, i lupao glavu, kako da postavi Nympheas a da pri tom koliko god je to moguće smanji njihovu ne-vidljivost. Uspeo je da pronade jedan

veoma jednostavan sistem, gotovo naivan, koji međutim ni dan-danas nije izgubio na delotvornosti i koji, kao prirodnu posledicu, ima ono što te lokvanje smešta u radijus proučavanja prof. Mondrijana Killoja. Mone je odlučio da Nympheas budu postavljene - prema tačno određenom redosledu - na osam zakrivljenih zidova.

- Zakrivljenih, gospodo - izdeklamovao bi prof. Mondrijan Kilroj, vidno zadovoljan.

Jedan naučnik koji je posvetio obimne studije dugama, tvrdo kuva-
uim jajima, Gaudijevim kućama, topovskim zrnima, saobraćajnim pet-ljama i rečnim rukavcima - jedan naučnik koji je na zakrivljene površine utrošio silne godine razmišljanja i proučavanja -jednom rečju, prof. Mondrijan Kilroj, morao je biti više nego dirnut otkrićem daje stari slikar, protegnuvši se do ivice nemogućeg, kako bi se spasao, posegao za zakrivljenom površinom tih podatnih zidova koje nije raza-pinjao nijedan ugao. I tada bi prof. Mondrijan Kilroj s euforičnim zadovoljstvom pohitao da prikaže dijapozitiv br.421, na kojem se mo-^ao videti projekat dve sale u Oranžeriji u Parizu gde su Moneove Nympheas bile izložene, januara 1927. godine, i gde bi, i dan-danas, publika mogla da ih gleda da gledati ih nije posve neprikladan izraz za pokušaj, nemoguć, da ih vidimo. (Dijapozitiv br.421)

Ne postoji nijedan santimetar Nympheas koji nije zakrivljen, gospodo. I sa ovim bi prof. Mondrijan Kilroj zakoračio u samu srž svoje lekcije br. 11, koja je jasnoćom nadmašivala sve ostale. Približio bi se nuditorijumu i, sa nabujalom i metodičnom strašću, izručio na njega sve f'ilo je imao na umu.

Ja sam ih video, ljude, tamo unutra, suočene sa Nympheas. Ušli bi im vrata i odmah su bili izgubljeni, kao ODALEČENI od uobičajnog /ndatka da vide, KATAPULTIRANI iz ležišta jedne veoma određene lučke posmatranja i rastEEEEgnuti u jednom prostoru čiji su početak ti/aludno tražili. Početak. U izvesnom smislu Nympheas, iako nepok-retni, kruže oko njih, zaošijani tim krivim površinama koje poput ško-ljke obavijaju šupljinu tih dvaju sala, prepredeno nudeći neku vrstu piiiorame kojoj se ljudi predaju, okrećući se oko sebe, kolutajući očima u prečniku od 360 stepeni, u nekoj detinjoj ushićenosti. Neretko, s grimasom osmeha na licu. Možda na časak poveruju da su

videli, po-inislivši da ih mogu gledati onako kako bi gledali kakav

film, ali istog trena doživljavaju razočarenje koje ih navodi, nesvesno, da potraže pravu udaljenost, prikladan ugao, to jest, upravo one dve stvari od kojih ih je film odučio namećući na svakom koraku upravo udaljenost i ugao, oilvikavšiihnataj način da sami odaberu pogled, jer film zapravo i jeste

pogled koji nam je nametnut, i to nasilno, despotski, tiranski: dok lokvanji, nasuprot, kao da nude vrtoglavu slobodu poimanja - stoje, svi znamo, nedopustivo. Ljudi kao da se u tome sasvim izgube. I tada odugovlače. Tumaraju, kruže, mesečare, zastajkuju, šetkaju, zaostaju, pokatkad i sednu - na zemlju ili na odgovarajuću, kukavnu, klupicu -svesni da vide nešto što vole, ali nimalo ubeđeni da to zaista i vide. Mnogi tada počinju da se pitaju koliko. Koliko je vremena bilo potreb-no, koliko su visoki, koliko kilograma boje je potrošio, koliko su du-gački, koliko. Vrludaju, to je očigledno, draže im je da misle da ukoliko budu znali šta imaju pred

sobom to će na kraju zaista i imati pred sobom, a ne iznad ispod okolo pored, gde Nympheas zapravo i borave, ne mareći ni za kakvu kvantifikaciju -jednostavno rečeno svugde. Pre ili kasnije, osmele se da priđu bliže. Idu da vide. Ali zaista izbliza. Dodirnuli bi ih, kad bi mogli - miluju ih pogledom, kad ne mogu prstima. I tu konačno prestaju da vide, više ništa ne shvatajući, primećujući samo debele i haotične poteze četkom, nalik dnu kakvog prljavog suda, senf, gorčica i plavi majonez, ili hromatskim zarezima na zidu kakvog impresionis-tičkog zahoda. Smeju se. I odmah se vraćaju natrag do onog mesta gde im je barem bilo jasno staje to što ne vide: lokvanji. Izmičući se ne propuštaju da se upitaju kako je taj čovek mogao da vidi na daljinu a da slika izbliza, suptilan trik koji ih očarava, ostavljajući ih, nakon njihovog kratkog putovanja unazad prema središtu sale, s onim istim osećanjem praznine, štaviše omađijanosti: upravo u trenutku kada svesi da nisu umeli da vide poprima bolnu nijansu, već združenu s najdubljom spoznajom da se u tome što izmiče njihovom pogledu kriju nepojmljiv?; zadovoljstva i nezaboravna sećanja ne neku uzvišenu lepotu. Tada se predaju. I posežu za vrhunskim surogatom za iskustvo, pečatom svakog neostvarenog pogleda. Poraženi, iz dremeža sivih kutija obloženih so-motom vade svoje fotoaparate.

Fotografi su Nympheas.

Dirljivo. Štakom protiv neprijateljskih topova. Objektivi od 50 mm

obrušavaju se poput kamikaza na flote lokvanja koje im izmiču. Čak i blic podleže nemilosrdnom diktatu pravilnika: fotografišu tražeći ljudskom umu prihvatljive uglove - nemoguć poduhvat - potpomognuti ponižavajućim spuštanjem na kolena, krivljenjem gornjeg dela tela, opasnim balansiranjem. Pokušavaju da isprosjače bilo kakav pogled, uzdajući se možda u čudotvornu hemijsku ispomoć mračne komore. Oni najdirljiviji - od svih njih, najdirljiviji - izvikuju na sva zvona svoj poraz umećući između objektiva i lokvanja ponižavajuće telesno prisustvo nekog člana porodice koji najčešće, kao simboličan znak predaje, pozira okrećući lokvanjima leđa. Godinama će, nakon toga,

pozdravljali

(joste i prijatelje, sa komode, s ugašenim osmehom rođaka koji se, pre višest godina, udavio u jezercetu sa nympheas, helas, helas. I tako ih nosi poput bujice, taj stari prepredeni slikar, zahtevajući od njih ono nemo-mliče, da vide nepostojeći pogled, svladani i poraženi, oni koji su samo ljudi, opustošeni njegovom lukavošću, njime, njegovim lokvanjima, bojama, njegovim prokletim četkicama, pogledom koji je on video, mio on i niko više, vodom, lokvaana ima a. I dan-danas bih zbog toga mrzeo. Ne oprašta se tvorcima nerazumljivih proročanstava dugo sam smatrao da on pripada tom soju, najgorem od svih, lošim iteljima, jer sam bio uveren da je, u krajnjoj liniji, pogled koji je orio ostao uzaludan, budući nepristupačan drugima i rezervisan samo njega koji nije umeo da ga učini gledljivim. Zaslužio je prezir, zbog •a, jer ako se oduzme ta opažajna akrobacija - taj sumanut izlet u družje izvan svake tačke gledišta, u potrazi za nekakvim beskrajem i ako se oduzme ta pionirska avantura osećajnosti ostaje nam jedno tvo zamagljenih lokvanja, jedan hipertrofični esej o impresioniz-, onaj pogubni udvorički stil u kojem prosečna građanska inteligen-obožaaaaaava da prepozna odlike modernog, ushićena idejom daje revolucija, i gotovo ganuta idejom da je može voleti, premda je ucija, ustanovivši da u suštini nije nikome naškodila -newforyou, načno jedna revolucija izričito osmišljena za gospođice iz dobrih ča, besplatno u svakom paketu doživljaj modernog - bljak. Nemo-i-c je ne mrzeti ga, zbog onoga što je učinio, i ja sam ga mrzeo svaki C.ovetni put kada bih kročio u one dve sale u Oranžeriji, u Parizu, .ikle sam uvek izlazio poražen, svaki bogovetni put, čitavih dvadeset dina. I dan-danas bih ga mrzeo - uzaludnog skrnavitelja zakrivljenih visina -

da mi se jednog popodneva 14. juna 1983. nije dogodilo da lim

nekoga -jednu ženu -kako ulazi u salu 2, onu veću i, pred mojim ima, vidi Nympheas - vidi

Nympheas - otkrivši mi da je to moguće, ne meni, već uopšte, nekome, na ovom svetu: taj pogled je ! to, tu unutra, i postojalo je mesto koje mu je bilo početak, para-kraj. Istina je da sam godinama krišom posmatrao žene, tamo u nagonski osećajući da ukoliko postoji neko rešenje otkriće ga 'ena, ako ni zbog čega drugog ono zbog nesumnjivog saučesništva enigmama. Naravno, posmatrao sam lepe žene, poglavito lepe . <)va žena se odvojila od svoje grupe,

žena istočnjačkog tipa, veliki lir koji joj je delom skrivao lice, čudne cipele, odvojila se i uputila uii jednom zidu sale 2 -stajala je u sredini, ranije, sa svojom grupom •iNkinja s istočnjačkim licima, isključivo žene - i odvojila se odatle, (Im je izgubila kuku kojom je za njih bila zakačena, i sada ju je neka obična sila teže vukla ka lokvanjima, onim izloženim na istočnom

zidu, gde je zakrivljenost bila najveća - lokvanjima privučena, najednom poprimi kretnje jesenjeg lista - padala je poput klatna, njišući se oprečnim i usaglašeno grotesknim pokretima - radije bih kazao: zakrivljenim - dve štake, drvene, zabijene ispod pazuha - noge klatna crne nesigurne unutra izlomljene, odzvanjaju fokomeličnim koracima - šal preko ramena - bolesnički - ruke nakazno iskrivljene - ličila je na

kakvu predivnoiscrpljenu noćnu leptiricu, i ja je pogledah - kao da je nakon dugog putovanja, iscrpljena, predivna, baš tu sletela. Napredovala je santimetar po santimetar, s ogromnim naporom, izgledalo je kao da ni ne razmatra mogućnost da se zaustavi. Obavijala je svaki pokret oko osovine svog deformiteta, pa ipak nije odustajala, jedan za drugim krunila je trzaje u kojima su se mogli prepoznati koraci, i tako je

napredovala, strpljivi puž, nerazlučiv od svoje bolesti - svog prebiva-lišta -trag sluzi, pozadi, svedočeći o putanji tog grotesknog hoda -koji se drugi nisu usuđivali da slede, istovremeno posramljeni i razočarani, tražeći razlog da odvrte pogled, ali nije bilo lako ne gledati je - nije se moglo gledati drugde - bila je tu gomila sveta, bio sam tu i ja, ali u jednom trenu tu je bila samo ona. Došla je gotovo do samih lokvanja, zatim poče da klizi mimo njih, opetujući krivinu zida, obogaćujući jo kinetičkom vokalizom, gužvujući je u škrabotinu sa svakim trzajem sve mučniju, trudeći se da održi istu udaljenost, nerazgovetna isto

koliko i lokvanji, budući rastrzana tim kretanjem u hiljadu pravaca, prepukla u tom telu bez težišta. Prede čitavu salu, tako, približavajući

se i udaljavajući, zanjihana tim pijanim klatnom koje je unutar nje

otkucavalo u ritmu njene bolesti, dok se svet razmicao da je propusti, pazeći da ne omete čak ni one najčudovišnije faze njenih pokreta. A ja, koji sam godinama pokušavao da gledam te lokvanje, nikada ne uspevši da vidim išta drugo do lokvanje, prilično kič i preko svake mere banalne, pustili je da prođe pored mene i iznenada shvatih, čak i ne gledajući u njene oči, savršeno jasno shvatih da ona vidi -ona je bila taj pogled o kojem su lokvanji zborili -pogled koji ih je oduvek

video -bila je onaj pravi ugao, prava tačka gledišta, ono nemoguće oko - to su bile njene nezgrapne cipele, crne, to su bili njena bolest, njeno strpljenje, užas njenih pokreta, drvene štake, bolesnički šal, hropac njenih nogu i ruku, patnja, snaga, i ta neponovljiva putanja razmrljana u prostoru - zauvek izgubljena u trenutku kada je napokon stigla, zaustavila se i osmehnula.

Od tog 14. juna 1983. prof. Mondrijan Kilroj naginjao je izvesnoj

melanholiji, dosledno njegovim teorijskim uverenjima koja su, nakon analize Moneovih Nympheas, proglasila patnju za conditio sine qua non jednog nadmoćnog poimanja sveta. Bio je uveren daje patnja jedini pul koji može da nas odvede izvan područja realnosti. Bila je to ona kriva

linija koja je izmicala pravougaonoj strukturi neautentičnog. Inače, prof. Mondrijan Kilroj imao je srećan život, lišen velikih patnji, i ne previše izložen hirovima sudbine. To ga je i

mučilo, s obzirom na gore pome-uute teorijske pretpostavke, čineći da se oseća nepopravljivo nesuvi-Nlim, i to je na kraju postao njegov jedini razlog za patnju, patnja što nije imao patnji. Žrtva tog banalnog teorijsko-osećajnog kratkog spoja, prof. Mondrijan Kilroj se vremenom odvozio u pravu pravcatu depresiju koja mu je povremeno prouzrokovala gubitke pamćenja, vrtoglati i neočekivane promene raspoloženja. Dešavalo mu se da iznenada

iplače, s vremena na vreme, bez vidnog razloga ili opravdanja. Na neki .MČin, te slabosti su ga radovale, ali njegova ovisnost o sopstvenim teorijama nije ga sprečavala da, svaki put kada bi se to dogodilo, oseti Izvcstan stid. Jednoga dana, baš dok je plakao - sasvim bezrazložno - illkriven u učionici br.6, vide kako se vrata otvaraju i kako ulazi jedan dečak. Bio je to njegov učenik, zvao se Guld. U koledžu su ga svi znali jer je diplomirao sa jedanaest godina. Bio je čudo od deteta. Izvesno Vreme je čak tu i stanovao, u koledžu, odmah

posle onog užasnog događaja s majkom. Bila je to lepa plavokosa žena, veoma simpatična. Ali bila je bolesna. Jednog dana njen muž ju je odveo u bolnicu, psihijatrijsku bolnicu. Rekao je da nije moglo drugačije. Tada je dečak /nvršio u koledžu. Nije bilo sasvim jasno staje i koliko od cele te priče rti/umeo. Niko se nikada nije usudio da ga to upita. Bio je to jedan lepo vuspitan dečak, niko nije želeo da ga uznemiri. Prof. Mondrijan Kilroj guje često posmatrao i razmišljao kako bi voleo nešto za njega da učini. Ali nije znao šta. Dečak ga upita da li hoće maramicu, ili nešto da popije. Prof. Mondrijan Kilroj reče da neće, daje sve u redu. Sedeli su tu neko vreme. Dečak je učio. Kroz prozore je prodirala neka predivna svetlost. Prof. Mondrijan Kilroj ustade, uze sako, i uputi se ka vratima. Kada je

nolazio pored dečaka pomilova ga po glavi i promrmlja nešto tipa Dobar si ti dečko, Gulde. Dečak ne reče ništa.

- Čao - reče Šaci.
- Šta želite?
- Dva čizburgera i dva soka od pomorandže. - Krompiriće?
- Ne, hvala.
- Isto košta ako uzmete krompiriće. - Nema veze, hvala.
- Cizburger, piće i krompirići, to je kombinacija br.3 — reče poka-l zujući na fotografiju iza njihovih leđa.

- Lepa fotografija, ali ne volimo krompiriće.
- Možete uzeti dupli cizburger, kombinaciju br.5, tu nema krompi-rića a isto košta.
- Isto kao šta?
- Kao cizburger i sok od pomorandže.
- Dupli cizburger košta kao jedan cizburger? - Da, ako uzmete kombinaciju br.5. -

Neverovatno.

- Dakle, kombinacija br.5?
- Ne. Hoćemo samo jedan cizburger. Po jedan. Nećemo duplej čizburgere.
- Kako hoćete. Ali bacate pare. - Nema veze, hvala.
- Dakle, dva čizburgera i dva soka od pomorandže.
- Upravo tako. - Desert?
- Hoćeš li tortu, Gulde? - Da.
- I jednu tortu, molim te.
- Ove nedelje se za svaki naručeni desert dobija drugi na poklon. - Super.
- Šta ćeš da uzmeš? - Ništa, hvala.
- Ali moraš da ga uzmeš, to je poklon. - Ne volim slatkiše, neću ništa. - Ali ja moram da ti ga dam. - Kako to misliš?
- To je ponuda nedelje. - To sam shvatila.

- Prema tome moram da ti ga dam.

- Kako to misliš moraš da mi ga daš, ja ga ne želim, ne volim slatko, I ne želim da budem debela kao Tina Turner, ne želim da nosim gaćice I XXL, šta da radim, da sačekam sledeću nedelju kako bih mogla dal pojedem samo jedan cizburger?

- Uvek možeš da ga ne pojedeš. Da uzmeš desert i da ga ne pojedeš, | - A što onda da ga uzmem?

- Možeš da ga baciš.

- DA GA BACIM?, ja neću ništa da bacam, baci ga ti, eto, to uradi, huci ga, OK?

- Ne mogu, otpustili bi me. -Obože...

- Ovde su jako strogi.

- U redu, OK, neka ti bude, donesi mi tu tortu. - Sirup? -Bez sirupa. ,; -To je gratis.

- ZNAM DA JE GRATIS ALI GA NEĆU, OK? -Kako hoćeš. - Bez sirupa. -Šlag?

- Šlag?

- Ima i šlag, ako hoćeš.

- Ja ne želim ni tortu, odakle ti ideja da želim ŠLAG? - Ne znam.

- Ja znam: bez šlaga. -Ni za dečaka? - Ni za dečaka.

-U redu. Dva čizburgera, dva soka od pomorandže, jedna torta bez iCcgga. Ovo je za vas - dodade, pružajući Šaci dva zamotuljka u providnoj hartiji.

-Staje sad pa to?

- Žvakaća guma, to je poklon, unutra je loptica od šećera, ako je loptica crvena dobijaš još deset žvaka, ako je plava dobijaš kombinaciju I»r.6, besplatno. Ako je loptica bela, pojedeš je i to je sve. Uostalom, imaš uputstvo na hartiji.

- Stani malo. -Da?

- Stani, hm... -Da.

- Pretpostavimo da ja kojim nezamislivim slučajem uzmem ovo govno od žvake.

- Da, i?

-Pretpostavimo da ja kojim još nezamislivijim slučajem krenem da gn žvačem i u njemu nađem plavu lopticu. -Da.

- Da li onda treba da ti je donesem, svu izbalavljenu, da je stavim pred tebe i ti ćeš mi doneti jednu slasnu i masnu kombinaciju br.6? -Besplatno.

- A šta ti misliš, kad ja da je pojedem? - Odmah, pretpostavljam.

-Ja hoću jedan čizburger i jedan sok od pomorandže, to si razumeo, zar ne? Staja da radim sa tri komada prženog pileta plus srednja porcija krompirića plus kukuruz sa buterom plus srednja koka-kola? ŠTA JA KOG ĐAVOLA S TIM DA RADIM?

- Obično ih pojedu.

- Ko? Ko ih pojede? Marlon Brando, Elvis Prišli, King Kong? - Ljudi. -Ljudi? -Da, ljudi.

- Čuj, možeš li nešto da mi učiniš? - Naravno.

- Nosi te žvake. -Ne mogu.

- Sačuvaj ih za prvog žderonju koji naiđe, važi? - Ne mogu, zaista.

- O bože... -Žao mi je. -Žao ti je. -Zaista. - Daj te žvake.

- Nisu loše, imaju ukus papaje. -Papaje? - To je egzotično voće. -Papaja. - Ove godine je u modi. -OK, OK.

- Je 1' to sve? -Da, srce, to je sve.

Platili su i seli za sto. Sa plafona je visio ekran podešen na kanal FoodTV. Postavljali su pitanja. Ako si znao tačan odgovor zapisao bi ga u određenu rubriku na papirnoj salveti koju si potom odnosio na kasu Nagrada je bila kombinacija br.2. U tom momentu pitanje je glasilo: ko je dao prvi gol u finalu Svetskog prvenstva 1966?

1. Džefri Herst

2. Bobi Čarlton

3. Helmut Haler

- Tri - promrmlja Guld.

- Da se nisi usudio - prosi Šaci, i otvori pakovanje čizburgera. 8 unutrašnje strane poklopca ukaza se jedna vrišteće crvena nalepnica. Na njoj je pisalo ČESTITAMO!!! DOBILI STE JOŠ JEDAN HAMBUR-OliR! A ispod, manjim slovima: Ovaj kupon odmah odnesi na kasu, tlobićeš besplatan hamburger i piće upola cene! Bila je još jedna rečeni-ili, ispisana ukoso, ali Šaci je ne pročitao. Mirno zatvori plastično pako-Viinje, ostavljajući čizburger unutra. - Idemo - reče.

- Ali ja još nisam ni počeo... - reče Guld. - Počecemo neki drugi put.

Ustadoše, ostavljajući sve netaknuto, i pođoše ka vratima. Put im prepreci neki tip preobučen u klovna, samo stoje na glavi imao kapicu luslfood-a.

- Balon na poklon, gospođo. - Uzmi balon, Gulde.

Na balonu je pisalo JA JEDEM HAMBURGER.

- Ako ga okačite o kućna vrata možete učestvovati u nagradnoj igri NliDELJOBURGER.

- Okači ga o vrata, Gulde.

- Svake nedelje biva izvučena po jedna kuća sa balonom a onda vam jedan kombi pred vrata istovari 500 čizbejkonburgera. - Ne zaboravi da raščistiš stazu ispred vrata, Gulde. - Specijalna ponuda je zamrzivač od 300 litara. U njemu možete da držite čizbejkonburgere.

- Naravno.

- Ako pak uzmete zamrzivač od 500 litara, dobijate na poklon »mikrotalasnu renu.

- Super.

- Ako je već imate možete da uzmete profesionalni fen, sa četiri tor/ine.

- Je li to u slučaju da operem kosu čizbejkonburgerima? - Molim?

- Ili kečapom? -Oprostite? - Kažu da daje sjaj kosi. - Šta to, kečap?

- Da, nikad nisi probao? -Ne.

- Probaj. Mada ni bearnes nije loš. Stvarno?

• Uklanjanje perut. - Nemam perut, hvala bogu.

- Svakako ćeš je dobiti ako nastaviš da jedeš bearnes. - Ali ja ga nikad ne jedem.

- Da, ali pereš njime kosu. -Ja? - Naravno, vidi se po fenu. -Kom fenu?

- Onom koji si okačio o vrata. - Nisam ga okačio o vrata.

- Dobro razmisli, okačio si ga kad ti je odletela mikrotalasna remi sa četiri brzine.

- Odakle odletela? - Iz zamrzivača. - Iz zamrzivača?

- U nedelju, ne sećaš se? - Ma ti se šališ.

- Zar ti tako delujem? -Ne.

- Tačan odgovor. Dobili ste 500 litara balona, biće vam dostavljeni u čizburgerima, vidimo se, čao.

- Ne razumem. "

- Nije važno. Vidimo se, OK? - Balon.

- Uzmi balon, Gulde.

- Hoćeš li crveni ili plavi? -Dečak je šlep. - Oh, izvinite.

-Nije važno. Dešava se.

- Hoćete li vi da uzmete balon?

- Ne, uzeće ga dečak. Ako je šlep nije glup. - Da mu dam crveni ili plavi?

- Imate li boju povraćke? -Ne.

- Čudno.

- Samo crvene i plave. -Onda crven. -Evo. - Uzmi crveni balon, Gulde. -Evo, drži. - Zahvali se, Gulde. -Hvala.

- Molim. ;

- Je 1'ostalo još nešto da se kaže? -Oprostite? - Izgleda da nije. Do viđenja.

- Ako bog da u nedelju! - Crkni.

Izdoše iz fast food-a. Vazduh je bio rezak i proziran, kao usred /ime. - Kakva govnojiva planeta - reče tiho Šaci.

Guld je stajao ukipljen, usred trotoara, sa crvenim balonom u ruci. Na njemu je pisalo: JA JEDEM HAMBURGER.

- Gladan sam - reče.

-LARI!... LARIL. Lari Gorman se približava našoj ekipi... okružen |c svojim klanom... ring je pun ljudi... LARI!... nije mu lako, kao šam-pionu, da se probije kroz gužvu... Tu je i Mondini, njegov trener... jedna iloista brzometna pobeda, večeras, ovde u Soni Sport Klubu, da se |todsetimo, 2 minuta i 27 sekundi bilo je dovoljno da... LARI, evo, Lari, ii programu si, za radio... Lari... u programu si, dakle, jedna blic pobe-ilii...

- Je 1'radi ovaj mikrofon? ,

- Da, u programu smo.

- Lep mikrofon, gde si ga kupio?

-Ne kupujem ih ja, Lari... čuj... jesi li mislio da se tako lako izvučeš ili...

-Mojoj sestri bi se silno dopao... - Htedoh da kažem...

- Ne, ozbiljno. Znaš, ona imitira Merilin Monro, peva k'o ona, pljunuta Merilin, isti glas, kunem ti se, jedino što nema mikrofon... -Čuj, Lari...

- Na kraju se obično snađe s bananom.

- Lari, hoćeš li nešto da kažeš o svom protivniku? - Da. Hoću nešto da kažem.

- Kaži.

- Hoću nešto da kažem o svom protivniku. Moj protivnik se zove |mi Gorman. Zašto mi uporno podmeću te golaće sa rukavicama? Stalno mi se vrzmaju oko nogu. Na kraju moram da ih sravnim sa zemljom.

- DO KURCA, GULDE, HOĆEŠ LI VEĆ JEDNOM IZAĆI ODATLE? Bio je to Šacin glas. Dopirao je s one strane vrata. Kupatilskih.

- Evo, evo.

Muzika iz kotlića. Slavina na umivaoniku on. Slavina na umivaoniku off. Pauza. Vrata se otvaraju.

- Već te pola sata čekaju. - Idem.

U Guldovu kuću došla je ekipa sa televizije. Hteli su da naprave prilog za specijalnu emisiju koja je išla petkom uveče. Naziv: „Portret jednog deteta genija". U dnevnu sobu postavili su kameru. Nameravali su da snime jedan polučasovni intervju. Računali su da će dobiti dirljivu priču o dečaku koga je njegova inteligencija osudila na samoću i uspeh. Štos je bio pronaći nekog čiji je život tragičan ali ne zato što mu sudbina nije naklonjena već, naprotiv, stoje njen miljenik. Možda to baš i nije bila genijalna ideja, ali je makar zvučalo zanimljivo.

Guld sede na kauč, ispred kamere. Pumerang se odmah posadi pokraj njega. Dizel nije mogao da stane na kauč, te sede na pod, iako mu je za to trebalo dosta vremena. Osim toga, nije bilo jasno ko će ga odatle uopšte dići. No. Namestili su mikrofone i upalili reflektore. Voditeljka povuče nagore suknju i prekrsti noge.

- Je 1' sve u redu, Gulde? - reče. -Da. - Treba samo da isprobamo mikrofone. - Dobro.

- Hoćeš li biti ljubazan da nam nešto kažeš, bilo šta?

- Ne, ne želim ništa da kažem u te mikrofone, ne bih to uradio ni da mi platite zilion...

-Dobro je, sve je u redu, OK, možemo da počnemo. Jesi li spreman? -Da.

- Gledaj u mene, OK? Ne obraćaj pažnju na kameru. - U redu.

- Dakle, idemo. -Da.

- Gospodine Gulde... ili, mogu li da te zovem samo Guld?

- Neka bude samo Guld, u redu. Čuj Gulde, kada si shvatio da nisi obično dete, hoću da kažem, da si genije?

PUMERANG (nerekavši) - Zavisi. A vi, na primer, kada ste vi shvatili da ste glupača? Da li se to dogodilo odjednom ili ste to otkrivali malopomalo, isprva upoređujući vaše ocene s ocenama vaših školskih drugova, potom primećujući da na zabavama svi izbegavaju da budu s Viima u ekipi kada se igralo „Pogađanja filmova“?

- Gulde?

-Da?

-Želela bih da znam... da li se sećaš neke anegdote iz svoga detinjstva, nečega što je doprinelo da shvatiš da si drugačiji od ostalih, drugačiji od ostale dece...

DIZEL - Da, odlično se toga sećam. Vidite, u to doba išli smo u park, ja i ostala deca iz kraja... tamo je bila ljuljaška, tobogan, te stvari... ino je to predivan park, i tako smo išli tamo, svakog popodneva, ukoliko je bio lep dan. Ja, tada, nisam ni znao da sam... drugačiji, da tako kažem, sve u svemu, bio sam već visok ali... kako jedno dete može znati da li je drugačije ili šta... ja sam bio najviši, i to je sve, ali jednoga dana odlučih da se popnem na tobogan, bilo je to prvi put, nisu ti to dopuštali nko si bio jako mali, ali tog dana niko me nije video, niko čak nije tačno ni znao koliko mi je godina, i tako počeh da se penjem, ali kada sam se napokon popeo i seo shvatih da nešto nije u redu, nisam mogao da stanem, dupetom, na tobogan, nisam mogao da stanem, shvatate li šta govorim? Trudio sam se iz petnih žila ali ta moja prokleta guzica nije ni pod razno htela da se uglavi... bilo je blesavo ali nisam mogao ništa da učinim, moje dupe nije moglo da stane na tobogan. I tako sam na kraju morao da se vratim. Spustio sam se niz tobogan, ali s one strane f,de su stepenice. Znete li šta to znaci sići sa tobogana niz stepenice? Jeste li to ikada probali? Dok vas svi gledaju? Znete li kakav je to osećaj? Verovatno znate, zar ne? Gomila ljudi, svaki dan, silazi sa tobogana niz stepenice. Jeste li приметili? Gomila ljudi nema sreće u životu, to je čela istina. - Gulde? -Da?

- Je 1' sve u redu? -Da.

- OK, OK. Dakle, čuj... hoćeš li nam reći kakav je tvoj odnos sa drugim dečacima, imaš li prijatelje? Čega se igraš, da li se baviš sportom, pričaj nam malo o tome.

PUMERANG (nerekavši) - Ja volim da zaronim pod vodu. Dole je ;sve nekako drugačije. Nema zvukova, ne možeš ni da ih proizvodiš, sve i da hoćeš, naprosto ne možeš, tamo dole je sve bešumno. Krećeš

se lagano, ne možeš da praviš nagle pokrete, ili, šta znam, brze pokrete, moraš da se krećeš lagano, svi su prinuđeni da se kreću lagano. Ne možeš da se povrediš, nema onog glupavog tapšanja po ramenu, ili tako nečega, to je jedno prelepo mesto. A iznad svega, to je idealno mesto

84za priču, znate? To je ono što zaista volim, da pričam tamo dole, to je idealno mesto, možeš da pričaš i... možeš da pričaš, eto, svi mogu da pričaju, bilo ko, ako samo hoće, može da priča, to je naprosto fenomenalno kako se dole priča. Šteta je samo što tamo nikada... što tamo gotovo nikada nikog nema, to je jedini nedostatak, što tamo dole nema nikoga, osim tebe, hoću da kažem, bilo bi to fenomenalno mesto, ali tamo gotovo nikad nema nikoga s kim bi mogao da pričaš, uglavnom, tamo nikada nikog ne zatekneš. Šteta, zar ne? - Hoćeš li da napravimo pauzu, Gulde? Možemo da prekinemo i nastavimo kad god poželiš.

- Ne, sve je u redu, hvala. - Sigurno? -Da.

- Ima li nešto o čemu želiš da pričaš?

- Ne, više volim da mi postavljate pitanja, jednostavnije je. - Siguran si? -Da. -OK... čuj...

- Čuj... činjenica da si ti jedan... izuzetan dečak, kažimo tako... izuzetan... hoću da kažem,

kako se slažeš sa ostalim dečacima? DIZEL -Znate šta? To je njihov problem. Razmišljao sam o tome puno puta, i shvatio da stvari stoje upravo tako, to je njihov problem. Ja nemam nikakvih poteškoća da budem s njima, mogu da ih uhvatim za ruku, da pričam s njima, mogu sa njima i da se igram, meni nije baš sve vreme u glavi da sam ovakav, ja to zaboravim, oni su ti koji to nikad ne zaboravljaju. Nikad. Povremeno je jasno k'o dan da bi želeli da mi se približe, ili staja znam, ali kao da strahuju da se ne opeku, ili tako nešto. Ne umeju to da prevaziđu. U stanju su da muljaju gomilu stvari po glavi, u vezi s onim što bih ja mogao da uradim ili ne uradim, svašta im pada na pamet, neprekidno razmišljaju staje to što mi smeta, otkud znam, što bi me moglo uvrediti, ili naljutiti, i tako sve ode do đavola, ne treba to da rade. Niko im nije objasnio da su ti izuzetni, kako vi rekoste, u stvari normalni, da imaju iste želje kao i svi drugi, iste strahove, tu ne postoje razlike, može se biti izuzetan u jednoj stvari i normalan u svemu ostalom, neko bi to trebalo da im objasni. Oni to previše komplikuju i na kraju se umore, a onda dignu

ruke, to je donekle i razumljivo, ustežu se da vam priđu, za njih ste samo problem, shvatate, samo problem. Niko neće da ide u bioskop s problemom, verujte mi. Hoću da kažem: ukoliko imaš bilo kakvog prijatelja sa kojim možeš da

ideš u bioskop, neće ti ni u snu pasti na pamet da ideš s problemom. Ni u snu im ne pada na pamet da idu sa mnom. Tako vam je to. - Da li bi više voleo da pričaš o svojoj porodici, Gulde? - Kako god hoćete.

- Pričaj mi o svom ocu. - Šta želite da znate?

-Ne znam... voliš li da provodiš vreme sa svojim ocem? - Da. On radi u vojsci.

- Jesi li ponosan na njega? -Ponosan?

- Da, hoću da kažem, da li si... ponosan... ponosan na njega? - A tvoja majka?

- Želiš li da nam pričaš o svojoj majci?

- Da li bi više voleo da pričamo o školi? Voliš li što si takav kakav si? - Kako to mislite?

-Hoću da kažem, ti si poznat, svi te znaju, tvoji drugovi, profesori, Hvi znaju ko si. Da li ti se to dopada?

PUMERANG (nerekavši) - Čujte, ispričaću vam jednu priču. Jednoga dana dolazi neki tip, u moj kraj, odnekud, sreće me na ulici i /nustavlja me. Hteo bi da zna da li poznajem Pumeranga. Da li znam ude može da ga nađe. Ja ništa ne odgovorih, i tako on počeo da mi objašnjava, reče to je jedan bez kose, visok manje-više kao ti, i nikad ne progovara, verovatno ga poznaješ, a? tog što nikad ne progovara, njega svi znaju. Ja i dalje ćutim. On tada počeo da gubi strpljenje, ma d'ij, reče, o njemu su čak pisale i novine, onaj stoje istovario kamion pun govana ispred CRB-a, zbog onog skandala sa Mami Džejn, daj, uvek je u crnom, svi ga znaju, gotovo uvek je u društvu s jednim ogromnim tipom, njegovim prijateljem. Sve je znao. Tražio je Pume-itinga. A ja sam stajao pred njim. Obučen u crno. Ćuteći. Na kraju je »opizdeo. Urlao je da ako ne želim da pričam neka se nosim do đavola, kakvo je to ponašanje, ne možeš više nikoga ništa da pitaš, kakav je to uvet. Urlao je. A ja sam stajao pred njim. Shvatate? Shvatate li koliko je glupo vaše pitanje da li mi se to dopada? Ej, vama govorim, jeste ilkapirali?

- Je 1' ne želiš da pričaš, Gulde?

- Zašto?

- Možemo da prekinemo, ako hoćeš. -Ne, ne, što se mene tiče sve je u redu.

- Dobro, nije baš da mi olakšavaš stvari. -Žao mi je. - Nema veze. Dešava se.

- Žao mi je.

- Ne znam, šta želiš da te pitam?

-Ne znam, imaš li snove, na primer... ima li nešto o čemu sanjaš,. što želiš da ostvariš kad porasteš, nešto što... neki san, eto. DIZEL - Voleo bih da vidim svet. A znate li u čemu je problem? UI kola ne mogu da stanem a u autobus mi ne daju da uđem, suviše sam veliki, nemaju sedišta za mene, to je pomalo kao ona priča s toboganom, uvek ista pesma, nema

rešenja. Kretenski, zar ne? Međutim, ja i dalje želim da vidim svet, a nema načina, prinuđen sam da ostanem ovde, da gledam fotografije u časopisima, ili atlasu. Čak i vozovi, uvek ispadne neko sranje, probao sam, i ispalo je sranje. Nema rešenja. Ja želim samo da sedim i gledam kako svet promiče iza prozora nečeg dovoljno velikog da može da me poveze, i to je sve, zvuči prosto, ali. Ako baš želite da znate, to je jedino što mi zaista nedostaje, hoću da kažem, ja sam zadovoljan što sam ovakav kakav sam, ne bih voleo da budem običan, kao toliki drugi, drago mi je što sam ovakav. Jedino me to muči. Saznanje da sam suviše veliki da bih mogao da obidem svet, kad | porastem. Samo to. Zaista, to je jedina stvar od koje zaista popizdim.

- Mislim da je to dovoljno, Gulde. -Stvarno? - Siguran si da ne želiš ništa da kažeš? - Kako to mislite?

- Da li ima nešto što bi želeo da kažeš, pre nego što završimo? Biloj šta.

- Da. Možda. Nešto.

- Dobro, Gulde. Kaži onda.

- Da li vi znate ko je prof. Taltomar? - Da li je to neki tvoj profesor? - Manje-više. Ali on nije iz škole. -Aha.

- On uvek sedi na ivici jednog fudbalskog terena, tačno iza gola. | Sedimo zajedno, tamo, nas dvojica. I gledamo, shvatate? -Da.

- E pa, hteo sam da kažem da malo-malo poneko šutne loptu, i ona odleti izvan terena, preko gola, dokotrlja se čak i blizu, ponekad, a onda 8Czauštavi, nedaleko od nas. Tada golman, obično, izađe sa terena, ugleda nas i vikne Lopta, moliću lepo, lopta, zahvaljujem. Ali prof. Taltomar se nikada i ne pomeri, nastavlja da gleda u pravcu terena, kao da se ništa ne dešava. To se dogodilo više desetina puta, a nas dvojica nikada nismo otišli po tu loptu, shvatate? -Da.

- Znae, ja i profesor ne pričamo baš puno, gledamo i to je sve, ali jednog dana sam se odlučio da ga to pitam. Pitao sam ga: Zašto nikada ne odemo po tu prokletu loptu? On je pljunuo na zemlju trunčicu duvana u zatim rekao: Ili gledaš ili igraš. Rekao je samo to. Ili gledaš ili igraš.

-I?

-I ništa više.

-Jesi li to hteo da kažeš, Gulde? - Da, to.

-I ništa drugo? -Ne.

- U redu.

- Onda tako, tu ćemo završiti. - Je 1' sve bilo u redu? -Da, sve je bilo u redu. - Dobro.

Šta da radimo s ovom budalaštinom?, reče Vak Montorzi kad je pregledao snimljeni materijal. Vak Montorzi je bio urednik emisije koja je išla petkom uveče. Ne bi održala budnim ni kokainistu, dodade dok |c daljinskim upravljačem ubrzano premotavao traku u potrazi za nečim \$10 nije bilo toliko obeshrabrujuće. Pokušali su čak i da intervjušu (iuldovog oca, ali on im je odgovorio da koliko on zna TV novinari nisu ništa drugo do banda perverznjaka s kojom ne želi ništa da ima. I tako mi je ostalo samo nekoliko snimaka iz Guldove škole i jedna poprilično ilosadna serija izjava koje su dobili od njegovih profesora. Izgovarali su utvari tipa „talenat treba nadgledati" ili „inteligencija tog dečaka je fenomen koji navodi na razmišljanje". Vak Montorzi je ubrzano pre-inotavao i odmahivao glavom. -Najednom mestu je neki tip koji plače -reče novinarka, zaigravši im poslednju iole prihvatljivu kartu.

- Gde je?

- Još napred.

Vak Montorzi premota još napred. Pojavi se neki profesor, u papučama. -Eto ga. Bio je to

Mondnjan Kilroj.

-Ali ne plače...

_ Posle će plakati.

Vak Montorzi pritisnu play.

_ to su uglavnom samo priče. Ljudi misle da nevolje jednog
ijakog deteta potiču od pritiska onih koji ga okružuju, od neumere-nih očekivanja kojima ga opterećuju. To su priče. Pravi problem je u emu a ostali s tim nemaju nikakve veze. Pravi problem je talenat. Talenat je kao pomahnitala ćelija, prekomerno i sasvim bespotrebno uvećana. To je kao kada bi ti u kući sagradili pistu za kuglanje. Sve ti isoreturobaju, pa čak i da je prelepa, čak i ako bi vremenom postao vrstan igrač, šampion sveta u kuglanju, kako ćeš kog đavola da spaseš svoju kuću, kako ćeš je sačuvati od svega toga, kako ćeš uspeti da održiš nešto za šta ćeš kasnije, u pogodnom trenutku, moći da kažeš Ovo je moja kuća, nosite se odavde, to je moja kuća. Nemoguće. Talenat je azoran, zaista razoran, sve ono okolo je nebitno. Radi iznutra, i razara. Treba d'a budeš mnogo jak, da bi nešto spasio. A on je samo dečak. Možete H da zamislite pistu za kuglanje posred kuće jednog dečaka? Čak i samo buka koju stvara, svaki bogovetni dan, ta neprekidna tutnja-

i izvesnost da tišinu, onu pravu tišinu, možeš da zaboraviš. Kuća bez tišine. Kakva je to kuća? Ko će mu je vratiti, tom dečaku, ko će mu vratiti njegovu kuću? Vi, sa vašom TV kamerom? Ja s mojim lekcija-l tada, zaista, prof. Mondrijan Kilroj poče da šmrca, potom skide aočare, i'obrisa oči velikom plavom, skroz izgužvanom maramicom. Uz malo dobre volje, to se moglo nazvati plakanjem. _ I to je sve? -upita Vak Montorzi. _ Manje-više. Vak Montorzi ugasi video. _ Šta još imamo?

- Četvorke i onu priču o lažnoj Đokondi. _ Đokonda je sranje.

U petak naveče išao je prilog o engleskim četvorkama. Pune tri godine odlazili su u školu na smenu i niko to nije primetio. Čak ni njihova verenica. Koja sada ima nekoliko problemčića.

16.

(iuld je sedeo na podu, na tapisonu debelom četiri santimetra. Gledao Je u televizor. Kada se Šaci vratila bilo je prošlo deset. Volela je da

ide U kupovinu uveče, tvrdila je da je roba tada umorna i da ti se bez opiranja prepušta. Otvorila je vrata i Guld joj reče ćao ne skidajući pogled sa televizora. Šaci ga pogleda.

-Ne očekuj previše, ali ako ga upališ nesumnjivo će biti bolje.

Guld reče da ne radi. Ispritisao je svu dugmad na daljinskom ali se ništa nije dogodilo. Šaci spusti kese na kuhinjski sto. Baci pogled na ugašeni televizor. Bio je od veštačkog drveta, osim ako nije bilo pravo.

- Gde si ga nabavio? -Šta? - Gde si nabavio televizor?

Guld reče da gaje Pumerang ukrao od jednog Japanca koji prodaje

I. lipanske tanjire od voska. Reče da su to tanjiri u smislu stvari za jelo, k;io recimo pile ili celer, sirova riba, takve stvari, da ne poveruješ koliko

I»ii bili savršeni, teško ih je bilo razlikovati od pravih. Pravili su čak i Sorbe. Reče da mora da nije lako napraviti čorbu od voska, treba to U meti, to nije nešto što bi se moglo improvizovati, tek tako, na licu nn-sta.

- Kako to misliš ukrao?

- Jednostavno ga je odneo. - Je li poludeo?

- Japanac mu je dugovao pare.

Reče da mu je Pumerang prao izlog svakog jutra a da je Japanac

liwk nalazio dobar izgovor da ne plati, i tako mu je Pumerang nerekao 1 ;u je dosadilo da čeka, uzeo je televizor od veštačkog drveta i odneo steče daje drvo možda i pravo, ali ako si u prodavnici jela naprav-h od voska koja se ne razlikuju od pravih, onda očekuješ daje i sve •o u

njoj veštačko, nisi više u stanju da razlučiš. Tada Šaci reče da orovatno tako, i dodade da se to i njoj dešavalo kada je čitala piše. Guld pritisnu crveno dugme na daljinskom, ali ništa se ne lobodi. - Da li znaš nekoga ko je lud, Šaci?

- Lud kao zvečka?

- Nekoga za koga lekari kažu da je lud. - Pravog luđaka? -Da.

Šaci reče da misli da je nekolicinu njih videla, da. To baš nije iiiijlepši prizor, isprva. Purnjaju cigaretu za cigaretom i nemaju osećaj 91za stid. Dogodi se i da ti priđu držeći se za pišu, reče. To ne rade zato što su loši, već zato što im fali osećaj za stid. To verovatno ima

veze sa činjenicom da više nemaju šta da izgube. Stoje velika sreća, dodadc, Posle izvesnog vremena se međutim navikneš i tada to može da bude čak i prijatno, mada prijatno nije baš najbolja reč. Dirljivo. Reče da to može da bude i dirljivo.

- A je 1' ti znaš šta se dešava u glavi nekoga ko poludi? - upita Guld. Šaci reče da to zavisi o kakvom se luđaku radi. Bilo kom, reče Guld, Ne znam, reče Šaci. Verujem da se u njima nešto pokvari, usled čega neki delovi više ne slušaju naređenja. Oni izdaju naređenja ali se ta naređenja usput zagube, ne stignu, ili stignu suviše kasno i onda više no možeš da ih povučesh, neprekidno nalažu istu stvar, manijački, i nema šanse da ih poništiš. I tako sve ode do đavola, to je nešto poput organi-zovane anarhije, ti otvoriš slavinu a upali se svetio, telefon

zazvoni kad upališ radio, mikser se uključuje kad mu se ćefne, otvoriš vrata kupatila i nađeš se u kuhinji, tražiš vrata da izađeš a njih više nema. Najveroval-nije da više i ne postoje. Isparila. Ostaješ zatočen zauvek. Šaci priđu televizoru. Želela je da dodirne veštačko drvo. Reče da ako ne možeš da izađeš, iz jedne takve kuće, moraš naprosto da pronadeš način da u njoj stanuješ. To oni i urade. Spolja se ništa ne primećuje, ali za njih je sve veoma logično. Reče daje luđak onaj koji da bi oprao kosu stavlja glavu u rernu.

- Zvuči zabavno - reče Guld.

-Ne. Ne verujem daje baš mnogo zabavno.

Potom reče da je to po njenom mišljenju pravo drvo.

Guld je sedeo na podu, na tapisonu debelom četiri santimetra. I dalje je gledao u televizor. Šaci reče da su oni u kući imali jedan sto od zeleno plastike, ali ako bi se približio i bolje pogledao video bi daje od drveta, stoje, ako bolje razmisliš, bilo sumanuto, ali tada je vladala ona manija za plastikom, sve je naprosto moralo da bude od plastike. Tada Guld reče daje njegova majka poludela. To se dogodilo jednog dana. Sada je na psihijatrijskoj klinici, reče. Šaci ne reče ništa, ali se nagnu nad televizor tamo gde je bio oštećen, kao daje bio ogreban, i noktom zguli parčence nečeg tvrdog, crnog. Potom reče da mora da mu je ispao, taj televizor, ne treba se čuditi ako ne radi. Televizor koji ti ispadne ju mrtav televizor, reče.

- Jednoga dana su samo došli po nju i ja je više nisam video. Moj otac ne želi daje takvu vidim. Kaže da ne smem takvu daje vidim. - Gulde? -Da?

-Tvoja majka je pre četiri godina otišla da živi s jednim profesorom koji proučava ribe.

Guld ponovo pokuša da pritisne pokoje dugme na daljinskom ali nlfila se ne dogodi. Šaci ode u kuhinju i vrati se sa otvorenom limenkom Hoka od grejpfruta. Spusti je na ivicu kauča. Bio je to plavi kauč, i linlazio se manje-više naspram televizora. Guld stade da češe nogu dnlijnskim, upravo iznad članka. Ako postoji nešto što može da te izludi onda je to tesna gumica od čarapa. Nastavljao je da se češe vrškom daljinskog. Šaci uze limenku, osvrnu se levo-desno, potom je spusti na ilo, pored vaze s petunijama. Izgledala je kao neko ko je došao da preuredi stan. Iz kuhinje se čulo bruhanje frižidera koji je proizvodio hladnoću, tresući se kao neki ostareli pijanac. Tada Guld reče da su došli po nju rano izjutra, tako da je on čuo neko komešanje ali je nastavio da Upliva, a kada se probudio njegov otac je hodao gore-dole po sobi, u (ivilnom odelu, s olabavljenom kravatom oko otkopčane kragne. Reče tili je jednom prilikom pošao da potraži tu bolnicu, ali nije uspeo daje pronade jer niko nije ništa znao o njoj,

a usput nije sreo nikoga ko bi mogao da mu pomogne. Reče daje na početku mislio da joj svaki dan piše, ali je njegov otac govorio daje njoj sada potreban mir i da ne sme {lit se uzbuđuje, i tako se on zapitao da li jedno pismo može da prouzrokuje uzbuđenje i postoje dobro promislio zaključio je da može. I tako loj nije pisao. Reče da se raspitao i da su mu kazali da se ponekad oni Soji odu u te bolnice kasnije vrata, ali nikada se nije usudio da upita iVog oca da li će se i ona vratiti. Njegov otac nije voleo da priča o tome, ftik i dan-danas nakon toliko godina nikada o tome ne priča, samo ponekad kaže da je mama dobro, i to je uglavnom sve. Reče da je to rutino ali kad god bi se setio svoje majke uvek bi je se setio nasmejane, ii ^lavi bi mu sinule kao neke fotografije i ona je na njima uvek bila inisinejana, uprkos činjenici da koliko se on seća ne bi se baš moglo reći ilu se često smejala, ali ono što mu se dešavalo bilo je upravo to, da kuda je mislio na nju, mislio je na nju kako se smeje. I još reče da se u mmaru spavaće sobe još uvek nalaze njene stvari, i daje ona umela da oponaša glasove pevačica, pevala je pljunuto kao Merilin Monro. - Merilin Monro? -Da.

- Merilin Monro. -Da. - Merilin Monro.

Šaci poče tiho da ponavlja Merilin Monro, Merilin Monro, Merilin Monro, nije prestajala to da ponavlja, i u jednom trenu uze limenku u Hlku, ponovo, i isprazni je u vazuu s petunijama, Merilin Monro, Merilin

Monro, sve do poslednje kapi, potom je ponovo spusti na stočić, i reče Merilin Monro još sijaset puta odlazeći u kuhinju, vraćajući se, tražeći ključeve, zaključavajući vrata od kuće, a zatim odlazeći ka stepenicama. Skide cipele. I šnaluu koja joj je držala kosu. Šnaluu stavi u tašnu. A cipele ostavi tu.

- Ja idem da spavam, Gulde. - Oprosti.

- Oprosti, ali ja moram da spavam.

Guld ostade da sedi, gledajući u televizor.

Pomisli kako bi trebalo da kaže Pumerangu da ga vrati.

Japanac je imao jedan lep radio, stari model, mogao je njega d; i uzme. Imao je ispisana sva imena gradova, spredu na staklu, a ako bi okretao jedno dugme mogao si da pomeraš malu narandžastu kazaljku i da putuješ u sve krajeve sveta.

Pomislio je kako izvesne stvari, sa televizorom, nisi mogao da radiš Zatim nije više ništa pomislio.

Ustao je, pogasio svetla, popeo se na sprat, ušao u kupatilo, u mraku došao do šolje, podigao dasku i seo, ne skidajući ni pantalone. - Samo sam se okliznuo. -Zajebi.

-Kažem vam da sam se okliznuo. - Ćuti, Lari. Diši duboko. - Kakvo je to sranje?

- Ne izmotavaj se i diši, duboko.

- NE TREBA MI TO SRANJE, samo sam se okliznuo, do kurca.

- Dobro, okliznuo si se. A sada me slušaj. Kad ustaneš dobro gledni šta imaš pred sobom. Ako vidiš dvojicu ili trojicu crnaca sa rukavicama onda sačekaj, drži ih na odstojanju levim direktora, ali nemoj jako d.i udaraš, mogao bi da pogodiš pogrešnog, treba da sačekaš, jesi ražu meo?, samo ih drži na odstojanju, i kada budeš mogao udi u klinč, tu ostani i diši. Ne smeš jako da udaraš sve dok ne budeš video samu jednog, jesi razumeo?

- Odlično vidim.

- Pogledaj me. - Odlično vidim.

- Sve dok se ne budeš osećao dobro zaboravi na pesnice i korisli glavu.

- Treba da ga sjebem glavom?

-Nije trenutak za šalu, Lari. On je tebe sjebao.

- Ma šta koji kurac, kako da vam dokažem, okliznuo sam se, vi ne vidite dobro, znate šta?, treba da odete kod lekara, ne vidite više ono Sto...

-ZAČEPI, JEBEM TI SUNCE... -Tovi...

-ZAČEPI.

- Teraš me i da psujem, jebem ti... GONG.

- Nemoj ovu da izgubiš, Lari. -Dobićemo je, Učitelju. -Idi u dupe.

- dupe.

Napeta atmosfera, ovde u Sent Antoni Fildu, u završnici treće runde Lari Gorman na podu, dobro potkačen jednim munje vi tim Randolfovim krošeom, uskoro ćemo videti da li je uspeo da se povрати, to je za njega sasvim nova situacija, ovo je prvi put u njegovoj karijeri da ga vidimo na podu, iznenadio ga je jedan Randolfov munjevit kroše, POČETAK ČETVIRTE RUNDE, Randolf napada kao furija, RANDOLF, RANDOLF, (IORMAN JE VEĆ NA KONOPCIMA, ovo baš nije dobar početak za Mondinijevog šticećenika, Randolf kao da se raspomamio, APERKAT, JOŠ JEDAN APERKAT, Gorman sužava gard, sklanja se ulevo, odmara ne, RANDOLF MU SE PODVLAČI ISPOD, ne preterano lepa akcija ali izgleda da je uspešna, Gorman ponovo prinuđen da uzmakne, noge ga loš uvek dobro služe, PRECIZAN LEVI DIREKT RANDOLFA, JOŠ JEDAN DIREKT I DESNI KROŠE, GORMAN SE ZANOSI, POKUŠAO DI-KRKTOM RANDOLF, ALI SADA BEZUSPEŠNO, GORMAN SE NJIŠE (IRUDIMA, RANDOLF USPEVA DA GA ZAKAČI, GORMAN PONOVO NA KONOPCIMA, ČITAVA PUBLIKA JE NA NOGAMA...

Guld ustade sa šolje. Povuče vodu a onda pomisli kako čak nije ni piškio i to mu bi smešno. Pride umivaoniku i upali svetio. Zubna pasta. /ubi. Zubna pasta je imala ukus žvakaće gume. Imala je neke zvezdice ii sebi, bila je poput neke gumene mase ispunjene

zvezdicama. Tako su jc pravili jer se to dopadalo deci, kako bi prali zube bez mnogo prenemaganja. Na tubi je upravo i pisalo: za decu. Posle si imao osećaj kao da si žvakao žvaku tokom celog časa fizike. Ali zubi su ti bili čisti, i nisi morao ništa da lepiš ispod klupe. Ispra usta hladnom vodom i sve pijunu pravo u odvod umivaonika. Obrisao se posmatrajući svoj lik u ogledalu. Potom se okrenu i vrati do šolje. Otkopča šlic.

- Gospode, bilo ih je trojica, Učitelju. - Ma nemoj!

- Ne možeš boksovati protiv trojice. -Štojes'jes'.

- Sa dvojicom nema problema, ali trojica je već previše. I tako sam odlučio da odstranim jednog.

- Sjajna ideja.

- Nego, znate li šta je čudno? Kad je taj pao, nestala su i druga dvojica. Smešno, zar ne?

- Da umreš od smeha.

- Desna, leva, desna, i puf, nestadoše sva trojica.

- Reci mi nešto: kako si odabrao koga ćeš da mlatneš? - Odabrao sam onog pravog.

- Je 1' mu to pisalo na čelu?

- Onoga koji je najviše smrdeo. -Aha.

- Naučnom metodom. Pa vi ste mi rekli: koristi glavu. - Ti si genije, Lan.

- Desna, leva, desna: jeste li ikada videli da je neko izveo tako brzu kombinaciju?

- Ne neko ko je izgledao kao leš.

- Pa izgovorite to onda, hajde, prestanite da gundate i izgovorite to. - Nikada nisam video daje jedan leš izveo tako brzu kombinaciju. - Izgovorili ste, gospode, ej, gde su mikrofoni, prvi put da su potrebni a njih ni od korova, izgovorili ste, čuo sam vlastitim ušima, izgovorili ste, izgovorili ste, zar ne?

- Ti si genije, Lari

Šum kotlića.

Već viđeno, pomisli Guld.

Sve je išlo donekle pogrešno, večeras, pomisli. Potom zakopča šlic, ugasi svetio i ode na spavanje.

Prošlo je dosta vremena.

Delovi noći.

U jednom trenu se probudi. Šaci je sedela na podu, pored njegovog t kreveta. Bila je u spavaćici preko koje je ogrnula crveni džemper, j Žvakala je vrh plave hemijske olovke.

- Ćao, Šaci. -Ćao.

Vrata su bila odškrinuta, i iz hodnika je dopiralo svetlo. Guld zatvori oči.

- Nešto mi je palo na pamet - reče Šaci. - Čuješ li me?

-Da.

- Nešto mi je palo na pamet.

Neko vreme je ćutala. Možda je tražila reci. Grickala je hemijsku, lulo se krckanje plastike, bio je to zvuk kao kad zubima krčkaš slamku. To tom nastavi.

- Nešto sam razmišljala. Znaš šta je prikolica?, ono što se prikači i kola, prikolica, znaš na šta mislim?

-Da.

- Uvek su me ubijale u pojam, ne znam zašto, ali kada ih pretekneš aa auto-putu nekako te rastuže, strašno su spore, sa tatom u kolima koji ukočeno zuri ispred sebe, i svi ga pretiču, a on sa svojom prikolicom pozadi, i kolima koja naležu na zadnje točkove, iskošena, poput starice s ogromnom kesom za kupovinu, koja hoda pogrbljena, tako polako da je svi pretiču. To je nešto najtužnije na svetu. Ali, takođe, to je nešto Sto ne možeš da ne pogledaš, hoću da kažem, dok je pretičeš, uvek na nju baciš pogled, naprosto moraš daje pogledaš, iako znaš da će te ubiti u pojam, obavezno ćeš se okrenuti daje pogledaš, svaki bogovetni put. A ako dobro razmisliš, shvatićeš da u tome ima nečeg privlačnog, u prikolici, ako kopaš i kopaš, ispod svih tih slojeva tuge, na kraju ćeš nanjušiti da tamo nečeg ima, tamo duboko, što te privlači, nečeg što se sakrilo na samom dnu, kao daje na taj način želelo da postane drago-ccnije, nešto što bi ti se čim ga otkriješ dopalo, ali zaista dopalo. Kapiraš?

- Manje-više.

-Ja već godinama o tome razmišljam.

Guld povuče nagore prekrivač, bilo je hladnjikavo. Šaci uvi bose noge u džemper.

-Znaš šta? To je pomalo kao s ostrigama. Strašno bih volela da ih icdem, predivno je gledati kad ih neko jede, ali uvek su mi se gadile, i Hi nema pomoći, podsećaju me na sluz, shvataš šta pričam? -Da.

- Kako da ih jedeš kad te podsećaju na sluz? - Nikako.

- U pravu si, nikako. Isto je i sa prikolicom. - Podseća te na sluz?

- Ma kakve to veze ima, ne podseća me na sluz, ali me rastužuje, kapiraš?, nikada nisam uspela da nađem razlog, ni jedan jedini jebeni tu/log da pomislim kako bi bilo lepo imati prikolicu. -Tja.

-Godinama sam o tome razmišljala i nikada nisam uspela da nađem I tainčicu od razloga.

Tišina.

Tišina.

-Znaššta, Gulde? -Ne znam.

- Juče sam ga našla. - Razlog?

- Našla sam razlog. I to dobar. Guld otvori oči. -Zaista? -Da.

Šaci se okrete ka Guldu, nasloni laktove na krevet i nagnu se nad njim upiljivši se u njegove oči, sasvim izbliza. Potom reče: - Dizel. -Dizel? -Takoje. Dizel.

- Kako to?

- Znaš onu priču koju si mi ispričao? Onu priču kako bi on voleo da vidi svet ali ga ne puštaju u vozove, autobuse, ne puštaju ga da ude, u auto ne može da stane, tu priču. Ti si mi je ispričao.

-Da.

- Prikolica, Gulde. Prikolica. Guld se pridignu u sedeći položaj. - Šta hoćeš da kažeš, Šaci?

- Hoću da kažem da ćemo poći da vidimo svet, Gulde. Guld se nasmeši.

- Ti si luda.

- Ne. Ja bogme nisam, Gulde.

Guld skliznu dole, pod pokrivače. Ostao je neko vreme tako, razmišljajući u tišini.

- Misliš da bi Dizel stao u prikolicu?

- Garantovano. Mogao bi u njoj da sedi, ukoliko želi mogao bi i da se opruzi, a mi ćemo ga voziti. Bila bi to njegova kuća, i mogao bi da ide kud god poželi.

- On bi to voleo.

- Naravno da bi voleo.

Bilo je hladnjikavo. Kroz odškrinuta vrata dopiralo je nešto svetlo-sti. Povremeno bi prošao poneki automobil, dole na ulici. Ukoliko si želeo mogao si da ga čuješ: da se upitaš kuda ide, u ovo doba, i da izatkaš gomilu priča. Šaci pogleda u Gulda.

Imaćemo svoju kuću, i ići ćemo kud god poželimo.

Guld sklopi oči. Mislio je na jednu prikolicu koju je video u nekom

crtanom filmu, jurila je kao pomahnitala niz jednu ulicu koja se survavala u ambis, jurila je kao sumanuta krivudajući na sve strane, izgledalo je kao da će se prevrnuti, ali nije se prevrnula, a u međuvremenu, unutra, svi su sedeli za stolom i jeli, a bili su u svojoj kući, prikolica je bila mala ali ih je držala kao ruka koja drži kakvu životinju, nežno, i nosi je unaokolo. Čak su bili zaboravili da ostave nekoga da vozi auto, i tako su svi sedeli i jeli, a oko njih je lebdelo nešto poput sreće, čak i više od toga, nešto poput neke božanstvene idiotske sreće. Otvori oči.

- Ko će da vozi?

-Ja.

- A ko će da kupi prikolicu? -ja.

-Ti?

- Ja, naravno. Imam nešto para. - Mnogo?

-Dovoljno

- Prikolica mora da je skupa.

- Šališ se! Treba tebi da plate da bi kupio prikolicu. - Ne verujem da i oni tako misle.

- E, pa, morali bi da počnu. - Malo teže.

- Onda ćemo platiti. - Imam i ja pare.

- Vidiš? Onda nema problema.

- Možda će se naći neka koja ne košta puno, a?

-Naravno da će se naći. Zar misliš da u čitavoj ovoj jebenoj zemlji nema prikolice koja košta tačno onoliko koliko mi imamo u džepu? I -Bilo bi idiotski. - Bilo bi neverovatno. - Zaista.

Oboje su u očima imali ulice, i ulice, i ulice. - Idemo da vidimo svet, Gulde. Dosta je bilo s kenjažom. To reče veselim glasom, a potom ustade. Džemper joj se zapleo oko nogu. Nekako ga otpetlja i ostade da stoji, pored kreveta. Guld ju je 'ledao. Tada se ona nagnu nad njega, lagano mu se približi, položi svoje usne na njegove, potom ih samo malo odvoji, gledajući ga tako izbliza. (n izvuče ruku ispod pokrivača, uroni je u Sacinu kosu, malo se pridiže, poljubi je u ugao usana, a onda pravo u usta, isprva blago, a onda snažno pritisnuvši, sklopljenih očiju.

17.

Septembra 1988, osam meseci nakon smrti Mami Džejn, CRB je od-lučila da prekine sa štampanjem avantura Balon Maka, superheroja zubara. Prodaja je i dalje opadala sa začuđujućom pravilnošću, pa čak i odluka da se uvede jedan ženski lik koji je svaki čas otkrivao sise nije se pokazala delotvornom. U poslednjem broju, Balon Mak se uputio na neku

udaljenu planetu obećavši sebi i čitaocima da će se vratiti „jednog svetlog dana u nekoj boljoj budućnosti". „Amen", zadovoljno je pro-komentariso Franc Forte, finansijski direktor CRB-

a. Dizel i Pumerang su kupili sto jedanaest primeraka tog poslednjeg broja. Strpljivo, i uprkos sumnjivom kvalitetu papira, mesecima su kad god je to bilo potrebno njime brisali dupe. Potom bi ga brižljivo presavili načetvoro i slali Francu Forteu, Finansijska služba, CRB. Budući da su koristili koverta sakupljene iz hotela, javnih službi, sportskih klubova, sekretarica Franca Fortea nije uspevala da ih prepozna pre nego što bi završile na šefovom radnom stolu. A njemu pak nije preostajalo ništa drugo nego da, svaki dan, otvara poštu s izvesnim oprezom.

Guld je napunio četrnaest godina. Šaci ih je sve izvela na večeru u I kineski restoran. Za stolom pored njihovog sedela je jedna mala porodica: otac, majka i sasvim mala ćerka. Ćerka se zvala Melanija. Otac je sebi bio uvrteo u glavu da treba daje nauči da jede štapićima. Govorio je pomalo nazalnim glasom.

- Uzmi štapić u ručicu... tako... prvo samo jedan, dušo, lepo ga uhvati, vidiš?, treba ovako da ga uhvatiš, između palca i srednjeg prsta, ne tako, gledaj... Melanija, gledaj tatu, treba ovako da ga držiš, eto ga,

bravo, sada malo stegni, ne, ne toliko, treba samo da ga uzmeš...

Melanija, gledaj tatu, između palca i srednjeg prsta, vidiš, tako, ne, koji je srednji prst, Melanija?, ovo je srednji prst, dušo... - Zašto je ne ostaviš na miru - reče žena. To reče ne dižući pogled sa supe od abalona i sojinih klica. Imala je crveno ofarbanu kosu i žutu bluzu sa sunderastim naramenicama. Ali on je nastavio kao da niko ništa nije rekao.

- Melanija, pogledaj me, pogledaj tatu, lepo sedi, i uzmi štapić, hajde, tako.... eto ga, vidiš daje lako, u Kini žive milioni dece i ne misliš valjda da se ovako prenemažu... sada uzmi onaj drugi, MELANIJA, sedi pravo, idemo, gledaj kako tata to radi, jedan štapić, a onda drugi, u ručicu, hajde...

- Ostavi je na miru. - Učim je kako...

- Zar ne vidiš da je gladna? - Ješće kad nauči.

- Kad nauči sve će već biti ohlađeno.

- DO ĐAVOLA, JA SAM JOJ OTAC, MOGU VALJDA... - Ne viči.

- Ja sam joj otac i imam sva prava da je nečemu naučim budući da

lnjena majka očigledno ima preča posla od toga da odgaja svoju jedinu ierku koja...

- Jedi viljuškom, Melanija.

- TO NE DOLAZI U OBZIR, Melanija, dušo, slušaj tatu, sada ćemo I mami da pokažemo da umeš da jedeš kao jedna mala, predivna kineska devojčica...

Melanija brižnu u plač. - Sad si je rasplakao.

- NISAM JE RASPLAKAO. - Vidiš da plače.

- Melanija, nema potrebe da plačeš, ti si velika devojčica, ne smeš I da plačeš, uzmi ovaj štapić, idemo, daj mi ručicu, DAJ MI TU RUKU, eto, bravo, labavo, treba labavo da držiš. Melanija, svi nas gledaju, (prestani da plačeš i uzmi taj prokleti štapić... -Ne psuj. - NISAM PSOVAO.

Melanija poče još glasnije da plače.

-MELANIJA, Melanija dobićeš šljagu, ti znaš daje tata strpljiv ali I sve ima svoje granice, MELANIJA, UZMI TAJ ŠTAPIĆ ILI ĆEMO IZ I OVIH STOPA USTATI I OTIĆI KUĆI, i da znaš da se ne šalim, idemo, (prvo jedan štapić a onda drugi, hlabro, između palca i kažiprsta, ne (kažiprsta, SREDNJEJ PRSTA, stegni sada, tako, bravo, vidiš da možeš, lhajde, a sad uzmi drugi, drugi štapić dušo, DRUGOM RUKOM, DO [ĐAVOLA... uzmi ga DRUGOM RUKOM i stavi ga u OVU ruku, razu-|meš?, nije teško, i prestani da plačeš, zašto plačeš?, hoćeš li da budeš [velika devojčica ili nećeš?, ti baš hoćeš da ostaneš jedno glupavo de-lrište...

Tada Dizel ustade. Njemu je to uvek predstavljalo izvestan napor, luli ipak to učini. Priđe stolu za kojim je sedela mala porodica, uze ljednom rukom oba devojčicina štapića, i stegnuvši ruku izlomi ih na (najsitnije komadiće, upravo iznad očevog tanjira sa glaziranom patkom.

Melanija prestade da plače. U restoranu zavlada muk ispunjen mirisom prženja i soje. Dizel progovori tiho, ali mogli su ga čuti čak i u uihinji. Postavi samo jedno jedino pitanje.

- Zašto pravite decu? - reče. - Zašto?

Otac je ukočeno sedeo gledajući ispred sebe i ne usuđujući se da se okrene. Žena je zastala sa kašikom na pola puta između činije i usta. Gledala je Dizela s izrazom čuđenja i žaljenja: ličila je na takmičarku u nekom kvizu koja je znala odgovor ali nije mogla da ga se seti. Dizel se nagnu nad devojčicu. Pogleda je u oči.

- Mala, predivna kineska devojčice. Reče.

- Jedi viljuškom ili ću te ubiti. Zatim se okrenu i vrati za svoj sto.

- Da li bi mi dodao pirinač? - nereče Pumerang. Na izvestan način, bio je to lep rođendan.

U februaru 1989, grupa naučnika sa Vankuverskog univerziteta objavila je u uglednom časopisu Science and Progress članak od devedeset dve strane u kojem je izložila novu teoriju o uporednoj dinamici pseu-dočestica. Potpisnici - sedamnaest fizičara iz pet različitih zemalja - tvrdili su, pred TV kamerama celoga sveta, da za nauku počinje nova epoha: i najavili da će njihova istraživanja za desetak godina omogućiti proizvodnju energije po nižoj ceni i s minimalnim rizikom po životnu sredinu. Nakon tri meseca, međutim, jedan članak od dve i po strane u National Scientific Bulletin-u ukazao je da se matematički model na kojem su vankuverski naučnici

zasnivali svoju teoriju, nakon pažljive provere, u velikoj meri pokazao kao neadekvatan, i shodno tome neupotrebljiv. „Pomalo infantilna“, tvrdila su, doslovce, dvojica autora članka. Prvi se zvao Mondrijan Kilroj. Drugi je bio Guld.

Njih dvojica uglavnom nisu radili zajedno. To je ispalo sasvim slučajno. Sve je počelo u studentskoj menzi. Završili su s jelom sedeći jedan naspram drugog, kad u određenom momentu prof. Mondrijan Kilroj, ispljunuvši pire, reče:

- Staje ovo? Je V ovo govno prave u Vankuveru?

Guld je bio pročitao one devedeset dve stranice iz časopisa Science and Progress. Nalazio je da pire nije loš, ali je znao da u tom članku nešto ne valja. Pruži prof. Mondrijanu Kilroju svoju porciju spanaća i reče da je po njegovom mišljenju greška bila na dvanaestoj strani. Profesor se nasmeši. Odloži spanać i poče da ispunjava računicama papirnu salvetu na koju je netom bio pljunuo pire. Trebalo im je dva-naest dana da završe. Trinaestog dana sve su uredno prekucali i poslali u Bulletin. Mondrijan Kilroj je želeo da članak naslovi „Prigovor Vankuverskom pirem“, ali gaje Guld ubedio daje bolje nešto neutralnije. Kada su mediji otkrili da jedan od dvojice potpisnika ima četrnaest godina načisto su odlepili. Guld i profesor bili su prinuđeni da sazovu konferenciju za štampu na koju su došla 134 novinara, iz celog sveta. - Suviše - reče prof. Mondrijan Kilroj.

- Suviše - reče Guld.

Razmenili su ove reci dok su čekali u hodniku. Okrenuše se, izadoše na stražnji ulaz i odoše da pecaju na Abalemskom jezeru. Rektor je njihovo ponašanje proglasio za nedopustivo i suspendovao ih. - Odakle, tačno? - upita prof. Mondrijan Kilroj. To niko tačno nije znao. I tako je suspenzija suspendovana.

Nekako u tom periodu Šaci sinu da je, ukoliko su želeli da nabave prikolicu, bilo neobično važno da imaju i automobil. „Nema sumnje“, reče Guld, primetivši kako je čudno da se toga ranije nisu setili. Šaci reče da bi možda mogli o tome da popričaju sa njegovim ocem. On mora da negde ima neki auto, zar ne? Pa muškarac je. Muškarci uvek

negde imaju poneki auto. Guld reče „nema sumnje“. Potom dodade da mu ipak ne treba pominjati prikolicu. Bez brige, reče Šaci.

-Halo?

- Gospođica Šel?

- Ja sam. ,

- Je 1' tamo sve u redu?

-Da. Imamo samo jedan mali probjem,. - Kakav problem?

- Trebao bi nam vaš automobil. - Moj automobil? -Da.

- O kojem automobilu pričate? - O vašem.

- Da li vi to meni kažete da ja imam automobil? -To mi je izgledalo verovatno.

- Bojim se da ste pogrešili, gospođice. - Baš čudno.

- Zašto, vi nikada ne grešite? -Nisam na to mislila.

- Na šta ste mislili?

- Vi ste muškarac a nemate automobil, na to sam mislila. Čudno, zar ne?

- Ne bih rekao.

- Prilično je čudno, verujte.

- Je 1' može da vam posluži tenk? Njih imam na pretek. Šaci na trenutak vide prikolicu koju vuče tenk.

- Ne, bojim se da nam to ne rešava problem. - Šalio sam se.

-Ah.

- Gospođice Šel? - Da.

- Da li biste bili ljubazni da mi kažete o kakvom je problemu reč? Šaci pade na um Bird, stari revolveraš. Čudna je sprava mozak. Radi onako kako mu se prohte.

- O kakvom je problemu reč, gospođice Šel?

Ili je to bio onaj umor. Nešto poput umora, u čitavom telu. Ista muzika na koju je plesao Bird. Stari revolveraš.

- Gospođice Šel, pitam vas kakav je to problem, da li biste bili ljubazni da mi odgovorite? Bird.

S ulicama utisnutim na licu, svedocima nebrojenih duela, pričala je Šaci. Upalih očiju, maslinastih ruku, hitrih ruku, zimskih čvornovatih grana. Umornih. Češljem, izjutra, mokrim, začušljava unazad sedu

kosu, sada već proređenu. Pluća natopljena duvanom u glasu koji tiho kaže: Kakav vetar, danas.

Ništa gore, za jednog revolveraša, nego ne moći umreti.

Ako pogleda oko sebe, svako nepoznato lice moglo bi biti lice

dežurnog idiota koji je došao izdaleka da postane onaj koji je ubio

Kleja „Birda“ Pulera. Ako želiš da znaš kada se postaje legenda, onda slušaj: kada te svaki dvoboj zatekne okrenutog leđima. Sve dok ti idu u susret samo si revolveraš. Slava je trag od govana, iza leđa. Požuri šupku, reče ne potrudivši se ni da se okrene. Mladić je imao crni šešir, i u džepu neku otrcanu priču koja bese uspomena na kakvu daleku mržnju, i obećanje o osveti. Suviše kasno, šupku.

S tim ulicama utisnutim na licu, prokleta starost, noću se upiškim u krevet, taj jebeni bol ispod opasača, kao užareni kamen između stomaka i dupeta, dan nikako da svane, a kad svane nalik je pustinji u kojoj vreme stoji, pustinji koju treba preći, kako sam dotle stigao?, ja. Kako je pucao Bird. Futrole su mu stajale naopačke sa drškama pištolja koje su štrcale ka spolja. Potezao je ukrštenih ruku, desni pištolj levom rukom, i obrnuto. I tako, kad bi ti išao u susret, sa prstima koji su milovali drške pištolja, ličio je na kakvog čudnog osuđenika, kakvog zatočenika koji ide na gubilište, sa rukama vezanim spreda. Časak nakon toga bio je ptica

grabljivica koja širi krila, fijuk biča u vazduhu, geometrijski let dva kuršuma. Bird. Ko to promiče kroz maglu moje mreže, prinuđen da brojim sate, ja, koji sam spoznao sekunde, i to bese jedino vreme koje je postojalo za mene. Sev ženice, pobeledi zglavci prstiju zgrčeni oko čaše, mamuza u slabinu konja, senka jedne senke na zidu boje mora. Proživeo sam večnost, tamo gde su drugi videli trenutke. Za njih je bilo kao treptaj ono što za mene bese čitavo sazvežđe, zvezda u kojoj sam video nebesa. Ja mišljah u pregibima vremena koji za njih već behu sećanje. Nema drugog načina, naučili su me, da vidiš smrt pre no što dođe po tebe. Ko lo promiče kroz maglu moje mreže, prinuđen da pogledujem u tuđe karte, ja, moljakajući pokoju reč sa mog mesta, uvek istog, u drugom redu, uveče kamenjem rasterujem pse, u džepu staračke pare koje i kurve preziru, uzeće ih neki mariachi, kada dođe, neka bude duga i lužna tvoja pesma, sinko, umilna tvoja gitara i otegnut tvoj glas, ja želim da plešem, ove noći, sve do zalaska, ove noći, plesaču ja.

Pričali su daje Bird uvek sa sobom nosio rečnik. Francuski. Proučio je sve reci u njemu, jednu za drugom, po azbučnom redu. Bio je toliko star da je već obrnuo jedan krug i sada je, po drugi put, bio kod slova (i. Niko nije znao zašto je to radio. Međutim, jednom prilikom, u Tendltaunu, pričali su daje prišao nekoj ženi, prelepoj, visokoj, zelenih očiju, da se zapitaš staje uopšte tu tražila. Prišao joj je i rekao: Enchan-le.

Klej „Bird“ Puler. Umreće na predivan način, govorila je Šaci. To |um mu obećala: umreće na predivan način.

-Gospođice Šel?

- Da, halo.

- Čujete li me?

- Da, odlično vas čujem. - Prekinula se veza. - Dešava se.

- Prava je ludnica, s ovim telefonima. -TJa-

-Verujem da bi bilo lakše poslati tamo jedan bombarder i pogoditi

bog sina u glavu nego razgovarati s njim preko telefona. -Nadam se da to nećete učiniti. -
Molim?

- Ne, ništa, šalila sam se. -Dali je Guld tu? - Jeste.

- Hoćete li mi ga dati? - Hoću.

- Čuvajte se. -Ivi.

Guld je bio u pižami, iako je bilo tek sedam i petnaest. Zakačio je neki grip koji su novine zvale „ruski“. Bio je mnogo nezgodan i, osim temperature, najgore je bilo što bi te sasvim istrugao iznutra. Morao si Niilima da sediš na klozetu. Stojte doprinelo da karijera Larija Gormana

doživi iznenadni i, kao što će se uskoro videti, odlučujući preokret. U svega nekoliko dana poslao je na pod Parka Portera, Bila Ormesona, Frenka Tarantinija i Morgana „Kilera“ Blumana. Greja La Banku dobio je na povredu, u trećoj rundi. Pet Mekgrili se sam eliminisao, okliznuvši se i udarivši glavom o pod. Lari Gorman je sada već imao rekord koji nije mogao da prođe nezapažen, 21 borba, 21 pobeda pre kraja. Novine su počele da pišu o šampionskoj tituli.

DIZEL - Mondiniju je to rekao Drink, njegov zamenik. Rekao mu je da novine pišu o Lariju. Imao je i isečke, dao mu ih je njegov nećak. Mondini uze naočare i počeo da čita. Na njega to ostavi čudan utisak. Nikada ranije nije video ime nijednog svog učenika u društvu s imenima pravih šampiona. Bilo je to pomalo kao da si kupio Playboy i u njemu zatekao fotografije svoje žene. Neke novine su nadobudno tvrdile da su od tog 21 dobijenog meča svega dva-tri bila protiv pravih boksera. Jedne novine, posebice, tvrdile su daje sve to samo prevara i iznosile daje Larijev otac, jedan bogati advokat, potrošio gomilu novca kako bi svog sina dogurao dotle, iako niko nije govorio o tome kako ih je potrošio. Članak je čak bio i lepo napisan, prava

smejurija. Zbog te priče o ocu advokatu Lari je u njemu pominjan kao Lari „Lojer“ Gorman. Mondini je nalazio daje sve to prilično smešno. Ali osim tih novina, sve ostale su se tom temom bavile veoma ozbiljno. Boxing je Larija stavio na šesto mesto svetske liste boksera. A u Boxe Ring-u bio mu je posvećen jedan kratak efektan članak pod nazivom „Pretendent na krunu“. Mondini primeti da su mu se dok gaje čitao zamaglile naočare.

- Ej, Lari... Lari! samo par reci za radio... - Ne boksujem ja večeras, Dene. - Samo par reci.

- Došao sam da gledam dobar boks i to je sve, ovoga puta ću u njemu uživati izvan ringa.

- Imaš li šta da kažeš povodom izvesnih članaka koji su se pojavili u... - Sviđa mi se onaj nadimak.

- Šta hoćeš da kažeš?

-Lawyer. Sviđa mi se. Mislim da ću ga usvojiti.

- Da podsetimo slušaoce da se u jednom dnevnom listu pojavio jedan oštar članak o Lariju, napisan...

- Lari „Lojer“ Gorman, dobro zvuči, zar ne? Mislim da ću ga usvojiti, za sledeći put bih te, Dene, nešto zamolio...

- Reci, Lari.

- Da me u svojoj emisiji zoveš Lojer. To bi mi se dopalo. - Kako ti kažeš, Lari.

'Lari Lojer.

Lari Lojer, u redu.

- Imaš fleku na reveru, Dene, nešto masno. -Molim?

-Imaš masnu fleku, na reveru... tu, vidiš?... mora daje nešto masno. PUMERANG - Mondini završi sa čitanjem i shvati da su stvari krenule naopako. Po onome kako je on to video, stvari su krenule liuopako. Svet boksa je čudan svet, u njemu ima koječega, od onih koje gabavlja da udaraju u vreću do onih koji u ringu zarađuju za život trudeći se da sačuvaju živu glavu. Bilo je tu čistih boksera i boksera koji IU igrali prljavo, ali, na kraju krajeva, bio je to istinski svet, i on ga je voleo. Boks. Onaj koji je on poznavao. Voleo gaje. Ali titula, svetsko prvenstvo, kruna: to je već bilo nešto sasvim drugo. U pitanju je bio Niiviše velik novac, suviše ljudi koje je bilo teško razumeti, suviše slave. 1 opasni bokseri, bokseri koji su se razlikovali od ostalih. Po onome kako je on to video, te priče se trebalo kloniti. Bi mu jasno da se stvari odvijaju vrtoglavom brzinom kad u njegovu vežbaonicu ušeta neki tip s tamnim naočarima i veštačkim zubima. Bio jc to jedan od onih koji su se muvali oko Kluba, onih koji su organizo-Vnli važne mečeve. Sećao ga se još dok je bio bokser, jednom prilikom lrebalo je čak i da se susretnu, posle se to izjalovilo. Bilo mu je krivo: tivj je spadao u onu vrstu boksera koji traju dve runde, potom počinju (la se pitaju šta će oni tu gore, s obzirom da ima toliko dobrih filmova koji se vrte po bioskopima. Programirani gubitnik. Sada je bio ugojen, i jedva primetno je ćopao. Došao je „da ga pozdravi“. Razmenili su nekoliko reci. Lari nije bio tu. DIZEL - Lari je trenirao nikad ne pominjući titulu. Mondini gaje ilrašno muštrao ali on nije odustajao. Činilo se kao da je obitavao u nekom samo njegovom svetu, gde ništa nije moglo odistinski da ga dotakne. Mondini je to i ranije viđao: tu auru su posedovali šampioni. Bila je to mešavina neporecive snage i krajnje usamljenosti. Štitila ih je od svakog poraza, i svake sreće. I tako su gubili, nepobeđeni, čitavog ?ivota. Jednoga dana, Lari dođe u vežbaonicu sa jednom devojkom, jednom niskom i sitnom crnkom po imenu Džodi. Imala je pripijenu bluzu i cipele na šniranje. Mondiniju se učinila veoma lepom, i na neki način, takoreći, ljupkom. Sela je u jedan ugao, i gledala Larija kako trenira, ne progovorivši ni reč. Pre nego što se trening završio, ustala je I otišla. Drugoga dana Lari je boksovao s jednim momkom mlađim od lijega, srčanim, ali mladim, i u određenom trenutku počeo je da udara miviše grubo. Mondini nije sačekao da sat odzvoni tri minuta: naslonjen uu konopce rekao je: Dosta. Ali Lari nije prestao. Udarao je s nekom

107čudnom jarošću. Sve do kraja. Mondini ne reče ništa. Pustio je da Lari side s ringa. Vide

kako mu Drink briše leda i skida rukavice: s poštovanjem. Vide ga kako prolazi pored ogledala, pre nego što će otići u svlačionicu, i kako na tren zastaje. Tada mu pade na pamet ona ćutljiva devojka, ko zna zašto, i još gomila drugih stvari. Kroz zube procedi neku psovku, i shvati daje došlo vreme. Sačekao je da Lari izađe, sav otmen, u svom kaputu od kašmira. Isključio je sat. A onda rekao

- Vozim te kući, Lari, OK?

PUMERANG - Vozili su se u potpunoj tišini. Stara Mondinijeva

limuzina mogla je da ide samo sa sauhom povučenim do kraja. Dok su čekali na semaforima izgledali su kao lonac na paru u kojem već tri sata vri čorba. Mondini je napokon uparkirao auto i ugasio motor. Bogataški kraj i niske svetiljke po travnjacima zasađenim engleskom travom.

- Veruješ li mi, Lari? -Da. - Onda slušaj šta ću ti reći. - Dobro.

- Imao si 21 meč, Lari. Od toga bih sedamnaest i ja dobio. Ali ostalih pet, to su bili pravi bokseri. Sobilo, Parker, Morgan Bluman... to su tipovi od kojih te prođe volja da boksuješ. A sa tobom čak nisu ni išli do kraja. Ti boksuješ na jedan način koji oni uopšte ne kapiraju. Svaki čas, kad si tamo gore, gledam tvoje protivnike, i prosto je neve-rovatno kako deluju... stari. Izgledaju kao cmo-beli film. Ne znam gdc si to naučio, ali je tako. Takav boks ne postoji, osim kod tebe. Da li mi veruješ?

-Da.

-A sada me pažljivo slušaj. Postoje dve stvari koje treba da shvatiš. -OK.

- Prvo: ti nisi primio nijedan pravi udarac u životu. - U kom smislu?

- Svi udaraju, Lari. Ali postoje trojica, četvorica na ovom svetu koji rade i nešto više: razbijaju. Samo su oni pravi bokseri. Ti nemaš pojma šta su oni. Reč je o udarcima koji mogu da ti prekroje karoseriju auta. U njima je sadržano sve: koordinacija, snaga, brzina, preciznost, zloća, To su remek-dela. Trebalo bi dovoditi đake da ih vide, kao u muzeje. I lepo ih je gledati kad sediš ispred TV-a, s pivom u ruci. Ali ako si tamo gore, Lari, to je jezivo, jebeš mi sve, jezivo je.

Da se usereš. Od takvih udaraca se umire. Ili živiš kao biljka do kraja života.

Lari se i ne pomače. Gledao je napolje, ispred sebe. Reče samo: - A drugo?

Mondini je neko vreme ćutao. Potom je okrenuo retrovizor ka La-i iju. Ono što je želeo da mu kaže biloje da svetski šampioni tako ne i/gledaju. Ali nisu mu nailazile reci. Zeleo je da kaže da treba imati itiiu rupu namesto budućnosti da bi rizikovao vlastiti život u ringu, a nko to nije slučaj onda si pravi idiot, zaljubljen u sebe, i tačka. Možda je takođe želeo nešto da kaže i o onoj ćutljivoj devojci. Ali nije tačno znao šta.

Lari se pogleda u ogledalo.

Vide lice advokata. Šampion sveta u boksu.

Mondiniju naiđoše reci. Nije baš bilo bogzna šta, ali je makar davalo približnu ideju o onome što mu je bilo u glavi.

- Znaš li po čemu ćeš poznati velikog boksera? Po tome što on zna u kom momentu treba da prekine. Veruj mi, Lari: tvoj momenat je došao.

Lari se okrete prema Učitelju. - Treba da prekinem? -Da. - Ja treba da prekinem? -Da.

- Hoćete da kažete da Lari „Lojer" Gorman treba da prekine? - Ti, Lari, treba da prekineš. - Ja?

DIZEL - Zašto bogataši nimalo ne kapiraju ostatak čovečanstva, to jasno kao dan, ali nešto što niko ne želi da shvati je da ostatak

Jovečanstva o tim istim bogatašima ama baš ništa ne zna, naprosto nije stanju da ih ukapira. To moraš da iskusiš, kako bi shvatio, da budeš 3gat kad ti je bilo šest godina, kad si bio u majčinom stomaku, kad si o tek zamisao u glavi svoga oca, takođe bogataša. Tada bi

možda fiogao da shvatiš. U protivnom, možeš samo da sereš. Šta ti znaš, da luko kažem, staje njima bitno? Do čega im je zaista stalo? Ili čega se plaše? To bi mogao možda da kažeš za sebe. Ali oni, kakve oni imaju veze s tim? Oni prebivaju u sasvim drugom ekosistemu. Kao ribe, na primer. Niko ne razume ni šta žele, ni kuda idu, ni zašto. Zato što su libe. I mogu da uginu zbog onog što za tebe znači život. Uдахnu vazduh i geknu, vazduh koji ti stalno udišeš i koji za tebe znači život. Uginu. 1,ari je bio riba. Oko sebe je imao svoje more, i

nevidljive škrge, i život koji je udisao na način koji ti ne možeš da razumeš, dok gledaš more, na obale, odavde.

PUMERANG - Lari se nije preterano udubljavao u stvar. Vratio je retrovizor na njegovo mesto, pogledao Mondinija pravo u oči i rekao 109- Ja hoću da se popnem gore, Učitelju. Hoću da ukapiram šta se vidi, odozgo.

Mondini odmahnu glavom.

- Ne baš mnogo ako ležiš na podu prevrnutih očiju.

To nije rekao da bi ga umalerisao, rekao je to tek da nešto kaže, kako sve ne bi postalo suviše ozbiljno. Ali za Larija je bilo i te kako ozbiljno. On koji se sa svačim sprdao, ovoga puta je bio smrtno ozbiljan.

- Ja hoću da probam, Učitelju. Hoćete li me odvesti na vrh? Mondini nije očekivao da će morati još i da odgovara na pitanja. Bio je tu da tog momka nagovori da napusti ring.

- Molim vas, hoćete li me odvesti na vrh? Mondini to nije očekivao. - Da ili ne, Učitelju?

Tokom zime 1989, temperature su bile strašno niske, i prvenstvo u fudbalu, na igralištu iza Guldove kuće, bivalo je često prekidano usled lošeg vremena. Ponekad bi igrali i u nemogućim uslovima, samo zato da ne bi sasvim poremetili raspored. Guld, Pumerang i Dizel su ih jednog dana videli kako igraju po snegu. Lopta je odskakala, te je za sudiju sve bilo regularno. Jedan tim je imao crvene majice. Drugi je bio u kariranim ljubičasto-belim dresovima. Poneki igrač je nosio rukavice, a jedan od dva golmana natukao je šubaru na glavu, sa štitnicima za uši vezanim ispod brade. Ličio je na kakvog istraživača Južnog pola koga je jahta Kluba Mediterane pronašla na santi leda. Na polovini drugog poluvremena Guld izađe iz kuće i ode do uobičajenog mesta, iza desnog; gola. Prof. Taltomar nije bio tu. To je bilo prvi put. Guld je malo sačekao, potom se vratio kući. Pobili su crveni, postigavši gol u| dvanaestom minutu drugog poluvremena. Profesor se više nije pojavio na igralištu, te Guld krenu da ga traži,| Na kraju ga pronađe u jednom staračkom domu, bolesnog od zapaljenja pluća koje je možda bilo i rak, nisu tačno znali. Ležao je u svom krevetu, činilo se kao da se smanjio. U ustima mu je bila cigareta bez filtera,| ugašena. Guld primače stolicu i sede. Prof. Taltomaru su oči bile sklopljene, možda je spavao. Guld je neko vreme ćutao. Potom reče:

- Nula : nula dva minuta pre kraja. Centarfor se baca u kazneni! prostor, sudija svira jedanaesterac. Kapiten protestuje derući se iz petnih žila. Sudija dobija napad besa, vadi pištolj i puca mu u glavu. Pištolj omanjuje. Kapiten se baca na sudiju i obojica završavaju na zemlji. Pritrčavaju igrači i razdvajaju ih. Sudija ustaje. *

Prof. Taltomar se nije micao. Neko vreme, nije se micao. Potom] lagano izvadi cigaretu iz usta, otrese zamišljeni pepeo, i tiho promrmlja;;

- Crveni karton za kapitena. Realizacija jedanaesterca. Meč završen u predviđeno vreme plus dodatak zbog gorepomenute gungule. Sudija mžalovan u skladu sa zakonskom odredbom br.28 iz Statuta saveza koja kaže: kenjavci ne treba da sude.

Potom se nakašlj a i vrati cigaretu u usta. Guld oseti nešto prijatno, u sebi. Sedeo je neko vreme tako, u tišini. Kada je ustao reče: - Hvala, profesore.

Prof. Taltomar ni ne otvori oči. -U zdravlje, sinko.

Manje-više u tom periodu Šaci je pregovarala oko kupovine jedne lovne prikolice, model Pagoda iz '71. Iznutra je bila sva u drvetu. Spolja je bila žuta.

- Kako vam je palo na pamet da izaberete žutu? - Ali gospođice, vi je kupujete a ne ja.
- Znam, ali pre dvadeset godina ste je vi kupili. Nemojte mi reći da nije bilo drugih boja?
- Ako vam se žuto ne dopada, uvek možete da je prefarbate. - Meni se žuto dopada.
- Dopada vam se?
- Meni da. Ali, uopšte uzevši, treba biti totalni debil pa kupiti žutu prikolicu, ne mislite?

Prof. Bandini obori glavu pomislivši kako treba da bude veoma

ilrpljiv sa tom devojkom. Treba da sačuva pribranost jer u suprotnom nikada neće uspeti da se otarasi te jebene prikolice. Mesecima je po-kušavao daje se resi. Nema baš mnogo ljudi kojima je životna želja da kupe prikolicu, model Pagoda iz '71. Žutu. Svuda je davao oglase, uključujući i novine univerziteta na kojem je predavao. Bio je to Gulfov univerzitet. Guld je isekao oglas i okačio ga zajedno s ostalima, na frižider. Šaci je uostalom bila ta koja je odlučivala. Najviše je volela katolike i intelektualce: mahom su se ustručavali da govore o novcu, prof. Bandini je bio i intelektualac i katolik.

I tako jednog dana, dok je držao predavanje pred stotinak studenata, učionici br.1, vide kako se vrata otvaraju i kako ulazi ta devojka. - Da li ste vi prof. Majki Bandini?

- Da, zašto?

Šaci je zamahala isečkom iz novina.

- Da li vi prodajete polovnu prikolicu, model Pagoda, iz '71, u pristojnom stanju, cena po dogovoru, zamena ne dolazi u obzir? 111Ne znajući tačno zašto, prof. Bandini se postide kao da su mu vratili kišobran koji je zaboravio u nekom porno bioskopu. - Da, ja.

- Može li se videti?, prikolica, mislim, može li se videti? - Ja sada držim Čas, gospođice.

Šaci kao da je tek u tom trenu primetila studente koji su sedeli sali. -Oh.

- Hoćete li biti tako ljubazni da dođete malo kasnije? -Naravno, oprostite, mogu i da sačekam, evo sešću ovde, je 1' va ne smeta?, možda i nešto pametno naučim. - Samo izvolite.

- Hvala.

Prof. Bandini pomisli kako je svet pun luđaka. A onda nastavi tamo gde je stao.

U većini slučajeva -reče -porch, ili „trem“, smešten je na frontalnom zidu kuće. Sastoji se od nadstrešnice promenljive dubine -ali retko dublje od četiri metra - koju drži čitav niz podupirača i koja natkriljuje drveni pod čija visina u odnosu na zemlju uglavnom varira od dvadeset santimetara do metar i po. Ograda i nekoliko stepenika upotpunjuju njegov izgled. Sa čiste arhitektonske tačke gledišta porch je detalj koji se prilično dobro uklapa u ono što podrazumevamo pod klasičnom fasadom, kao odraz siromaštva imućnih, i onog najelementarnijeg, primitivnog luksuza. Sa psihološke tačke gledišta, ako ne i etičkog, reč je, međutim, o jednoj pojavi koja me opčinjava i koju, pri pažljivoj analizi, doživljavam kao dirljivu, ali i odbojnu i, konačno, epifanijsku. Od epiphaneia, na grčkom: otkrovenje. Šaci klimnu glavom u znak odobravanja. Na Divljem Zapadu, doista, gotovo su svi ispred kuće imali trem.

Anomalijaporch-a -nastavi prof. Bandini -je očigledno u tome što je

on mesto koje se nalazi, ujedno, i unutra i napolju. U izvesnom smislu, on predstavlja jedan produženi prag, gde kuća prestaje, ali koji još

uvek nije izložen pretnjama spoljnog sveta. To je nezavisna teritorija u kojoj zamisao o pribežištu, koju svaka kuća očituje i ostvaruje, nadilazi sopstvenu definiciju, i biva ponovo dovedena u pitanje, gotovo nezaštićena, kao da se posthumno opire zakonima otvorenog prostora. S obzirom na to, on predstavlja slabu tačku u pravom smislu te reci, svet koji nije ni tamo ni ovamo, prognanu ideju. Nije isključeno da soj upravo ova njegova slabost nadmeće s njegovom privlačnošću, ak uzmemo u obzir čovekovu ljubav prema mestima koja otelovljuju nje1

tovu sopstvenu krhkost, sopstvenu sudbinu bića koje sjedne strane stoji ta otvorenom, a s druge je takoreći granično.

Privatno, prof. Bandini je svoja razmišljanja sažeo u jedan iskaz koji je smatrao uspešno sintetičnim iako ga, po njegovom mišljenju, nije bilo uputno javno izreći. „Ljudi imaju kuće: ali su tremovi.“ Jednom je to pokušao da saopšti svojoj supruzi, ali ona se smejala sve dok joj nije pozlilo. To gaje prilično pogodilo. Nešto kasnije supruga gaje napustila otišavši da živi sa nekom ženom prevodiocem dvadeset dve godine starijom od nje.

Čudno je, pak - nastavi prof. Bandini - kako se taj status „slabe ačke“ gubi istog časa kada porch prestaje da bude beživotan arhitek-Mski detalj i biva naseljen ljudima. Na tremu, prosečan čovek obitava leđima okrenut kući, sedeći, i to najčešće na stolici za ljuljanje. Ponekad, ukoliko bismo tu sliku želeli da razradimo do najsitnijih pojedinosti, čovek u krilu drži nabijenu pušku, neizostavno gledajući ispred sebe. Ako se sada vratimo onom doživljaju krhkosti vezanom za porch, (shvaćen kao običan arhitektonski detalj, i obogatimo ga prisustvom tog čoveka - leđima okrenutog kući, koji se klata na svojoj stolici za ljuljanje, sa nabijenom puškom u krilu -ta će slika iznenadno početi da odiše lekom snagom, sigurnošću, rešenošću. Moglo bi se čak reći da će taj porch prestati da bude samo slabašni eho kuće o koju se naslanja, i Dstati nepobitna potvrda onoga što ta kuća tek nagoveštava: konačni dokaz da je to mesto zaštićeno, rešenje teoreme koju je kuća tek naznačila.

Šaci se posebno dopao onaj detalj o nabijenoj pušci. I najzad - produži prof. Bandini - taj čovek i taj porch, zajedno, sačinjavaju jednu laičku sliku, pa ipak svetu, u kojoj se slavi pravo Soveka na posedovanje mesta koje je samo njegovo, budući otrgnuto od nerazgovetnog postojanja onog naprosto postojećeg. I više od toga: ta slika slavi

ljudsku potrebu i sposobnost da štiti to mesto, pomoću planskog kukavičluka (stolica za ljuljanje) ili naoružane hrabrosti (nabijena puška). Čitava ljudska sudbina sažeta je u toj slici. Jer upravo se u tome logleda čovekova kobna izmeštenost: što stoji naspram sveta, okrenut leđima samom sebi.

To je bilo ono u šta je prof. Bandini verovao, nezavisno od svakog

akademskog naloga - on je, naprosto, verovao da stvari stoje upravo itako, verovao je u to i kada je bio u klozetu. On je zaista smatrao da ljudi prebivaju na tremu sopstvenog života (dakle prognani iz samih sebe) i da je to jedini mogući način, za njih, da zaštite sopstveni život od sveta, jer, ako bi se usudili da uđu u kuću (i da budu, dakle, ono što jesu), ta kuća bi se istog časa svela na trošno sklonište izgubljeno u moru

ništavila, predodređeno da bude zbrisano talasom Otvorenog prostora, i to sklonište bi postalo smrtonosna klopka, zbog čega ljudi jedva dočekaju da ponovo izađu na trem (i, dakle, iz samih sebe), i ponovo se smeste tamo gde im je jedino dato da obustave invaziju sveta, spašavajući makar ideju o sopstvenoj kući, iako pomireni sa sudbinom da u toj kući ne mogu stanovati. Imamo kuće, ali smo tremovi, razmišljao je. Posmatrao je ljude, i u njihovim dirljivim lažima čuo škripu stolice za ljuljanje na prašnjavim daskama poreh-a; a one smešne nabijene puške za njega su bile samo odraz gordosti i mučnog samopotvrđivanja u kojima je, kod drugih i kod samog sebe, video pokušaj da se zamaskira osuđenost na večno progonstvo. Bila je to jedna veoma tužna priča, kad bolje razmisliš, ali i dirljiva jer, na kraju krajeva, prof. Bandini je bio svestan svoje ljubavi prema samom sebi i prema drugima, i svog saosećanja sa svim tremovima kojima je bio okružen

bilo je nečeg neizmerno dostojanstvenog u tom večnom oklevanju pred kućnim pragom, mi samo korak od samih sebe u noćima kad zaduva okrutni vetar istine,

narednog jutra prinuđen si da popravljaš nadstrešnicu svojih laži, sa čeličnim strpljenjem, ali kad se moja ljubav vrati sve će opet biti u redu, zajedno ćemo gledati zalazak sunca ispijajući obojenu vodicu ili kad te

neko, utučen, zamoli da sedneš naspram njega i otvori ti svoju dušu, izvadiš napolje sve, ali baš sve, ono što čak i tada shvataš je da ste sedeli na tremu, a da te u kuću nije uveo, u kuću već godinama nije

kročio, i to je taj paradoksalni razlog zbog čega je utučen, on, tu, pred tobom

onih večeri kad je napolju hladno a svet deluje kao daje odsutan, najednom sam sebi postaješ smešan, tu, na tremu, dok se štitiš od nepostojećeg neprijatelja, i izjeda te neki umor, i poniženje što se osećaš tako bespomoćno smešnim, na kraju ustaješ i ulaziš u kuću, nakon toliko godina laži, pretvaranja, ulaziš u kuću znajući da možda nećeš uspeti čak ni da se snađeš, tu unutra, kao da je to nečija tuđa kuća a u stvari je tvoja, još uvek, otvaraš vrata i ulaziš, čudnovata sreća na koju si zaboravio, tvoja kuća, bože kakva divota, kakvo utočište, kakva toplina, mir, sam sa sobom, napokon, nikada više neću izaći, odlažem pušku u ugao i ponovo sričem oblike predmeta i figura u prostoru, ponovo se navikavam na zaboravljenu geografiju istine, naučiću da se krećem a da ništa ne polomim, kad neko bude kucao otvoriću mu, kad dođe leto raskriiii prozore, biću u toj kući sve dok postojim, ALI

ALI ako čekaš, i spolja posmatraš tu kuću, možda će proći čitav sat ili čitav dan, ALI napokon ćeš videti kako se vrata otvaraju, iako nećeš znati niti shvatiti, ikad, šta se unutra zbilo, videćeš kako se vrata otvaraju i kako onaj čovek, lagano, izlazi, neprimetno gurnut napolje od strane nečega što nikad nećeš saznati staje, ALI što svakako mora imati veze sa nekim parališućim strahom, ili slabošću, ili osudom, toliko okrutnom da izgoni tog čoveka napolje, na njegov trem, s puškom u ruci, opčinjava me

opčinjava me taj trenutak -

govorio je prof. Bandini -upravo onaj trenutak kada on pravi još jedan korak, sa puškom u ruci, gledajući u svet koji se prostire pred njim, njuši rezak vazduh koji ga okružuje, podiže kragu jakne, a onda -gle čuda -ponovo seda na svoju stolicu i naslanjajući leđa stavlja je u pokret, blago ljuljuškanje koje ga uspavljuje, umirujuće klatno laži, dok se prepušta ponovo uspostavljenom duševnom miru, spokoju kukavice, jedinom koji nam pripada, ljudi prolaze i pozdravljaju, Ej, Džek, gde si bio? Nigde, nigde, sada sam tu, Sila si Džek, ruka miluje kundak puške, on gleda u daljinu, pomalo žmirkajući, koliko svetlosti, koliko ti je svetlosti potrebno svete, meni je bio dovoljan samo jedan majušni plamičak, lamo unutra, kad?, ne sećam se kad, ALI bilo je to mesto kojem sam rekao zbogom, a onda više ništa, nikada više o tome

neće pričati, zauvek će se ljuljuškati na svom tremu, drvenom i ofarbanom

ako o tome razmišljaš, seti se praznih kuća, na stotine, iza ljudskih lica, iza leđa svakog lrema, na hiljade kuća besprekorno čistih, i praznih, seti se vazduha, lamo u njima, boja, predmeta, svetla koje se menja, svega onog što se događa uzalud, odbačena mesta, ona koja b i možda i bila MESTA, jedina prava, ali ih je neobična urbanistika sudbine pretvorila u crvotočinu sveta, napuštene pećine ispod površine svesti, ako o tome razmišljaš, kakva misterija, šta je s njima, sa pravim mestima, sa mojim pravim inestom, gde sam se zagubio, JA, dok sam pokušavao da se zaštitim, zar li se nikad ne dešava da se zapitaš?, ko zna kako sam, JA?, dok tu sediš i ljuljaš se, dok popravljáš delove nadstrešnice, dok čistiš svoju pušku, dok pozdravljaš one koji prolaze, odjednom, postavljaš sebi to pitanje, ko zna kako sam, JA?, samo to bih želeo da znam, kako sam, JA? Da li neko zna da li sam dobar, ili star, da li neko zna da li sam ŽIV?

Šaci priđe katedri. Studenti su izlazili a prof. Bandini je stajao pored katedre, vraćajući svoje stvari u fasciklu.

- Nije vam loše predavanje. -Hvala.

- Ozbiljno govorim. Ima tu gomila zanimljivih stvari. -Zahvaljujem.

- Zna li šta mi je palo na pamet? -Ne.

- Pa eto, razmišljala sam, vidi-vidi, taj profesor je prokleta u pravu, hoću da kažem, upravo

je tako, ljudi imaju kuće, ali su u suštini tremovi, ne znam da li me razumete, imaju kuće, ali su... - Šta ste rekli?

-Kad?

- Sad, to o kućama.

- Ne znam, šta sam rekla? - Izgovorili ste tu rečenicu. - Koju rečenicu?

Zajedno su prešli stazu, Šaci i prof. Bandini, ne prestajući da čavrljaju, potom su se pozdravili i on reče daje prikolica u njegovoj bašti, te ukoliko ona hoće popodne da navrati on će biti tamo, ona reče da će doći, i tako popodne doista ode tamo, gde se i odvi ona diskusija o boji, kada Šaci izrikom reče:

- Kako vam je palo na pamet da odaberete žutu? - Ali gospođice, vi je kupujete a ne ja.

- Znam, ali pre dvadeset godina ste je vi kupili. Nemojte mi reći daj nije bilo drugih boja?

- Ako vam se žuto ne dopada, uvek možete da je prefarbate. - Meni se žuto dopada.

- Dopada vam se?

- Meni da. Ali, uopšte uzevši, treba biti totalni debil pa kupiti žutu prikolicu, ne mislite?

Dvadesetak metara odatle, naslonjeni na zid Bandinijeve garaže, u senci su stajali Guld, Pumerang i Dizel, posmatrajući tu scenu. - On to ne zna, ali lud je za njom - nereče Pumerang.

- Gde je Šaci izbunarila onu groznu bluzicu? - upita Dizel. - To je strateška bluzica - reče Guld.

- Ako se nakašlješ, spreda se otkopča jedno dugme i malčice provire grudi.

- Stvarno?

- Ali treba umeti nakašljati se na pravi način. Šaci je to vežbala pred ogledalom.

Pumerang se nakašlja. Potom pogleda u dugmad na košulji. Potom nastavi da gleda ono dvoje koji su ulazili i izlazili iz prikolice, diskutujući.

- Kako se završilo ono s Mondinijem? Hoće li ga na kraju odvesti na prvenstvo ili ne?

-Možda.

Šta to znači? - Još se ne zna.

Šta to znači još se ne zna?

- U poslednjem cugu došli su oni iz Tropikane, iz Kluba, i ponudili bomilu para za meč između Larija i Bersona.

- Onog Bersona?

- Njega.

- Vidi-vidi.

- Tja. Ali, Mondini je rekao Puno hvala, drugi put. -Nije valjda! - Jeste. Kaže da Lari prvo treba da se susretne s nekim drugim. - Je li lud?

- Niko ne zna šta mu je u glavi. Kaže samo da Lari treba da se susretne s nekim drugim, prvo, a onda će se videti. - Ali Berson je prečica za prvenstvo, ako ga Lari sjebe... -Nema pomoći, Mondini neće ni da čuje.

- Poludeo je, matori.

- Ne, nešto mulja po glavi. Jedno več ga je Lari pritisnuo i rekao au Učitelju, vi mi dugujete odgovor. Mondini ga je pogledao a potom rekao: Nakon sledećeg susreta, Lari, a njega ću izabrati ja. -Ma daj... - Tada se Lari nasmejao i rekao Dobro, OK, kako vi kažete, Učitelju, koga treba da nokautiram?

- Tako je, koga, do đavola, treba da nokautira? - Sad dolazi ono najbolje.

-Dakle?

- Mondini je čudan, niko ne zna šta mu je u glavi. - Šta kog đavola hoćeš da kažeš, Gulde? - Pored svih tih boksera, čudno je, nije jasno... - Dakle, koga je, do đavola, izabrao? - Nikad ne biste pogodili. -Daj reci...

Guld se na trenutak okrete da pogleda Šaci, tamo, sa prof. Bandinijem. Zatim polako izgovori:

-Poredu.

-Poredu.

- Stenlija Poredu? -Tako je.

- Onog Poredu sa slomljenim rukama? -Njega.

- Kakve sad pa on veze ima?

- Rekao sam vam da nećete poverovati. -Poredu? - Stenlija „Hukera" Poredu.

- Koji peder.

- Možeš to i glasnije. -Poredu... sranje. - Poredu.

PUMERANG - Stenli Poreda se povukao pre dve godine. Tačnije rečeno, naterali su ga da se povuče. Prodao je jedan meč, ali je sve krenulo naopako. Protivnik mu je bio neki fićfirić, rođak jednog od direktora Belema. Imao je fin stil, ali što se tiče snage bio je da bog sačuva, ne bi oborio ni pijanca. Poreda je umeo genijalno da odglumi nokaut, ali u prve četiri runde nije primio nijedan jedini udarac koji bi makar i izdaleka ličio na pravi. Želeo je samo da bude oboren, pa da ode kući. Ali nije bilo šanse da iskamči makar i jedan iole pristojan udarac od tog zadihanog baletana. I tako, tek da bi nešto radio, pred kraj četvrte runde zadao je jedan levi direkt za kojim je usledio kroše. Ništa posebno. Ali baletan se obreo na podu. Spasao ga je gong.

Vrativši se u ćošak, Poreda vide kako mu prilazi neki tip, sav

elegantan, među zubima je držao cigaretu sa zlatnim filterom. Nije je ni izvadio iz usta kad se nagnuo nad Poredu i prosiktao: Ljigo, probaj još jednom i gotov si. Izvadio ju je tek kada je, odmah potom, pljunuo u bokal s vodom i rekao sekundantu: Daj dečku da pije, žedan je. Poreda je, u svom fahu, bio profesionalac. Uze bokal, otpi gutljaj ne trepnuvši, potom začu gong. Baletan ustade pomalo se teturajući, ali kada je došao u centar ringa iznađe snage da kaže Poredi: Hajde da to obavimo, bedniče. Važi, pomisli Poreda. Sa nekoliko direkata otvorio mu je gard, potom je vezao aperkat i desni kroše. Baletan polete unazad kao krpena lutka. Kada se prizemljio izgledao je kao neko koje pao s desetog sprata. Poreda izvadi gumu, uputi se pravo u baletanov ćošak i samo reče: Dajte dečaku da pije, žedan je. Deset dana nakon toga, dva grmalja su provalila noću u njegovu kuću, s pištoljima u ruci. Slomili su mu obe ruke, zgnječivši mu vratima prvo jednu a onda drugu. Kraj puta, pomisli Poreda.

DIZEL - On je takode počeo sa Mondinijem. Dva ili tri susreta, a onda ga je Učitelj uhvatio kako pada nakon jednog smešnog udarca i shvatio. Profesija kao i svaka druga, rekao mu je Poreda. Ne za mene, odvratio je Mondini. I izbacio ga iz vežbaonice. Nastavio je da ga prati, izdaleka. Nije bio veliki bokser, ali bio je poput životinje koja je u ringu pronašla svoj životni ambijent. Znao je sve štosove, nekoliko njih je i izmislio, a poneke je čak doveo do savršenstva. A pre svega: bio je

nezamislivo jak. Bio je jak kao malo ko. Pitanje talenta. Kada je hteo, mogao je s jednim udarcem da istovari svih svojih 82 kilograma, to je izgledalo kao da se svaki santimetar njegovog tela na trenutak zavukao u rukavicu. Taj udara čak i dupetom, govorio je Mondini. Na izvestan način ga je poštovao. I tako, kada je krenula ta priča s Larijem, i sa Sampionatom, upravo mu je on pao na pamet: od svih boksera koji su bili u opticaju: on.

PUMERANG - To nije bila glupa ideja. Ne računajući prave šampi-one, Poreda je bio najprljaviji, najzajebaniji, najjači i najiskusniji pro-livnik koga je mogao da nađe za Larija. To je bio boks, nakon što si mu oduzeo svu poeziju. Bila je to borba ogoljena do koske. Trebalo je samo ubediti ga da se vrati u ring. Mondini obuče svoj najbolji kaput, ode u banku, podiže jedan deo ušteđevine, i ode da potraži Poredu u

vežbao-nici gde je radio kao trener. Možda je to bila slučajnost, ali nalazila se u blizini klanice.

-To je dosta para -primeti Poreda, odmerivši rukom težinu paketa sa novčnicama. - Možda i

suviše da bi se kupio jedan bokser koji je pre dve godine prestao da prodaje mečeve.

Mondini i ne trepnu.

- Ne razumeš, Poreda. Ja te plaćam ako pobediš. - Ako pobedim?

- Tako je.

- Ti si lud. Taj dečko je veliki talenat, imaš blago u rukama, a ti plaćaš nekog da ga premlati.

- Imam svoje razloge, Poreda.

-Ne, ne, ja te stvari više ne radim, prošla je sezona opklada, nemam [•ezervne ruke za razbijanje, tačka.

-Nije u pitanju opklada, kunem ti se.

- Staje onda, treniraš ljude da bi gubili? - Dešava se.

- Ti si lud.

- Možda. Prihvataš?

Poreda nije mogao da poveruje. Bio je to prvi put da mu plaćaju da Oobedi.

-Mondini, prestanimo s tim glupostima, taj Gorman je žešći talenat, ali ti znaš da ću, ako budem hteo, naći načina da ga zajebe. - Znam. Zato sam ovde.

- Razikuješ da izgubiš svoje pare. -Znam. -Mondini... -Da?

da vidim da li će taj dečko plesati i ako ga baciš u - Ništa. L ^^m siugaju ta govna.

govna, u si glBegi. imao je bivšu ženu koja ga je lešila alimentaci-1 oreaa se ijna miadu ljubavnicu, i poreznika koji mu je uzimao jom, petnaest g^ ^^ ^ zaboravio njegovo ime. I tako se nasmeši. ugovor.

- Nakašljala -Šta? - Šaci... naka

2a ojom, prodaće joj prikolicu, kladim se da će joj prodati otkopčalo dugme? - Jc l joj se Ne vidim

uspeti - nereče Pumerang, i izvuče jednu izlizanu

novčanicu iz dgPJ; {jog deset na Poredu

vaa zia na Poredu, deco, Mondini mu se zakleo. U ima, uvek smo se kladili. ovaj put je ozbiljno. -A ostalih puteva nije b.lo? - Ovo je ozbilJnlJe:

-U redu, ali boks je boks, zar ne? IU se zakleo.

~ a on ln! g ja, ja mu se nikada nisam zakleo da se neću kladiti... -Mondini, rieJ

-To je isto.

UtomifenutKuprof. Bandini upita šaci: -Hoćete li dirate sa mnom? Šaci se nasmeŠL

- Onda, drugi put.

ćete i uputi se stazom od opeke. Pre nego što će stići do

Šaci se o iu,,me Ono na grudima. Kada stade ispred Gulda lice garaže, zakopča uu joj je bilo veoma ozbiljno.

- Žena gaje ostavila zbog druge. Zbog neke žene. - Super.

- Mogao si to da mi kažeš. - Otkud sam znao.

- Zar on nije tvoj profesor?

- Ne zamišljaš valjda da predaje istoriju svog braka? -Ane? -Ne. -Aha.

Osvrnu se. Profesor je još uvek stajao na istom mestu. Mahnu joj. Ona mu odmahnu.

- Divan čovek. -Tja.

-Nije zaslužio žutu prikolicu. Ljudi ponekad sami sebe kažnjavaju u ni ne znaju zašto, tek da bi se kaznili... resiš da se kazniš... - Šaci...

- Molim?

- HOĆEŠ LI BITI LJUBAZNA DA MI VEĆ JEDNOM KAŽEŠ DA LI SI MU OTELA TU JEBENU PRIKOLICU, DA ILI NE? - Gulde? -Da. -Ne urlaj.

- OK.

- Ti hoćeš da saznaš da li sam uspela da kupim prikolicu, model \agoda iz '71, žute boje,

plativši je tri i po dinara? -Da.

- STO MU GROMOVA, NARAVNO DA JESAM.

Toliko je glasno viknula da joj se otkopčalo dugme na grudima. (iuld, Dizel i Pumerang ostadoše zblanuti, s očima koje su im igrale kao jaja na zejtinu. Ne zbog dugmeta, već zbog prikolice. Nikada im nije palo na pamet da će se to odistinski dogoditi. Gledali su u Šaci kao da je reinkarnacija Mami Džejn koja se vratila da odseče muda Francu Forteu, finansijskom direktoru CRB-a. Sto mu gromova, uspela je. Dva dana kasnije jedan šleper dovezao je prikolicu Guldovoj kući. Smestili su je u baštu. Dobro su je izribali, čak i točkove, prozore, sve. Bilaje jarkožuta. Ličila je na kakvu igračku u obliku kućice, namenjenu ileci. Susedi su prolazili pored nje i zastajali da je gledaju. Jednom prilikom neko je rekao Šaci da bi mogli da joj montiraju trem, spreda, jedan plastični trem, poput onih što se prodaju po robnim kućama. Bilo je i žutih.

- Sačuvaj bože - reče Šaci.

Leg Pita Klarka pronašli su nakon četiri dana traganja, bio je zakopan trideset santimetara pod zemljom, u blizini reke. Doktor gaje pregledao a potom rekao daje Pit umro od gušenja, verovatno je bio živ sahranjen. Ima° Je modrice po rukama, vratu i leđima. Pre nego što je sahranjen bjo je silovan. Pit je imao jedanaest godina. A sada poslušaj ovu čudnu priču, rekla bi Šaci.

Istoga dana kad su pronašli Pita, sa ranca Klarkovih nestao je jedan jnflijanac koga su svi zvali Ber, medved. Nekoliko njih gaje videlo kako odlazi iz grada, na konju, u pravcu planina. Ber je bio Pitov prijatelj. pit je upijao svaku njegovu reč. Često su išli zajedno na kupanje, dole na reku. Lovili su zmije. Neko vreme bi ih čuvali dajući im da jedu mjegeve. Potom bi ih ubijali. Ber je mogao imati dvadesetak godina. jaKO su ga zvali jer je bio čudan. Čudno se ponašao, prema ljudima. jspod njegove postelje našli su jednu limenu kutiju, a unutar nje narukvici k° Ju Je P^ uvek nosio oko desnog članka. Bila je napravljena od zrnjske kože.

pričala je Šaci da se mnogo njih ponudilo da krene u poteru za jncijancem. Bilo je to nešto što ih je opijalo, lov na čoveka. Ali šerif rege: Idem ja. Sam. Zvao se Vister, bio je valjan čovek. Nije voleo veganja i verovao je u sudove. Poznavao je Pita, često ga je vodio sa sobom na pecanje, bio mu je čak obećao da će ga, kad napuni četrnaest g0Cjina, naučiti da puca, i da pogodi flašu, s udaljenosti od deset koraka, zatvorenih očiju. Reče: Ber je moja briga.

Krenuo je u zoru, dok je vetar kovitlao prašinu pod užarenom kapom jedO° S raspomamljenog sunca.

pazi sad, rekla bi Šaci. Lov na čoveka je čista geometrija. Tačke, linije, razdaljine. Nacrtaj ga na nekoj mapi: pijana geometrija, ali neu-j^oljiva. Može trajati satima ili danima. Jedan beži, drugi ga juri. Svaki mjrint ih udaljava od zemlje koja ih je rodila i koja bi umela, ako bi je Upjtali, da ih prepozna. Ubrzo postaju dve tačke u ništavilu u kojem nije vjge moguće razaznati koji je od njih dvojice dobar a koji zao. Od tog trena, čak i kada bi hteli, ne bi više mogli ništa da promene. To su stvarne putanje, geometrijska rešenja koja je iscrtala sudbina, počevši 0(j jedne krivice. Neće naći mir sve do krajnjeg ishoda, upisanog na pOSlednjoj stranici života, krvavocrvenim mastilom. Muzika.

Jvfuziku je proizvodila Šaci, zatvorenih usta, podražavajući veliki orkestar> violine i trube, sjajno izvedena stvar. Potom bi te upitala: Je 1' svej jasno? pjanje-više.

Videćeš da nije teško. U redu.

Idemo? Idemo.

Šerif Vister kreće u pravcu planina. Putem koji vodi u Pinter Pas.

Zalazi duboko u šumu, traži hlad i razmišlja kako je Ber verovatno

pola dana u prednosti. Na izmaku šume zaustavlja se da odmori konja. Potom ponovo kreće. Penje se duž planinskog grebena, korakom, i proučava tragove na putu. Dugo mu treba, ali na kraju uspeva da prepozna tragove Berovog konja. Razmišlja kako bi Indijanac, da je hteo, mogao da ih izbriše. Mladić je nesumnjivo siguran u sebe, i spokojan. Možda name-rava da pređe granicu. Možda ne veruje da ga neko prati. Potera konja i poče da se penje ka Pinter Pasu. Tamo stiže uveče. Gleda dole, u pravcu uske udoline koja se proteže sve do pustinje. U daljini, čini mu se da vidi mali oblak prašine koji se diže usred ničega. Silazi stotinak metara niže, pronalazi neku pećinu, zaustavlja konja. Umoran je. Ostaje tu da prenoći.

Drugog dana, šerif Vister se budi u zoru. Uzima dvogled i gleda dole, ka dnu udoline. Vidi jednu malu tamnu mrlju, na putu. Ber. Penje se na konja, oprezno silazi niz poslednje planinske ogranke. Stigavši u dolinu potera konja u galop. Jaše čitav sat, bez pauze. Potom se zaustavlja.

Vidi Bera golim okom, nekoliko kilometara ispred sebe. Čini se daje nepomičan. Vister silazi s konja. Staje u hlad jednog velikog drveta i odmara se. Kad se ponovo pokrenuo sunce je bilo u zenitu. Jaše polako, ne skidajući pogled sa Berove figure, male i tamne, ispred sebe. Čini se daje i dalje nepomičan. Zašto ne beži?, razmišlja šerif Vister. Jaše pola sata, a onda se zaustavlja. Ber je na nekih pedesetak metara od njega. Sedi nepomično na leđima svog šarca. Liči na kakvu statuu. Šerif Vister puni pušku, i proverava pištolje. Gleda ka suncu. Uskoro će mu biti iza leđa. Gotov si, momče. Kreće galopom. Sto metara, zatim još sto, jaše ne zaustavljajući se, vidi kako se Ber konačno pokreće, silazi sa puta i navija udesno. Kud si krenuo, momče, s te strane je pustinja, zabija lamuze u konjske sapi, silazi s puta i kreće za njim. Ber zaokreće ka istoku, a onda ponovo ka zapadu, i još jednom ka istoku. Kud si krenuo, lomče?, razmišlja Šerif Vister. Usporava, Ber je neprekidno na petsto metara od njega, nakon izvesnog vremena se zaustavlja, Vister ga vidi i ponovo tera konja u galop, Ber ponovo kreće, još jednom zavija ka istoku, boje postaju razlivenene, smrkava se, naglo. Vister se zaustavlja. t)K momče. Ja nikud ne žurim. Sjaše, nalazi mesto gde će da prenoći, pali vatru. U mraku, pre nego što će zaspati, vidi odblesak Berove vatre, na petsto metara ispred sebe. Laku noć, momče.

ee dana, šerif Vister se budi dok je još mrak. Raspiruje vatru, kafu-Ne vidi nikakvu svetlost, u tami. Čeka zoru. U prvom /orju vidi Bera, u daljini, kako nepomično stoji pokraj svog šarca, pogled. Mladić nema pušku. Možda ima pištolj. Šerif Vister ' l/(" i zemlju- Ti si na potezu, momče. Satima ostaju tako, nepomični. " ". I log iiištavila sprženog suncem. Šerif Vister otpija gutljaj vode pa ' ""i1" viskija, na svakih pola sata. Svetlost je zaslepljujuća. U jednom |<n vidi Pita ^a^° se smeJe i trči. Potom ga vidi kako urla, urla, urla. """"i' u svoje ruke i primećuje da drhte. Crkni, prokletniče, razmišlja, ' l ' kopile indijansko. Ustaje. Oseća kako mu se vrti u glavi. Uzima ' i'l'u ruku i kreće, vodeći konja za sobom. Hoda polako, ali primećuje " ^ Ber sve bliži. Mladić je nepomičan. Ne penje se na konja, ne beži. (" Jc metara. Dvesta. Šerif Vister se zaustavlja. Viče: Prekrati to, Ber. tiho' Pusti da te ubijem, tako ti boga. A onda ponovo vičući: Ber, ^aZ6'eravaj budalu. Mladić je i dalje nepomičan. Vister proverava IIC ' j pištolje. Potom se penje u sedlo. Kreće golopom. Vidi Bera kako 'U

nie na konja i polazi. Jašu tako dobrih pola sata. Razdvaja ih ne i)evP j dvesta metara. Na horizontu se pojavljuje jedan pueblo, kao da VISe ikao iz zemlje. Ber se upućuje pravo ka njemu, Vister ga prati. Je ^ desetak minuta Ber galopom ulazi u pueblo i nestaje. Šerif Vister ava i Pre ne8° ^to ^e uc^ u se° s^azi s konja. Vadi pištolj i stiže USP°

j. p^ih kuća. Nema ni žive duše. Polako korača duž zidova, n ćí se na svaki šum. Zagleda u prozore, iščitava svaku senku. Oseća mu srce bubnja u ušima. Smiri se, razmišlja. Svi su izgledi da nije i i naoružan. Treba samo da ga pronađeš i ucmekaš. Pa to je samo C* k Vidi neku staricu kako stoji na pragu jedne posade. Prilazi joj. . a. na gpanskom da lije videla jednog Indijanca, na šarcu. Ona klima ! m i pokazuje prema kraju sela, tamo gde put guta

praznina. Vister • a risl'anja pištolj na čelo. Nemoj da lažeš, kaže joj na španskom. Ona J° J P tj j ponovo pokazuje prema kraju sela. Imaš li šta za piće? Žena se n'pOsadu, zatim izlazi s rakijom. Šerif Vister pije. Je 1' Indijanac U vodu? Starica klima glavom. Znaš li ko je on? Tada starica reče: 1126 Fi un chico que va detrds de un asesino. Šerif Vister zuri u nju. Je >' on to rekao? Da. Šerif Vister otpi još jedan gutljaj rakije. Mrtav si, Il će razmišlja- Pope se na konja, dobaci starici jedan novčić, stavi m0.. ' bjsage, i produži, korakom, prema kraju sela. Kada prođe i ledniu kuću, pogleda ispred sebe. Pustolina. Okrete se udesno. Vidi Pos neporničnog, u sedlu, udaljenog ne više od dvesta metara. Es im i X ' aiteva detrds de im asesino. Šerif Vister hitro vadi pušku iz sedla, ni i Puca' dvaput. Ber se ne miče. Odjek pucnjeva, lagano, zamire nIT lii'ni Šerif Vister repetira pušku. Smiri se, razmišlja. Zar ne vidiš da je suviše daleko? Smiri se. Ne skida pogled sa Bera. Želeo bi nešto da mu dovikne, ali mu ništa ne pada na pamet. Okreće konja, vraća se do prve kuće, sjaše. Tu provodi noć. Ali ne uspeva da zaspi. Ne ispušta pištolj iz ruke.

Četvrtog dana, šerif Vister izlazi iz puebla i vidi Bera u daljini, na putu koji vodi u pustinju. Penje se na konja i, lagano, kreće za njim. Pušta da ga konj vodi. Malo-malo, od vrućine i umora hvata ga drernež. Nakon tri sata zaustavlja se kod jednog izvora. Razmišlja kako ga je Indijanac možda zatrovao. Puni čaturice i ponovo kreće. Ne smem mu dozvoliti da stigne do pustinje, razmišlja. U njoj ćemo obojica umreti. Moram ranije da ga zaustavim, razmišlja. Otpija gutljaj rakije. Čeka da sunce još malo siđe, na horizontu. Potom kreće galopom. Ber kao da to ne primećuje. Nastavlja korakom, ne okrećući

se. Možda spava. Moj je, razmišlja šerif Vister. Trista metara. Dvesta metara. Sto metara. Šerif Vister vadi pištolj. Pedeset metara. Ber se okreće, u ruci mu je pištolj sa dugačkom cevi, nišani i puca. Jednom. Visterov konj se zanosi udesno, a onda posrće na prednje noge. Ostaje prevrnut na bok. Diže glavu, pokušava da ustane. Vister uspeva da se izmigolji ispod njega. Oseća nepodnošljiv bol u ramenu. Potom začuje još jedan pucanj, i metak se zabija u telo životinje. Diže pogled,

naslanja se na telo konja i puca tri puta iz pištolja, zaredom. Berov

konj se prope i okrenu oko sebe, ritajući se unaokolo. Šerif Vister vadi pušku iz sedla. Ber ponovo uspostavlja kontrolu nad konjem i kreće galopom, pokušavajući da pobegne. Vister nišani i puca dva puta. Učini mu se da vidi Bera kako se povija ka vratu životinje. Potom vidi kako konj posrće, krivuda, prešao je još dvadesetak metara a onda se sručio na zemlju. Vidi Berovo telo koje se kotrlja po prašini. Zbogom, momče, razmišlja. Repetira pušku, nišani. Ber pokušava da ustane. Vister puca. Vidi kako se diže oblačić prašine, dvadesetak metara ispred Berovog tela. Sranje, kaže. Ponovo puca. Metak zamire u blizini onog prvog. Ber je ustao. Ponovo mu je u ruci pištolj. Drugom rukom skida bisage sa sedla. Ostaje na nogama, pogleda prikovanog za Vistera. Osamdesetak metara, između njih. Domet puščanog zrna. Nešto više. Šerif Vister gleda sunce. Razmišlja kako mu je ostalo još samo nekoliko sati, pre mraka. Boli ga rame, ne može da pomeri ruku a da ne oseti oštre probade u ramenu. Muy bien, momče. Skida bisage sa sedla i prebacuje ih preko zdravog ramena. Repetira pušku. I kreće. Ber ga vidi, okreće se, pa i on polazi, laganim korakom. Šerif Vister razmišlja kako bi bilo smešno da potrči. Zamišlja tu scenu, gledanu odozgo, dva muškarca koja trče u nepoznato, i razmišlja: mi smo dva prokletnika. Zatim, načas, vidi Pita kako trči, i trči, i pokušava da pobegne, niz reku, trči i beži. Proklet bio, razmišlja. Ubiću te, momče. Stiže do Berovog konja. Još uvek diše. Vister mu isprazni šaržer u glavu. Ubiću te, momče. Potom nastavlja da hoda. Dok pada mrak, vidi kako Ber nestaje u pomrčini. Zaustavlja se. Izluđuje ga bol u ramenu. Leže na zemlju. Ne ispušta pištolj iz ruke. Trudi se da ne zaspi. Već dva dana nisam ni trenuo, razmišlja.

Petoga dana šerif Vister oseća kako mu groznica muti vid i ubrzava otkucaje srca. Zar to kopile nikad ne spava? Vidi ga ispred sebe, čini mu se daje udaljen isto koliko i prethodnog

dana, ali oči ga peku, i sve unaokolo blešti, na jutarnjem suncu. Kreće. Pokušava da se seti kuda

vodi ovaj put, i koliko su kilometara mogli preći, od puebla dovde. Ber, tamo napred, hoda ne zaustavljajući se. Povremeno se osvrće. Potom nastavlja. To je put za Salinu. Ne sme mu dozvoliti da stigne donde. Ne sme ući u Salinu. Zastaje. Saginje se. Zahvata šaku prašine. Krv i prašina. Diže pogled ka Beru. Dakle, pogodio sam te, momče. Hteo si to da sakriješ, a? Uspravlja se. Pravi nekoliko koraka. Još jedna krvava mrlja. Muy bien, prokletniče. Više ne oseća groznicu. Nastavlja da hoda. Nakon tri sata Ber silazi s puta i kreće ka istoku. Šerif Vister se zaustavlja. Poludeo je, razmišlja. Ulazi u pustinju. Poludeo je. Uzima pušku i puca u vazduh. Ber se zaustavlja, osvrće se. Vister pušta da mu bisage padnu na zemlju. Potom odbacuje svoju pušku. Širi ruke. Ber ostaje nepomičan. Vister mu hoda u susret, polako. Ber se ne miče. Vister nastavlja da hoda, spušta ruke i približava ih drškama pištolja. Stiže na pedesetak metara od Indijanca. Zaustavlja se. Prekrati to, momče, viče. Ber se ne miče. Tamo je pustinja, hoćeš li da umreš kao budala?, viče. Ber pravi nekoliko koraka ka njemu. Potom se zaustavlja. Ostaju tako., jedan naspram drugog, dve crne mrlje posred brisanog prostora. Sunce nemilosrdno prži. Ovo je svet bez senki. Vlada neka jeziva tišina u kojoj šerif Vister čuje Pita kako urla. Pokušava da se seti dečakovog lica ali ne uspeva, čuje samo taj urlik, zaglušujuće glasan. Pokušava da se usredsredi na Bera. Ali onaj urlik mu ne da mira. Treba samo da radi svoj posao, kaže sebi. Zaboravi sve ostalo. Radi svoj posao. Primećuje da je spustio pogled. Naglo diže glavu. Upilji se u Bera. Vidi dva odsutna oka. Nepobediva, razmišlja. I tada odjednom, poput udarca, oseti kako se strah oburvava na njega povijajući mu noge u kolenima. Danima ga je držao daleko od sebe. Ali sada gaje skolio, poput kakve nečujne eksplozije. Pada na kolena. Savija se napred i naslanja rukama na zemlju. Primećuje da drhte. Ne može da diše, krv mu pulsira u slepoočnicama. S ogromnim naporom diže pogled ka Beru. Još uvek je tamo, nepomičan. Prokletnik. Prokletnik. Prokletnik. Nema ptica na nebu, niti zmija u prašini, ni vetra koji nosi žbunje, ni horizonta, ničega. Ovo je nepostojeći svet. Šerif Vister tiho mrmlja: Idi u pakao, momče

Ustaje, baca poslednji pogled ka Beru, potom se okreće - okreće se - i s naporom koračajući stiže do puške. Uzima je. Pravi još nekoliko koraka. Sa zemlje podiže bisage i prebacuje ih preko ramena, onog zdravog. Ne osvrćući se hoda pogleda uprtog u zemlju. Ne zaustavlja

se sve do mraka. Pada na zemlju. Tone u san. Usred noći se budi.

Nastavlja da hoda prateći jedva vidljiv trag puta. Ponovo pada. Sklapa oči. Sanja.

Šestoga dana šerif Vister se budi u zoru. Ustaje. Na horizontu vidi majušne bele kuće puebla. Osvrće se. Ber je na nekih sto metara od njega. Stoji. Nepomičan. Vister skuplja bisage i pušku. Kreće. Hoda satima. Svaki čas pada na zemlju, spušta šešir na oči, i čeka. Kad oseti da mu se povratila snaga, ustaje i ponovo kreće. Ne osvrće se. Uspeva da pre mraka stigne do puebla. Daju mu da jede i da pije. Kaže: Ja sam Šerif Vister. Daju mu krevet da prespava. Kažu mu na španskom da se izvan puebla nalazi neki chico. Ulogorio se na nekih stotinak metara od prvih kuća. Pitaju ga da li mu je to prijatelj. Ne, kaže šerif Vister. Oseća razdirući bol u ramenu. Spava sa nabijenim pištoljem, nadomak ruke.

Sedmoga dana šerif Vister nabavlja konja, i upućuje se ka planinama. Ponovo nailazi na vetar, i na oblake prašine koji se valjaju po putu. Zaustavlja se samo jednom, da bi se životinja odmorila. Zatim ponovo kreće. Stiže do planina. Penje se do Pinter Pasa, potom silazi ne osvrćući se. Pre nego što će stići u ravnicu, zavija ka jednom napuštenom oknu. Silazi s konja, pali vatru. Tu provodi noć, ne trenuvši. Razmišlja.

Osmoga dana šerif Vister čeka da sunce odskoči visoko na nebu.

Potom seda na konja. Uzima samo nekoliko stvari, iz bisaga, i vezuje ih za sedlo. Pušku

ostavlja naslonjenu na zid okna. Polako silazi u ravnicu. U daljini, razabira kuće Klozingtauna, i drveće koje povija vetar. Jaše korakom, bez žurbe. Glasno govori. Stalno jednu te istu rečenicu. Kada stigne do reke zaustavlja konja. Okreće ga. Žmiri i gleda u daljinu. Ber je na nekih stotinak metara od njega. Na konju. Jaše polako, korakom. Momče, kaže Vister. Momče. Potom obrnu konja i, ne osvrnuvši se više, odjaha u Klozingtaun.

Kada stiže nadomak prvih kuća neko počne da viče da se vratio šerif. I ljudi izadoše na ulicu. On jaše korakom, ne gledajući ni u koga. Jednom nikom drži uzde, u drugoj steže pištolj. Ljudi se ne usuđuju da mu priđu, i/gleda kao kakav mrtvac na konju, ili kakav luđak. Šerif Vister prolazi kroz grad, poput aveti, potom obilazi zatvor i upućuje se stazom koja vodi na ranč Klarkovih. Ljudi ga prate, pešice. Gotovo da se ne usuđuju da progovore. Vister stiže na ranč. Sjaše s konja. Vezuje uzde za ogradu. Ide ka kući, teturajući se kao pijanac. Neko mu prilazi da ga pridrži. On poteže na njega pištolj. Ništa ne govori, nastavlja da hoda, i napokon stiže do kuće. Ispred kuće stoji Pitov otac. Judžin Klark. Lice izboranu od vetra, seda kosa. Šerif Vister se zaustavlja na tri koraka od njega. I dalje u desnoj ruci steže pištolj. Diže pogled prema Judžinu Klarku. A onda kaže: Žao mi je, nije prestajao da urla, nije hteo da učuti. Sa mnom je uvek bio dobar. Nikada ranije nije to radio. Bio je dobro dete. Judžin Klark korakne ka njemu. Vister u njega upire pištolj. Judžin Klark zastaje. Šerif Vister podiže cev svoga kolta 45. Kaže: Nisam ga sahranio živog, kunem se. Nije više disao, oči su mu bile prevrnute i nije višo disao. Potom prislanja sebi cev ispod brade, i puca. Krv šiklja po licu i odeći Judžina Klarka. Svet dotrčava, svi viču, deca žele da vide, starci odmahuju glavom, vetar ne prestaje da kovitla prašinu, unaokolo. Prođe dosta vremena pre nego što primetiše Bera. Na konju, nepomičnog, pored ograde ranca. Oči su mu dva proreza, skrivene iza visokih indijanskih jagodica. Diše otvorenih usta, ispucalih od prašine i zemlje, Među ljudima zavlada muk. On blago petama pritisnu sapi konja. Povuču uzde ulevo i pode. Jedan dečak potrča za njim. Ber, viče, Ber. Šerif se ubio, Ber. On se ne osvrće, jaše korakom, u pravcu reke. Ber, hej, Ber, kuda ćeš? Ber se ne osvrće.

Da spavam, kaže tiho. Muzika.

19.

- Halo, Gulde? -Ćao, tata. - Ovde tvoj otac.

- Ćao.

-Je 1' sve u redu? -Da.

- Kakva je to priča o Kuverniju? - Pozvali su me u Kuverni. - Kako to misliš?

- Bave se istraživanjima, tamo. Žele da radim s njima. - Zvuči kao nešto veliko. -Mislim da jeste. -I?

-1 ništa, pozvali su me na tri godine, daju mi srneštaj na univerzitei i plaćaju mi dva putovanja godišnje, kako bih mogao da se vratim kućij ako budem hteo.

- Za Božić i Uskrs. - Recimo.

- Zvuči kao nešto veliko. -Da.

- Kuverni je na drugom kraju sveta. -Daleko je, to da.

- Tamo se strašno loše jede, znaš?, jednom sam tamo bio, ne na univerzitetu, već tamo u toj oblasti, nije bilo šanse da pregrizeš nešto što nije mirisalo na ribu.

- Kažu da je tamo ubistveno hladno. - Sasvim moguće.

- Hladnije nego ovde.

- Hoće li ti dati neke pare? - Molim?

- Pitam, hoće li te dobro platiti? - Verujem da hoće.

- To mora da je nešto jako važno. Šta kaže rektor Bolder?

- On kaže da sam prava riznica, za dečaka od petnaest godina. - Ne, pitam uopšte, šta kaže

rektor Bolder o svemu tome, uopšte uzevši?

-Kaže daje to odlična prilika. On bi međutim voleo da ja ostanem ovde.

-Dobri stari Bolder. Sjajan čovek, znaš?, u njega se možeš pouzdati. - Kaže da je to odlična prilika.

- To mora da je kao kad te pozovu u Vimbldon. Mislim, ako si teniser. - Otprilike.

-Kao kad neko igra tenis i jednog dana mu pišu i kažu mu Platićemo vam ako nam ukažete tu čast da dođete ovamo da igrate. Ludo, zar ne? -Tja.

- Ponosan sam na tebe, sine. -Hvala, tata. - Ludo, zaista.

- Prilično.

- Mama će biti zadovoljna. -Šta?

- Mama će biti zadovoljna, Gulde. - Reći ćeš joj?

- Da, reći ću joj. -Stvarno?

-Da.

-Stvarno?

- Biće zadovoljna.

- Nemoj ipak da joj kažeš da idem, još ne znam da li idem, hoću dn kažem, tek su me pozvali.

- Reći ću joj da su te pozvali, samo ću joj to reći. -Da. -1 da je to velika stvar.

- Da, objasni joj da je to velika stvar. - Biće zadovoljna.

- Da, to je dobra ideja, kaži joj. - Reći ću joj, Gulde.

-Hvala. :

- Kad misliš da ćeš da odlučiš? -Ne znam. - Je 1' moraš uskoro da kreneš?

- U septembru.

- Imaš još vremena. - Da.

- To je izvanredna prilika, možda ne bi trebalo daje propustiš. - To i ovde svi kažu.

- Ali odluči sam, jesi li razumeo? -Da.

- Saslušaj sve redom, a onda odluči sam. -Da. - Tvoj život je u pitanju, a ne njihov. - Tako je.

- Na kraju krajeva, ti ideš pod bombe, a ne oni. - Kakve bombe?

- To je izraz. - Aha.

- Tako se kaže. -Aha.

- Imao sam jednog pukovnika, onomad, koji je umeo lepo da se izražava. Kad bi došlo do neke zbrke, je 1'?, on bi uvek rekao sledeće: sa suncem u očima možeš da pocrniš ali ne i da pucaš. Govorio je to i kad je padala kiša, vreme nije bilo bitno, bio je to simbol, sunce, razumeš, bio je to izraz, važio je čak i kad je padao sneg, i kad bi se spustila magla, sa suncem u očima možeš da pocrniš ali ne i da pucaš. Tako je govorio. Sada je u kolicima. Udarila ga je kap dok je plivao u bazenu. Kad sve sabereš, bilo bi bolje da ga nisu ni izvadili. -Tata... Tu sam, Gulde.

Sad moram da idem.

Čuvaj se, sine, i javi se. Važi.

Kad odlučiš, javi mi.

- Setićeš se da kažeš mami? - Naravno da ću se setiti. -ok.

- Sigurno ću se setiti. -OK. - Hajde ćao.

- Ćao tata. -Gulde... -Da?

- A Šaci, šta kaže Šaci? -Dobro je.

- Ne, hoću da kažem, šta ona misli o Kuverniju? -Otome? - Da, o tome.

- Kaže da je to izvanredna prilika. - Samo to?

- Kaže da ako si dezodorans izvanredna je prilika da te na tri godine pozovu u klozet nekog autogrila.

- Autogrila? -Da.

- Šta to kog đavola znači?

- Ne znam. Ja sam valjda taj dezodorans. -Hm. - Rekao bih da je to šala. -To je šala? -
Rekao bih.

- Jaka je, ta devojka. -Da.

-Pozdravi je. -Važi.

- Ćao, sine.

Guld ide da poseti prof. Taltomara. Ulazi u bolnicu. Penje se na šesti sprat. Ulazi u sobu br. 8. Taltomar leži u krevetu. Diše pomoću maske koja je povezana s nekim aparatom. Strašno je omršavio. Odrekli su mu kosu. Guld primiče stolicu krevetu i seda. Gleda u Taltomara. Čeka.) ...iris čorbe. I graška. Možda je grašak dobar za bolesnike, za sve bolesti, pomisli Guld. Možda je miris sam po sebi lekovit, vršili su ispitivanja i došli do zaključka da. Žuti zidovi. Žuta prikolica. Malo su ispraniji. Ispraniji, ne opraniji. Ko zna kakav je klozet. Guld ustade i prstom dodirnu posivelu ruku prof. Taltomara. Kao da je dodirnuo kožu kakve preistorijske životinje. Glatku i drevnu. Aparat je disao sa Taltomarom, u ujednačenom i spokojnom ritmu. To nije izgledalo kao borba. Izgledalo je kao nakon završene borbe. Guld ponovo sede. Poče da diše u ritmu aparata. Aparat diše sa

Taltomarom, Guld diše s aparatom, Guld diše sa Taltomarom. To je kao da zajedno šetamo, profesore.

Potom ustade. Izade u hodnik. Tu je bio jedan penjoar koji je tumarao bez cilja i bolničarke koje su glasno pričale. Pod je bio popločan crnim i belim pločicama. Guld počeo da seta. Gledao je u pod i pokušavao da hoda samo po crnim pločicama, ne stajući na sastave. Pade mu na pamet jedan film u kojem je neki bokser trenirao trčeći po železničkim šinama. Bila je zima, i on je trčao u kaputu. Imao je čak i čvrsto uvezane ruke, kao pre nego što se navuku rukavice za borbu, i svaki čas bi po vazduhu zamahnuo pesnicama. Zimsko sunce miluje mu glavu, grad u pozadini, svuda sivilo, ciča zima, kaput koji leprša, vozovi stoje, umesto njih Buč koji želi da trči možda će doći kaže da ide da trči možda ne po šinama po ulici sve do parka i natrag ovde po šinama sa Bučem bilo bi manje dosadno ali ja volim da trčim sam najteže je shvatiti šta zaista voliš a šta bi voleo da voliš ako se zapitam da li zaista volim da trčim sam ili bih možda više voleo da trčim sa Bučem sa Bučem bih mogao da pričam on stalno priča o ženama zabavan je mogao bih da mu pričam o Džodi ne bih voleo da mu pričam o Džodi ne bi ništa vredelo Džodi male sise koji mi je kurac daj budalo ne smem o tome da mislim zašto uvek moraš da bežiš Džodi bilo bi nam dobro zajedno šta je to da uvek moraš da bežiš ona kao da svaki put ima potrebu da pobegne mora da te podseti da nije tu zauvek ili do kraja jebi ga misli na nešto drugo budalo iza rezervoara za gas je senka prokleta je hladno tad kada je upravo tu bio voz trčati po voznim šinama Mondini je genije to će ti ojačati članke povezi noge i oči trči ne gledajući u noge već spuštaj noge na pragove ošacuj ih krajičkom oka krajičkom oka odgonetaš noge protivnika OK Učitelju pesnice se rađaju iz nogu noge su još nerođene pesnice pobačaji pobačene pesnice dum dum desna desna leva desna Mondini sjajan čovek lepa je senka koju pravi kaput koji leprša uvezane ruke koje udaraju u vazduh besni su na mene što trčim s uvezanim rukama ne smeš nipošto da se boriš kakva glupost sve je borba stalno se boriš to mi se sviđa kod boksa to je beskrajna borba kad trčiš kad jedeš kad preskačeš konopac kad se oblačiš kako da ušniram patike kad pevam pre meča voleo bih da trčim sa rukavicama lepa je moja senka prelep si Lari Lari Lojer Lari Lojer protiv Stenlija Porede gluposti dum dum aperkat dum Poreda govna dum oši-šaću se na nulu ostaviću samo malo duže na glavi tu gore dodirni me tu Džodi ona se smeje prelazi

rukom po glavi hoću bademantil sa natpisom Lojer jesi razumeo skini Gorman i stavi Lari Lojer jesi razu-rneo naravno da si razumeo dum Mondini će reći da su sve to gluposti Mondini

dum dum ne želi da razume te stvari Mondini idi u dupe Lari dupe kakva govnojiva zima koliko još u senci prošlo je gotovo sat još ceosatipo dum vidi onog šta ti imaš protiv mog zlatnog sata ne trči se sa satom naročito ako je zlatan vidi onog ma gledaj svoja posla gledaj volim čak i paru koja izlazi iz mojih usta na toj govnojivoj zimi jak si Lari Lojer pitaj me zašto se bavim boksom ti sa tim mikrofonom kakav tip taj Den De Palma moja majka ga krišom sluša na radiju krije od moga oca koji za njega neće ni da čuje moja majka ga sluša i nije istina da plače dum nije istina dum Dene De Palma pitaj me već jednom zašto se bavim boksom bavim se jer je u boks u sve lepo ti si lep možeš da postaneš lep Lari Lojer moj kaput od kašmira koji leprša po šinama na toj zimi dum dum desna leva desna i brzo vrati noge na pragove mogao bih i zatvorenih očiju da trčim po njima jesi li ikada video nekog takvog Mondini nisi nikada video ti i tvoj Poreda govna dum dum kurva slušaj ovamo Dene De Palma hoćeš da ti kažem zašto se bavim boksom hoćeš da ti kažem hoću da ti kažem zato što mi se žuri eto zašto dum ne želim da čekam boks je ceo jedan život u nekoliko sekundi utuvi to u glavu mogao sam da čekam ne poznaješ mog oca da ga poznaješ shvatio bi šta to znači ceo život da bi došao do onog pravog trenutka a tu si na ivici između uspeha i kraha ovo je pravi trenutak ti i tvoj talenat i tačka što da čekaš znaš kako se završava a završava se za jedno veče sve je završeno ako probaš takvu jednu stvar uvek ćeš je voleti to je kao da živiš sto na sat ništa me ne može naterati da prekinem a kamoli neko kao Poreda 57 susreta četrnaest poraza sve prodatih sve nokauti ko te terao da se vraćaš lupežu nagovorili su te da zajebeš Loj era bedniče zar misliš da će neko da plati kartu da bi gledao tebe i tvoje polomljene rake povredio te je ja ću te još više povrediti Poreda dum onaj put u Saratogi možda i

onaj drugi put protiv Volkota ali samo na početku uvek bi me napustio uvek a možda to i nije bio pravi strah uvek ti govore da ne treba na to da misliš ko na to misli ja na to ne mislim pokažite mi strah ja ga nisam video na to misli Poreda kaže Mondini videćemo ja želim strah Učitelju dum dum dum nemam strah da ću osetiti strah dum leva desna leva dva koraka unazad onda ponovo odozdo dum drži razdaljinu nemoj da plešeš naravno da hoću volim da plešem potpuno

se zbune kad plešem to im piše u očima jebeno se zbune lepe su moje patike sa crvenim pertlama onaj tamo ne prestaje da se userava u gaće pre susreta taj se stvarno plaši ja želim strah stari Tom stalno u vežba-onici izmlaćen kao džak previše pesnica u glavu dobar je stari Tom može se odapeti ili postati kao Tornja ću radije odapeti neka odapnem ali ne kao Tom želim brzo da odapnem ako budu uspeli da me sjebu neću im dozvoliti da prekinu na pola ustajaću sve dok ne odapnem jesi me čuo Dene De Palma volim sve to brzo je ne moraš da čekaš sto

godina meni se žuri jesi me razumeo meni se žuri ne pitaj me zašto čudno je ali ako pomislim da ću odapeti tamo gore to mi dobro zvuči mora da sam lud to je kao kad bi pomislio da se baciš u provaliju čudnovato ma koji mi je kurac dum bilo bi bolje da je došao Buč pričali bismo daje Buč došao da trči dosta budalo misli na Poredu ko ga jebe dum dum igraće prljavo nema veze igraćemo prljavo ako je to ono što želiš ili ću bogovski skakutati pred njim napred-nazad napred-nazad neću ga zveknuti ali ću mu fintama smekšati mozak zamisli kako bi bilo dobiti meč samo jednim udarcem sve ostalo fore koje će razbucati tog govna sve dok ga sasvim ne ošamute a ti ga onda presečeš udarcem dum ali ne sa Poredom sa Poredom će sve biti prljavo ne na početku možda ali posle biće kaos govnojivi meč boriti se i zaboraviti voleo bih daje sutra voleo bih daje sada polako Lojer polako trči Lojer trči, sada. Guld stade. Neka žena je plakala, u sobi br.3, glasno je plakala svaki čas vičući kako hoće kući, bila je besna na sve jer je nisu puštali da ide. Pred vratima je stajao njen muž. Pričao je sa nekim starijim i podebelim gospodinom. Govorio je da ne zna više šta da radi, na Božićnje veče se bacila niz stepenice, sve se dogodilo iznenada, otkad se vratila iz bolnice? činilo se daje zdrava, bila je

prilično normalna, a onda je na Božićnje večere našla da se baci niz stepenice, ne znam više šta da radim, ne mogu da je vratim u psihijatrijsku bolnicu, polomila je nogu na dva mesta i ugruvala tri rebra, ali ne mogu više da izdržim, ovde sam već osamnaest dana, i ne mogu više da izdržim. Govorio je to bez suza, bez pokreta, naslonjen na zid, veoma staloženo. Iz sobe je dopirao glas žene koja se drala. Kada je plakala izgledalo je kao da plače neka devojčica. Neka-jako mala žena. Guld ponovo počeo da hoda. Kada stiže pred sobu br.8 uđe i ponovo sede da stolicu pored kreveta prof. Taltomara. Aparat je i dalje disao. Taltomar je bio u istom položaju kao malopre, glave blago izokrenute na jastuku, sa rukama izvan prekrivača, zgrčenih šaka.

Guld je dugo posmatrao taj nepomični film o starcu koji je odlazio. Potom se nagnu ka krevetu ne dižući se sa stolice, i reče - Petnaesti minut drugog poluvremena. Nula : nula. Sudija zviždi i poziva dva kapitena. Govori im da je mnogo umoran, da ne zna šta mu se dogodilo, ali stravično je umoran, i želi da se vrati kući. Želim da se vratim kući, kaže. Steže ruku obojici, potom se okreće i lagano prelazi preko igrališta, hodajući u pravcu svlačionica. Publika ga ćuteći gleda. Igrači nepomično stoje. Lopta je u kaznenom prostoru, ali niko na nju ne obraća pažnju. Sudija vraća pištaljku u džep, mrmlja nešto što niko ne može da čuje i nestaje u tunelu.

Taltomarove ruke su nepomične. Kapci mu jedva primetno podrhtavaju, aparat diše. Guld ostade u tom položaju, čekajući. Posmatra Taltomarove usne. Bez uobičajenog pikavca deluju napušteno. Iz hodnika dopire glas žene koja plače kao devojčica. Tu je i vreme koje teče, pregršt vremena, koje teče.

Guld ustade i vrati stolicu na njeno mesto. Uze kaput i prebaci ga preko ruke jer je bilo nesnosno vruće. Još jednom baci pogled na aparat koji diše. Potom zastade u podnožju kreveta, samo na čas. - Hvala, profesore - reče. Hvala, pomisli.

Potom izađe. Spusti se stepenicama sa šestog sprata, prođe kroz veliki hol gde su se prodavali časopisi i gde su bolesnici telefonirali kućama. Izlazna vrata su bila od stakla i sama su se otvarala kad im priđeš. Napolju je bilo sunčano. Pumerang i Dizel su ga čekali oslonjeni o kontejner za đubre. Zajedno se uputiše drvoredom koji je vodio ka centru. Sva trojica su plesala u Dizelovom nepravilnom ritmu, ali s umećem, i elegancijom profesionalaca.

Tek nešto kasnije, kada su već bili na raskrsnici sa Sedmom, Pumerang pređe rukom preko obrijane glave i nereče:

- Dva kapitena se konsultuju, potom dva tima nastavljaju da igraju. 1 igrali su tako dokle je sveta i veka.

Guld je imao neku staru žvaku prilepljenu za dno džepa od kaputa. Potraži je, odvoji od štofa a zatim je gurnu u usta. Bila je hladna i pomalo tvrda, poput nekog druga iz osnovne škole koga nisi video godinama a onda ga jednog dana sretniš na ulici.

Šaci je došla kući u pet ujutru. Kada bi s nekim otišla u krevet nikada ne bi ostala da prespava. To je bilo čudno, ali uvek bi pronašla neki izgovor da ode.

Sela je na stepenice, ne ušavši u kuću. Još uvek je bio mrak. Povremeno bi se začuli neki čudni zvuči, zvuči koje danju nisi mogao da čuješ. Kao krhotine stvari koje su zaostale, i sada se upinju da dostignu svet, i stignu pre zore, u utrobi svih zvukova planete. Uvek ponešto usput izgubiš, pomisli.

Moram s tim da prekinem, pomisli.

Završiti u krevetu s nekim koga nikada ranije nisi video je slično

putovanju. Gotovo daje naporno, pomalo je čak i smešno. Posle je tek lepo, kad o tome razmišljaš. Lepo je kad to uradiš, i narednog dana ideš unaokolo, čist i bezgrešan, razmišljajući kako si prethodne noći bio tamo i radio one stvari i govorio one stvari, pre svega govorio one stvari, i to nekome koga nikada više nećeš videti.

Obično ih više ne bi videla.

Moram s tim da prekinem.

Tako nikada nikud nećeš stići.

Sve bi bilo daleko jednostavnije da ti nisu utuvili u glavu tu priču da uvek treba nekuda stići, da su te umesto toga naučili da sreću nađeš u mirovanju. Sve te priče o tvom putu. Pronađi svoj put. Slediti svoj put. A šta ako smo stvoreni da živimo na trgu, ili u parku, da tako nepokretni provedemo život, šta ako smo raskršće, ako univerzum želi da budemo nepokretni, šta ako bi nastao kaos kada bismo, u određenom trenutku, krenuli svojim putem, kojim putem?, drugi su možda putevi, ja sam trg, ne vodim nikud, ni na koje mesto, ja jesam mesto. Možda bih mogla da uplatim za teretanu, pomisli. Ima jedna tu u blizini, otvorena je čak i uveče. Zašto sve volim da radim uveče? Pogleda u svoje cipele, u svoja bosa stopala u cipelama, u gole noge iznad stopala, sve do ruba kratke suknje. Svilene čarape je zgužvala i strpala u torbu. Nikada ih nije ponovo oblačila, kada bi ustala iz kreveta da pođe kući. To bi bilo kao kada bi napunio pištolje posle dvoboja. Besmisleno. A šta ti, stari Birde, na to kažeš? Čak i ti si ih prazne vraćao u korice, tvoje pištolje, nakon što si pucao. Zgužvao bi ih i strpao u torbu. Stari Bird. Umrećeš na predivan način, obećavam ti.

Pomisli da uđe u kuću i ode na spavanje. Ali na uličnoj svetlosli videla se prikolica, nepomična, usred bašte, nešto manje žuta nego obično. Jednom sedmično bije pošteno oprala, čak i stakla, i gume, sve. Pošto ju je neprestano gledala, svakoga dana, mesecima, postala je deo

pejzaža, poput drveta, ili mosta na nekoj reci. Šaci to iznenada shvati, u toj noći koja se bližila kraju, s kurvinskim čarapama zgužvanim u torbi: nepokretna, blistavo čista, žuta: više nije bila nešto stoje čekalo da krene. Postala je jedna od onih stvari čiji je zadatak da ostanu, da puste korenje u nekom delu sveta. Stvari koje su, nakon buđenja ili povratka, bdele nad tobom. Čudno. Pokušavaš na sve načine da se

domogneš kojekakvih skolobodija koje će te odvesti daleko, a onda ih s takvom ljubavlju držiš uz sebe da to daleko, pre ili kasnije, postane daleko i od njih.

Gluposti, treba samo pribaviti automobil, pomisli.

Ništa bez automobila. Prikolice ne idu unaokolo same. Uspeće da pribave neki automobil, i rešena stvar. 1 otići će daleko.

Kao daje drvo, pomisli. Oseti kako je preplavljuje neki osećaj koji nije volela, dobro gaje poznavala i nije ga volela, nešto poput dalekog zvuka poraza. U takvim slučajevima, štos je bio ne dati mu vremena da izađe iz tebe. Toliko glasno urlati da više ne možeš da ga čuješ. Obuci par crnih svilenih čarapa, izaći iz kuće, i završiti u krevetu s nekim koga nikada ranije nisi video.

Već obavljeno, pomisli. I tako se odluči za jednu urlajuću verziju pesme New York, New York.

- Da li si noćas čula pijanca? - reče Guld sledećeg jutra za doručkom. - Ne, spavala sam.

Uto zazvoni telefon. Ode Šaci i prilično se dugo zadržava. Kada se vratila, reče da je to bio rektor Bolder. Želeo je da zna da li je Guld dobro. Guld upita da li je još na vezi.

- Ne. Rekao je da ne želi da te uznemirava, želeo je samo da čuje da li si dobro. Potom je pomenuo neki seminar, ili nešto slično. Seminar o četkicama?

- Česticama.

- Kaže da su morali da ga odlože.

Guld promrmlja nešto što se nije najbolje razumelo. Šaci ustade i ode da stavi solju mleka u mikrotalasnu rernu.

- Je 1' rektor Bolder debeo i mastan?, hoću da kažem, je 1' to jedan debeo i mastan gospodin? - upita Šaci.

- Zašto?

- Ima mastan glas.

Guld zatvori kutiju s keksom a onda pogleda u Šaci.

- Šta je tačno rekao?

- Rekao je da te već dvadeset dva dana nisu videli na fakultetu, te je želeo da čuje da li si dobro. A onda je rekao to o seminaru. - Hoćeš li još keksa?

- Ne, hvala. :

- Ako sakupiš dvesta kutija dobijaš put u Majami. - Super.

- I toliko mu je vremena trebalo da ti kaže samo te dve stvari?

- Posle sam mu dala nekoliko saveta kako da smrša, ljudi obično ne ' znaju daje dovoljno samo dva-tri štosa da se ne pretvoriš u trokrilni orman, treba samo inteligentno jesti. To sam mu rekla. - A šta ti je on rekao?

- Ne znam. Kao da mu je bilo pomalo neprijatno. Pričao je nešto nepovezano.

- Strašno je mršav. Nema više od sedamdesetak kila, i strašno je mršav.

-Oh.

Šaci poče da rasprema sto. Guld se pope na sprat, potom side dole u jakni. Tražio je cipele.

-Gulde...

-Da?

-Pitam se... zamisli jednog dečaka koji je genije, je 1'?, i koji otkako se rodio svaki bogovetni dan ide na fakultet, je 1'?, a onda se odjednom desi da dvadeset dva dana zaredom izlazi iz kuće ali ne ide na taj njegov ljubljani fakultet, ne ode čak nijednom, nijedan jedini put, pa se pitam, imaš li neku ideju šta bi mogao da radi jedan takav dečak, svaki bogovetni dan?

- Da gluvari.

- Da gluvari? - Da gluvari.

- Moguće je. Da, moguće je. Nije isključeno da ide da gluvari. - Čao, Šaci. -Čao.

Tog jutra zateče se u blizini škole Renempont, one koja je bih)

opasana jednom pomalo zardalom ogradom, toliko visokom daje nisi mogao preskočiti. Kroz prozore su se videli dečaci u učionicama, ali u dvorištu se nalazio jedan dečak koji nije bio u učionici jer je bio u dvorištu i tačnije rečeno igrao je košarku, tačnije u onom delu dvorišta gde se nalazio koš. Tabla je bila sva oguljena, ali je mrežica bila

gotovo nova, mora da su je nedavno zamenili. Dečak je mogao imati dvanaesl godina. Možda trinaest. Bio je crnac. Udarao je loptom o zemlju, bez žurbe, kao da je tražio nešto u sebi, a kada bi to našao zastavio bi se i

bacio loptu u koš. Uvek bi pogodio. Začuo bi se šum mrežice, sličan uzdahu, ili kakvom veoma blagom udaru vetra. Dečak bi prišao mrežici, podigao loptu koja se lagano umirivala, kao daje iscrpljena time stoje proizvela taj majušni vetar, uzeo je u ruku i ponovo počeo da tapka njome o zemlju. Nije izgledao tužan ali ni zadovoljan, tapkao je loptom o zemlju i gađao u koš, jednostavno, kao da mu je to bilo pisano, odvajkada.

Menije sve ovo poznato, pomisli Guld.

Isprva je prepoznao ritam. Sklopi oči kako bi ga bolje osetio. Bio je to taj ritam.

Vidim jednu misao, pomisli Guld.

Misli kad se jave u obliku pitanja. Odskaču krivudajući kako bi

sakupile sve krhotine pitanja, redosledom koji kao da je slučajan i samom sebi cilj. Kad uobliče pitanje zaustave se. Oči prikovane za koš. Tišina. Odskok, intuicija prikuplja svu neophodnu snagu da premosti udaljenost od mogućeg odgovora. Pogodak. Mašta i razum. Kroz vaz-duh klizi logičko-deduktivna parabola jedne misli koja se okreće oko sebe pokrenuta odsečnim zamahom šake koji joj je podarila mašta. Koš. Sricanje odgovora: nalik uzdahu. Izgovoriti ga znači izgubiti ga. Otplo-viće u nepovrat i očas se pretvoriti u skakutave krhotine

narednog pitanja. Iz početka.

Šaci, prikolica, psihijatrijska klinika, Taltomarove ruke, prikolica,

Kuvernici biće nam čast da vas primimo na našu katedru za, ili gledaš ili igraš, suze prof. Killoja, Šacin smeh, ono fudbalsko igralište, Kuvernici, Dizel i Pumerang, šine, dum, desna leva, mama. Oči prikovane za koš. Odskok. Pogodak.

Igrao je, crni dečak, i bio je usamljen, neminovan i potajan poput misli, kada su istinite i javljaju se u obliku pitanja.

Okrenut leđima tom mestu posvećenom znanju, školi, oklopljenoj i odalečenoj, koja proizvodi pitanja i odgovore po unapred utvrđenim šemama, u okrilju jedne zajednice koja brižljivo otupljuje oštre uglova pitanja, lukavo preobraćajući u zajednički obred nešto što bi trebalo da je usamljena hiperbola, napuštena od svih.

Prognane iz znanja, bore se misli, pomisli Guld.

(Mali brate, u bespuću jednog praznog dvorišta, ti i tvoja pitanja, nauči me tom spokoju i tom sigurnom pokretu koji pronalazi mrežicu, tom uzdahu, izvan svakog straha.)

Vratio se istim putem, usklađujući svoje korake sa zamišljenim

odskokom neke pretpostavljene lopte koju je pokretao rukom,

lupkajući je u prazno, oslušujući kako udara o pločnik, meko i

pravilno poput otkucaja srca koji pričaju o spokoju. Ono što su ljudi mogli videti, i što

HU i videli, bio je jedan dečak koji se u hodu igrao nepostojećom jo-jo lopticom. I gledali su tako, opčinjeni tim fragmentom koji je plovio u lilmu apsurdna, optočenim mladošću, uostalom, nalik kakvoj veoma ranoj najavi ludila. Ljudi se pribojavaju ludila. Klizio je, dakle, Guld, nut pretnje, iako toga nesvestan -nesvesno, poput napasti. Stiže kući.

U bašti je stajala jedna prikolica. Žuta.

22.

Na Guldov univerzitet došao je jedan engleski naučnik. Veoma

slavan. Rektor Bolder ga je predstavio u Svečanoj sali. Ustao je i

pričajući u mikrofon dočarao njegov lik i delo. Sve je to prilično dugo trajalo jer je taj engleski naučnik napisao brojne knjige, a uz to je i preveo i osnovao i pokrenuo, a kao najvažnije bio je i predsednik svega i svačega, ili makar savetnik. A i saradivao je. To je radio u ogromnim količinama. Saradivao je kao lud. Tako da je rektor Bolder morao prilično dugo da priča. Sve vreme je stajao, čitajući sa listova papira koje je držao u ruci.

Tu, odmah pored njega, sedeo je engleski naučnik.

Bila je to čudna situacija jer je rektor Bolder govorio o njemu donekle kao daje mrtav, ne iz pakosti već zato što je to tako, u sličnim situacijama je to naprosto tako, govornik izgovara reci koje neizbežno liče na pohvalu pokojniku, u sebi imaju nečeg zagrobnog, a najčudnije od svega je stoje pokojnik naprotiv veoma živ, štaviše, sedi upravo tu pored, i suprotno svakom očekivanju ponaša se kao daje sve u najboljem redu, ne buni se, iako je izložen toj surovnoj torturi, a ponekad, štaviše, u tome začudo i uživa.

To je bila jedna od tih situacija. Umesto da mu bude neprijatno,

engleski naučnik je dopuštao da se preko njega sliva nadgrobno slovo rektora Boldera, kao daje to nešto najprirodnije na svetu. Iako su se iz

zvučnika u Svečanoj sali razlegale rečenice tipa „sa gorućom strašću i jedinstvenim intelektualnim pregnućem" ili pak „last but not least, prihvatio je da bude počasni predsednik Latinskog udruženja, položaj koji je Pre nJe8a zauzimao", on kao da nije osećao nikakav stid, već je takoreći bio kao blindiran u nekoj sopstvenoj hiperbaričnoj komori. Navukavši na lice neki ukočen izraz, zurio je neodređeno ispred sebe, ali je to činio s prefinjenom i nedvosmislenom rešenošću; o tome je svedočila j neznatno podignuta brada, potkrepljena

pokojom borom koja mu je brazdala čelo ukazujući na stanje opuštene koncentracije. Vilice su mu se, u pravilnim razmacima, jedva primetno stezale, što je njegovom profilu davalo oštrinu i nagoveštavalo neku skrivenu, nikad pripitomljenu životnost. Veoma retko, engleski naučnik bi progutao pljuvačku, ali kao što bi neko drugi okrenuo peščani sat: otmenim gestom prelivao je jednu statičnost u drugu, odajući neko strpljenje koje se oduvek nadmetalo s vremenom, obavezno pobeđujući. Sve je to služilo da dočara jedan bezmalo savršen lik koji je odavao istovremeno britku snagu i distanciranu odsutnost: prvo je trebalo da potvrdi hvalospjev rektora Boldera, a drugo da mu oduzme od laskavosti i vulgarnosti. Veličanstveno. U jednom trenu, upravo dok je rektor Bolder razglabao o njegovoj pedagoškoj aktivnosti („uvek okružen studentima, ali kao primus inter pares“) engleski naučnik je sam sebe prevazišao: neočekivano je napustio svoju hiperbaričnu komoru, skinuo naočare, neznatno nakrivio glavu, kao svladan nekim iznenadnim umorom, pri-neo palac i kažiprst desne ruke očima i, spustivši kapke, prepustio se blagoj kružnoj masaži očnih jabučica, jednom posve ljudskom gestu u kojem su svi prisutni mogli da vide, sabrane, sve trenutke patnje, razočarenja i truda koje jedan uspešan život nije izbrisao i koje je sada, pred svima, engleski naučnik želeo da dočara. To je bilo predivno. A onda, kao prenut iz kakvog sna, iznenada je podigao glavu, jednim hitrim ali preciznim pokretom vratio naočare na njihovo mesto, i ponovo utonuo u onu istu savršenu nepomičnost, nastavljajući da neodređeno zuri ispred sebe, sa snagom onoga koji je spoznao patnju, ali nije dopustio da ga ona slomi. I baš u tom trenu prof. Mondrijan Kilroj počeo da povraća. Sedeo je u trećem redu i počeo da povraća.

Osim plakanja -nešto stoje sada već često upražnjavao, i uz izvesno zadovoljstvo - prof. Mondrijan Kilroj je počeo povremeno i da povraća stoje, i ovoga puta, imalo veze sa njegovim istraživanjima, a

posebno s jednim esejem koji je nedavno napisao zagonetno ga

definišući kao „konačan i spasonosan demanti svega onoga što sam ikada napisao, što pišem ili ću tek napisati“. To je zapravo bio jedan veoma neobičan esej. Mondrijan Kilroj je na njemu radio četrnaest godina, nikada ništa ne pribeleživši. A onda, jednoga dana, dok se nalazio u kabini neke radnje sa porno kasetama u kojoj si pritiskajući numerisana dugmeta mogao da biraš između 212 različitih programa, najednom je shvatio da je shvatio, izašao je iz kabine, uzeo brošuru u kojoj su bile navedene tarife za „kontakt salu“, i, na poledini, napisao esej. Napisao gaje tu, na licu mesta, stojeći, naslonjen na kasu. Nije mu trebalo više od dva minuta: esej se sastojao od šest teza. Najduža teza nije prelazila pet redova. Potom se vratio u kabinu, jer mu je od plaćenog video-programa pre-

ostalo još tri minuta, i bilo mu je žao da ih ne iskoristi. Pritiskao je

dugmeta nasumice. Kad bi naleteo na video s pederima to bi ga ispizclelo.

Možda je čudno, ali pomenuti esej nije imao veze sa omiljenom

temom prof. Mondrijana Kilroja, to jest sa zakrivljenim predmetima. Ne. Preciznosti radi, naziv eseja bio je:

ESEJ O INTELEKTUALNOM POŠTENJU

Pumerang, koji je bio njegov veliki obožavalac i gotovo da ga je znao napamet, jednom prilikom je ovako sažeo njegov sadržaj: Ako pljačkaši banaka idu u zatvor, zašto su intelektualci još uvek nu slobodi?

Treba napomenuti da je Pumerang s bankama imao „neraščišćene ni čune“ (izraz je bio Šacin, smatrala je daje genijalan). Mrzeo ih je, iako nije baš bilo jasno zašto. U jednom periodu učestvovao je u vaspitnoj kampanji protiv Bankomata. Zajedno sa Dizelom i Guldom besomučno je žvakao žvake a potom bi ih lepio, pre nego što se stvrdnu, na brojčani ke automata. Obično bi ih prilepio preko broja 5. Ljudi bi dolazili, i u trenutku kada su hteli da ukucaju šifru primetili bi žvaku. Ako u šifri nisu imali peticu produžili bi dalje, dobro pazeći gde

stavljaju prst. Ako su imali peticu uspaničili bi se. Grčevita potreba za novcem morala je da se suoči s odvratnošću koju bi osetili pri pogledu na žvaku. Neki su pokušavali da zgule tu lepljivu masu koristeći pri tom najrazličitiji predmete. Obično bi umrljali čitav brojčanik. Manjina bi digla ruke odlazila. Tužno je reći, ali većina bi duboko udahнула a onda prstor pritisnula preko žvake. Jednom je

Dizel video jednu gospodu koja j{ imala tu nesreću da u svojoj šifri ima tri petice zaredom. Prvi put j(odvažno pritisnula, kod drugog puta usta su joj se iskrivila u neku čudnij grimasu. Kod trećeg je počela da povraća.

Apropo toga: prva teza Eseja o intelektualnom poštenju glasila je:J

1. Ljudi imaju ideje.

- Genijalno - primeti Šaci.

- To je samo početak, gospođice. A uostalom, imajte na umu da sito

uopšte ne može uzeti zdravo za gotovo. Kod Kanta, na primer, to ne bi tako lako prošlo.

-Kanta?

- To je jedan Namac. -Aha.

- Je 1' treba i ovde da operem? - Da vidim.

S vremena na vreme, kada bi prali prikolicu, pridružio bi im se i prof. Mondrijan Kilroj. Od onog slučaja sa vankuverskim pireom on i Guld su se jako prijateljili. Profesoru su se takode veoma dopadali i ostali, Šaci, div i mutavac. Ribali su i čavrljali. Jedna od omiljenih tema bila je Esej o intelektualnom poštenju. Ta tema ih je opijala.

1. Ljudi imaju ideje.

I'rof. Mondrijan Kilroj govorio je da su ideje poput galaksija sačinjenih od sitnih intuicija, i tvrdio da su one nešto veoma zamršeno, podložno neprestanim promenama, i u suštini neupotrebljivo u praktične svrhe. Lepe su, to da, lepe su. Ali su zeznute. Ideje, ako su u čistom stanju, predstavljaju jedan čarobni kaos. One su kratkotrajni Mesci beskonačnosti, govorio je. „Jasne i razgovetne" ideje, dodao bi, su Dekartov izum, to je glupost, ne postoje jasne ideje, ideje su nejasne po definiciji, ako imaš neku jasnu ideju, to onda nije ideja.

-Pa staje onda?

-Teza broj 2, dečice.

Teza broj 2 glasila je ovako:

2. Ljudi izražavaju ideje.

U tome i jeste nevolja, rekao bi prof. Mondrijan Kilroj. Kada izraziš neku ideju unosiš u nju neki red koji ona u početku nije posedovala. Na izvestan način prinuđen si da joj daš koherentnu i sintetičnu formu, razumljivu drugima. Dok si samo razmišljao o njoj, ona je mogla ostati onaj čarobni kaos što ona i jeste. Ali čim odlučiš daje izraziš,

istog časa počinješ nešto da odbacuješ, nešto drugo da pridodaješ, ovo da pojednostavljuješ, ono da isecaš, daje prekrajaš u skladu s određenom logikom: poradiš malo na njoj i na kraju dobiješ nešto što svet može da razume. „Jasnu i razgovetnu" ideju. Na početku pokušavaš da sve to uradiš kako valja: pokušavaš da ne odbaciš suviše, želja ti je da sačuvaš svu onu beskonačnost koju je tvoja ideja izvorno posedovala. Daješ sve od sebe. Ali oni te požuruju, ne daju ti mira, žele da shvate, napadaju le.

-Ko to oni?

- Ostali, svi ostali. - Na primer?

- Ljudi. Ljudi. Ti izraziš neku ideju i ljudi te slušaju. I žele d; shvate. Ili još gore, žele da znaju da li je ta ideja dobra ili loša. To je čista perverzija.

- Šta treba da rade? Da je progutaju i tačka?

- Ne znam šta treba da rade, ali znam šta rade, a tebi, koji si imao tu ideju, i sada pokušavaš da je izraziš, to izgleda kao da te napadaju. Vrtoglavom brzinom razmišljaš samo kako da je

učiniš što je moguće čvršćom i snažnijom, kako bi odolela napadu, kako bi ga preživela, i koristiš svu svoju pamet da bi od nje načinio neuništiv mehanizam, i što si u tome uspešniji to sve manje primećuješ da to što činiš, to što u tom trenu zaista činiš, jeste postepeno udaljavanje, ali vrtoglavom brzinom, od tvoje prvobitne ideje, od onog čarobnog instinktivnog beskonačnog haosa koji je bio tvoja ideja, i to samo zbog tog bednog naumu daje izraziš, što će reći daje utemeljiš na način koji će biti dovoljno čvrst i suvisao i suptilan da može da se odupre udaru sveta koji je okružuje, primedbama koje će joj uputiti, tupim pogledima onih koji nisu dobro razumeli, telefonskom pozivu tvog šefa odseka... - Ohladiće vam se, profesore.

Često su pričali jedući, jer je prof. Mondrijan Kilroj obožavao piću koju je pravila Šaci, i tako, naročito subotom, jela se pića. Koja, kad bi se ohladila, nije bila ni za šta.

2. Ljudi izražavaju ideje.

Ali to više nisu ideje, zavapio bi prof. Mondrijan Kilroj. To su ostaci ideja majstorski presloženi kako bi postali čvrsti objekti, savršeni mehanizmi, borbene mašine. To su veštačke ideje. Istini za volju, imaju neku daleku srodnost s onim čarobnim i beskonačnim haosom od kojeg je sve poteklo, ali ta srodnost je gotovo neuhvatljiva, poput

kakvog dalekog mirisa. Sve je to u suštini samo plastika, veštačke

tvorevinu^ bez dodirnih tačaka s istinom, samo konstrukcije kojima se paradir pred publikom. Stoje, po njemu, neizbežno vodilo do teze br.3. Koj(je glasila ovako:

3. Ljudi izražavaju ideje koje nisu njihove. - Šalite se?

- Nikada nisam bio ozbiljniji.

- Kako mogu da izražavaju ideje koje nisu njihove?

-Kažimo da više nisu njihove. Bile su. Ali su im veoma brzo iscurile kroz prste i postale veštačke kreature koje se gotovo samostalno razvijaju, i imaju samo jedan cilj: da prežive. Čovek im pozajmljuje svoju inteligenciju i one je koriste kako bi postale što postojanije i konkretnije. U izvesnom smislu, ljudska inteligencija neprekidno radi na razbijanju onog čarobnog beskonačnog haosa koji je u biti prvobitnih ideja, zame-njujući ga neokrnjenim savršenstvom veštačkih ideja. Bile su blesci: sada su predmeti koje čovek poteže, i poznaje do tančina, ali ne bi znao da kaže odakle potiču, i konačno, kakav je uopšte njihov odnos sa istinom. U izvesnom smislu to ga više ni ne zanima preterano. Služe svrsi, odolevaju napadima, uspevaju da raskrinkaju tuđe slabosti, gotovo nikad ne propadaju: zašto postavljati sebi suvišna pitanja? Čovek ih gleda, otkriva da mu prija da ih poteže, da ih koristi, da ih vidi u akciji. Pre ili kasnije, neminovno, uvidi da može da ih koristi i za borbu. O tome nikada ranije nije razmišljao. Bile su blesci: hteo je samo da ih pokaže drugima, i to je sve. Ali s vremenom: ništa od te prvobitne ideje nije sačuvano. Bile su blesci: čovek je od njih načinio oružja.

To je bilo mesto koje je Šaci najviše volela. Bile su blesci: čovek je od njih načinio oružja.

- Znao o čemu često razmišljam, profesore? - Recite, gospođice.

- Revolveraši, revolveraši sa Divljeg Zapada, znate na šta mislim? -Da.

- Eto, pucali su bogovski, znali su sve o svojim pištoljima, ali ako bolje razmislite, eto: niko od njih nije umeo da napravi pištolj. Kapirate?

- Nastavite.

- Hoću da kažem: jedna je stvar koristiti oružje, a druga izumeti ga, ili napraviti.

- Tako je, gospođice.

- Ne znam šta to znači, ali često o tome razmišljam. -1 treba, gospođice.

- Mislite?

- Sasvim sam siguran.

S druge strane, Gulde, razmisli malo šta se dešava u glavi čoveka koji izražava jednu ideju a neko, naspram njega, stavlja neku primedbu. Misliš li da taj čovek ima vremena, ili poštenja,

da se vrati blesku od kojeg je onomad potekla ta ideja i da proveriti, na licu mesta, da li je ta primedba kojim slučajem na mestu? To nikada neće učiniti. Mnogo je lakše izbrusiti veštačku ideju koju već imaš u rukama, kako bi odoljela primedbama, ili recimo preći u napad i sa svoje strane nasrnuti na

izrečenu primedbu. Koga u svemu tome zanima istina? Nikoga. To je 145dvoboj. Da bi se ustanovilo koje jači. Ne žele da koriste drugo oružje, jer ne umeju da ga koriste: koriste ideje. Naizgled, cilj im je da dođu do istine, ali ono što obojica zapravo žele je da ustanove ko je jači. To je dvoboj. Izgledaju kao vrhunski intelektualci, a u stvari su zveri koje brane teritoriju, bore se za ženku, pribavljaju hranu. Slušaj me, Gulde: ne postoji ništa do te mere neplemenito i primitivno kao što je duel između dvojice intelektualaca. Nema ničeg nepoštenijeg od toga.

Nakon mnogo godina, kada se sve već bilo dogodilo i ništa se više nije moglo izmeniti, Šaci i prof. Mondrijan Kilroj sretno se sukobio slučajem na jednoj železničkoj stanici. Prošlo je puno vremena otkako su se poslednji put videli. Otišli su na piće i pričali o univerzitetu, i o onome što je radila Šaci, i o tome da je profesor prestao da podučava. Bilo je očigledno daje želeo da navede razgovor na Gulda i na ono što mu se dogodilo, ali to izgleda nije bilo tako lako. U jednom trenu su začutili, i tek tada prof. Mondrijan Kilroj reče

- Čudno, ali kad razmišljam o tom dečaku čini mi se da je to bila

jedina poštena osoba koju sam ikada sreo, u čitavom životu. Bio je to pošten dečak. Verujete li mi?

Šaci klimnu glavom, i pomisli daje to možda bio ključ svega, i da bi sve došlo na svoje mesto ukoliko bismo uložili samo malo napora da se setimo daje Guld, pre svega, bio jedan pošten genije. Nakon toga profesor ustade i pre nego što će otići zagrlji Šaci, pomalo nespretno, ali snažno.

- Ne obraćajte pažnju ako se rasplačem, nisam tužan, nisam tužan zbog Gulda.

- Znam.

-To je zato što često plačem. Samo zato.

- Bez brige profesore, meni se dopadaju oni koji plaču. - Utoliko bolje.

- Ozbiljno. Uvek su mi se dopadali. Nikada se više nisu videli, od tada.

Bilo kako bilo, posle teze br.3 (Ljudi izražavaju ideje koje nisu njihove), bilo je dosta logično da usledi teza br.4. Koja je glasila ovako:

4. Ideje, kad se jednom izraze te prema tome izlože pritisku publike, postaju veštački objekti lišeni realnog odnosa sa svojim poreklom. Ljudi ih tako vesto bruse da one u jednom trenu postaju smrtonosne. Vreme nom otkriju da mogu da ih koriste kao oružje. Više ni trenutka ne razmišljaju. I pucaju.

- Maestralno - rekla bi Šaci.

- Malo je preduga, tako mi je naišla, moram na njoj još malo da poradim -tvrdio je prof. Mondrijan Kijer J-

- Ako mene pitate moglo bi da ide sarti ovako: Ideje: bile su blesci, sada su oružje.

- Malo suviše zgusnuto, ne čini li vam se gospođice?

-Smatrate? ,

-Ne zaboravite da se radi o jednoj tragediji, jednoj istinskoj tragediji. Rizično je sažeti je u dve reci.

- Tragediji?

Profesor je žvakao piću i klimao glavom. On je zaista verovao daje reč o tragediji. Razmišljao je čak i da Bseju doda podnaslov koji bi glasio: Analiza jedne neminovne tragedije^-. Ali onda se setio da su podnaslovi ogavna pojava, isto kao i bele čarape ih sive mokasine. Samo su Japanci nosili sive mokasine. Bilo je doduše moguće da su imali smetnje s vidom, i da su bili potpuno uverem da su njihove mokasine braon. U kom slučaju ih je hitno trebalo

upozoriti da greše. Znaš, Gulde, trebalo mi je mnogo godina da se s tim pomirim. Nisam želeo u to da verujem. Na papiru sve izgleda tako lepo, taj odnos sa istinom, jedinstven i neponovljiv, i ta magija ideja čarobni blesci konfuzne beskonačnosti u tvojoj glavi- Kako je moguće da svi izaberu da se svega toga odreknu, da dignu ruke, i nastanu da se zamajavaju

sa sitnim beznačajnim veštačkim idejama - sitnim intelektuata.

marifetlucima, zaboga - koje na kraju krajeva nisu ništa drugo do trice bez-vredne trice, remekielar retorike i logičke akrobacije, ah trice kakve sabereš, igračkice, i sve to samo iz nesavladive želje za borbom? Nikako u to da poverujem, mislio sam da se iza toga krije nešto drugo, nešto što mi je izmicalo, ali, na kraju, morao sam da priznam da je sve veoma jednostavno, i ne zbežno, pa čak i razumljivo, ako uspeš da

savladaš gađenje i tu pojavu pogledaš izbliza, ah ista izbliza, iako ti se gadi, probaj daj pogledaš izbliza. Uzmi, na primer, nekog ko barata idejama, nekog intelektualca, staja znam, nekog stručnjaka, stručnjaka za nešto, OK? Počeo je iz ljubavi, verovatno je počeo jer je imao dara, bio je jedan od onih koji imaju bleske beskonačnosti možemo da zamislimo da ih je kao mlad imao, i da su ga duboko uzdrmah. Pokušao je da ih zapiše, možda je pre toga s nekim o njima i razgovarao, a onda je jednoga dana verovatno pomislio da je u stanju da ih zapiše, tako je seo, s najboljom voljom, i zapisao ih je, u potpunosti svestan da će uspeti da prenese samo delić onog beskrajaja koji je imao u glavi, ah verujući da će kasnije imati vremena da produbi tu temu staja znam, da se bolje izrazi, da sve to potanko i precizno, ali svet crta. Osobe koje on čak i ne poznaje počinju da ga traže kako bi nešto više o tome

i ga pozivaju na skupove na kojima će moći da ga napadnu, SIIZIUI? i, obrazlaže, prepravljaju, i on sa svoje strane napada, počinje u sebi. U sebi se okuplja jedna grupica koja ga podržava, i nastaje jedan neprijateljski front koji želi da ga uništi: i postoji, Gulde. Nema vremena da to primeti ali počinje u počinje u sebi dopada mu se ta borba, otkriva šta znači ući u sven i udivljenim pogledima nekolicine studenata, opaža poštova-aulu Pra. a običnog sveta, ostaje iznenađen shvativši da priželjkuje slavu. gke slavne ličnosti, priziva je, na kraju je i navlači, pa makar i ini/iju belešci o nekoj knjizi koja govori o nečem sasvim drugom, tri reda iz jzbi je zavist, on ih lukavo citira u intervjuu za neki časopis, i nekoliko sedmica nakon toga, u nekim novinama, već stručni članak protivna čuvenog profesora, tu je i fotografija, u tim ga pomisli njegova fotografija, on vidi svoju fotografiju u novinama, novina jli drugi, to je postepen proces ali svakoga dana sve više članaka. Cva veštačka ideja postaju jedan jedini entitet koji se probija on i njena ideja je pogonsko gorivo, on je motor, zajedno sebi

krče put, i otkriva nešto što on ni u snu nije mogao da zamisli, to treba da zna. i nije očekivao da će se sve to dogoditi, nije to čak ni želeo,

ajj sacja je gotovo, dogodilo se, i on sada postoji u

shvatiš, i ajj sacja je gotovo, dogodilo se, i on sada postoji u da bude veštačkoj ideji, ideji koja je sve udaljenija od onog prvobitnog tog svojngkonagnosti jer je u međuvremenu hiljadu puta

prerađena kako i napadima, ali koja je postojana i trajna, proverena, i naš stručnjak istoga časa prestao da postoji i potonuo u mulj bezkrajice izrečeno, ne deluje baš kao smak sveta - potonuti kod nevice - i ja godinama nisam mogao da shvatim staje tu i tajna je prići još bliže, pogledati izbliza, znam da ti toliko, i bi dobro da me u tome slediš, Gulde, zapuši nos i dođi se izbliza, naš stručnjak je morao imati oca, pridi još bliže da ga bolje video, jednog strogog oca, glupavo strogog, koji se i uporno trudio da slomi sina neprekidno mu

prebacujući daje §^o ^a jati i bezvredan, i tako sve do dana kada je ime svoga sina video neza. ^a, odštampano u novinama, nije važno zašto, neosporno je, U n^o Vt'rrt ^a su PrUatelji počeli da mu govore Čestitamo, video sam tvog među i ^jnamaj ogavno, zar ne? Ali on je oduševljen, a sin u tome sma U- \$0 za šta nikada nije imao snage, zakasnelu osvetu, a to je veliku nalazi o ^ SVOga oca pogledati u oči, ne postoji cena za takvo jedno StVar'r rt)e' ^ta Je to poigrati se malo svojim idejama, zaboravivši na °, P J p^avo poreklo, u poređenju sa Činjenicom da konačno možeš da nJ „ -ij svoga oca, zakonit i prihvaćen? Ne postoji suviše visoka cena budeš ^nje tvog oca, veruj mi, a kad bolje razmislim ni za slobodu za posto

koju naš stručnjak nalazi u svojim prvim parama, prvim pravim parama koje jedna katedra, izvojevana na nekom marginalnom

univerzitetu, počinje da mu presipa u džepove spašavajući ga bedom uobličene svakidašnjice i usmeravajući ga ka pokretnoj traci sitnih luksuza koja ga na kraju, napokon, konačno dovodi do one kućice iz snova, sa radnom sobom i bibliotekom, prava sitnica, teoretski, ali ogromnih razmera, u suštini, kada u reportaži dežurnog novinara uznapreduje u skrovito gnezdo u kojem stručnjak nalazi utočište od burnog života koji mu ne da mira, života koji je istini za volju potpuno izmišljen, ali je sada, u realnosti tog utočišta iznenadno osvedočen, dakle stvaran, te prema tome zauvek utisnut u sećanje publike, koja će

od tog trenutka za stručnjaka imati jedan pogled kojeg on više neće moći da se odrekne, jer je to pogled koji odustavši od svake provere a priori daruje poštovanje, uvažavanje i oproštaj. Možeš bez njega ako ga nisi iskusio. Ali posle? Kad ga prepoznaš u očima suseda sa suncobranom, i čoveka koji ti prodaje kola, i izdavača koga nisi ni sanjao da ćeš upoznati, i glumice iz televizijskih serija i -jednom prilikom, na planini - Ministra, njega lično? Da se isповраćaš, zar ne? Tako i treba, to znači da se približavamo suštini. Bez milosti, Gulde. Sada nema odustajanja. Može se prići još bliže. Žena. Stručnjakova žena, njegova drugarica iz ulaza, od dvanaeste godine, ljubav iz najmlađih dana, kasnije venčana iz inercije, zakonita zaštita od svih zala, bezbojna žena, simpatična, nikad strastvena, dobra supruga, sada supruga cenjenog profesora i njegove smrtonosne veštačke ideje, jedna u suštini srećna žena, dobro je pogledaj. Kada se budi. Kad izlazi iz kupatila. Pogledaj je. Njenu kućnu haljinu, sve. Pogledaj je. A onda pogledaj njega, našeg stručnjaka, ne mnogo visokog, tužan osmeh, perut, nije daje to nešto strašno, ali je ima, lepe ruke, to da, uske i bele koje su na zvaničnim fotografijama obavezno združene s bradom, zaista lepe ruke, sve ostalo je odurno, treba da se napregneš, Gulde, i da pokušaš da ga vidiš golog, takvog jednog čoveka, bitno je da ga vidiš golog, veruj mi, bledunjav i mlitav, otromboljen, među preponama tek blagi nagoveštaj, kakve su šanse takvog jednog mužjaka u svakodnevnoj borbi za ženku, veoma skromne, gotovo nikakve, nema mu pomoći, i tako bi i bilo, zapravo, da nije one veštačke ideje koja je tog mužjaka osuđenog na neuspeh pretvorila u borca i, vremenom, čak i u predvodnika čopora, sa sve kožnom torbicom i korakom koji je poprimio odlike stilizovanog šepanja, koji sada ako dobro pogledaš silazi niz stepenice univerziteta gde ga presreće jedna studentkinja koja mu se stidljivo predstavlja i uz priču otklizi zajedno s njim do ulice, a potom još dalje niz padinu jednog lepljivog prijateljstva, ogavnog već i na samu pomisao, ali tako korisnog da se osmotri, do kraja, ma koliko

iti se gadilo, treba ga proučiti, sve do završne apoteoze koja će se odigrati u njenoj garsonjeri, jednoj iznajmljenoj sobi s velikim

krevetom i peruanskim prekrivačem, u koju će on izdejstvovati da se popne, sa svojom torbicom i svojom peruti, pod izgovorom da treba da ispravi neku bibliografiju, i nakon više sati iscrpljujućeg prikriivenog udvaranja, kle-štima i skalpelom svoje veštačke ideje

rastočiće devojčin zakasneli otpor, i na osnovu jedne rubričice koju od pre nekoliko sedmica uređuje u jednom časopisu iznaći će hrabrosti, a u izvesnom smislu i prava, da spusti

ruku, svoju prelepu ruku, na devojčinu kožu, kožu koju mu sudbina nikada ne bi dodelila, ali koju mu njegova veštačka ideja sada poklanja, zajedno s onom bluzicom koja se otkopčava, jezikom koji sasvim apsurdno rastvara njegove tanke bledunjavosive usne, ženskim dahtanjem u ušima, i očaravajućom pojavom jedne mlade ruke, preplanule i lepe, svijene oko njegovog uda, da ne poveruješ. Misliš li da postoji cena, za sve to? Ne, Gulde. Misliš li da bi taj čovek ikada mogao svega toga da se odrekne samo zato što je zacrtao da bude častan, da poštuje beskonačnost svojih ideja, da se stalno preispituje staje istina a šta ne? Misliš li da će se taj čovek ikada više zapitati, makar krišom, makar u najdubljoj osami, da li njegova veštačka ideja ima više bilo kakve veze sa istinom, sa svojim poreklom? Misliš li da će ikada više biti sposoban da makar samo na tren, pa makar i u tajnosti, bude pošten? Ne. (Teza br.5: Ljudi koriste ideje kao oružje, i čineći to udaljuju se od njih zauvek.) Tačka od koje je krenuo sada je već suviše daleko, i on već suviše dugo ne živi u svojim idejama, na pošten način, opušteno i spokojno. Poštenje ne možeš ponovo izgraditi ukoliko ti je to što si ga onomad izneverio podarilo život, celokupan život, tebi kome se moglo dogoditi da i ne živiš, godinama, sve dok ne odapneš. Ne možeš se odreći čitavog jednog života, nakon što si ga oteo od sudbine, samo zato što si jednoga dana, pogledavši se u ogledalo, počeo sam sebi da se gadiš. Umreće nepošten, ali će barem znati zastoje živeo, naš profesor.

Izgovorio bi to, vidno uzbuđen. Ne baš plaćući. Ali suznih očiju i stegnutog grla, tako nekako. Naprosto je bio takav.

Pumerang je jednom prilikom upitao prof. Mondrijana Killoja zašto ne objavi svoj Esej o intelektualnom poštenju. Nereče da bi to mogla biti jedna lepa debela knjiga. Puno praznih stranica, a tu i tamo šest teza, gde se zateknu. Prof. Mondrijan Killoj reče daje to dobra ideja, ali nije mislio da taj esej ikada objavi, jer ga je negde u dubini duše mučila sumnja da je budalasto naivan. Smatrao ga je infantilnim.

Tvrdio je, međutim, da mu se na izvestan način upravo to i dopadalo, što mu sasvim malo fali da bude budalasto naivan, i infantiln, iako se nije moglo reći daje to bio u potpunosti i nalazio se takoreći na klackalici,

što je i doprinelo njegovoj sumnji da se zapravo radi o ideji, u pravom smislu te reci. U poštenom smislu te reci. Potom bi rekao da mu, iskreno rečeno, više ništa nije jasno. I upitao bi da li ima još piće. Izvesno je bilo da je sada sve češće povraćao, ne zbog piće, već svaki put kad bi se zatekao u blizini kojekakvih stručnjaka i intelektualaca. Ponekad mu je bilo dovoljno da pročita neki članak u novinama, ili klapnu na nekoj knjizi. Tog dana kada su predstavljali onog engleskog naučnika, na primer, onog koji je neodređenim pogledom zurio u prazno, želeo je da ostane i sluša, zanimalo ga je da čuje kako govori i sve ostalo, ali mu to naprosto nije pošlo za rukom, i na kraju se ispov-raćao, izazvavši popriličan skandal, tako daje posle morao da ide kod rektora da se izvinjava, pri čemu se ničeg pametnijeg nije setio osim da kao navijen ponavlja rečenicu: A on je jedna tako divna osoba, siguran sam daje divna osoba. Čak i sutradan, dok su prali prikolicu, sve vreme je samo to ponavljao, divna osoba te divna osoba. Guld je smatrao da je to poslednja glupost.

- Daje on tako divna osoba ne biste se ispovraćali. - To nije tako jednostavno, Gulde. -Jel'?

- Sasvim sam siguran.

Guld je prao točkove. Najviše od svega voleo je da pere točkove. Nasapunjana sjajna crna guma. Divota.

Razmišljao sam o tome, Gulde, dugo sam o tome razmišljao, što sam mogao objektivnije, i na kraju sam shvatio da ma koliko gnusan bio način na koji ljudi izneveravaju istinu posvećujući se opsesivnom uzgajanju veštačkih ideja kojima jedni druge uništavaju, ma koliko da mi se gadi sve ono što samo i izdaleka podseća na ideju, i ma koliko da više ne mogu a da se ne ispovraćam pri pogledu na ono svakodnevno paradiranje tom primitivnom borbom pod

maskom traganja za istinom -koliko god da mi je sve to beskrajno gadno moram reći: to je ispravno, to je do odvratnosti ispravno, naprosto je ljudski, neminovno je, to su ona govna koja nam pripadaju, jedina govna koja zaslužujemo. Shvatio sam to posmatrajući one najbolje. Izbliza, Gulde, treba imati hrabrosti da ih pogledaš izbliza. Video sam ih: bili su odvratni i postupali su ispravno, da li shvataš šta hoću da kažem?, odvratni ali bespogovorno nevini, želeli su samo da postoje, možeš li im uskratiti to pravo?, želeli su da postoje. Uzmi one sa visokim idealima, one sa plemenitim idejama, one koji su od svojih ideja napravili misiju, one u koje se ne sme sumnjati. Sveštenik. Uzmi

sveštenika. Ne bilo kog. Onog drugačijeg, onog koji je na strani siromašnih, slabih, odbačenih, onog u džemperu i ribok patikama, jednog takvog, počeo je s jednim očaravajućim hao-151tičnim bleskom beskonačnosti, nečim što ga je u njegovoj smušenoj mladosti nesvesno primoralo da zauzme stav, i došapnulo mu na čiju stranu da stane, sve je počelo onako kako inače počinje, pošteno, ali posle, blagi bože, kad odjednom shvatiš da si odrastao i slavan, zaboga, slavan, već se može to reći, slavan, tvoje ime i tvoje fotografije su u novinama, tvoj telefon neprekidno zvoni jer novinari moraju da postave sva ona pitanja, o ovome i o onome, a on odgovara, jebem mu sveca, odgovara, i učestvuje, i paradira na čelu povorke, telefoni sveštenika ne zvone, Gulde, reći ću ti to bez uvijanja, ti to ne možeš znati ali telefoni sveštenika ne zvone jer njihov život je pustinja, isprogramirana pustinja, neka vrsta nacionalnog parka, gde ljudi smeju da gledaju ali izdaleka, oni su životinje iz nacionalnog parka, niko ne sme da ih dodirne, možeš li to da zamisliš, Gulde?, za sveštenika već i sam dodir predstavlja problem, da li si ikada video jednog sveštenika koji ljubi nekog dečaka ili neku ženu, samo da bi ih pozdravio, ni zbog čeg drugog, sitnica, normalna pojava, ali on to ne može, ljudi bi istog trena osetili neku nelagodnost i srdžbu, i to je gorka sudbina jednog sveštenika na ovom svetu, njega koji je čovek kao i svi drugi, ali je za razliku od drugih izabrao tu strahotnu samoću, iz koje ne bi imao izlaza, nikakvog, da nije bilo jedne ideje, jedne čak veoma dobre ideje, koja mu je uletela u živol i promenila tu sliku, vraćajući joj ljudsku toplinu, ideje koja, upotreb-ljena u plemenite svrhe, suptilna, izbrušena, zaštićena od riskantnoj.' suočavanja s istinom, izvodi sveštenika iz njegove samoće, jednostavno, i malo-pomalo čini od njega onakvog čoveka kakav je sada, okruženog divljenjem, i željom da mu se približiš, pa čak i pravom pravcatom žudnjom, čoveka u džemperu i ribok patikama, nikad samog, oko njega se uvek tiskaju sinovi i braća, stalno prisutnog budući daje neprekidno priključen za neko medijsko sredstvo, koji često u gomili uhvati poneki ženski pogled ispunjen žudnjom, zamisli šta to njemu znači, ona stra-hotna samoća i ovaj iznenadno probuđen život, zar je čudno ako je spreman i da umre za svoju ideju?, on živi u toj ideji, šta je za njega umretiza tu ideju!, on bi ionako bio mrtav kada bi mu je oduzeli, njega je ta ideja spasila, a da li je istovremeno spasila na stotine pa čak i hiljade njegovih bližnjih to uopšte nije važno, važno je

pre svega daje on samog sebe spasio, uz neizbežan izgovor da spašava druge, grabeći za sebe onu dozu priznanja i divljenja i želje koja mu je potrebna i koja ga čini živim, živim, Gulde, shvataš li tu reč, živ, oni samo žele da budu živi, čak i oni najbolji, oni koji stvaraju pravdu, progres, slobodu, budućnost, čak i kod njih se radi isključivo o preživljavanju, priđi im što bliže možeš, ako ne veruješ, gledaj ih kako se kreću, ko ih okružuje, gledaj ih i probaj da zamisliš šta bi od njih bilo kada bi se slučajno

jednog dana probudili i promenili ideju, tek tako, šta bi od njih ostalo, probaj da im iznudiš neki odgovor, odgovor koji neće biti instinktivno samopotvrđivanje, vidi da li će ti makar jednom poći za rukom da ih čuješ kako tu svoju ideju izgovaraju s nevericom i oklevanjem onog koji je u tom času otkriva, a ne sa sigurnošću onog koji ti sav ponosan prikazuje razornu moć oružja koje poteže, nemoj da te zavara prividna blagost u njihovom glasu, reci koje biraju, promišljeno blage, bore se, Gulde, bore se noktima i zubima za opstanak, za hranu, za ženku, za jazbinu,

životinje su, i to one najbolje, shvataš?, šta onda očekivati od drugih, od onih sitnih plaćenika razuma, od statista u velikoj

kolektivnoj borbi, od malih strašljivih ratnika koji se otimaju za otpatke života na marginama velikog bojnog polja, dirljivih sakupljača jeftinih spasenja, svako sa svojom veštačkom idejicom, primarijus u jurnjavi za parama kako bi sinu platio koledž, stari kritičar koji ublažava tegobe svoje starosti sa četrdesetak redova nedeljno završaćenih tamo gde će privući najveću pažnju, naučnik i njegov Vankuverski pire kojim pothranjuje ponos svoje supruge, dece ili ljubavnice, mučni televizijski nastupi pisca koji strahuje da se ne izgubi u pauzama između dve knjige, novinar koji nasumice šamara na prvim stranicama kako bi bio siguran da će opstati makar još samo 24 časa, samo se bore, shvataš?, to čine idejama jer ne umeju ničim drugim, ali u suštini je isto, to je borba, a oružja su njihove ideje, i ma koliko ti se gadilo da to priznaš, to je njihovo pravo, njihovo nepoštenje je logičan ishod jedne primarne potrebe, te stoga i neophodne, njihovo svakodnevno ogavno izneveravanje istine je prirodna posledica jednog prirodnog nedostatka koji treba prihvatiti, od slepca se ne očekuje da ide u bioskop, od intelektualca se ne može očekivati da bude pošten, ne verujem, zaista, da se od njega to može očekivati, premda je tužno to priznati, ali sam koncept intelektualnog poštenja je oksimoron

6. Intelektualno poštenje je oksimoron.

ili pak jedan krajnje obeshrabrujući, a možda čak i nečovečan zahtev, tako da niko praktično ni ne pomišlja da ga ispuni, zadovoljavajući se, u onim najuzvišenijim slučajevima, da dela sa stilom, s izvesnim dos-tojanstvom, kažimo sa dobrim ukusom, eto, tačan termin bi bio dobar ukus, na kraju ti dođe da spašavaš one koji uspevaju barem da delaju s dobrim ukusom, s izvesnom skromnošću, one koji makar nisu ponosni što su takva govna, ne baš toliko ponosni, ne baš toliko prokleta

ponosni, ne baš toliko nekažnjeno bezočno ponosni. Da se isповраćaš. - Je 1' sve u redu, profesore?

-Pitao sam se...

- Kažite profesore.

- Šta ja to u stvari perem? - Prikolicu.

- Hoću da kažem: u stvari, koja je uloga ovog žutog predmeta u vašem ekosistemu?

- Zasad, uloga ovog žutog predmeta u našem ekosistemu je da čeka na auto.

- Na auto?

- Prikolice obično ne idu unaokolo bez auta. -To je istina. - Imate li vi auto, profesore?

- Imao sam ga. -Šteta.

- Tačnije rečeno, imao ga je moj brat. - Dešava se.

- Da imate brata? -I to.

- Meni se desilo čak tri puta. A vama? - Ne, nije mi se nikada desilo. - Žao mi je. -Zašto?

- Hoćete li, molim vas, da mi dodate sunder? Pričali su. On je to voleo.

Jednom prilikom su Guld, Dizel i Pumerang u izvesnom moment prekinuli pranje jer su hteli da gledaju neku utakmicu, dole na igralištu,

Ostali su prof. Mondrijan Kilroj i Šaci. Sve su temeljno oprali a ondsu seli na ulazni stepenik kako bi odatle posmatrali žutu prikolicu. Pričali su o koječemu.

U određenom trenutku prof. Mondrijan Kilroj reče kako je to čudno ali taj dečak će mu prokleta nedostajati. Želeo je da kaže da će mu

Guld prokleta nedostajati. Tada Šaci reče da ukoliko želi može i on da pođe sa njima, prikolica je mala ali nekako će se već snaći. Prof. Mondrijan Kilroj se okrete daje pogleda a onda upita da li zaista nameravaju da u Kuverni idu prikolicom, i da idu svi zajedno. Na šta Šaci reče

- Kuverni? - Kuverni.
- Kakav sad pa Kuverni? - Kako kakav Kuverni?
- O čemu pričamo, profesore? -O Guldu. - Kakav onda Kuverni?
- To je Guldov univerzitet, zar ne? Novi Guldov univerzitet. Uzg-i red, jedno mesto da se zalediš.
- Oni su ga zvali da dođe u Kuverni, samo su ga zvali. - Zvali su ga i on ide.
- Koliko ja znam, još uvek ne zna.
- Koliko ja znam, veoma dobro zna. -Od kada?
- Lično mi je to rekao. Odlučio je da ide. Počinje u septembru. - Kada vam je to rekao?
Prof. Mondrijan Kilroj se na trenutak zamisli. -Ne znam. Pre nekoliko nedelja, mislim. Nikad tačno ne znam kada | se šta dogodilo. A vi? -Gospođice...
- Da li vi uvek znate kada se šta dogodilo? - Eto, pitao sam iz radoznalosti.
- Da li vam je Guld zaista rekao da ide u Kuverni, profesore?
- Da, u to sam siguran, rekao je i rektoru Bolderu, on čak hoće da | mu priredi i oproštajno veče, ili nešto slično, a Guld bi radije da to Jizbegne, kaže da bi to bilo...
- Šta kog đavola znači oproštajna večer
- To je samo ideja, ideja rektora Boldera, on je naizgled strog i krut čovek, ali iza toga se krije osetljiva duša, moglo bi se čak reći... - Je 1' vama svima vrana popila mozak?
- ...moglo bi se čak reći...
- Bože, pa taj dečak ima petnaest godina, profesore, Kuverni je mesto za odrasle, kad neko ima petnaest godina on nije odrastao, biće kad mu bude dvadeset, sa dvadeset godina je odrastao i tek tada bi eventualno, ukoliko mu je baš toliko stalo da sebi upropasti život, mogao da uzme u razmatranje tu neobičnu mogućnost da se zakopa u jednoj takvoj rupi kao stoje...
- Gospođice, želeo bih da vas podsetim daje taj dečak genije, i da nije...
- Ma gde to koji kurac piše?, može li se znati gde to piše?, da li bi neko mogao da mi objasni kako to da ste svi vi tako čvrsto odlučili da je taj dečak genije, dečak koji nikada nije video ništa drugo osim tih vaših prokletih učionica i ulica kojima se do njih stiže, genije koji piški u krevet, i koji se prepadne kad ga na ulici pitaju koliko je sati, i koji svoju majku nije video godinama a svoga oca čuje petkom uveče preko telefona, i koji se nikada neće usuditi da priđe nekoj devojci sve i da ga moliš na kolenima, kakav je rezultat kad se sve ovo sabere? Kladam se daje to strava od rezultata u klasifikaciji genija, šteta što ne muca, tada ga gotovo niko ne bi mogao nadmašiti...
- Gospođice, nije trenutak da...
- Naravno da je trenutak, ako svi profesori poput vas budu i dalje uporno mislili samo na...
- ...uopšte nije trenutak da...
- ...samo na svoje dupe, umišljajući da su našli zlatnu koku, i ako i dalje budu tako potpuno...
- ...gospođice, ja vas molim da...
- ... potpuno zablentačeni u tu priču o Nobelovoj nagradi, jer budimo iskreni, to je ono na šta vi ciljate, vi i...
- HOĆETE LI VEĆ JEDNOM DA ZAČEPITE? - Molim?
- Pitao sam vas da li biste eventualno hteli da začepite? -Da. - Hvala.
- Molim.
-Gospođice, to je jedna nesrećna okolnost, priznajem, ali taj dečak je genije. Verujte mi.
- Želim još nešto da dodam. Ptice lete. Geniji idu na univerzitate. Ma koliko vam to zvučalo otrcano, tako je. Završio sam. Nakon više meseci, dan pre nego što će otputovati, Šaci je navratila kod prof. Mondrijana Kilroja da se oprost. Guld je već odavno bio otišao. Profesor se

šetkao u papučama i nije prestajao da povraća. Videlo se da mu je žao što svi odlaze, ali nije bio tip čoveka koji bi otežavao stvari. Imao je neverovatnu sposobnost da uvidi

neminovnost događaja, kad bi kucnuo čas da se dogode. Izreče gomilu gluposti, neke su čak bile i smešne. Na kraju izvuče neki list papira iz fioke, i pruži ga Šaci. Bila je to brošura sa cenama iz „kontakt sale“. Na poledini je bio Esej o intelektualnom poštenju.

- Voleo bih da ga imate, gospođice.

Bilo je tu šest teza, ispisanih jedna ispod druge, štampanim slovima, pomalo iskošeno, ali uredno. Ispod poslednje nalazila se nekakva beleška, napisana drugom olovkom, u kurzivu. Nije bilo nikakvog broja, ispred nje, niti ičeg drugog. Glasila je:

U nekom drugom životu bićemo poštteni. Umećemo da ćutimo. Pumerang je na to mesto doslovce odlepio. Bacalo gaje u komu. Stalno gaje ponavljao. Negovorio gaje svima, kao da mu je to bilo ime.

Šaci uze brošuru. Presavije i gurnu u tašnu. Potom zagrlji profesora i oboje napraviše onih nekoliko pokreta koji se skupljeni na gomilu obično nazivaju oproštajem. Bio je to oproštaj.

Nakon toga, Šaci je godinama nosala sa sobom taj žuti list papira, presavijen načetvoro, svuda gaje vukla sa sobom, u tašni, onoj na kojoj je pisalo Spasite planetu Zemlju od lakovanih noktiju na nogama. Često bi pročitala tih šest teza, pa čak i onu notu na kraju, i tada bi čula glas prof. Mondrijana Kiroja kako objašnjava i postaje drhtav, i traži još piće. Često joj je dolazilo da to nekome pročita, ali, istini za volju, nikada nije sreća nikoga ko je još uvek bio toliko prostodušan da bi mogao to da razume. Bilo ih je i pametnih, i sve to, sasvim pristojan svet. Ali videlo se da je suviše kasno da ih povedeš natrag, da od njih tražiš da se, makar i samo na trenutak, vrate kući. Na kraju ga je izgubila, žutu brošuru i čitav Esej o intelektualnom poštenju, jednom prilikom kada joj je u kući nekog lekara sve poispa-dalo iz tašne, rano izjutra, dok je pokušavala da se iskrade a nije mogla da pronađe svoje crne svilene čarape. Napravila je strašnu gungulu i dok je vraćala stvari natrag u torbu on se probudio i tako je morala da izmisli neku glupost, i to ju je rastrojilo, i desilo se ono što se desilo, žuta brošura je ostala tamo.

Bila je to prava šteta. Zaista.

Na drugoj strani, tamo gde je bio odštampan cenovnik za „kontakt salu“, nalazila se lista usluga od kojih se ona poslednja, i najskuplja, zvala „Crossing contact“.

To je bila jedna od onih stvari koje Šaci nikada nije ukapirala: šta je kog đavola mogao biti taj „Crossing contact“.

- Pred našim mikrofonom je Stenli Poreda, došli smo da ga posetimo u vežbaonici gde se priprema za predstojeći susret sa Larijem „Lojerom“ Gormanom, susret je najavljen za 12. ovog meseca, u subotu, u trajanju od osam rundi. Dakle, Poreda... trema?

157

!!- Taman posla.

- Svašta se priča povodom tvog povratka u ring... - Svet voli da priča.

- Mnogi se pitaju šta je navelo jednog boksera koji je završio karijeru da nakon dve godine...

- Dve godine i tri meseca.

- ...dve godine i tri meseca, čitava večnost, takoreći, ljudi se pitaju stajje navelo jednog boksera koji je prekinuo s profesionalnim boksom...

- Ljudi jedu govna.

- Poreda verovatno želi da kaže da...

- Poreda želi da kaže da su sve to govniarije, vratio sam se zbog para, zašto bih se inače vratio?, boks me je sjebao, vidiš moje ruke, krive su, krive, zbog svih onih udaraca koje sam zadao, iskrivile su mi se ruke, boks me je ovako sredio, ali to je jedina stvar koju znam da radim

i, ako mi neko plati, ako mi dobro plati, ja ću se vratiti u ring,

i... šta si me ono koji kurac pitao?

- Svet priča da je to namešten susret. - Ko to kaže?

- Pisalo je u novinama. U kladionicama kažu da neće primati opklade sve do uoči samog meča. Ni oni ne znaju o čemu se radi. -A kad su oni pa znali o čemu se radi, godinama sam ih zajebavao, nikada ništa nisu kapirali, izgubili su više para na mojim mečevima nego što sam ja isporučio plaćajući račune svoje bivše žene... - Hoćeš da kažeš daje to čist meč?

- ...znaš moju bivšu ženu, a?, ona je naprosto proždimala pare, neviđen slučaj, neprekidno je ponavljala da joj trebaju pare za garderobu, ja joj nisam verovao, puštao sam je da priča, ali ona je bila uporna, trebale su joj pare za garderobu, na kraju je uspela da me ubedi, kadaj sam video njene fotografije u Plejboju...

- Da li će to biti čist meč, Poreda? - ...u Plejboju, kapiraš?...

- Nećeš da odgovoriš?

- Slušaj pederu: boks nikada nije čist. Pa to neće biti ni ovaj usrani susret. Očekujte prljav meč. Krv i govna. Čuj, pederčiću: ja ću obezbediti govna. A za krv će se pobrinuti Lojer. OK? Guld ustade, pusti vodu, podiže donji deo pižame, baci pogled u ogledalo iznad umivaonika, potom otvori vrata i izađe. Šaci je sedela na najvišem stepeniku. Bila mu je okrenuta leđima i nije se okrenula ni kada je progovorila. Nije se okrenula nijedan jedini put, sve do kraja.

- OK Gulde, da skratimo, ti ideš u Kuverni, ja to nisam znala, sad; znam, nije važno kako sam saznala, ako te baš zanima rekao mi je profesor Kilroj, on je u izvesnom smislu divan čovek, pomalo brbljiv doduše, voli da brblja, ali ne treba da se ljutiš na njega, ionako bih pre ili posle saznala, valjda bi mi poslao telegram, ili već tako nešto, sigurna sam da bi ti to palo na pamet, recimo za Božić, ili posle nekog razumnog vremena, znam da bi me obavestio, čim bi se snašao, razume se, mora da nije lako pasti sa neba u jedno ratno područje zaposednuto neurotičnim i potencijalno impotentnim mozgovima, biti okružen kolegama koji plaćaju da studiraju tamo gde si ti plaćen da studiraš, ma koliko se čovek trudio da bude ljubazan malo je verovatno da će ga dočekati široki osmesi i tapšanje po ramenu, moraćeš između ostalog da im objasniš i to da ti ne igraš fudbal, ne pevaš u horu, ne ideš na igranku za kraj godine, ne ideš u crkvu, mrziš već i samu pomisao na nešto što jeste ili makar samo i izdaleka liči na bilo kakvo udruženje ili klub ili bilo šta što ima veze sa sastančenjem, i da osim toga ne pušiš, da ništa ne skupljaš, da te ne zanimaju devojke, da ne voliš automobile, počeo da te zapitkuju šta koji kurac radiš u slobodno vreme, na šta neće biti lako objasniti im da se vucaraš unaokolo s jednim divom i jednim mutavcem lepeći žvakaće gume na Bankomat, hoću da kažem teško da će to da progutaju, mogao bi još uvek da pokušaš da im objasniš da ideš na fudbalske utakmice jer je mutavac izgubio jednu akciju koju je video pre mnogo godina i sada mora daje nađe, to je nešto malčice prihvatljivije, možda bi čak moglo i da ti prođe, ja bih ti ipak savetovala da se držiš opštijih stvari, odličan odgovor bi mogao da bude ja nemam slobodnog vremena, kao svaki pravi antipatični genije, ali to je ionako ono što će

uvek želeti da misle o tebi, da si jedan antipatični genije, čak i da si

kojim slučajem Oliver Hardi oni bi i dalje mislili da si antipatičan, oni moraju to da misle, to ih smiruje, i umišljen, pre svega, ti ćeš za njih uvek biti umišljen, čak i ako bi hodao unaokolo vičući Izvinjavam se, sve vreme, izvinjavam se izvinjavam se, za njih ćeš uvek biti umišljen, tako oni rezonuju, prosečni ne znaju da su prosečni, to je činjenica, upravo zato što su prosečni nedostaje im mašte da zamisle da bi neko uopšte mogao biti bolji od njih, te s onim koji to zaista jeste nešto mora da nije u redu, mora daje negde nekog zajebao, ili, na kraju krajeva, mora daje neki luđak koji zamišlja daje bolji od njih, dakle umišljen, kao što će ti najverovatnije dati do znanja veoma brzo i na jedan ne baš tako prijatan način, Čak i okrutno, ponekad, to je za prosečne veoma tipično, da budu okrutni, okrutnost je za prosečne vrhunska

vrлина, imaju potrebu da se vežbaju u okrutnosti, vežba za koju im ne treba ni minimum inteligencije, što im, očigledno, samo pogoduje i olakšava im čitav taj poduhvat, čini da briljiraju, takoreći, u tom poduhvatu koji se sastoji u tome da budu okrutni, svaki put kada su u iprilici, što znači često, češće nego što možeš i da zamisliš, toliko često da ćeš se iznenaditi, to je neizbežno, njihova okrutnost će te zaskočiti otpozadi, verovatno će se upravo tako dogoditi, da će te zaskočiti otpozadi i to ti uopšte neće prijati, bolje je da to znaš već sada, ukoliko to još nisi shvatio, zaskočiće te otpozadi, ja nikada nisam izašla sasvim neoštećena iz onoga što bi me zaskočilo otpozadi, i znam da, ukratko rečeno, nema načina da se odbraniš od onoga što te udari otpozadi, to je nešto protiv čega ne možeš da se boriš, treba samo produžiti svojim putem, trudeći se da ne posrneš, da ne staneš, ionako niko nije toliki kreten da misli da se nekuda uistinu može stići drugačije nego bauljajući, i skupljajući udarce sa svih strana, a posebno one niske, to će se i tebi desiti, a naročito tebi, ako baš želiš da znaš, jer nećeš sebi da izbiješ iz glave tu sumanutu ideju, tu jebenu ideju, da hodaš ispred drugih, ulicom, a pre svega, ne želim to ni da pominjem ali, škola i sve to, Nobelova nagrada, to sranje, ne očekuješ valjda da ja to ukapiram, da seja pitam vezala bih te za klozetsku solju dok te to ne prođe, ali s druge strane ja sam poslednja osoba koja bi to mogla da ukapira, ja nikada nisam imala tu želju da hodam ispred drugih, ne znam, a uostalom škola je za mene bila noćna mora, baš uvek, bila sam beznadežan slučaj, dakle normalno je da ja ništa od

svega toga ne kapiram, premda se trudim, jedino što mi pada na pamet je ona priča o rekama, ukoliko baš želim da nađem nešto što će mi pomoći da svarim sve to sranje, razmišljam

O rekama, i o tome kako su krenuli da ih proučavaju jer im je s pravom bilo sumnjivo zašto je jednoj reci, na njenom putu ka moru, potrebno toliko vremena, to jest zašto ona dobrovoljno pravi sve te krivine, umesto da šiba pravo ka cilju, moraš priznati da tu ima nečeg besmiselnog, i to je upravo ono stoje i njima palo na pamet, ima nečeg besmi-slenog u tom krivudanju, i tako su počeli da proučavaju tu stvar i na kraju su otkrili, nećeš verovati, da svaka reka, bez obzira gde se nalazi 1 koliko je dugačka, svaka reka, ama baš svaka, pre nego što stigne do mora napravi tačno tri puta duži put od onog koji bi napravila kada bi išla pravo, neverovatno, ako bolje razmisliš, utroši tri puta više vremena nego stoje neophodno, i sve to zbog onih silnih krivina, baš tako, zbog te strategije s krivinama, i to ne ova ili ona reka, već sve reke, kao da je to neka obavezna stavka, neka vrsta pravila koje važi za sve, što je neverovatno, zaista, šašavo, ali to je ono što su naučnom metodom otkrili proučavajući reke, sve reke, otkrili su da nisu lude, već da ih njihova priroda nagoni na to neprestano krivudanje koje je da vidiš čuda još i precizno, tako da sve, ponavljam sve, na kraju, teku putem koji je tri puta duži nego što je neophodno, štaviše, da budemo precizni, tri zarez četrnaest puta, kunem se, ono čuveno grčko pi, nisam mogla da

verujem, zaista, ali čini se daje baš tako, treba sračunati njihovu uda-ljenost od mora, pomnožiti je sa grčkim pi i dobićeš dužinu puta koju faktički predu što je, razmišljala sam, prilično sranje jer, razmišljala sam, ako to važi za njih zašto ne bi važilo i za nas, hoću da kažem, najmanje što možeš da očekuješ je daje i sa nama manje-više isto, i da je sve to glavinjanje sad na jednu a sad na drugu stranu, kao da smo bezumni, ili još gore izgubljeni, zapravo naš način da idemo pravo, naučno potvrđen način, i takoreći predodređen, premda nesumnjivo slični kakvoj haotičnoj seriji grešaka, ili kolebanja, ali samo prividno jer u suštini to je prosto rečeno naš način da idemo kuda moramo, način koji je samo nama svojstven, naša priroda, takoreći, šta sam ono htela da kažem?, ta priča o rekama, da, ta priča je kad bolje razmisliš utešna, ja nalazim da je veoma utešna, da iza svih naših budalaština stoji neko objektivno pravilo, to je utešno, pa sam odlučila da u to verujem, i tako, eto, ono što sam želela da kažem je da mi je muka da

te gledam kako praviš te idiotske krivine kao što je Kuvorni, ali čak i da moram svaki put da odem i pogledam neku reku, svaki put, da me na to podseti, ja ću uvek misliti da je to u redu, i da je dobro što ideš, mada samo kad to i pomenem dođe mi da ti razbijem glavu, ali želim da ideš, i srećna sam što ideš, ti si snažna reka, nećeš zalutati, i nema veze što ja tamo ni mrtva ne bih išla, radi se samo o tome da smo mi dve različite reke, očigledno, ja mora da sam neki drugi tip reke,

štaviše kad bolje razmislim čini mi se da pre nego reka, hoću da

kažem, nekako više naginjem ka jezeru, ne znam da li kapiraš, možda su neki reke a neki jezera, ja sam jezero, šta ja znam, nešto poput jezera, jednom prilikom sam se kupala u nekom jezeru, bilo je strašno čudno jer vidiš da se krećeš, hoću da kažem, sve je toliko ravno da kad plivaš kapiraš da se krećeš, to je čudan osećaj, a osim toga bilo je tu i strašno puno buba a ako bi stao na dno, odmah pored obale, tamo gde si mogao da dodirneš nogama, ako bi stao na dno pripala bi ti muka, kao nekakav umašćeni pesak, spolja nikada ne bi rekao, ali nešto kao neki umašćeni pesak, neka smola, da tako kažem, ali prilično gadno zaista, jednom rečju htela sam da kažem samo dve stvari, prva je da ako se samo usude da te povrede otići ću tamo i vezaću ih žicom kroz koju prolazi struja visokog napona, obesiću ih njome za jaja, ni manje ni više nego za jaja, a druga da ćeš mi nedostajati, to jest, nedostajaće mi tvoja snaga, nema veze što ti to ne razumeš, sada, možda ćeš kasnije razumeti, nedostajaće mi tvoja snaga, Gulde, ti mali čudni dečake, tvoja snaga, jebeš mi sve. Pauza.

- Znaš li ti koliko je sati?

- Ne znam. Mrak je.

- Idi da spavaš, Gulde. Kasno je, idi da spavaš.

24.

Sve se desilo tako iznenadno i, na izvestan način, spontano.

Tog jutra Guld je ponovo svratio do Renemporta - palo mu je na pamet da će možda opet videti onog crnačkog dečaka sa košarkaškom loptom, i sve ostalo - tačnije rečeno osećao je daje tamo, probudio se s nekim osećanjem izvesnosti da je tamo.

Bilo mu je potrebno dosta vremena, ali napokon stiže do Renemporta. Verovatno je bio odmor, ili ko zna kakav praznik ili poslednji dan nečega. Tek, dvorište je bilo dupke puno dečaka i devojčica, i svi su se igrali, praveći buku kao u kakvoj krletki, ali krletki u koju neko ispaljuje nečujnu i nevidljivu tanad, neki okrutan ali loš strelac.

Bila je tu gomila balona, svih veličina, koji su leteli unaokolo i iscrtavali raznorazne geometrijske figure odbijajući se o noge, ruke, torbe i zidove.

Škola, iza velike krletke, delovala je napušteno.

Od crnog dečaka nije bilo ni traga. Malo-malo pa bi poneko gađao u koš. Ali redovno bi promašio.

Guld ode da sedne na jednu klupu u parku, desetak metara od školske ograde. Iza njega je bila ulica - izbrazdana automobilima i kamionima u punoj brzini. Ispred se nalazilo parče travnjaka, potom šipke od zardalog gvozda, stremeći u visinu, i najzad dvorište prepuno dece. Nije bilo ritma, u svemu tome, niti pravila, ili centra, tako daje teško bilo razmišljati, tu, a na izvestan način i nemoguće - imati misli. Stoga Guld skide jaknu, prebaci je preko naslona klupe, i ostade da sedi, tu, nerazmišljajući.

Peklo je sunce, svuda unaokolo.

Lopta prelete tik iznad ograde, dva pedlja, ne više. Pade na livadu, odskoči nekoliko metara od Gulda a zatim se otkotrlja ka ulici. Bila je to crno-bela fudbalska lopta.

Guld je upravo nerazmišljao. Pogledom instinktivno otprati putanju lopte, vide je kako skakuće po travi a onda nestaje iza njegovih leđa, prema ulici. Nastavi da nerazmišlja.

Tada se jedan glas probi kroz svu tu paklenu graju povikavši - Lopta!

Bila je to jedna devojčica. Stajala je prislonjena uz ogradu, prstima čvrsto stežući šipke od zardalog gvozda.

- Ej, hoćeš li da mi dobaciš loptu?

• Dugogodišnje iskustvo sa prof. Taltomarom naučilo je Gulda da se na to uopšte ne obazire. Ostao je da sedi gledajući preda se, nastavivši da nerazmišlja.

- Dakle? Hoćeš li da mi dobaciš tu loptu, hej, tebi govorim, jesi li gluv?

To prilično potraja, sa devojčicom koja je krešala i Guldrom koji je gledao preda se.

Minuti.

Potom devojčici dojadi i ona se odvoji od ograde i vrati u igru.

Guld ju je posmatrao kako trči za nekom drugom devojčicom, višom od nje, a onda nekud nestaje u tom velikom zverinjaku od dece, i balona, i vriske, i radosti. Zurio je u ogradu gde su samo čas ranije

počivale njene ruke, i zamislio prah od rđe, na njenim dlanovima, i na prevojima prstiju.

Zatim ustade. Osvrnu se i zagleda u daljinu sve dok na drugoj strani ulice ne opazi crno-belu loptu, priljubljenu uz ivicu pločnika, kako se kotrlja tamo-amo zajedno s prašinom koji su podizali automobili u pokretu.

Sve se desilo tako iznenadno i, na izvestan način, spontano.

Vozač autobusa izdaleka ugleda dečaka, ali nije mu palo na pamet da bi zaista mogao da pređe ulicu. Pomisli da će se barem osvrnuti, videti autobus i stati. Međutim, dečak zakorači na ulicu ne pogledavši ni levo ni desno, kao daje na stazici ispred svoje kuće. Vozač instinktivno pritisnu kočnicu, stežući volan u ruci i zavalivši se unazad, na sedište. Autobus poče da krivuda, zanoseći se stražnjim delom prema sredini trake. Dečak je nastavio da hoda, gledajući u nešto ispred sebe. Vozač malo popusti kočnicu kako bi povratio kontrolu nad autobusom, vide da je ostalo još svega nekoliko metara i pomisli da će ubiti dečaka. Naglo skrenu udesno. Začu vrištanje koje je dopiralo sa sedišta iza njega. Vide kako bok autobusa prolazi na metar, ne više od metra, od dečaka, i pod rukama oseti trenje točkova koji su se češali o ivicu pločnika.

Guld stiže na drugu stranu ulice, sagnu se i podiže loptu. Osvrnu se, pogleda da li nailazi neki auto, a zatim ponovo pređe ulicu. Tu je bio jedan autobus, pomalo iskošen u odnosu na pločnik: trubio je kao pomahnitao. Guld pomisli da nekog pozdravlja. Vratila se na travnjak i priđe klupi. Pogleda ogradu, koliko je visoka. Zatim pogleda u loptu. Na njoj je pisalo Maracana. Nikada nijednu loptu nije video ovako izbliza. Zapravo, bilo je to prvi put da jednu loptu uopšte drži u ruci. Ponovo pogleda ogradu. Znao je taj pokret, video gaje hiljadu puta. Ponovi ga u mislima, pitajući se da li će biti kadar da ga prenese na sve

delove tela koji će mu biti potrebni. Sumnjao je u to. Ali bilo je tako očigledno da je morao da proba. Još jednom se natenane preslišao. Redosled poteza nije bio komplikovan. Trebalo je samo odrediti brzinu, to će biti teško, prilagoditi ritam, i sklopiti sve delove dok ne postanu jedan jedini pokret, neprekinut. Bilo je jasno da ne sme stati na pola. To je moralo biti nešto što počinje a potom se završava, ne izgubivši se usput. Kao refren neke pesme, pomisli. Deca, s druge

strane ograde, nisu prestajala da ciče. Pevaj, Gulde. Kako god da se završi, vreme je za pesmu.

Vozaču autobusa su drhtale noge, ali on ipak side i ostavivši vrata otvorena uputi se ka tom blentavom dečaku. Stajao je nepomično, zureći u loptu koju je držao u ruci. Mora da zaista nije bio normalan. Taman htjede nešto da mu dovikne, kad se ovaj napokon pokrenu: vide ga kako baca loptu u vazduh, levom rukom, a onda je desnom nogom šutira u letu, poslavši je u školsko dvorište, preko ograde. Gle budale, pomisli.

Crno-beli kožni krug što u vazduhu susreće praćku stopala noge gležnja, čitavog desnog spleta, meki udarac savršen koji se vraća unatrag kroz mišiće sve do mozga - pravo zadovoljstvo - dok telo rotira oko stalka leve noge čiji je zadatak da sačuva ravnotežu u zaokretu da bi je potom prebacio na desnu čim ova dodirne tlo, prizemljujući se nakon velikog leta s udarcem, zadržavajući telo da ne poleti unapred dok se oči instinktivno podižu da otprate tu loptu koja prekoračuje

ograde i sumnje, ispisujući po nebu putanju kakve crno-bele duge.

- Da - izgovori tiho Guld. Bio je to odgovor na mnoga pitanja. Vozač autobusa se zaustavi na nekoliko metara od dečaka. Noge su mu i dalje pomalo drhtale. Bio je van sebe od besa.

- 'Alo, ti tamo, jesi li sišao s uma ili šta?, hej, ti, koji ti je, jesi li lud? Dečak se okrete da ga pogleda.

- Ne više, gospodine. Reče.

-Halo? -Halo. -Koje to? - Ovde Šaci Šel.

- Ah, to ste vi, gospođice. - Da, to sam ja, generale. - Je 1' tamo sve u redu? - Ne baš.

-Dobro.

- Rekla sam: ne baš. -Molim?

- Zovem vas da vam kažem da je nešto iskrsllo. - Istina je da ste me vi zvali. Kako to? - Da vam kažem da je nešto iskrsllo. -Iskrsllo? -Da.

- Ništa strašno, nadam se. -Zavisi.

- Nije momenat, znate, za ružne stvari. -Žao mi je. - Baš nije momenat.

- Hoćete li da me saslušate? - Naravno, gospođice.

- Guld je nestao. -Gospođice... -Da?

- Gospođice, Guld je otputovao u Kuverni. -Tako je. - To ne znači da je nestao.

- U pravu ste.

- Samo je otputovao u Kuverni. - Da, ali nije tamo stigao. - Šta to znači?

- Guld je otputavao u Kuverni, ali nije tamo stigao. - Jeste li sigurni? -Sasvim.

- Pa gde je onda, do đavola?

-Ne znam. Verujem da je odlučio da nestane. -Molim? - Otišao je, generale, Guld je otišao.

- Mora da mu se nešto dogodilo, jeste li zvali univerzitet, policiju, ĺste li zvali nekoga?

-Ne.

- Treba odmah to učiniti, gospođice pozovite me ponovo za tri jiiinuta, ja ću sve da sredim, u stvari, ja ću nazvati vas, za pet minuta... -Generale...

- Ne paničite.

- Ne parničim, želela bih samo da me saslušate. - Slušam vas.

- Nemojte ništa da radite, molim vas. - Šta ste rekli?

- Slušajte me, nemojte ništa da radite, nemojte nikome ništa reći, i, molim vas, dođite ovamo.

- Ja da dođem tamo?

- Da, volela bih da dođete ovamo.

- Ne pričajte gluposti, ireba naći Gulda, ništa ne vredi da ja dođem tamo, hoćete li sada biti ljubazni da...

- Generale... -Da.

- Imajte poverenja u mene. Sedite ujedan od onih vaših aviona, ili u bilo šta, i dođite ovamo.

- Verujte mi, to je jedina korisna stvar koju možete da učinite. Dođite ovamo.

- Onda, čekam vas. -Generale...

-Da?

- Hvala.

26.

Jedna cigareta koja se pali - zvuk na maksimumu, pucketanje groz-ničavog duvana, glasno kao da se uvrće kakva kilometarska papirna traka - obrazi se uležu da bi uvukli dim, obrazi ispod očiju nalik skvašenim ostrigama na jedrom licu koje se okreće u stranu ka gos-pođici, jednoj plavuši što se smeje promuklim, bučnim smehom koji sluti na jebačinu, smehom što zapljuskuje mozgove muškaraca zbijenih na svojim sedištima u prečniku od deset metara, i postepeno se gubi nad ostalim redovima muškaraca i žena koji sede poredani, telo uz telo, plutajućih mozgova, red za redom, od onih najviših pa sve do dole, probijajući se kroz vazduh iseckan talasima roka koji se razležu iz velikih kutija postavljenih gore visoko, i izbušen povicima koji uzletevši u visinu dozivaju s jednog kraja sale na drugi, putujući kroz pegavu

svetlost i sevanje FLEŠEVA, između mirisa duvana i luksuznih

parfema, losiona za brijanje, oznojenih pazuha, kožnih sakoa, kokica, probijajući se kroz tu sveopštu graju, krilo utrobu miliona reci, uzbuđenih glupavih prostih pijanih ili pak ljubavnih, koje gamižu poput crva po toj zemlji od tela i mozgova, po tom uzoranom polju od nanizanih glava koje se, koncentrično i kobno, survava ka onom zaslepljujućem grotlu koje u samom središtu sabira poglede žrnarce uzavrelu krv, sve to sabirajući na plavi tepih na kojem dreči crveni natpis HOTEL PONTIJAK i drečaće čitave te zažarene noći neka je blagoslovena sad kada je napokon tu, stigavši izdaleka i doplovivši sve do

...ovde u ring Hotela Pontijak,

odakle vam za Radio KKK Den De Palma želi dobrodošlicu na ovo veličanstveno veče boksa. Sve je ovde spremno FLEŠ za duel zbog kojeg su prolivene reke mastila i sklopljeno na hiljade opklada, duel koji je Mondini žarko želeo i ostvario, možda čak i protiv volje svog štićenika FLEŠ naravno uz opšte iznenađenje FLEŠ i podozrivost medija, podozrivost treba reći sada već pretočenu u grčevito

iščekivanje sudeći po odzivu publike i napetosti koja vlada FLEŠ ovde pored ringa, gde nas samo nekoliko sekundi deli od početka meča

FLEŠ sudiče Meksikanac Ramon Gonzales, 8243 prodate karte,

dvanaest radio izveštača, u crvenom ćošku FLEŠ u belom šorcu sa

zlatnom trakom, 33 godine, 57 susreta, 41 pobeda FLEŠ 14 poraza, 2 nerešena meča, dvanaestogodišnja karijera, dva puta kandidat za šampiona, povukao se pre dve godine i tri meseca nakon meča u Atlantik Sitiju, kontroverzan bokser, voljen i omražen FLEŠ noćna mora kladioničara, levi gard, zastrašujuće otporan na udarce i retko opasan protivnik, Stenliiiiiii „Huuuuuuuuuuuuker“ Poreeeeeeeeeeda FLEŠ u plavom ćošku, crni šore, 22 godine, 21 susret, 21 pobeda, 21 pre kraja, FLEŠ neporažen i samo jednom na podu, velika nada svetskog boksa, desni i levi gard FLEŠ sposoban da boksuje FLEŠ u vrtoglavom ritmu, čudesno pokretan, mlad, nepredvidljiv, arogantan FLEŠ nenasan, momak koga ćemo možda kroz koju godinu zvati najvećim, Lariiiiiii „Loooooooooer“ Gooooooooorman (oseća Monlinijeve prste na vratu kako klize gore-dole razbijajući čvorove straha, je plašim se Učitelju, ali svejedno nastavi, prija mi) * - Nemoj da brzaš i bez onih tvojih zavrzlama, Lari. -Uredu. - Sklanjaj se, nemoj da mu se približavaš glavom. - U redu.

- Radi samo lake stvari i neće biti problema. - To ste mi obećali, Učitelju.

- Da, obećao sam ti.

- Ja ću pobediti i ići ćemo na prvenstvo. - Razmišljaj o meču, budalo.

- Svideće vam se, prvenstvo. - Idi u dupe, Lari.

- dupe.

BOKS izvikuje sudija Gonzales, i to je početak, Poreda je već u centru ringa, Lojer koristi desni gard, kruži oko Porede... Poreda drži veoma uzak gard, s rukavicama gotovo spojenim ispred lica, radije otkriva telo, pogled mu je bezizražajan i... okrutan iza crvenih rukavica, to je očigledno FLEŠ onaj stari Poreda, bez stila i elegancije, ali čvrst kao stena... veoma stabilan,

Lojer skakuće oko njega, često menjajući

pravac FLEŠ veoma je opušten, za sada koristi noge, ne pokušava ni direktno, zasada... izgleda kao da se odmeravaju, finta Lojera FLEŠ još jedna finta... Poreda malo koristi noge ali čini se da mu je gornji deo tela dovoljno pokretljiv, još jedna finta Lojera, pa još jedna FLEŠ Poreda ne odstupa, samo se izvije gornjim delom tela... još nije pao

nijedan udarac, veoma oprezan početak od strane (ružan si k'o đavo, Poreda, je 1' ti to već neko rekao?, nema noge, ili se pravi ili više nema noge, s ovima neće pobeći, a da udaram u ruke, treba li tu da udaram, jesu li te ruke slomljene ili ne?, i te kako jesu sveca mu e pa onda) DIREKT, LARI, DIREKT, TAKO SAMO PRA VIŠ PROMAJU veoma elegantno oko centra ringa, ali ne udara, Lojer, čini se da gotovo ismeva protivnika FLEŠ što je uostalom tipično za Lojera, voli da pravi predstavu... čak i suviše kažu oni koji mu osporavaju (jesi li to hteo, a Poreda?, da lipšem trčeci oko tebe a ti da tu stojiš i čekaš pravi trenutak da me sjebeš, misliš da ću na to nasesti, a?, u redu šou je završen to je bilo samo za) FLEŠ FLEŠ DESNI KROŠE POREDE, jedan iznenadni desni kroše FLEŠ čak bez pripreme, ali iznenadio je Lojera, koji je dobio udarac u lice, raste napetost ovde u Hotelu Pontijak (peder, koje sranje) LARI GDE SI DO ĐAVOLA? (ovde sam, ovde sam Učitelju, OK, gotovo je s igrom, pederu) finta Lojera, još jedna finta, menja gard, levi direkt, JOŠ JEDAN LEVI DIREKT, LEVI KROŠE, FLEŠ POREDA POMETEN IZ FLEŠ CENTRA RINGA, Poreda na konopcima, LOJER, FLEŠ VEZAO JE DVA UDARCA, FANTASTIČNA SERIJA FLEŠ U TELO FLEŠ Poreda ne spušta gard, štiti lice FLEŠ Lojer udara zatim se povlači, sada ide odozdo, nastavlja da udara u telo SKLANJAJ SE ODATLE JEBEM TI SVECA, Lojer se povlači a onda opet kreće u napad, Poreda ostaje na konopcima, Lojer vezao dva udarca, Poreda se izmiče, ne spušta gard, SKLANJAJ SE ODATLE, Lojer i dalje napada, APERKAT POREDE, A ONDA KROŠE, DESNI KROŠE U LICE, LOJER SE ZANOSI, POREDA

ULAZI U KLINČ, JEDNA GUMA LETI KROZ VAZDUH, LOJERU JE ISPALA GUMA, SUDIJA PREKIDA, snažan Poredin kroše izbio je Lo-jeru gumu iz usta, sudija je diže, sada je pruža Lojerovim sekundantima, Lojer može da diše, čini se da ga je iznenadila Poredina kombinacija, izgledalo je kao da je u gardu, Poreda, a onda je jednim aperkatom iznenadio Lojera kako bi ga odmah potom nanovo udario vesto iskorišćivši priliku, Lojer vraća gumu, BOKS, meč se nastavlja, niz Lojerovo lice curi krv, verovatno laka ozleda arkade, dvojica boksera se ponovo odmeravaju, izgleda da su mu ipak ozleđena usta, širok mlaz krv curi niz Lojerov vrat, možda bi sudija trebalo da TRIDESET SEKUNDI LARI (OK, trideset sekundi, ne gubiti glavu) TRIDESET SEKUNDI, SKLONI SE, PUSTI DA PROĐU,

TRIDESET SEKUNDI sada je Lojer na konopcima, Poreda kreće ka njemu ali veoma obazrivo, smanjuje rastojanje u njegovoj karakterističnoj pozi, s glavom unapred zabijenom u ramena, Lojer pokušava da ga udalji levim direktno, sudija prekida, opomena Poredi zbog saginjanja, meč se nastavlja, GONG, kraj prve runde, runde koja kao daje proletela u jednom dahu, akcija koja

- Kakav gad.
- Daj da vidim.
- To je bio lakat... lakat pravo u zube Čim je video da mi je ispala guma, jebem li mu...
- Ćuti i daj da vidim.
- OK, VODU, BRŽE VODU... -Boli me, Učitelju.
- Ne pričaj gluposti. -Usta su mi kao... - ĆUTI ONDA, i slušaj me. LARI! -Da.
- Počinjemo iz početka. Sve zaboravi, kao daje prva runda... bez žurbe i bistrice glave, OK?, sve je kao pre, jači si, samo mirno, idi tamo, obavi šta treba i kraj.
- Koliko mi ih je sjebao? - Dva ili tri, nije strašno. - DVA ILI TRI?
- Znam jednog dobrog zubara, nemaš problema. Ustani, hajde, diši, jesi li žedan?

- Ubiću tog gada, kunem se da ću...

- LARI, JEBEM TI SVECA, NIŠTA SE NIJE DESILO, POČINJEMO IZ POČETKA, HOĆEŠ LI TO DA UTUVIŠ, IZ POČETKA, sve iz početka, ništa se nije desilo, bistro glave, Lari... -OK, OK.

- Prva runda, važi? - Prva runda.

- Ništa se nije desilo. -OK.

- Znaš šta, nedostaju ti tri zuba, tu napred. - Od štapa za bejzbol, pre više godina. - OK, idi u dupe Lari.

- dupe.

Druga runda ovde u ringu Hotela Pontijak, direktan prenos za slušaocce Radija KKJ, Lari „Lojer“ Gorman primio je gadan udarac u zube, sada stupa u centar ringa... Poreda slabo pokretljiv u nogama, ali stalno u gardu, i spreman da zada udarac, desni direkt Lojera, još

jedan direkt, Poreda ne otvara gard, Lojer kruži oko njega, čini se da traži VEOMA JAK LEVI DIREKT, JOŠ JEDAN LEVI DIREKT A ONDA KROŠE U TELO, POREDA NA KONOPCIMA, Poreda u ćošku, izmakao se ulevo, Lojer ga ne pušta (pazi na glavu, i aperkat, pokušaće ponovo bez sumnje) Poreda ponovo u ćošku, aperkat Porede, ali promašaj, Lojer ga udara u telo, serija brzih udaraca u slabine, Poreda i dalje štiti lice, savija se u struku, pokušava da se izmakne udesno, NA PODU, POREDA NA PODU SPUSTIO JE KOLENO NA POD (šta to radiš, pederu?) SUDIJA SKLANJA LOJERA, BIO JE TO VEROVATNO UDARAC U JETRU, IZB-LIZA, POREDINA DESNA NOGA JE SAVIJENA, KAO DA JE SLOMLJENA, POREDA USTAJE, teško diše dok sudija Gonzales broji, izgleda da je pri sebi, klima glavom dajući znak daje sve u redu LARI! (oči su mu iste kao pre, ništa nije bilo, ovo je zamka) LARI PUSTI GA! (razumem Učitelju, znam, ne idem bliže, ne idem, sad ću da igram, može?, malo igranja nije na odmet) dok Lojer kruži oko njega, u raznim pravcima, izgleda nema nameru da napada, ili možda čeka pogodan trenutak... Poreda smanjuje rastojanje, Lojer ne prihvata, uzmiče, veoma elegantno se izmakao u desno, kruži oko Porede, sada menja pravac, Poreda ponovo pokušava da se primakne, Lojer se naslanja na konopce, kroše ALI OVO JE DIREKT VEČERI LOJERA, POREDA SE TETURA, OSTAJE NA NOGAMA, LOJER VEZAO DVA UDARCA, POREDA JE U PROBLEMU, POREDA, POREDA, POGAĐA KROŠEOM, JOŠ JEDAN KROŠE, SADA ON NAPADA, NAGLI PREOKRET, LOJER POSRČE, NASLANJA SE NA KONOPCE (gde kurac) POREDA I DALJE NAPADA, SKLANJAJ SE LARI, POREDA UDARA NISKO A ONDA POKUŠAVA KROŠEOM, PROMAŠIO JE OVAJ PUT, HOĆEŠ LI SE VEĆ JEDNOM SKLONITI ODATLE LARI? (jedva diše) POREDA NE POPUŠTA, SMANJUJE RAZDALJINU, LOJER PRITISNUT NA KONOPCE, POREDA, POREDA, LAMO RI! (jedva diše), POREDA POKUŠAVA DESNOM PA OPET DESNOM, OVOGA PUTA JE PROMAŠIO, POREDA ODUSTAJE, dva koraka unazad (goni se) LOJER SKAČE KAO OPAREN, DESNI DIREKT, JOŠ JEDAN DIREKT, POREDA U CENTRU RINGA, SA ZATVORENIM GARDOM, VEOMA SNAŽAN KROŠE LOJERA, POREDA SE ZANOSI, TRAŽI KONOPCE (kroše, nije video kroše),

POREDA NASLONJEN NA KONOPCE, LOJER ZADRŽAVA

ISTO RASTOJANJE, TRAŽI SLOBODAN PROLAZ, POREDA SE IZVIJA GRUDIMA (tu smo, lepotane), levi direkt Lojera, još jedan levi direkt, Poreda ne odgovara, nastavlja da traži SNAŽAN LEVI DIREKT POTOM DESNI KROŠE, POREDA NA PODU, MUNJEVITA KOMBINACIJA, POREDA NA PODU, (diži se, pa-jacu) ODBROJAVANJE PORED, USTAJE (diži se, još nisam završio), POSRČE, ŠEST... SEDAM... OSAM... daje znak da želi da nastavi, meč se nastavlja, Lojer smesta ponovo kreće, smanjuje razdaljinu, napada Pored u levi direkt, još jedan levi direkt, ALI UDARAC VEČERI, POREDA JE ISKORISTIO MOMENAT, DIREKT

VEČERI, LOJER SE TETURA, SAMO ŠTO NE PADNE, DIREKT VEČERI, LOJER JE PRIMIO SNAŽAN UDARAC ALI JE OSTAO NA NOGAMA (ma koji kurac...), pokušava da ude u klinč, sada (jebi se s tom glavom, pederu), neverovatno napet momenat, publika je na nogama, sudija naređuje brejk, Lojer se bori za vazduh, bio je to direkt večeri (koja budala, Lari) ponovo u klinč, Poreda udara u slabine, uspešan kroše Lojera, aperkat u prazno, Poreda i dalje u slabine, glava uz glavu, (šta radi ovaj, priča?) Poreda kao da je pokretljiviji u klinču (ćuti, pederu, ćuti) sudija razdvaja dvojicu boksera A ŠTA JE OVO, SUDIJO? izlazeći Poreda udara u slabine, Lojer protes-tuje SUDIJO, ŠTA JE OVO BILO? OTVORENA RUKAVICA!!! teško je odavde oceniti (pesnica u pleksus, znam to, pederu), izgledalo je kao čist udarac, Lojer pokušava da dođe do daha, Poreda odustaje, vraća se u centar ringa, poskakuje, to je onaj Lojer GONG koga poznajemo, kraj runde, runde u kojoj su po mojoj ličnoj oceni dvojica boksera suštinski

- Je 1'sve u redu, Lari? -Kurac od meča. - Daj da vidim usta.
- Koji kurac od meča.
- U redu, pobedićeš i idemo kući. - Ovaj pada kobajagi.
- To je njegov način da se odmori.
- Šta mu to koji kurac znači, ne može da pada tek tako kad... -Jebe mu se, padne, povrati dah a ti za to vreme odlepiš, to je njegov stari štos.
- Nisam mu ni pipnuo jetru.
- Majstorski pada, to je njegova specijalnost. -Koji kurac...
-Diši.
- Svaki put pokušava, glavom... - Ćuti, diši.
-1 priča, zamisli priča, kapiraš? - Pusti ga da priča.
- Ne volim kad priča. - Diši.
- Kaže da ste mu vi platili da pobedi.
- HOĆEŠ LI DA UĆUTIŠ I DA DIŠEŠ?
- Čuj, nemoj ni za trenutak da se opuštaš, Lari, čak i ako ti se učini daje mrtav, nemoj ni za trenutak da...

- Je P to tačno?
- Šta to?
- Da ste mu platili?
- SVECA MU LARI, OVO JE BOKS-MEČ, A NE DEBATA, SABERI SE ILI ĆE TI TAJ ULUBITI TU TVOJU USRANU KICOŠKU FACU...

GONG

- Jači si, Lari. Nemoj da usereš. -OK - Jači si.
- Na čijoj ste vi strani, Učitelju? - Idi u dupe, Lari.
- dupe.

Treća runda u ringu Hotela Pontijak, Lari „Lojer" Gorman protiv

Stenlija „Hukera" Porede, velika napetost, ovo je meč prepun iznenad nih, munjevitih preokreta... Lojerova elegancija protiv Poredinog isku stva i snage... oni koji su uoči ovog susreta prognozirali farsu od koje će imati koristi jedino kladioničari sada su se već sigurno razuverili M' DAJ DA TI SE PRIBLIŽI LARI sa dva nenadmašna boksera (nosi se odatle, govнару) Poreda smanjuje rastojanje, primorava Lojera na

klinč (jebi se), glava uz glavu, serija udaraca u slabine od strane NE KACI SE LARI, SKLANJAJ SE ODATLE sudija naređuje brejk, Poreda istog časa ponovo nasrće, ne pušta Lojera ni za tren, nema sumnje daje odlučio da mu ne ostavi ni prostora ni BRZINA, LARI, BRZO I NATRAG pljušte haotični udarci u klinču (brzo, brzo, OK, brzo), sudija ponovo naređuje brejk, ali Poreda ide odozdo, glave

uvučene u ramena, Lojer se elegantno izmakao, kruži oko protivnika, menja ritam, menja smer, Poreda opet pokušava da smanji rastojanje, MUNJEVIT UDARAC LOJERA, direkt koji

Tje otvorio Poredin gard, JOŠ JEDAN LEVI DIREKT, PA JOŠ JEDAN, vrtoglavo brzi udarci, Lojer udara a onda nastavlja da skakuće tamo-

famo (sad, sve za jedan tren, sad) u njegovom najboljem maniru, okretan i hitar, JOŠ JEDAN LEVI DIREKT, FINGIRA KROŠE, POREDA IZVIJA GORNJI DEO TELA, I JOŠ JEDAN LOJEROV DIREKT, POREDA PRIMIO UDARAC U LICE, POLAKO, LARI, POLAKO, SVECA MU, Lojer kao da je od gume, napred-nazad, munjevitom brzinom, Poreda kao da se ne snalazi, oslanja se na konopce i trpi, Lojer, prava predstava, u njegovom najboljem maniru LARI, SVECA MU, ZAUZDAJ SE, LOJER OVO-! GA PUTA RESIO DA IDE DO KRAJA, POREDA ODSKAČE O | KONOPCE, LOJER VEZAO DVA UDARCA, APERKAT POREDE, PO-; GAĐA CILJ, LOJER JE PRIMIO SNAŽAN UDARAC ALI NE ODUSTAJE, SADA SU SASVIM BLIZU, POGAĐA KROŠEOM, POREDA SE TETURA, POKUŠAVA DA IZAĐE, LOJER MU NE DOZVOLJAVA, POLU-KROŠE, LOJER OPET POGAĐA (diši i zatvaraj), LOJER ODSTUPA DVA KORAKA, Poreda hvata dah, čitava publika je na nogama, A SADA NATRAG LARI, NATRAG, ovakva napetost se ne može LOJER, MUNJEVIT UDARAC, DESNI DIREKT A ONDA KROŠE, PRAVA PALJBA, (padni pederu) POREDA ODSKAČE O KONOPCE, (padni, jebem ti sveca) SAVIJA SE, LOJER DVEMA RUKAMA, (idi u dupe idi u dupe) POREDA SE IZMIČE U STRANU, ŠIROKI KROŠE, LOJER JE PRIMIO UDARAC (dosta pobogu) ODGOVARA DIREKTOM, PROMAŠIO JE, (disati, koliko već dugo ne dišem?) POREDA SE SAVIJA, APERKAT POREDE, USPEŠAN, I DESNI KROŠE, LOJER POSRĆE UNAZAD LARI!!! POREDA I DALJE NAPADA LARI GORE RUKA!!! (gore ruke) POREDA DVA PUTA U SLABINE (disati, moram pokušati da dišem) NE SPUŠTAJ RUKA SVECA TI JEB (koliko još?) KROŠE POREDE, ALI PROMAŠIO JE, JOŠ JEDAN KROŠE, (aperkat) APERKAT LOJERA, PROMAŠIO JE (gore ruke) GORE S TIM RUKAMA LARI!!! VEOMA SNAŽAN UDARAC DESNOM POREDE, LOJER POSRĆE, LOJER NA PODU () LOJER NA PODU, LOJER NA

PODU (gde je?) VEOMA SNAŽAN UDARAC DESNOM RUKOM POREDE POSLAO JE NA POD LARIJA LOJERA GORMANA KOJI SADA LEŽI NA LEĐIMA (svetlost, zujanje, svetlost, hladno) DIŽE GLAVU, SUDIJA GONZALES SE SAGI-NJE NAD NJIM I ODBROJAVA (muka, krv na cipelama, sudijinim cipelama, odakle je koji kurac otkao tu pesnicu?) TRI (moram da sednem, sednem, svetlost, hladno, lica koja gledaju, džinovska lica, muka, bože kakav umor, kako to da mu nisam video pesnicu, govнар) ČETIRI (mlatnuo me je usred, jebem mu sveca, gledaj konopce i broj, tri, vidim ih, tri, OK, sva ta lica, jedna žena vrišti, ne čujem vrisak, sranje) PET (noge, noge, noge su tu, sve je OK, sad ustaj, zujanje, gde je Mondini?, diši, kiseonik u mozak, diši) ŠEST (ne osećam usta, sranje, koliko još do kraja Mondini?, noge su tu, treba da umirim glavu, gledaj u jednu tačku, umiri oči, zašto mi se taj jebeni sudija unosi u lice, inin zlatan zub u ustima) SEDAM (OK, moram da sačekam da mi se sredi glava, zujanje i igra mi pred očima, noge će se pobrinuti da ustanem, pomoći će mi da ustanem, nema problema, ne osećam usta, Mondini, gore-dole grudima i skakutanje, nema problema) OSAM (naravno d; mogu da nastavim, nastaviću jebeni sudijo, koliko još do kraja Mondini?, nastaviću, sve je u redu, gde je Poreda?, pokaži mi Poredinu facu, peder, a ja, kakva mi je faca?) BOKS, još 23 sekunde do kraja ove dramatične treće runde, Poreda pokušava da satera Lojera na konopce, Lojer uzmiče, radi nogama, levim direktom drži Poredu na odstojanju, 18 sekundi, POREDA NAPADA, Lojer se izmiče ulevo, ALI TETURA SE, POREDA GA NE PUŠTA, UDARA DESNOM, POGAĐA CILJ, I OPEI DESNOM U LICE, LOJER ULAZI U KLINČ, ČINI SE DA JE ISCRPLJEN, POREDA NE ODUSTAJE, TRAŽI POGODNO MESTO,

LOJER POKUŠAVA DA UZVRATI, DESNOM LEVOM, ALI BEZUSPEŠNO, JOŠ JEDNOM POKUŠAVA DESNOM, UDARAC ISPOD POJASA, POREDA PROTESTUJE, SUDIJA STOPIRA AKCIJU, OPOMENA LOJERU, 5 SEKUNDI, POREDA SE KAO PURIJA USTREMLJUJE NA LOJERA, RAZJARENO SE HVATAJU U KOŠTAC GONG

GONG IZBAVLJA LOJERA IZ JEDNE ne baš ugodne situacije, nakon što se našao na podu

-Diši.

- Sedi ovde i diši, hajde.

- Daj da vidim, OK, pogledaj me, dobro je, daj tu so, diši.

- Dopao mi se onaj nizak udarac... Poreda nije više onaj stari, mislio sam da će se baciti na pod a ti bi ga onda duvao... ni on više nije onaj stari.

- Pesnice i ruke, sve u redu? -Da.

-Diši.

- Nisam ga video.

- Uzak kroše, od početka ga ne vidiš. - Voda, hajde.

-Učitelju.

-Umij se, nemoj da piješ, NEMOJ DA PIJEŠ, ispljuni, tako. - Šta treba da radim, Učitelju?

- Sve je OK, a sada diši, DIŠI. - Šta treba da radim?

- Kako su ti usta?

- Ne osećam ih. -1 bolje.

- Ne znam šta da radim tamo gore, Učitelju.

- DOSTA S TIM SOLIMA, možeš li da dišeš? -Učitelju... -SvejeOK

- Učitelju... GONG - Idi u dupe, Lari.

- Šta se dešava, Učitelju?

- Idi u dupe, Lari. -Učitelju...

Četvrta runda u ringu Hotela Pontijak, iz osam hiljada grla prolama se urlik, Poreda i Lojer zauzimaju centar ringa, obojici je lice ozbiljno povređeno, Lojem usta krvare, Poredi je jedno oko skoro zatvoreno, kreću se polako, sada, odmeravajući se i dalje u centru ringa (sve je tako daleko sve je sporije, Poreda je sporiji moje crvene rukavice kao da su tuđe fleš žmarci u rukama dum dum bol me trezni,

predivan bol ovo je orgija dum Poreda govornaru, jebi se nisam ni osetio ništa više ne osećam udaraj ako hoćeš ne osećam pustiću te da mi zadeš ako hoćeš dođi matori pederu desna desna leva plašiš se leve ne vidiš kroše ne možeš više da gledaš na to oko gledaj sa krv pulsira u glavi dođi ovamo nemoj da ja dolazim po tebe jebi se nisam ni osetio neću više ništa osetiti nema više nikog ovo je pakao dođi u pakao dum lep čošak konopci iza leđa miris dum sveca mu dum dum igraj noge k'o bog dum peder glava od kamena moji prsti

ne možeš da ga vidiš gade ne možeš više da ga vidiš dođi u pakao sad) LEVI KROŠE LOJERA, KAO MALJEM, NEVEROVATNO, POREDA SE ZANOSI UNAZAD SADA JE U CENTRU RINGA, SPUŠTEN MU JE GARD, TETURA SE, LOJER MU SE POLAKO PRIBLIŽAVA, POREDA UZMIČE ZA KORAK, LOJER MU NEŠTO VIČE, PRIBLIŽAVA SE, LOJER, POREDA NEPOMIČAN, LOJER, LOJER, ČITAVA PUBLIKA NA NOGAMA Guld vide kako se reza podiže i vrata se otvoriše. Pojavi se neki čovek u uniformi.

- Ej, dečko, zašto ne odgovaraš? - Šta?

- Kucao sam, zbog karata, ne otvaraš, šta radiš, spavaš u klozetu? -Ne. - Imaš li kartu?

-Da.

- Je F sve u redu? -Da.

Ne ustajući sa šolje Guld mu pruži kartu.

- Kucao sam ali nisi odgovorio. -Nema veze. - Treba li ti nešto?

- Ne, ne, sve je u redu.
- Znaš ponekad mandrknu, pozli im, moramo da otvorimo, takav je propis.
- Naravno.
- Je 1' izlaziš? - Da, odmah ću.
- Pritvoriću ti vrata, OK? -Da. - Sledeći put odgovori. - Dobro.
- OK, srećan put. - Hvala.

Konduktier pritvori vrata. Guld ustade, podiže pantalone. Pogleda se na trenutak u ogledalo. Otvori vrata, izađe, i zatvori vrata za sobom. U hodniku je stajala neka gospođa i gledala ga. On se vrati u svoj kupe. Polja su promicala mimo prozora, bez iznenađenja. Voz je jurio.

27.

Guldov otac stiže kasno uveče, već je bio mrak. Pogleda levo-desno po sobi.

- Sve je drugačije nego pre.

Nije bio u uniformi. Bilo je nečeg dečaćkog na njegovom licu. Možda osmeh. Imao je cipele na šniranje, braon, prilično elegantne. Bilo je teško zamisliti da se u takvim cipelama može ratovati. Izgledale su prikladnije za sklapanje mira, nekog dosadnog i utešnog mira. Šaci pogleda kroz prozor jer je očekivala vojnike, telesnu gardu, ili tako nešto. Ali nije bilo nikoga. Pomisli kako je to čudno. Nikada ga nije, tog čoveka, zamišljala samog. A sada je bio tu. Sam. Pa ti vidi. Guldov otac reče da se zove Hejli. Reče da bi voleo da ga Šaci zove < jednostavno Hejli. A ne: generale.

Reče i to da, istini za volju, on baš i nije general. - Zaista?

- Pa eto, ali to je jedna dosadna priča. Zovite me Hejli, važi? Šaci reče da važi. Bila je spremila piću, i tako počеше da jedu, za kuhinjskim stolom, sa sve upaljenim radiom. Guldov otac reče da je pića dobra. Potom upita za Gulda.

- Otišao je generale.

- Hoćete li da mi objasnite šta to tačno znači?

Šaci mu objasni. Reče daje Guld otišao, ali ne u Kuverni, seo je u voz i otišao u neko njoj nepoznato mesto, i odatle ju je nazvao. - Nazvao vas je?

- Da. Želeo je da mi kaže da se neće vratiti, i... - Hoćete li da mi ponovite stajete tačno rekao?

- Ne znam, rekao je samo da se neće vratiti i zamolio da ga ne tražimo i da ga pustimo da ode, upravo je tako rekao, pustite me da odem, sve je u redu, a onda mi je rekao sad ću ti objasniti šta da radiš s parama. I objasnio mi je.

- Kojim parama?

- Parama, naprosto, parama, zamolio me je da mu šaljem pare, u prvo vreme, dok se ne snađe.

-Pare.

-Da.

- I vi mu ništa niste rekli? -Ja?

-Vi.

- Ne znam, mislim da nisam, ništa posebno u svakom slučaju. Slušala sam. Pokušavala sam da odgonetnem po glasu da li je... ne znam, pokušavala sam da ukapiram da li ga je strah, ili tako nešto, da li gaje strah ili... ili je spokojan. Shvatate?

- Mislim da je bio spokojan. Sećam se da sam pomislila kako mu je glas smiren, i kako zvuči gotovo veselo, eto, možda vam je to čudno, ali bio je to glas jednog veselog dečaka.

- Nije vam rekao gde je?

-Ne.

- A vi ga to niste pitali? - Ne, bojim se da nisam.

-Mora da postoji sistem da se odredi odakle je došao poziv, prove-rom telefonskih listi. To

ne bi trebalo da bude problem.

- Ni ne pomišljajte na to, generale.

- Šta to znači?

- Ako volite Gulda, nemojte to da radite.

- Gospođice, on je još dete, ne može tako sam da luta po svetu, bez... Oga, opasno je da sam luta po svetu, ne mislite valjda da ću dopustiti

- Znam da je opasno, ali...

- On je još dete... '

- Da, ali ne plaši se, to je važno, ne plaši se, u to sam sigurna. Te pjeva tome ni mi ne treba da se plašimo. Mislim da je to pitanje hrabrosti, shvatate?

-Ne.

- Mislim da bi trebalo da budemo hrabri i pustimo ga da ode. - Ozbiljno govorite? -Da.

Ozbiljno je govorila. Bila je uverena da Guld radi upravo ono stoje

pa umio, a kad je tako nema mnogo izbora, jedino što možeš da učiniš neko njemu blizak je da ne ometaš, samo to, da što manje ometaš. Guldov otac joj reče da je luda. Tada Šaci reče

- To nema nikakve veze

a onda mu ispriča onu priču o rekama koja kaže da ako neka reka y da stigne do mora ona to čini krivudajući levo-desno, iako bi bez daljnjeg bilo brže, i znatno praktičnije, da ide ravno ka svom cilju umjesto da sebi komplikuje život sa svim tim krivinama, čime jedino oštećuje da joj put bude tri puta duži - tri zarez četrnaest puta, tačnije J. eČeno -kako su naučnom metodom, zadržavajući precizno, utvrdili naučnici. - Kao da su prinuđene da krivudaju, shvatate?, zvuči besmisleno,

dobro razmislite ne možete a da ne zaključite daje besmisleno, ali

ja je da one moraju tako da teku, nižući krivinu za krivinom, i 0 nije ni besmisleno ni smisleno, ni ispravno niti pogrešno, to je naprosto njihov način i tačka.

Guldov otac ostade neko vreme zamišljen, ćuteći. Potom reče: - Kuda je rekao da mu šalžete taj novac?

- To vam ne bih rekla sve i da me vežete za atomsku bombu i šibnete na neko japansko ostrvo.

Dugo su nakon toga ćutali. Šaci poče da rasprema sto, dok je Guldov otac hodao gore-dole po sobi, zastajući svaki čas pored prozora i gledali napolje. U jednom momentu pope se na sprat. Šaci je čula njegove ^oj-ake po tavanici. Zamislila gaje kako razgleda Guldovu sobu, dodiruje predmete, otvara ormane, uzima fotografije u ruku, tako te stvari. U jednom momentu čula gaje kako ulazi u kupatilo. Čula je kako šušti voda u kotliću i to je podseti na Larija „Lojera" Gormana, i shvati da joj nedostaje, grom i pakao, i te kako joj je nedostajao. Guldov otac side dole. Sede na kauč. Pertla na jednoj od njegovih braon cipela bila je odvezana, ali on to ili nije primećivao ili mu je bilo sasvim svedjedno.

Šaci ugasi svetio u kuhinji. Ostavi radio upaljen, ali ugasi svetio, pa sede na pod, oslonivši se leđima o kauč. Onaj drugi kauč, zeleni. Guldov otac je sedeo na plavom. Sa radija su dopirale informacije o saobraćaju. Na autoputu se dogodio neki sudar. Nije bilo mrtvih, ali ko će to znati: nikad ne možete biti sasvim sigurni.

- Znaete gospođice, moja supruga je bila veoma lepa žena. Kad smo se venčali bila je doista prelepa. I bila je zabavna. Stalno je nešto radila, i sve joj se dopadalo, bila je jedna od onih osoba koje nalaze smisao i u najbeznačajnijim sitnicama, čak i od njih nešto očekuju, imala je veru u život, shvatate?, naprosto je bila takva. Kad smo se venčali jedva da sam je poznavao, znali smo se tek tri meseca, ne više, to nije ličilo na mene, ali ona me je zaprosila, i ja sam pristao, i smatram da je to bila najbolja stvar koju sam ikada učinio, u čitavom svom životu, ozbiljno govorim. Bili smo veoma srećni, molim vas da mi verujete. Čak i kad je otkrila da čeka

dete, nisam se ni najmanje uplašio, radovali smo se, naprosto, oboje smo pomislili da će nam biti lepo, daje to prava stvar. Svake godine smo se selili u drugi grad, takva je vojska, seljakaš se unaokolo, i ona je išla sa mnom, i kuda god bismo otišli ona kao daje tu bila rođena, kao daje to bio njen grad. Uspevala je svuda da stekne prijatelje. Kada je Guld došao na svet bili smo u Bazi Almenderas.

Radari i izviđanje, te stvari. I došao je Guld. Ja sam mnogo radio, ono čega se sećam je daje ona izgledala srećna, sećam se da smo se smejali, i sve je bilo kao i pre, bilo nam je lepo. Ne znam kada je sve počelo da se kvari. Vidite, Guld nikada nije bio jednostavno dete, hoću da kažem, nije bio normalno dete, pod pretpostavkom da takva deca uopšte postoje, bio je dete koje nije ličilo na dete, da tako kažem. Delovao je kao odrasla osoba. Koliko seja sećam, nismo ništa posebno radili sa njim, ponašali smo se sasvim prirodno, nismo mislili da s njim treba nešto posebno raditi. Možda smo pogrešili. Kada je pošao u školu, ispostavilo se daje genije. Testirali su ga, ispitivali, i na kraju su nam saopštili da sve ukazuje na to da je taj dečak genije. Upotrebili su upravo tu reč. Genije. Ispostavilo se da je njegov mozak na gornjoj granici delta pojasa. Imate li predstavu šta to znači? -Ne.

- To su Stokenovi parametri. -Aha.

- Genije. Ja nisam bio ni srećan ni tužan, moja žena takođe, nije znala šta da misli, nama je to bilo svejedno, shvatate? Zove se Rut, moja žena. Rut. Počela je da poboleva kada smo se preselili u Topeku. Na momente bi propala kao u neki ponor, nije mogla da se seti koje, nakon toga bi se vratila u normalu, ali izgledala je kao daje radila nešto užasno naporno, bila je takoreći iznurena. Čudno je šta sve može da se dogodi u jednom mozgu. U njenom se sve okrenulo naopačke. Bilo je vidno da je pokušavala da ponovo nade snagu, pa čak i interesovanje za život, ali svaki put je morala da počne iz početka, to nije bilo jednostavno, činilo se kao da je morala da sastavi sve komadiće nečega što se razbilo u paramparčad. Kazali su daje u pitanju umor, daje samo umorna, a onda su iznenada počeli daje šalju na sva moguća ispitivanja. Sećam se da tada više nismo bili tako srećni. Još uvek smo se voleli, i to mnogo, ali njena bolest je otežavala stvari, ništa više nije bilo kao pre. U tom periodu ona i Guld su mnogo vremena provodili zajedno. Nisam bio siguran da je za Gulda to bilo najbolje rešenje, a sada, kad o tome razmišljam, shvatam da to nije bilo dobro ni za nju. Bilo je to dete koje bi ti očas napravilo zbrku u glavi. A njoj je tada to najmanje trebalo. Ali, činilo se da im je dobro kad su zajedno. Da, svet obično zazire od osoba kao stoje Rut, nerado boravi u društvu onih koji, kažimo, imaju psihičke probleme, hoću da kažem, prave psihičke probleme. Ali Guld se nije plašio. Razumeli su

se, smejali, imali neke svoje priče. Izgledalo je kao daje sve to igra, ali ne znam, ne verujem daje to bilo dobro, ni za Rut, a ni za njega. Reklo bi se da nije, po onome kako se završilo. U izvesnom trenutku Rutino stanje je počelo ubrzano da se pogoršava i tada mi rekoše da mora sve da se preseče, i ma koliko to bilo neprijatno, trebalo je pomiriti se sa činjenicom da joj je potrebna bolnica, i stalna nega, budući da više

nije bila kadra da vodi normalan život. Bio je to težak udarac. Znae, ja sam oduvek radio u vojsci, nisam naučen da razumem, tamo vas uče da izvršavate zadatke, a ne da razumete. Uradio sam ono što su mi rekli. Smestio sam je u bolnicu. Mnogo sam radio, ali čim bih ugrabio malo vremena odlazio sam da je posetim. Provodio sam tamo vreme, želeo sam da ona i dalje bude sa mnom, i ja sa njom. Noću sam se vraćao kući, ali često suviše kasno da bih Gulda zatekao budnog. Sećam se da sam mu ostavljao ceduljice. Ali uvek sam bio u nedoumici šta da napišem. Kad god sam mogao trudio sam se da dođem ranije, i tada smo se igrali, ja i Guld, ili smo slušali boks-mečeve na radiju, jer nikada nismo imali televizor, Rut nije mogla da ga smisli, a ja sam obožavao boks, čak sam pomalo i boksovao, kao mlad, oduvek me je to privlačilo. Sve u svemu, sedeli bismo i slušali. Nismo baš

mnogo razgovarali. Znaete, to nije nešto što možete da improvizujete razgovor sa svojim detetom. Ili počnete suviše rano ili ispadne bezveze' verujte mi. U mom slučaju je bez daljnog ispalo bezveze. Na kraju je sve otišlo do đavola, konačno, kad me je vojska preselila u Port Larenk Nekoliko hiljada kilometara odavde. Dobro sam razmislio i napokon sam doneo odluku. Znam da vam može zvučati besmisleno, pa čak i ružno, ali odlučio sam da želim da budem sa Rut, pozeleo sam da ponovo živimo kao pre, srećno kao na početku, i bio sam spreman sve da učinim da se to ostvari. Pronašao sam jednu bolnicu u blizini vojne baze i poveo Rut sa sobom. Ali Gulda sam ostavio ovde. Bio sam siguran da je bolje da ga tu ostavim. Znam da ćete me osuditi, ali ne želim da se pravdam niti da objašnjavam. Hoću samo da kažem da je Guld bio jedan svet, taj dečakje bio jedan svet, a ja i Rut drugi. I smatrao sam da imam pravo da živim u svom svetu. Tako se i odvilo. Bilo to dobro ili loše, tako se odvilo. Sve vreme sam vodio računa da Guldu ništa ne nedostaje, i da može da odrasta učeći, jer je to bio njegov put. Trudio sam se da ispunim svoju dužnost. Ono stoje preostalo od moje dužnosti. I uvek mi se činilo da je ta stvar na ovaj ili

onaj način funkcionisala. Sada znam da nisam bio u pravu. Rut je međutim bolje, sada je već puštaju kući na duže, a povremeno čak izgleda kao daje ona stara. Smejemo se i ljudi nas posećuju, više se toliko ne plaše. Ona je na mahove veoma lepa. Jednom, kada mi se učinilo daje zaista dobro, daje smirena, upitao sam je da li bi možda volela da vidi Gulda, mogli smo ga jednog dana dovesti ovamo. Ona mi je odgovorila da ne bi. Nikada više o tome nismo pričali.

U tom trenu kao da mu je neko iznenada ugasio glas. Malopre gaje upalio, a sada je odlučio da ga ugasi. Reče

- Izvinite

ali se zapravo ništa nije čulo. Šaci je shvatila da je rekao - Izvinite

ali uostalom ko to zna: nikad ne možete biti sasvim sigurni.

Utom je već bilo veoma kasno i Šaci se zapita šta još treba da se desi. Pokušala je da se seti da li ima nešto da kaže. Ili da učini. Sve je bilo pomalo zamršeno, sudeći po tom čoveku koji je nepomično sedeo na kauču zureći u svoje ruke i povremeno s naporom gutao pljuvačku. Pade joj na pamet da ga upita kakva je to priča da on i jeste i nije general, sve u svemu tako nešto. Ali onda pomisli da to baš i nije dobra ideja.' Setila se da bi bilo bolje da započne razgovor o parama. Trebalo ih je na ovaj ili onaj način poslati Guldu. Razmišljala je kako da načne tu temu kad Guldov otac reče

- Kakav je Guld, sada?

1To ie izgovorio glasom koji je zazvučao kao nov, činilo se kao da su mu ga ti tom trenutku vratili, sveže opranog i ispeglanog. Kao daje netom stigao sa čišćenja.

- Kakav je Guld, sada? -Odrastao.

- Osim toga, mislio sam.

- Lepo odrastao, verujem.

- Da li se ponekad smeje?

- Naravno da se smeje, zašto?

_ Ne zflam. Ranije se nije mnogo smejao.

- Povremeno smo se smejali kao ludi, ako je to Dno što vas brine. -To je dobro.

- Valjah smo se od smeha, zaista. -To je dobro. - Ima iste ruke kao vi. -Stvarno?

- Stvarno, ima iste prste. -Čudno.

- Zašto, pa sin vam je, zar ne?

- Da naravno, pomislio sam kako je to čudno da u nekom delu sveta postoji neki dečak koji hoda unaokolo s vašim rukama, s rukama koje liče na vaŠe- To je prosto smešno. Da li bi se vama to dopalo? -Da.

- Dogodiće vam se. Kad budete imali decu. - Tja.
- Morali biste praviti decu, umesto kojekakvih vesterna. - Smatrate?
- Ili pak decu zajedno s vesternima, makar. -To već bolje zvuči. - Razmislite o tome.
-Tja.
- A šta je s prijateljima? -Mojim? -Ne nismo sam... Guldovim. -Gu'ldovim? Pa...
- Dobro bi bilo da ima nekog prijatelja ima Dizela i Pumeranga. - Misli° sam na žive prijatelje.

- Oni ga mnogo vole, zaista.
- Da, ali oni nisu živi, gospođice. - KakVe to veze ima?
- Naravno da ima veze.
- Meni su veoma simpatici. - To je i Rut govorila. - Vidite?
- Da, ali oni ne postoje, gospođice. On ih je izmislio. - Uredu, ali...
- To nije normalno, zar ne?
- To je pomalo čudno, ali u tome nema ničeg lošeg, veoma su mu l odani.
- Ne mislite da su strašni? - Ja? Ne.
- Vi ne mislite da je strašno da se jedno dete smuca unaokolo s i dvojicom prijatelja koji zapravo ne postoje?

- Ne, zašto?
- Mene je to plašilo, sećam se da je to bila jedna od stvari koje su me kod Gulda plašile. Dizel i Pumerang. Plašio sam ih se.

- Je F vi to ozbiljno?, pa oni ne bi zgazili ni mrava, i strašno su zabavni. Kunem vam se da mi i oni nedostaju, pored Gulda, razume se, ali uvek mi je bilo draže kad su se i oni tu negde vrzmali. - Hoćete da kažete da su nestali i div i mutavac? - Da, otišli su sa njim.

Guldov otac počeo tiho da se smeje, vrteći glavom. Reče - Luđačka posla.

A onda reče još jednom -Luđačka posla. - Ne brinite, generale, Guld će se snaći. - Nadam se.

- Treba samo da verujemo u njega. - Naravno.
-Ali snaći će se. Taj dečak je jak. Ne deluje tako, ali je jak. - Stvarno tako mislite? -Da.
- Pred njim je toliko mogućnosti, toliko je talentovan, rizikuje da sve to upropasti.
- On sada naprosto radi ono što želi. A nije idiot.
- Voleo je da uči, u Kaverniju bi ga za to i platili, nije bilo razloga da beži. Zar vam nije pomalo čudno stoje baš sada pobjegao? - Ne znam.

- Da li je moguće da vam baš ništa nije objasnio, preko telefona? - Nije mi baš bogzna šta objasnio.

- Nešto vam je ipak morao reći.

- To o parama. -1 ništa drugo?

- Ne znam, nisam ga baš najbolje čula.

- Da nije možda zvao iz telefonske govornice?

- U jednom trenu je izgovorio nešto u smislu da je šutnuo neku loptu. - Fenomenalno.

- Nisam baš najbolje shvatila. -Niste najbolje shvatili? -Ne.

Guldov otac počeo ponovo da se smeši, vrteći glavom. Ali nije rekao - Luđačka posla. Ovoga puta je rekao

- Zar nećete da mi pomognete da ga potražim? -Nećete ga tražiti, generale.

- Mislite? - Znam.

- Kako znate?

- Ranije nisam bila sigurna, sada znam. - Zaista?

- Da, sad kad sam vas videla potpuno sam sigurna. - Nećete ga tražiti.

Guldov otac ustade i poče da šetka gore-dole po sobi. Priđe televizoru. Izgledao je kao daje od drveta, ali uostalom ko zna, mogao je biti i od plastike koja je imitirala drvo.

- Kupili ste ga?

- Ne, Pumerang ga je ukrao jednom Japancu. -Aha.

Guldov otac uze daljinski upravljač i pritisnu dugme za uključivanje. Ništa se nije dogodilo. Ispritisnulo je i ostala dugmeta ali se opet ništa nije dogodilo.

- Kažite mi nešto gospođice, ali sad ozbiljno. - Šta to?

- Zar vas nikada nije bilo strah da živite pored jednog dečaka kao što je Guld?

- Jeste jednom. ;

- A kada to?

- Jednom kada je počeo da priča o svojoj majci. Rekao je da je njegova majka poludela, i ispričao mi celu tu priču. I nije bilo toliko strašno to što je pričao, koliko glas kojim je pričao. Zvučao je kao glas nekog starca. Nekoga ko odavno sve zna, ko zna čak i kako će se završiti. Zvučao je kao pravi starac.

- Njemu je bio potreban neko ko bi mu pomogao da bude dete.

-Nije verovao daje moguće biti dete u stvarnom životu a da to neko ne iskoristi i ubije te, ili već tako nešto.

- Mislio je da je sreća biti genije, jer je to bio način da sebi spaseš život.

- Način da ne ličiš na dete.

- Ne znam. Verujem daje to bio njegov san, da bude dete.

- Hoću da kažem: verujem daje to i dan-danas njegov san. Verujem da će sada kada je odrastao, napokon moći da bude dete, čitavog života. Sedeli su do kasno, pričajući o ratovima i vesternima, ili su naprosto ćutali, uz radio sa kojeg su dopirale raznorazne melodije. Na kraju Guldov otac reče da bi voleo tu da prespava, ukoliko njoj to ne smeta. Šaci mu odgovori da može da radi šta god želi, jer je to njegova kuća, a uostalom nije joj uopšte smetalo, naprotiv, bilo joj je drago da ostane. Rekla mu je da može da mu namesti krevet u Guldovoj sobi, ali on neodređeno odmahnu rukom rekavši da bi radije prespavao na kauču, nije bilo nikakvih problema, kauč mu je sasvim odgovarao.

-Nije baš udobno.

- Biće u redu, verujte mi.

I tako je prespavao na kauču. Onom plavom. Šaci je spavala u svojoj sobi. Prvo je dugo sedela na krevetu, s upaljenim svetlom. A onda je napokon zaspala.

Narednog jutra su se dogovorili u vezi s parama. Potom Guldov otac upita Šaci šta namerava da radi. Hteo je da kaže da li želi da ostane tu, ili šta.

- Ne znam, mislim da ću neko vreme ostati ovde. - Bio bih mirniji ako biste ostali.

- Da.

- Ako bi Guldu slučajno palo na pamet da se vrati, bilo bi dobro da nekoga ovde zatekne.

-Da.

- Javite mi se kad god želite. - U redu.

- Zvaću i ja vas. - Dobro.

- Ako se nečeg pametnog setite, odmah mi javite, važi? - Naravno.

Potom joj Guldov otac reče da je sjajna osoba. I zahvali joj, jer je bila sjajna osoba. Reče još ponešto. I na kraju je upita da li može nešto da učini za nju.

Šaci isprva ništa ne reče. Ali nešto kasnije, kada je on već bio na vratima, reče da u stvari ima nešto što bi mogao za nju da učini. Upita ga da li bi jednoga dana mogao da je upozna sa Rut. Nije rekla razlog, rekla je samo to.

- Hoćete li jednom da me upoznate sa Rut? Guldov otac je nekoliko časaka ćutao. A onda reče da.

28.

Po plastu livade vetar svija pejzaž i duše ka zapadu, povijajući Klozingtaun kao kakvog starog i umornog sudiju koji se vraća sa milijarditog smaknuća. Muzika.

Muzika je uvek bila tu, Šaci ju je izvodila ustima.

Napolju noć. U salonu sestara Dolfin, njih dve i stranac, onaj u kog su pucale, kada je ušao u selo.

Stoje, istini za volju, bilo pomalo čudno, ali ako bi probao da joj to kažeš, Šaci bi samo slegla ramenima i nastavila.

Stranac se zvao Fil Vitaker. S akcentom na /. Vitaker.

Fil Vitaker nije bio preterano pokretljiv čovek. Kažimo da je bio pokretljiv samo kada bi mu dobro platili, i to unapred. Iz Klozingtauna je primio jedno krajnje ljubazno pismo: i hiljadu dolara kako bi ga pročitao. Bio je to dobar početak. U pismu je stajalo da ako želi i ostalih devet hiljada dolara, treba da se pojavi u jedinoj crvenoj kući u selu.

Jedina crvena kuća u Klozingtaunu bila je kuća sestara Dolfin. Zbog toga su sada i sedeli tu, u salonu, i pričali. Sve troje. - Zašto baš ja? - upita stranac.

- S obzirom na naš problem vi ste, sa svake tačke gledišta, osoba koja će ga najuspešnije resiti, mister Vitaker - kaže Džuli Dolfin. - Treba nam najbolji a to si ti, mladiću - kaže Melisa Dolfin. Bile su iste ali i nisu, govorila je Šaci. To se dešava, s blizancima: fizički kao jaje jajetu, ali u stvari kao jedna duša presečena napola, te na jednoj strani ostane sve ono belo a na drugoj crno. Džuli je bila to belo. Melisa crno. Bilo je teško zamisliti ih jednu bez druge. Vrlo je verovatno da nisu čak ni postojale, jedna bez druge, govorila je Šaci.

Čudnovati plavi pejzaž iscrtan na šoljici koju Džuli Dolfin prinosi ustima. Čaj od vrbene.

-Nije vam moglo promaći da u ovom mestu vlada neka normalnost koja je zapravo posve prividna: ovde se svakoga dana događa nešto što bi se, najblaže rečeno, moglo definisati kao nesnosno. - Sva mesta na Divljem zapadu su ista, mis. - Koješta - kaže Melisa Dolfin. Stranac se smeši. - Nisam siguran da vas razumem.

- Razumećete. Ali bojim se da će biti neophodno da nam poklonite malo vaše pažnje i saslušate nekoliko priča. Smemo li vas zamoliti da navratite sutra, u vreme zalaska sunca? Biće nam zadovoljstvo da vam ih ispričamo.

Fil Vitaker nije bio čovek koji je voleo da odugovlači. Ako je neki posao trebalo obaviti, voleo je da ga što pre skine s vrata. Džuli Dolfin stavlja na sto svežanj novčanica koje izgledaju kao ispeglane.

- Uzdamo se da bi vam mogle pomoći da uzmete u razmatranje tu posve neprijatnu mogućnost da se zadržite u selu onoliko koliko vam bude potrebno da shvatite naš problem, mister Vitaker.

Dve hiljade dolara.

Stranac se nakloni, uze novac i tutnu ga u džep. Ustade. Na njegovu stolicu bila je naslonjena jedna tvrda kožna kutija, poput kutije za violinu. Fil Vitaker ju je uvek nosio sa sobom.

- S obzirom na to koliko plaćamo, mogle bismo barem da ždrakne-mo unutra, zar ne? - kaže Melisa Dolfin.

- Moja sestra želi da kaže da bismo bile znatno spokojnije ukoliko biste nam pokazali vaš, kako da kažem, vaš alat. Isključivo iz radoznalosti, znate, i mi smo, na izvestan način, znalci, ako nam dopustite tu neskromnost.

Stranac se smeši.

Uzima kutiju, spušta je na stolicu i otvara. Svetlucavi metal, nauljen i precizan. Sedef i intarzije. Dve sestre se naginju da pogledaju. - Grom i pakao.

- Pravi dragulji, ako mogu tako da se izrazim. - Jesu li navijeni? Stranac klima glavom.

- Naravno.

Melisa Dolfin gleda u stranca. - Pa zašto onda stoje?

Fil Vitaker neznatno izvi obrve. - Molim?

- Moja sestra se pita kako to da ovi vaši prelepi satovi ne rade budući da nas uveravate da ste ih navili.

Stranac prilazi kutiji, naginje se nad nju i gleda. Pažljivo posmatra tri brojčanika, jedan po jedan. Potom se uspravlja.

- Stoje - kaže. -Tja.

-Mis Dolfin, uveravam vas daje to nemoguće.

- Ovde nije, u ovom mestu - kaže Džuli Dolfin zatvarajući kutiju i pružajući je strancu.

- Kao što rekoh, bilo bi od neizmerne koristi kada biste bili toliko ljubazni da saslušate ono što imamo da vam ispričamo.

Fil Vitaker uzima kutiju, prebacuje ogrtač preko ramena, stavlja šešir na glavu i ide ka vratima. Pre nego što će ih otvoriti okreće se, vadi svoj džepni sat, gleda ga, vraća ga na njegovo mesto, a onda ponovo gleda u sestre Dolfin, bled kao krpa.

- Oprostite, možete li mi reći koliko je sati?

To kaže tonom davljenika koji pita koliko mu je još vode preostalo. -Možete li mi reći koliko je sati?

Džuli Dolfin se smeši.

-Naravno da ne možemo. Ima već trideset četiri godine, dva meseca i jedanaest dana kako niko u Klozingtaunu ne zna koliko je sati, mister Vitaker.

U tom trenu prsne u smeh. Šaci. Smejala bi se kao luda. Bilo je jasno da joj se ova priča žestoko dopadala, zabavljala se pričajući je, mogla ju je pričati čitav život. Činila ju je srećnom, eto.

- Do sutra, mister Vitaker.

29.

Bez pištolja - povrh srca, u džepiću, posetnice na kojima piše Vitaker i Sin.

Izrada i opravka satova i štoperica. Medalja Senata na Svetskoj izložbi u Čikagu.

Kutija u ruci, hodajući kroz vetar sve do nakraj sela, crvena kuća, kuća sestara Dolfin - tri stepenika, vrata, Džuli Dolfin, salon, miris drveta i povrća, dve puške okačene iznad kamina, Melisa Dolfin, prašina koja škripi pod donovima, posvuda, čudno mesto, svuda prašina, nikad kiša, čudno neko mesto, Dobro večer, mister Vitaker. Dobro večer.

Pet dana - svakoga dana u vreme zalaska sunca - Fil Vitaker je odlazio u kuću sestara Dolfin i slušao. Ispričaše mu priču o Petu Koba-nu, koji se ubio u dvoboju, u Stounvolu, iz ljubavi prema jednoj kurvi, i priču o šerifu Visteru, koji je iz Klozingtauna otišao nevin a u Klozingtaun se vratio kriv. Upitaše ga da li je slučajno sreo jednog polusle-pog starca sa sjajnim pištoljima za opasačem. Nije. Srešćete ga. Zove se Bird. Ovo je njegova priča. Ispričaše mu o starom Valasu i njegovom bogatstvu. Ispričaše mu o Kristijansonovima, i njihovoj ljubavi, od početka do kraja. Petoga dana mu ispričaše o Bilu i Meri. Potom rekoše

- To je dovoljno.

Fil Vitaker gasi cigaretu u tanjirić od plavog stakla. - Lepe priče - kaže.

- Zavisi - kaže Melisa Dolfin.

- Mi smo pak sklonije da ih smatramo stravičnim - kaže Džuli Dolfin. Fil Vitaker ustaje, prilazi prozoru, gleda napolje u mrak. Kaže - Dobro, u čemu je problem?

-To nije tako jednostavno. Ali ako uopšte postoji neko ko to može da razume, onda ste to vi.

Upitaše ga da li je zapazio da sve ove priče imaju nešto zajedničko. Vitaker razmišlja.

Smrt, kaže.

Nešto drugo, kažu. Vitaker razmišlja. Vetar, kaže.

Upravo tako. Vetar.

Vitaker čuti.

U mislima vidi Peta Kobana kako silazi s konja, nakon višednevnog putovanja, zahvata šaku peska, pušta da mu pesak lagano iscuri kroz prste i razmišlja: ovde nema vetra. I tu se napokon predaje smrti. Nije bilo vetra tamo gde je šerif Vister ustuknuo pred Berom. Pustinja, sunce. Bez vetra.

Vitaker razmišlja.

Već je šest dana u ovom selu, a vetar ni za trenutak nije prestao da duva, kao pomahnitao. Posvuda prašina.

- Zašto? - pita Fil Vitaker.

- Vetar je prokletstvo - kaže Melisa Dolfin.

- Vetar je rana vremena - kaže Džuli Dolfin. - To misle Indijanci, da li ste to znali? Oni kažu da kad zaduva vetar to znači daje pocepan veliki plašt vremena. Tada svi ljudi izgube svoju stazu i dogod duva vetar nisu kadri daje pronađu. Ostaju bez sudbine, izgubljeni u vrtlogu prašine. Indijanci kažu da samo neki ljudi umeju da pocepaju vreme. Plaše ih se, zovu ih „ubice vremena“. Jedan od njih pocepao je vreme Klozingtauna: to se zbilo pre trideset četiri godine, dva meseca i šesnaest dana. Tog dana, mister Vitaker, svako od nas izgubio je svoju sudbinu u vetru koji je iznenada zaduvao, na nebu iznad grada, i više nikada nije stao.

Trebalo ju je čuti, Šaci, dok je to objašnjavala. Govorila je da treba zamisliti Klozingtaun kao nekog čoveka koji se naginje kroz prozor kakve diližanse, dok mu vetar duva u lice. Diližansa je bila Svet, koji je putovao kroz Vreme: napredovao je kruneći dane i kilometre, te ako bi čovek ostao unutra, na sigurnom, nije osećao ni strujanje vazduha niti brzinu. Ali ako bi se iz bilo kojeg razloga nagnuo kroz prozor, čak, zatekao bi se u nekom drugom Vremenu, na udaru prašine i vetra

koji bi mu pomutili razum. Rekla bi upravo „pomutili razum“: a taj izraz je na ovom mestu doista nešto značio. Govorila je daje Klozingtaun grad koji se nagnuo kroz prozor Sveta, s Vremenom koje mu duva u lice, i prašinom u očima koja mu pravi darmar u glavi. Tu sliku je bilo teško zamisliti, ali se svima mnogo dopadala, obišla je ćelu bolnicu, verujem da su u njoj svi na ovaj ili onaj način pronašli nešto što im je bilo makar donekle blisko. I sam prof. Parmentije mi je jednom prilikom rekao da bih ono što se zbiva u mojoj glavi, ako mi je tako lakše, mogla da zamislim kao nešto veoma slično Klozingtaunu. Dogodi se da nešto pocepa Vreme, rekao je, i tada više ne možete ni prema čemu da se ravnate. Uvek ste pomalo negde drugde. Ranite ili kasnite. Imate gomilu sastanaka, sa osećanjima, ili sa stvarima, i neprekidno na njih kasnite ili kao budala stižete ranije. Govorio je da je to moja bolest, manje ili više. Džuli Dolfin ju je nazivala: izgubiti svoju sudbinu. Ali to je bio Divlji zapad: izvesne stvari su se još uvek mogle reći. I ona ih je govorila. - Pre trideset četiri godine, dva meseca i šesnaest dana, mister Vitaker, svako od nas izgubio je svoju sudbinu u vetru koji je iznenada zaduvao, na nebu iznad grada, i više nikada nije stao. Pet Koban je bio mlad a mladi ne umeju da žive bez sudbine. Popeo se na konja i nije se

zaustavio sve dok nije stigao do zemlje gde ga je sačekala. Ber je bio Indijanac: on je znao. Odveo je šerifa Vistera sve do na kraj vetra, i tamo ga predao sudbini koju je zaslužio. Bird je starac koji ne želi da umre. Psuje na sva usta ali se pritajio na tom vetru gde ga njegova sudbina revolveraša nikada neće pronaći. Ovo je grad kome je neko ukrao vreme i sudbinu. Hteli ste objašnjenje: da li vam je to dovoljno? Fil Vitaker razmišlja.

Zvuči sumanuto, kaže. Manje nego što mislite. To je legenda, kaže. Ne seri, momče.

To je samo vetar, kaže. Smatrate?

Govorila je Šaci da su ga tada privolele da otvori svoju kutiju. Unutra je bio sav njegov alat i njegova tri sata, savršena i prelepa: neumoljivo okamenjena.

- A kako ovo objašnjavate, mister Vitaker?

- Možda zbog vlage. -Vlage?

- Hoću da kažem, ovde je veoma suvo, ovo mesto, strašno je suvo, pretpostavljam daje možda zbog vetra ili...

- Vetra? -Moguće je.

- To je samo vetar, mister Vitaker, otkad vetar zaustavlja satove? Fil Vitaker se smeši.

- Ne hvatajte me za reč: jedna je stvar zaustaviti sat, a druga zaustaviti vreme.

Džuli Dolfin ustaje - upravo tako, ustaje - prilazi strancu, veoma blizu, i gleda ga pravo u oči, netremice.

- Molim vas da mi verujete: ovde u Klozingtaunu to je jedno te isto. - U kom smislu, mis?

U kom smislu, Šaci?, zapitkivale bismo je. Povremeno bi nas se skupilo čak pet ili šest. Istini za volju ona je te priče pričala meni, ali nisam imala ništa protiv da ih slušaju i druge. Došle bi u moju sobu, posedale unaokolo, poneka bi donela i slatkiše. I slušale bismo. U kom smislu, Šaci?

Sutra, rekla bi ona. Sutra. Zašto?

Kada bi rekla sutra, to je onda značilo sutra. Sutra?

Sutra

Kad sam prvi put videla Šaci bila sam dole, u čitaonici. Prišla mi je, sela pored mene i rekla

- Je 1' sve uredu?

Ne znam zašto ali sam je pomešala sa Džesikom, jednom od onih

devojaka s univerziteta koje su ovamo dolazile na praksu. Ostalo mi je u sećanju daje imala neki problem sa bakom, neku recimo teško bolesnu baku. I tako je upitah za baku. Ona mi odgovori i tako smo neko vreme pričale. Tek nešto kasnije, kad sam je dobro pogledala, shvatila sam da to nije Džesika. Nisu čak ni ličile.

-Kositi?

- Zovem se Šaci. Šaci Šel. - Jesmo li se već srele? -Ne. - Onda zdravo, ja sam Rut. - Zdravo.

- Jesi li došla na praksu? -Ne.

- Jesi li bolničarka? -Ne. - Čime se onda baviš?

Ona je na trenutak razmišljala. A onda reče - Pišem vesterne.

- Vesterne?

Nisam bila sigurna da se sećam šta to bese. - Da, vesterne.

To je moralo biti nešto što ima veze s pištoljima. - I koliko si ih već napisala? -Jedan.

-Jelilep?

- Meni se dopada.

- Hoćeš li mi ga ispričati? Tako je počelo. Sasvim slučajno. Fil Vitaker se smeši.

- Ne hvatajte me za reč: jedna stvar je zaustaviti sat, a druga zaustaviti vreme.

Džuli Dolfin ustaje - upravo tako, ustaje - prilazi strancu, veoma blizu, i gleda ga pravo u oči, netremice.

-Molim vas da mi verujete: ovde u Klozingtaunu to je jedno te isto. - U kom smislu, mis?

Tada mu Džuli Dolfin ispriča.

- Verovali ili ne, ali pre trideset četiri godine, dva meseca i šesnaest dana neko je pocepao vreme Klozingtauna. Zaduvao je jak vetar i iznenada su stali svi satovi u selu. Ništa ih nije moglo ponovo pokrenuti. Bio je jedan, ogroman, koji je naš brat ugradio u jedan drveni toranj, usred Mejn Strita, ispod cisterne s vodom. Bio je veoma ponosan na njega, i lično je svaki dan odlazio da ga navije. Na čitavom Divljem zapadu nije bilo tako velikog sata. Zvali su ga „Matori", jer je bio spor, i izgledao mudro. Tog dana je stao i nikada više nije proradio. Kazaljke su mu bile zapečaćene na 12 i 37, i kao takav ličio je na kakvo slepo oko koje te neprekidno

prati. Na kraju su resili da ga zatarabe. Barem je prestao da nas sve uhodi. Sada liči na nekakvu kutiju, manju, ispod one velike. Ali unutra je i dalje on. Nepomičan. Ako mislite da su sve to samo legende, poslušajte ovo. Pre jedanaest godina u selo su došli oni iz železnice. Rekli su da ovde žele da postave tračnice, kako bi povezali Jug sa zonom velikih pašnjaka. Kupili su zemljište i poboli kočeve. A onda su primetili nešto veoma neobično: svi njihovi satovi su stajali. Raspitali su se unaokolo i neko im je ispričao ćelu priču. Tada su iz prestonice doveli nekog stručnjaka. Jednog čovečuljka koji je uvek bio u crnom i nije progovarao ni reč. Ostao je ovde devet dana. Imao je neke ćudne alatke, po ceo dan je samo sklapao i rasklapao satove. I stalno je nešto premeravao, svetlost, vlagu, proućavao je ćak i nebo, noću. I naravno vetar. Na kraju je rekao: Satovi ćine ono što mogu: problem je u tome što Vreme ovde više ne postoji. Gotovo daje nabo, ćovečuljak. Nešto je ukapirao. Ovde vreme zapravo nikada nije prestalo da postoji. Ali taćno je da to nije ono vreme koje postoji u ostalim delovima sveta. Ovde uvek pomalo žuri ili pomalo kasni, ko će ga znati. Sigurno je samo to da otiće nekud gde satovi ne mogu da ga vide. Oni iz železnice su malo razmislili. Potom su rekli da nije zgodno da želez-nica prolazi kroz jednu oblast u kojoj vreme više ne postoji. Verovatno su zamišljali vozove koji jure ka ništavilu i nestaju zauvek. Prodali su zemljište i pomerili železnicu ka zapadu. Ovde niko od toga nije pravio dramu. Ko je navikao da živi bez sudbine, moće sasvim lepo da živi i bez železnice. Otada se ništa nije promenilo. U smislu da vetar ni za trenutak nije prestao da duva, i da niko više nikada nije video nijedan sat koji radi. Mogli bismo ovako unedogled, ma šta unedogled znaćilo u jednom mestu kojem je oduzeto vreme. Nije nam mećuim lako. Bez satova se moće živeti: mnogo je teće živeti bez sudbine, biti zatoćenik jednog života u kojem više nema sastanaka. Mi smo grad prognanika, pnih koji odsustvuju iz sopstvenog života. Verovatno nam preostaju amo dve mogućnosti: da zakrpimo poćepano vreme, na neki naćin, ili

da svi odemo odavde. Nas dve želimo ovde da umremo, jednog tihog dana bez vetra: zbog toga smo vas i pozvale.

Fil Vitaker ćuti.

-Pomozite nam da geknemo u pravi ćas, bez prašine u oćima, momće. Fil Vitaker se smeši.

Razmišlja kako je svet pun lućaka.

Razmišlja o ćovečuljku obućenom u crno i ne uspeva da ga zamisli drugaćije nego pijanog, nalakćenog na šank saluna, obeznanjenog od svakojakih izmišljotina.

Razmišlja o Matorom, i pita se da li je to zaista najveći sat na Divljem zapadu.

Razmišlja o svoja tri prelepa sata, koja oznaćavaju vreme u Londonu, San Francisku i Bostonu. Okamenjena.

Gleda u te dve starice, u toj besprekorno urednoj kući, koje veruju da su prepuštene na milost i nemilost nekom vremenu koje nije njihovo. Potom proćisti grlo.

- Dobro. Kaće

- Šta treba da radim? Džuli Dolfin se smeši. - Popravite onaj sat. -Koji sat?

- Matorog.

- Zašto baš njega?

- Ako on proradi, proradiće i ostali.

- To je samo sat. Ništa vam ne moće vratiti.

- Samo ga vi popravite. A onda će se desiti ono što mora. Fil Vitaker razmišlja.

Fil Vitaker odmahuje glavom. -To je sumanuto. - Staje, jesi se usrao, momće?

- Moja sestra se pita da slućajno ne gajite preteranu sumnju u svoje sposobnosti kad je u pitanju...

- Nisam se usrao. Samo kaćem daje sve to sumanuto.

- Jeste li zaista mislili da ćete za tolike pare dobiti da radite neki razuman posao?

- Moja sestra hoće da kaže da ti ne plaćamo da palamudiš šta je sumanuto a šta ne. Popravi taj sat, to je sve što treba da uradiš. Fil Vitaker ustaje.

- Smatram da je to potpuno idiotski, ali učiniću to. Kaže. Džuli Dolfin se smeši.

- Sigurna sam da hoćete, mister Vitaker. I veoma sam vam zahvalna zbog toga.

Melisa Dolfin se smeši.

- Sjebi mu znanje, tom govvaru. Bez milosti. Fil Vitaker je gleda. - Ali to nije dvoboj.

- Naravno da jeste. Muzika.

30.

Matori je bio toliko veliki da si ulazeći u njega imao utisak kao da ulaziš u kakvu kuću. Otvorio bi jedna vrata, popeo se uz nekoliko stepenika i zatekao se ni manje ni više nego u kutiji sata. U izvesnom smislu osećao si se kao buva koja se zavukla u džepni sat. Fil Vitaker nije mogao da dođe k sebi od čuda. Svi zupčanici su bili od drveta, žice i voska. Mehanizam za navijanje radio je na vodu, koristeći cisternu smeštenu iznad sata. Gvozdene su bile samo kazaljke. A

brojevi, na brojčaniku od belo lakiranog drveta, bili su u boji, ali to nisu bili normalni brojevi. Bile su to karte za igru. Sve karo. Od keca do dame, koja je stajala na dvanaestici. Kralj je bio u središtu brojčanika, gde se obično nalazila firma časovničara. Zemlja luđaka, razmišlja Fil Vitaker.

Penje se i silazi kroz nerazumljivi splet zupčanika, tračnica, kuka, žica, tegova, točkica.

Sve nepomično.

Samo da nema ovog vetra koji fijuče kroz daske, razmišlja Fil Vitaker. Provodi tri dana unutra, kačeći svetiljke na sve strane i praveći na stotine skica. Potom se zatvara u svoju sobu kako bi ih proučio. Jedne večeri odlazi kod sestara Dolfin.

- Čime se bavio vaš brat? - pita.

-Nisi plaćen da postavljaš pitanja, momče - kaže Melisa Dolfin. -Mislite pre nego stoje došao na Divlji zapad? -pita Džuli Dolfin. - Pre nego stoje sagradio Matorog.

- Skembavao je lopove - kaže Melisa Dolfin. - Pravio je sefove - kaže Džuli Dolfin. - A, tako - kaže Fil Vitaker.

Potom se vraća u svoju sobu na prvom spratu saluna. I nastavlja da proučava skice.

Jedne večeri neko kuca na vrata. On otvara i vidi jednog starca obučenog kao revolveraš. Sa sve pištoljima. Bilo ih je dva, u koricama, okrenuta naopačke, sa drškom koja viri ka spolja. - Da li si ti taj časovničar? - kaže Bird. -Ja sam. -Je 1' slobodno?

- Izvolite.

Bird ulazi. Posvuda skice. - Sedite - kaže Fil Vitaker.

- Imam samo jedno da ti kažem, a to mogu i stojeći. - Slušam vas.

- Pišam krv, bolest mi krade noći, gadim se čak i kurvama i više ne vidim ni belu mačku. Ako misliš da popravljaš taj sat, požuri. Vreme mi je da mrem.

Fil Vitaker prevrće očima.

- Nije valjda da i vi verujete u tu priču...

- Nema baš mnogo u šta da se veruje, u ovim krajevima.

- Onda sedite u prvu kočiju, siđite tamo gde nema vetra i sačekajte: ako zaista u to verujete, treba samo malo da pričekate i naći će se već neko ko će da vas ubije.

Kako to da su oba Birdova pištolja sada uperena u njega? Samo čas ranije bili su u svojim koricama.

- Pazi šta pričaš, momče. Iz ove daljine mi ne trebaju oči. Fil Vitaker podiže ruke.

Kako to da su oba pištolja sada ponovo u koricama? Samo čas ranije bili su upereni u njega.

- Spusti te ruke, glupane. Ne mogu da te ubijem, ako hoću da umrem. Fil Vitaker se sruči

na stolicu. Bird izvadi iz džepa svežanj dolara. - To je sve što imam. Čuvao sam ih za nekog marijačija, ali čekam već godinama a on nikako da se pojavi. Nema više poezije, na ovom svetu. Popravi taj sat i biće tvoji.

Bird vraća novac u džep. Fil Vitaker vrti glavom.

-Ne želim pare, ne trebaju mi pare, pogrešio sam što sam prihvatio ovaj posao ali sad je gotovo, obaviću ga, samo me ostavite na miru, želim jedino da što pre napustim ovaj grad ludaka, štaviše, znate šta?, pitam se kako to da već nisam otišao, to je čela istina, da slučajno ne znate zašto sam ja kog đavola još uvek ovde

- Prosto: ne možeš usred dvoboja da se okreneš i odeš. - Ali ovo nije dvoboj. -Naravno da jeste.

Reče Bird. Potom sa dva prsta dodirnu obod šešira, okrete se i priđe vratima. Pre nego što će ih otvoriti zastaje. Ponovo se okreće ka Filu Vitakeru.

- Momče, znaš li gde gleda jedan revolveraš za vreme dvoboja? - Ja nisam revolveraš.

- Ja jesam. Gleda u protivnikove oči. U oči, momče.

Bird glavom pokazuje prema skicama razbacanim po stolu i po čitavoj sobi.

- Gledati u pištolje ne služi ničemu. Kad nešto vidiš, tada je već kasno. Fil Vitaker se okreće da pogleda svoje crteže. Poslednja Birdova rečenica koju začu bila je:

- Gledaj ga u oči, momče, ako ti je stalo da pobediš.

Pričala je Šaci da je Fil Vitaker narednog dana uklonio sve daske koje su bile zakucane ispred Matorog. Kazaljke su stajale na 12 i 37. Sestre Dolfin su bile u pravu: izgledao je kao kakvo slepo oko koje te stalno

uhodi. On i njegovih trinaest karo karata. Iz svoje sobe Vitaker poče da ga satima proučava. Premestio je sto pored prozora: radio je na svojim crtežima, potom bi dizao pogled i zurio u Matorog. Svako malo bi sišao na ulicu, prelazio je i penjao se u središte sata. Proveravao je, merio. Kada bi se vratio u svoju sobu, sedao bi ponovo za sto i nastavljao da proučava. Kroz vetar, zurio je u slepo oko Matorog. Ujutru četvrtog dana probudio se u zoru. Otvorio je oči i rekao u sebi:

- Kakav idiot.

Obukao se, sišao do Karvera i upitao ga ko je najstariji čovek u

Klozingtaunu. Karver mu pokaza jednog polu-Indijanca koji je

dremao sedeći na zemlji, sa dopola popijenom flašom rakije u ruci. - Ima li nekog ko nije trešten pijan?

- Eno ti sestre Dolfin. -Ne, samo njih ne. - Onda sudija.

- Gde da ga nađem?

- U njegovom krevetu. Kuća iza Patersonove radnje. - Zašto je u krevetu?

- Kaže da mu se svet gadi. -Pa?

- To je rekao pre desetak godina. Otada ustaje iz kreveta samo da piški i kaki. Kaže da ne vredi truda.

- Hvala.

Fil Vitaker izlazi iz saluna, dolazi do sudijine kuće, kuca na vrata,

otvara ih, ulazi u polumrak, vidi jedan veliki krevet i na njemu, poluobučenog, jednog ogromnog čoveka.

- Zovem se Fil Vitaker - kaže. - Jebi se.

- Ja sam onaj koji popravlja Matorog. - Čestitam.

Uzima stolicu, primiče je krevetu, seda. - Kakav je bio čovek koji ga je napravio? - Šta hoćeš da znaš?

- Sve.

- Zašto?

- Treba da ga pogledam u oči.

31.

U prvo vreme Šaci bi došla, malo se zadržala a onda otišla. Prošlo bi čak i po nekoliko dana da ne navrati. U tom periodu ja nisam

napuštala bolnicu. Bio je to jedan od onih perioda. Prošlo bi tako i po nekoliko dana daje ne vidim. A onda, ne znam kako se to dogodilo ali počela je duže da ostaje, i na kraju mi reče da su je primili tu da radi. Ne znam. Mislim da je bila bez posla. Morala je da radi. Nije baš bila prava bolničarka, nije bila školovana, ali radila je nešto slično. Negovala je bolesnike. Nije baš da su joj se svi dopadali, to nikako, bilo je i onih koji su joj propisno išli na nerve. Sećam se da su je jednom zatekli u nekom ćošku kako plače, i nije htela da kaže zašto. Luđaci umeju da budu užasno neprijatni, katkad. Umemo da budemo užasno neprijatni.

Smrad cigara i govana, na prozorima dopola navučene zavese, čitava soba zatrpana novinama, starim novinama, isečcima iz novina - a usred svega toga veliki gvozdeni krevet i, izvaljen na njemu, sudija, ogroman: raskopčane pantalone, čudne cipele na nogama, masna kosa brižljivo začesljana unazad, požutela brada. Na mahove se saginje kako bi sa poda uzeo jednu činijicu, pljuje u nju braonkasti šlajm i vraća je na mesto. U međuvremenu priča. Fil Vitaker sluša. - Arn Dolfin. Možeš reći šta hoćeš, ali taj čovek je umeo da priča. Ako bi mu dao dovoljno vremena mogao je da te ubedi i da si konj. Ti bi se smejao, ali prvom prilikom bi bacio pogled u ogledalo: onako, za svaki slučaj. Mogu da ga zamislim, tamo, u gradu, kako svima ispira mozak tom pričom o Divljem zapadu. Imao je mape i na mapama je bila jedna dolina, iza Prevoja Sohones: tamo je raj, pričao je. Ubedio je šesnaest porodica. Sedamnaest, zajedno sa svojom: dve sestre i brat Matijas. O tome su pisale čak i novine: karavan Arna Dolfina. Putovali su šest meseci otišavši dalje nego što je iko ikada otišao. Već su nede-ljama bili izgubljeni kad stigoše u ovu zemlju. U njoj nije bilo ničega. Osim Indijanaca, u okolnim kanjonima, skrivenih u njihovim nevidljivim selima. Arn Dolfin odluči da tu prenoći. Ne znam kuda je namera-vaio da ide, narednog dana. Bilo kako bilo, tamo nikada nije otišao. Izjutra se neko vratio sa reke kazavši da tamo dole voda svetluca. Zlato. Tražili su šume, plodnu zemlju, pašnjake. A našli su zlato. Arn Dolfin odluči da to ostane tajna. Predloži ostalim muškarcima sledeći sporazum: pet godina rada izolovani od sveta, a onda svako može da ide svojim putem, sa svojim zlatom. Prihvatiše. I tako nastade Klozingtaun: grad koji ne postoji ni na jednoj mapi sveta. Radili su naporno. Arn Dolfin je uspeo da pridobije i Indijance. Ne znam kako mu je to uspelo, ali na kraju ih je ubedio da rade za njega.

Bio je opčinjen tim narodom. Naučio je njihov jezik, pokušavao da pronikne u njihovu tajnu. Postali su njegova strast. Provodio je sate propitujući ih, slušajući njihove priče, učeći najčudnije običaje. Indijanci su ga poštovali, nadenuli su mu čak i jedno od njihovih imena, postao je njihov brat. Indijanci, poker i satovi: to su bile tri stvari za kojima je ludovao. Tvrdio je, štaviše, daje to jedna te ista stvar, tri lica jedne te iste stvari. Ko zna šta je time hteo da kaže. Indijanci, poker i satovi. Žene jedva daje i gledao, nije pio, a novac gaje tek delimično zanimao. Osećao se kao otac svega toga, tvorac svega što se tu zbivalo: to mu je bilo dovoljno. Mora da se osećao pomalo kao Bog. Nije za bacanje, kao osećaj.

Svako malo, iz pustinje bi pristigao kakav očajnik, ili poneka kola sa doseljenicima. Arn Dolfin bi ih primio, ispričao bi im o zlatu, objasnio im pravila, a ako bi ga izneverili ubijao ih je. O suđenjima nije bilo ni govora. Arn Dolfin nije delio pravdu: on je bio pravda. Malo-malo pa bi poneko od novih pokušao da pobegne, da obavesti svet o onome što se tu dešavalo: u poteru su kretali on i njegov brat Matijas. Vraćali su se nakon nekoliko dana s odsečenim glavama tih nesrećnika vezanim za sedlo. Spalili bi im i oči, kako bi poruka bila što jasnija. Bio je to blag, veseo i okrutan čovek.

Ne znam da li su ga se ostali plašili. Zaista nije bilo razloga. Bio je to čovek koji je stvorio

svet u kojem su živeli. Mislim da su ga pre svega voleli. Sve što su imali dugovali su njemu, a on je prokleta ličio na ono što je svako od njih sanjao da bude. Ne, njihova vera u njega bila je bezgranična, takoreći, šlepa. Ukratko rečeno: sve zlato koje bi pronašli predavali su njemu. Ozbiljno govorim. A on gaje sakrivao na sigurno mesto. Na mesto koje su samo on i njegov brat znali. Bio je to dobar način da se spreči da neko iznebuha naumi da ode pre vremena i nasanka sve ostale. Bio je to dobar način da ne budu opljačkani od prvih razbojnika u prolazu. Kod Arna Dolfina zlato kao daje propadalo u zemlju: bilo ga je više u Klozingtaunu nego u svim Bostonskim bankama, ali ako bi čovek došao u grad, a nije za to znao, ne bi pronašao ni gram, ni zrnce, ništa. Svi su se složili da se podele po isteku pete godine. Niko nije želeo ni da zna gde je, pre toga. Znali su samo Arn Dolfin i njegov brat Matijas. To je bilo dovoljno. Klozingtaun nije bilo grad: bio je to sef.

Nakon tri godine, tri i po godine, reka je prestala da donosi zlato. Pričekali su malo, ali ništa se nije dogodilo. Tada Arn Dolfin posla

svog brata sa nekoliko Indijanaca da krenu uzvodno rekom. Nadali su se da će u planinama možda pronaći zlatnu žilu ili nešto slično. Vratili su se nakon mesec dana. Ništa nisu našli. Te noći, u njihovoj kući, nastao je pravi pakao. Svađa između dva brata, možda i nešto više. Sledećeg jutra Arn je nestao. Matijas je otišao da proveriti tamo gde su držali zlato, ali sklonište je bilo prazno. Ljudi nisu hteli u to da veruju. Matijas odabra pet ljudi i bez reci odjuri zajedno s njima galopom ka pustinji. Nekoliko dana kasnije vratili su se njihovi konji, korakom. Vezane za sedla, visile su njihove glave, spaljenih očiju. Poslednji konj bio je Matijasov. Po-slednja glava bese njegova. Kraj priče, momče. Ako se budeš raspitivao unaokolo čućeš sve i svašta, svako ima svoju teoriju kako je Arn Dolfin uspeo da ugrabi sve zlato. Ali istina je da to niko ne zna. I da je taj čovek bio genije, na neki svoj način. Niko ga više nikada nije video. I ništa se više nije dogodilo, od dana kada je otišao. Ovo je grad aveti. Umro je tog dana. Amin. Fil Vitaker neko vreme ćuti.

Tišina.

- Kada se to dogodilo? - pita.

- Pre trideset četiri godine, dva meseca i dvadeset dana. Fil Vitaker ne progovara.

Razmišlja.

- Zašto nisu otišli da ga potraže?

- Jesu. Unajmili su najboljeg lovca na glave koga su našli, i poslali ga za njim.

-Rezultat?

- Pratio ga je dvadeset godina, hiljadu puta ga je okrznuo, a nikada nije uspeo čak ni da mu vidi lice.

-Vi?

-Ja.

- Ali vi ste sudija.

- Sudije su umorni policajci.

- Ležeći ovde nikada ga nećete uhvatiti.

- Pogrešno, momče. Ako ti pobegne konj možeš da učiniš dve stvari: da trčiš za njim, ili da se zaustaviš pored vode i čekaš da ožedni. U mojim godinama se loše trči, ali se sjajno čeka.

- Čekate ga ovde? Zašto bi se uopšte vratio? - Žed, momče.

- Žed?

- Poznajem tog čoveka bolje nego svoj džep. Vratice se.

- Možda je mrtav, možda je već godinama pod zemljom.

Sudija odmahuje glavom i smeši se. Pokazuje na novine, tone hartije koje plave sobu recima.

- Indijanci, poker i satovi. Menja imena, menja gradove, menja lica, ali nije teško prepoznati

ga. Čak mu je i stil ostao isti. Grandoman, blag, veseo i okrutan. Nije od onih koji vole da se kriju. Da beži to da, u tome je majstor, ali što se skrivanja tiče... to ne liči na njega. Dovoljno je umeti pročitati novine, i to je već kao da si prikačen za jaja njegovog konja.

Fil Vitaker gleda u sudiju. Ruke su mu nabrekle od sala, nokti su mu dugački i prljavi. Prsti pocrneli od mastila. Ima lepe oči, dečjački plave. Lutaju unaokolo, prateći u vazduhu lepršave duše. Fil Vitaker ih posmatra sve dok se one, postavši toga svesne, ne okrenuše ka njemu i pogledaše ga, iščekujući. Tada reče

- Hvala.

Ustaje. Vraća stolicu na njeno mesto. Ide ka vratima. Na zidu vidi uokvirenu fotografiju neke devojke koja se pretvara da čita knjigu. Kosa joj je skupljena na potiljku, vrat joj je nežan, savršen. Tu su i neke reci, ispisane rukom, plavim mastilom. Pokušava da pročita, ali to je neki jezik koji on ne razume. Razmišlja o Birdu, i o onoj priči da on godinama uči napamet francuske rečnike, od A do Zet. To i nije tako glupo, pomisli gledajući taj nežan i savršen vrat. Ruka mu je već na kvaki kad zastade i okrete se ka sudiji.

- A sat? -Koji sat?

- Matori.

Sudija sleže ramenima.

-Tipično za Ama Dolfina. Hteo je da sagradi najveći sat na Divljem zapadu. I sagradio ga je. Uposlio je Indijance i sagradio ga. Sudija se saginje da pljune. Potom se ponovo izvali.

- Ako želite da čujete istinu, ja ga nikada nisam ni video da radi. -TJ'a-

- Jeste li otkrili u čemu je kvar? -Nije pokvaren. Ne radi. - Ima li razlike?

Fil Vitaker okreće kvaku, čuje škljocanje brave. - Ima - kaže.

Otvora vrata i izlazi na svetlost koja u zagrljaju s prašinom uskovit-lava razigrani podnevni vetrić, vrtložeći misli poput kakvih akrobata zaljubljenih u tu zemlju sprženu suncem koje neumorno šija, pričala je

Šaci, gotovo pevušeći, kao daje to kakva balada - i smejući se, toga se dobro sećam - smejala se. Čak i kada su počeli da me puštaju kući, po nekoliko dana nedeljno, nastavila sam daje viđam, i daje slušam, kad bi poželela da priča. Sa sobom je uvek nosila kasetofon, te kada bi joj pala na pamet kakva ideja ispričala bi je u njega i to je bio način daje ne zaboravi. Smatrala sam daje to vrlo pametno. Daje to možda dobar način da se uvede red u sopstvene stvari. Neko vreme sam i ja želela da ga imam, takav jedan kasetofon. Te ako bi mi se desilo da u od-ređenom trenutku sve jasno vidim, sve što se dogodilo i što se nije

dogodilo, mogla bih to u njega da ispričam. I objasnila bih samoj sebi kako stoje stvari. Čudne ideje čoveku padnu na pamet, katkad. Jednom prilikom Šaci mi je rekla da je poznavala moje dete. Kružile su i razne priče o njoj, po bolnici. Govorili su da izlazi sa doktorima. Zapravo, da ide s njima u krevet. Ne znam. Šta u tome ima loše? Bilo ih je oženjenih ali i neoženjenih a uostalom, kad sve sabereš, šta to znači? Moj muž Hejli je govorio daje dobra devojka. Ko zna da li mi je on bio veran kad sam ono baš bila otkinula, kad sam ga jedva prepoznavala. Bilo bi lepo da jeste. To bi bilo nešto čemu bismo se godinama mogli smejati.

- Ne želim da vas požurujem, mister Vitaker, ali smatrate li da ste na dobrom putu da utvrdite staje pokvareno kod Matorog? - pita Džuli Dolfin.

- Ništa nije pokvareno.

- Je 1' ti to nas zajebavaš? -Nije pokvaren. Ne radi. - Ima li razlike?

Uzima šešir u ruku, Fil Vitaker.

- Ima-kaže u sebi. Moje dete se zvalo Guld.

32.

Čitavog tog vrelog i vetrovitog dana Fil Vitaker ne izlazi iz Matorog. Jedan vodeni časovnik, kaže samom sebi dok otvara dovode iz cisterne i pušta vodu da teče prateći je pri svakom

zaokretu niz mehanizam za navijanje. Ponavlja taj postupak više desetina puta. Ne uspeva da shvati. Seda. Umoran. Razmišlja. Ustaje. Sledi neku nit koju samo on zna i koja ga vodi ukруг po unutrašnjosti Matorog, od jednog zupčanika do drugog, sve do lakiranog brojčanika, sa njegovih prelepih trinaest karo karata. Gleda ih. Dugo.

Sati.

Potom shvata.

Napokon shvata. -Nitkov.

Kaže.

- Genijalni nitkov.

Silazi sa Matorog glave ispražnjene od napora. U praznini roje se pitanja, jedno za drugim. Sva počinju sa: Zašto?

Ne vraća se u svoju sobu, ide pravo ka kući sestara Dolfin. Miris drveta i povrća. Dve puške okačene iznad kamina. - Šta se dogodilo one večeri između Arna i Matijasa? Sestre sede ćuteći.

- Pitao sam šta se dogodilo?

Džuli Dolfin gleda u svoje ruke, položene u krilo. - Posvađali su se.

- Zbog čega?

- Vi popravljate satove, neke stvari vam ništa neće značiti. - Ovo nije običan sat.

Džuli Dolfin ponovo gleda u svoje ruke, položene u krilo.

- Zbog čega? - pita Fil Vitaker. Melisa Dolfin diže glavu.

- Reka više nije donosila zlato. U planinama nisu ništa otkrili. Matijas je imao plan. Dogovorio se sa ostalih pet muškaraca. Plan da uzmu sve zlato i odu, tokom noći.

- Da pobegnem sa zlatom? - Da.

- I staje onda bilo?

- Matijas je pitao Arna da li se slaže. -Aon?

- Arn nije hteo ni da čuje. Reče Matijas daje ništarija, kao i ostala petorica, kao i svi, na ovom svetu. Zvučao je iskreno, umeo je dobro da

glumi kad je hteo. Reče da ako je to kraj Klozingtauna on ne želi da mu prisustvuje. Reče daje za njega sve svršeno. Sećam se daje uzeo svoj sat, jedan srebrni džepni sat, pružio ga Matijas i rekao: grad je tvoj. Potom je pokupio svoje stvari i otišao. Rekao je da se nikada više neće vratiti. Nikada se više nije vratio. Fil Vitaker razmišlja. - A Matijas?

-Bio je pijan. Počeo je da lomi sve oko sebe, potom je izašao i nije se vraćao satima. Vratio se ujutru. Otišao tamo gde su držali zlato. Nije ništa našao i shvatio je daje Arn sve odneo sa sobom. Pozvao je ostalu petoricu i zajedno sa njima odgalopirao u poteru za Arnom.

- Onu istu petoricu?

- Bili su mu prijatelji. -1 onda?

- Nakon četiri dana vratili su se njihovi konji. Za sedla su bile vezane njihove odsečene glave, spaljenih očiju.

Fil Vitaker razmišlja.

- Koliko je bilo sati kad su se vratili? - Glupo pitanje, u ovom kraju. Fil Vitaker vrti glavom.

- OK. Da li je bio dan, noć, ili šta? - Veče. -Veče? -Da.

Fil Vitaker ustaje, prilazi prozoru. Posmatra ulicu i prašinu koja se kovitla s one strane stakla.

Neko vreme se snebiva, ali na kraju ipak pita:

- Da li je Arn taj koji je ubio vreme? Sestre Dolfin ćute. - Je 1' to bio on?

Sestre Dolfin sede na svojim stolicama, oborenih glava i s rukama u krilu. Nije baš sasvim jasno koja od njih dve progovara: - Da. Sve je odneo sa sobom, kad je otišao.

Fil Vitaker uzima svoj ogrtač. I šešir. Sestre Dolfin ostaju da sede. Kao da poziraju za kakvu

fotografiju.

- Onaj sat... srebrni sat, da li ste ga ikada našle? -Ne.

- Da nije bio okačen o sedlo, ili među Matijasovim stvarima? -Ne.

Fil Vitaker tiho kaže: tja. Potom, glasnije: - Laku noć.

Izlazi. Prolazi kroz grad, ulazi u salun, i taman kad htjede da se popne u svoju sobu ugleda onog Indijanca, starog i pijanog, kako sedi na podu, naslonjen na zid. Zastaje. Vraća se natrag i čučne pokraj njega. Gleda ga i kaže:

- Arn Dolfin, da li ti to ime nešto govori?

Oči Indijanca su poput vlažnog kamenja ugrađenog u kakvu izboranu masku.

- Čuješ li me?... Arn Dolfin, vaš prijatelj Arn, veliki Arn Dolfin. Oči Indijanca su nepokretne.

- Tebi govorim... Arn Dolfin, taj neopevani nitkov, to nepreva-ziđeno đubre od čoveka.

A onda, tiše:

- Ubica vremena.

Oči Indijanca su nepomične. Fil Vitaker se smeši.

- Setićeš se ti već, kad bude trebalo. Indijanac sklapa oči a zatim ih ponovo otvara.

Hoće li uspeti da popravi taj sat?, pitala sam Šaci, i svi su je to

zapitkivali. Ona se smejala. Možda ni ona sama nije znala. Ne znam

kako se prave vesterni. Hoću da kažem, da li već na početku znaš kako će se završiti ili to tek kasnije otkrivaš, malo-pomalo. Nikad nisam pravila vesterne. Jednom sam napravila jedno dete. Ali to je priča za sebe. Tu zaista nikad ne znaš, na početku, kako će se završiti. Doktor kaže da ću kad budem ozdravila morati da sednem i da je, s puno strpljenja, sebi ispričam. Ali ne znam kada će to biti. Sećam se da se zvao Guld, i još mnogo drugih stvari, povremeno i lepih, koje mi, međutim, sve zadaju bol. Bila je to jedina stvar koju sam mrzela kod Šaci. Ona je pričala o tom detetu, mom detetu, sasvim prirodno i opušteno, a ja to nisam mogla da podnesem, nisam želela da o tome priča, ne znam ni kako je mogla da mu bude prijateljica, starija je najmanje petnaest godina od njega, nisam želela da znam staje bilo među njima, ne želim to da znam, sklonite tu devojk, ne želim više da je vidim, doktore ostavite me na miru, šta ta devojka ovde radi?, sklonite tu devojk, mrzim je, sklonite je ili ću je ubiti. Pričala je da Guldu više niko i ništa nije trebalo.

Ostala je ovde šest godina. U izvesnom momentu je oputovala u Las Kruzes, rekla je daje tamo našla posao u nekom supermarketu. Ali, posle nekoliko meseci se vratila. Nije joj se dopadalo što je tamo gde je radila sve bilo specijalna ponuda. Pričala je da je provodila vreme terajući ljude da kupuju više nego što im je potrebno, i da je to bilo kretenski. Ponovo se zaposlila u bolnici. Ovde ti se doista ne može

desiti da ti nakon svaka dva histerična napada poklone i treći uz kupon s kojim možeš da učestvuješ u nagradnoj igri u kojoj je glavni zgoditak besplatni elektrošok. Što se toga tiče morao si joj dati za pravo. Zivela je sama, u nekom stanu u blizini. Stalno sam joj govorila da treba da se uda. A ona bi mi odgovorila: Samo što nisam. Ali ne sećam se baš dobro šta je posle bilo. Nema sumnje da nije imala nikoga. Čudno, ali bila je to devojka koja nije imala nikoga. To je nešto što kod nje nikada nisam razumela: kako je uspela da na kraju ostane tako sama. Ovde u bolnici izbila je strašna gužva posle one krađe. Rekli su daje ukrala novac, iz kase u apoteci. To jest, rekli su da je to radila mesecima, da su je već opominjali, ali ništa, ona je i

dalje nastavila. Ja sam čvrsto verovala da to nije istina, bilo je ovde ljudi koji su je mrzeli, radili joj iza leđa. 1 tako sam joj rekla da ne verujem u to, da mislim da su joj smestili. Ona ništa nije odgovorila. Pokupila je svoje stvari i otišla. Hejli, moj muž, našao joj je posao sekretarice u Udruženju ratnih udovica. Na prvi pogled zvuči glupo, ali bilo je prilično zabavno. Ratne udovice rade gomilu

najčudnovatijih stvari. Cesto sam išla da je posetim. Imala je svoj radni sto, posao nije bio težak. Imala je puno vremena da radi na svom vesternu.

Fil Vitaker ustaje, baca još jedan pogled na starog Indijanca i ide ka stepeništu.

- Kao da cediš vodu iz kamena. Godinama ga nisam čuo da je progovorio i reč - kaže Karver dok briše milionitu čašu. -Tja. -Viski?

- Što da ne? - Viski.

Fil Vitaker se naslanja na šank. Karver mu sipa viski u čašu.

Fil Vitaker se trudi da ne razmišlja. Ali ipak razmišlja. - Karveru.

- Da.

- Da li je neko u ovom prokletom gradu mrzeo Arna Dolfina? - Pre nego što je otišao?

- Pretpostavljam da ga sada svi mrze. -Tja. -Ali pre?

Karver sleže ramenima.

- Ko na ovom svetu nema bar jednog neprijatelja? Fil Vitaker pije. Spušta čašu.

206

-Karveru. - Da?

- A Matijas, njegov brat Matijas, da li ga je mrzeo? Karver zastaje. Gleda u Fila Vitakera.

-Jesi li ikada imao brata koji je bio Bog? -Ne.

-Pa, sigurno bi ga mrzeo, svaki bogovetni dan, tajno i iz petnih žila.

Na radnom stolu imala je dve uokvirene fotografije. Šaci. Na jednoj je bila Eva Braun, a na drugoj Volt Dizni.

33.

Fil Vitaker na podnevnom suncu, stoji naslonjen o zid saluna, sa šeširom namaknutim na oči i maramicom preko usta kako bi se zaštitio od prašine. Gleda u brojčanik Matorog, kazaljke i brojevi iz kakve partije pokera.

Kreće. Voli da hoda s vetrom koji mu duva u leđa. Nečujno je, on je taj koji vodi.

Razmišlja kako je to jedna prepotopska priča i kako on s tim nema

nikakve veze. Radosno u sebi ponavlja daje on samo časovničar. Glasno izgovara Idemo odavde, vreme je da se digne sidro, žao mi je ali to nije posao za mene, dovidenja svima. Razmišlja kako ne postoji nijedan valjan razlog da ostane i pokrene taj sat. Potom zastaje. Gleda ispred sebe. Vidi Melisu Dolfm: mete ulicu pred kućom, u oblaku prašine koja vrtloži oko nje, s nerazumnom revnošću, uzaman, mete. Neposlušno leprša njena seda kosa koju je staračkim rukama, pred ogledalom, pokušala da privoli na red toga jutra, kao i svakog jutra. Liči na kakvu utvaru, krhku, strpljivu, nepobedivu i pobeđenu. Pričala je Šaci da se Fil Vitaker tada okrete, pijunu na zemlju, a budući da mu je vetar duvao u lice praktično pijunu sebi na pantalone. A onda sve posla u materinu.

34.

Fil Vitaker ulazi u sudijinu kuću. Polumrak, smrad govana i cigareta. Posvuda novine.

Uzima stolicu i primiče je krevetu. Seda.

- Još uvek mislite da će konj pre ili kasnije doći na pojilo? - Kladam se, momče.

I- Čini se da baš nije mnogo žedan. - Biće. Ja nikud ne žurim.

- Ja da. -Pa?

- Ako nije žedan hajde da nešto učinimo da ožedni.

Fil Vitaker to kaže pružajući sudiji list papira otkucan mašinom. U tekstu piše da će u nedelju 8. juna, u 12 i 37, Fil Vitaker, iz Vitaker i Sin, svečano pustiti u rad istorijski sat Klozingtauna, najveći sat na čitavom Divljem zapadu. Hrana, piće i završno iznenađenje. Fil Vitaker pokazuje na hrpe novina.

- Tu vest sam objavio tako da može da je pročita. Ima već trideset četiri godine kako šalje poruke: bio bi red da jednom i odgovori. Sudija se pridiže u sedeći položaj, spušta noge na

pod, pomno čita tekst.

- Ne misliš valjda da je taj lupež toliko lud da se pojavi? - Pojaviće se.

- Đavola hoće.

- Verujete li mi kad vam kažem da će se pojaviti? Sudija ga gleda kao daje kakav rebus.

- A otkud ti to znaš, balavce?, da nisi slučajno u Arnovoj glavi?

- Ja znam gde je, šta radi, i šta će sutra raditi. Ja znam sve o njemu. Sudija počinje da se smeje ispustivši jedan gromoglasni prdež. Pre-vija se od smeha nekoliko minuta. Uz neopisivo hrakanje i iskašljavanje šlajma. Ali sa zvonkim prelivima između. Naglo se uozbilji.

- Dobro, časovničaru, neka sam proklet ako išta razumem, ali OK. Naginje se i unosi Filu Vitakeru u lice.

- Nemoj mi reći da ćeš stvarno popraviti onaj sat?

- To je moj problem, pričajmo o onome što ćete vi učiniti.

- Prosto. Čim đubre kroči u grad sjuriću mu metak među oči.

- To bi svi mogli da urade. Ne trošite na to snagu. Za vas sam smislio nešto mnogo suptilnije.

-A to je?

- Da mu ne sjurite metak među oči. - Kakva je sad to glupost?

- Taj čovek je u ovom gradu mrtav čovek. Meni on treba živ. A vi resite taj problem.

- U kom smislu živ?

- Sudijo: ja ću ga ovamo dovesti. Vi nađite načina da ga privolite da sedne sa mnom za sto. Samo onoliko koliko je potrebno da nam ispriča nekoliko pričica. A onda s njim radite šta hoćete. Ali ja ga želim za tim stolom, bez svedoka, i bez metaka među očima. - To neće biti jednostavno: taj čovek je divlja zver. Ako mu daš vremena nagrabusio si.

- Rekao sam vam daje to posao koji samo vi možete da obavite. - To baš neće biti mačiji kašalj.

- Neće, i zato se dobro iskašljite. Sudija ga netremice posmatra. -Jebi se, balavce.

-Nemam vremena. Treba da odem do Birda. I tako ode do Birda.

- Bird, da li znaš kako je pucao Arn Dolfin?

- Nisam imao tu čast.

- Znam, ali znaš li makar šta se priča?

- Sporo poteže. Đavolski dobro cilja. To im je porodično, kako se čini. Sestre su svojevremeno od toga pravile pravu paradu. - Priča o pubu srce? -Da.

- Kako im je do đavola to uspevalo?

- Ne znam. Ali kad su u pitanju karte tu je odmah i neka prevara. Samo pištolji nikad ne lažu.

Fil Vitaker razmišlja kako to nije tačno.

- Bird: jedan čovek protiv šestorice, na brisanom prostoru: ima li ikakve šanse da ostane živ?

- Kolt ima šest metaka. Dakle ima.

- Mani se poezije, Bird. Može li da ostane živ ili ne može? Bird razmišlja.

- Da, ako su sva šestorica slepi. Fil Vitaker se smeši.

- Mi smo slepi, Bird. Vidimo samo ono što očekujemo da vidimo.

- Mani se filozofije, momče. Šta si kog đavola hteo da me pitaš?

- Da li još uvek razmišljaš o umiranju? -Da, i zato požuri da popraviš taj sat.

- Imaš li kakvu obavezu 8. juna?

- Osim da piškim krv i gađam pse kamenjem? - Osim toga.

- Čekaj da razmislim. Razmišlja.

- Mislim da nemam.

- Dobro. Bićeš mi potreban, tog dana. - Ja ili moji pištolji?
- Zar ne radite više zajedno? - Samo u izuzetnim prilikama. - Ovo jeste izuzetna prilika. - Što će reći?

-Pokrenućemo taj prokleti sat.

Bird žmirka u pravcu Fila Vitakera. - Zajebavaš me?

- Mrtav sam ozbiljan.

Kako to da je taj pištolj malopre bio u koricama a sada je uperen u glavu Fila Vitakera?

-Zajebavaš me?

- Mrtav sam ozbiljan.

Kako to da je taj pištolj ponovo u koricama?

- Računaj na mene, momče. -Trebaće nam tvoje oči, Bird. -Teži slučaj.

- Kako su inače? - Zavisí od svetla. - Koja je ovo karta?

Bird žmirka u pravcu karte koju Fil Vitaker izvlači iz rukava. -Tref?

Fil Vitaker je drži između palca i kažiprsta a onda je baca u vazduh. Bird poteže i puca. Šest metaka. Karta odskače nakon svakog metka kao po kakvom nevidljivom staklenom stolu. Zatim pada poput suvog lista.

- Da li bi mogao da je pogodiš sa tridesetak metara? -Ne. - A ako miruje?

- Sa tridesetak metara? -Da.

- Uz malo sreće možda ti i uspe. - Tebi treba da uspe, Bird. - Potrebno je malo sreće.

- Zar ne bi bile korisnije naočare? - Jebi se, časovničaru.

- Nemam vremena. Treba da odem do sestara Dolfin. I tako ode do sestara Dolfin.

- Kroz dve nedelje, u 12 i 37, Matori će proraditi.

Sestre Dolfin ga nepomično gledaju. Prosto neverovatno, ali Filu

Vitakeru se čini da u očima Melise Dolfin svetluca nešto što bi moglo biti: suze.

- Biće užasan kaos, ali to ste želele. Sestre Dolfin klimaju glavom.

- Voleo bih da vam kažem da ostanete u kući dok se sve ne završi, ali znam da to ionako nećete uraditi, stoga mi je draže da dođete i odigrate svoju ulogu. Ali da se razumemo: bez improvizacija, i da se poštuje dogovor.

Sestre Dolfin ponovo klimaju glavom.

- OK. Javiću vam kad bude vreme. Laku noć, gospođe. Ogrtač. Šešir. - Mister Vitaker...

-Da.

- Želele bismo da vam kažemo da... - Da?

- Sve u svemu, nije lako pronaći reci, ali dužnost nam je da vam kažemo...

-Da?

Melisa Dolfin nema više suza u očima kada kaže:

- Ništa lično, ali malo fali da ti ispadne patka, momče. - Molim?

- Ono što smo želele da vam kažemo jeste da bi možda bilo uputno da zakopčate taj svojevrzni otvor na pantalonama, upravo ispod pojasa, mister Vitaker.

Fil Vitaker se zagleda. Zakopčava se. Diže pogled ka sestrama Dolfin. Šta sam ja Bogu skrivio?, razmišlja.

Manje-više, to je poslednji deo vesterna koji sam čula iz Šacinih usta. Ne znam da li je toga bilo još, ali ako jeste to je odnela sa sobom. Otišla je na ružan način i ja kažem da je to nepravda, jer svakome bi trebalo pružiti šansu da izabere uz koju će muziku odigrati sopstveni kraj. To bi trebalo da bude svačije pravo, ili makar privilegija velikih igrača. Ja sam je čak i mrzela, Šaci, iz sijaset razloga. Ali umela je da igra, ako razumete šta hoću da kažem. Bila je u kolima s jednim dok-torom, noću, malo su popili, ili duvali, ne sećam se više. Zakucali su se pravo u stub jednog nadvožnjaka, dole u San Fernandezu. On je vozio, i ostao je na mestu mrtav. Šaci je međutim još uvek disala kad su je izvukli. Odneli su je u bolnicu, a ono što se

posle događalo bilo je dugotrajno i mučno. Imala je gomilu preloma, polomila je, štono kažu, čak i vrat. Ostala je prikovana za krevet, skroz nepokretna, osim glave. Mozak joj je još radio, mogla je da vidi, da čuje, da govori. Ali sve ostalo je bilo kao mrtvo. Da svisneš od tuge. Šaci je bila jedna od onih koji se ne predaju lako. Umela je štošta da iscedi iz života. Ali toga puta nije imalo bogzna šta da se iscedi. Danima je ćutala, nepokretna, tamo, u svom krevetu. A onda je jednog dana moj muž, Hejli, otišao da je

poseti. I ona mu je rekla: Generale, imajte milosti, prekratimo ovo. Upravo je tako rekla. Imajte milosti. Činjenica je daje moj muž, kako da kažem, zavoleo tu devojkicu, nešto mu je značila, nikada je ne bi ostavio na cedilu, ili već tako nešto, nikada to ne bi učinio. I tako je našao rešenje. Preneo ju je u jednu vojnu bolnicu. Tamo su neke stvari lakše izvodljive. Vojnici su na to navikli, da tako kažem. Bilo je čak i smešno jer su u toj bolnici bili samo muškarci a ona je bila jedina žena. Čak se i ona sa time sprdala. Dan pre nego što je otišla, kad sam došla da se s njom pozdravim, da tako kažem, želela je da priđem

bliže, a onda me je zamolila da malo procunjam unaokolo, po bolnici, i da nađem nekog mladića koji bi hteo da svrati na čas kod nje. Rekla je da mora da bude lep. Pokušala sam da ustanovim stajanje podrazumevala pod tim lep, ali ona mi je samo rekla da ako mogu nađem nekoga s lepim usnama. I tako sam otišla i na kraju sam našla jednog mladića koji je imao prelepo lice, crnu kosu i prelepo lice, da ti zagolica maštu, zaista. Zvao se Semjuel. Kad je ušao, Šaci mu reče: Hoćeš li da me poljubiš? I on ju je poljubio, ali pravim poljupcem, kao na filmu, onim što kad počne nikako da se završi. Sledećeg dana jedan doktor je uradio ono što treba. Mislim daje u pitanju bila injekcija. Ali nisam sigurna.

U kući imam stotinak njenih kaseti, ispunjenih vesternima. I uvek ću pamtiti dve stvari koje mi je rekla za Gulda, koje nikada nikom neću reći.

Sahranili smo je ovde u Topeki. Natpis na nadgrobnom spomeniku je sama izabrala. Bez datuma. Samo: Šaci Šel, nije u srodstvu s onim što prodaje benzin.

Laka ti zemlja, malena.

35.

Duva vetar pod suncem jaguara, a ulica u Klozingtaunu purnja prašinu kao dimnjak kakvog kamina u kojem spaljuju čitavu Zemlju. Svuda unaokolo, pustinja.

Pristigla izdaleka i prožela svaku poru grada. \ .

Nijednog zvuka, nijednog glasa, nijednog lica. Napušteni grad.

Lete ostaci ničega, nemušti psi tumaraju tražeći senku u koju će skljojati svoje kosti i tugu.

Nedelja 8. juni, sunce u zenitu.

Sa istoka, u oblaku prašine, iz prošlosti, iskrsava dvanaest jahača, jedan do drugog, šeširi namaknuti na oči, maramice preko usta. Pištolji za pašom, puške pod miškom.

Jašu polako, uz vetar, korakom.

Konture im se već jasno naziru kad stigoše nadomak prvih kuća Klozingtauna.

Jedanaestorica imaju žuti ogrtač. Dvanaesti: crni.

Jašu polako, jednom rukom stežući uzde, drugom pušku. Zagledaju svaki kutak grada, unaokolo. Nigde ničega.

Ne progovaraju, jašu jedan pokraj drugog, celom širinom ulice. Poput češlja. Poput rala.

Minuti.

Potom onaj obučen u crno stajanje. Svi staju.

Desno je salun. Levo Matori. Kazaljke stoje na 12 i 37. Tišina.

Vrata saluna se otvaraju.

Izlazi jedna starica s oblakom sede kose koja počinje da se razleće na sve strane, u dodiru s vetrom.

Jedanaest pušaka se dižu i nišane u nju.

Ona rukom štiti oči od sunca, prelazi trem saluna, silazi niz tri stepenika, ide ka dvanaestorici i staje ispred onog obučenog u crno. Pušćane cevi ne ispuštaju je iz vida ni za tren.

- Zdravo, Arn - kaže Melisa Dolfin. Čovek ne odgovara.

- Da sam ja na mestu tvojih ljudi bila bih manja od makovog zrna i ne bih pomerila ni prst. U njih je upereno više pušćaka nego što sam ja stukla godina. Izbrojali smo ih: 138. Ne godine: puške. Čovek diže pogled. Pušćane cevi vire iz svih zamislivih otvora i gledaju ga.

- Znaš, nisi baš ostao u lepoj uspomeni, ovde. Jedanaestorica se nervozno osvrću oko sebe, spuštajući puške. Melisa Dolfin se okreće i lagano koraća prema salunu, penje se uz

stepenice trema, pokušava da namesti kosu, otvara vrata i nestaje u salunu.

Sto trideset osam pušćanih cevi i dalje nišane u dvanaestoricu. Ne pucaju. Ne odlaze.

Tišina.

Čovek u crnom daje znak ostalima. Silazi s konja, hvata ga za uzde, vodi ga korakom do ograde saluna. Vezuje uzde za drvenu ogradu. Uvlaći pušku u sedlo. Sklanja maramicu s lica. Gusta i bela brada. Okreće se i gleda u onih 138 pušćaka. Niko ne nišani u njega. Sve su namenjene njegovoj sabraći. Prelazi preko trema, približava jednu ruku vratima a drugu koricama pišćolja. Otvara. Ulazi.

Prvo što vidi je jedan stari Indijanac koji sedi na podu. Nalik kipu. Drugo što vidi je prazan salun.

Treće je jedan čovek koji sedi za stolom u dnu saluna, poslednjem u ćošću.

Prolazi kroz salun i staje ispred čoveka. Skida šešir. Stavlja ga na sto. Seda.

- Da li si ti časovničar?

- Taj sam - kaže Fil Vitaker. - S tim dećijim licem? - Šća ćeš.

Čovek u crnom pljune na pod. - Šća se tebe tiće taj sat? - kaže.

- To nije sat. To je sef. Čovek u crnom se smeši. - Pun - dodaje Fil Vitaker.

Čovek u crnom cokane jezikom. - Bingo - kaže.

- Genijalno. Otvoriš cisternu, voda poteće, pokrene mehanizam, a mehanizam pokrene kazaljke. Osim što ako pokušaš ne radi. A znaš li zašto?

- Ti mi kaži.

- Zato što radi naopaćke. Ti pokreneš kazaljke, one pokrenu mehanizam, mehanizam pokrene vodu, voda se popne, pokrene tri klipa koja otvore jednu podzemnu prostoriju i ispumpaju odozdo, ispod zemlje, drugu vodu: prepunu zlata, vodu koja tu stoji trideset ćetiri godine, tri meseca i jedanaest dana. Izgleda kao da je sat. Ali u stvari je sef. Genijalno.

- Čestitam. Puno toga znaš.

- Više nego što i možeš da pretpostaviš, Matijase.

Kao strujni udar. U jednoj sekundi čovek u crnom je čovek koji samo što nije ustao, mašio se pišćolja i pripucao. U sledećoj sekundi je to čovek koji ćuje jedan glas kako urla:

-Ne mrdaj!

U trećoj sekundi se zaustavlja. U ćetvrtoj ponovo seda. U petoj se lagano okreće, s rukama položenim na sto.

Sudija ima dve šljašteće ćizme ukrašene raznobojnim zvezdicama, nitnama i sličnim stvarima. Kosa mu je natopljena parfemom, ćak je i sveže obrijan. Stoji na drugom kraju saluna, s pušćkom uperenom u čoveka u crnom.

- Razgovor još nije završen - kaže.

Čovek u crnom ponovo skreće pogled ka Filu Vitakeru.

- Šća hoćeš od mene?

- Hoću nešto da ti isprićam, Matijase. - Poćni onda.

- Imaš preča posla?

- Da ubijem onu tamo mešinu i izvučem živu glavu iz ovog idiotskog mesta.

- On je strpljiv čovek. Sačekaće. - Rekoh ti da počneš.

-OK Desilo se pre trideset četiri godine, tri meseca i jedanaest dana. Noć. Ti predlažeš svom bratu Arnu da pobegnute s ostalom petoricom i sa zlatom. On odbija. Shvata da je sve svršeno, i da će sve ostalo biti samo ružna borba za zlato. Čini nešto što samo ti razumeš: poklanja ti svoj srebrni sat. Uzima svoje stvari i odlazi, usred noći. Mora da je nesnosno imati tako pravičnog brata, zar ne Matijase? Bezgrešnog. Poput Boga. Kako je bilo živeti u njegovoj senci godinama,

desetinama godina? To je jedna od onih stvari koje mogu da te izlude, zar ne? Ali ti nisi izludeo. Štaviše. Sačekao si. I te noći tvoj trenutak je došao. Kao da te gledam, Matijase. Ideš ka satu, otvaraš sef, pun je, odnosiš sve zlato koje možeš da sakriješ u sedlo svog konja. Ujutru istrčavaš iz kuće vičući na sav glas da je Arn odneo sve zlato, i zajedno sa svojih pet prijatelja krećeš u poturu za njim. Sustižete ga dok je još u pustinji. Arn je sam protiv šestorice: nema nikakve šanse. Koliko ih je smaknuo pre nego stoje umro, Matijase? Dvojicu, trojicu? - Nije važno. Za ostale si se pobrinuo ti. Nisu to očekivali, bili su ti prijatelji. Ubio si ih s leđa, možda čak i dok su pucali u tvog brata, zar ne? Odsecaš i njima glavu, svima spaljuješ oči. Vezuješ njihove glave za sedla. A za sedlo svog konja vezuješ glavu tvog brata Arna. Lukavo. Konji stižu u Klozingtaun svečeri. Gotovo da je mrak, glave su unakažene, konj je tvoj. A pre svega: svet vidi ono što očekuje da vidi. Zašto bi brat koji je celoga života bio gubitnik baš ovoga puta pobedio? Očekivali su tebe mrtvog i videli su tebe mrtvog. Da se to i sto puta dogodilo, oni bi svih sto puta ponovo videli tvoju glavu, okačenu o to sedlo. Ali ta glava je bila Arnova.

Čoveku u crnom ne zaigra nijedan mišić.

Fil Vitaker baca pogled kroz prozor. Tamo napolju su jedanaest konjanika u žutim ogtačima i 138 pušaka uperenih u njih. - Sve ostalo je osveta duga trideset četiri godine, tri meseca i jedanaest dana. Proveo si pola života izigravajući Arna Dolfina i

uživajući svakoga dana u pomisli da ga Čitav jedan grad mrzi,

napokon, tog boga koji ga je prevario, lopova, ubicu svog dobrog

brata Matijasa, čoveka koji je od samog početka planirao kako da ih zajebe, nitkova koji se šetka unaokolo igrajući poker i skupljajući satove, dok oni ostadoše ovde, umirući lagano, na tom vetru. Genijalno, Matijase. Morao si da se odrekneš sveg onog zlata, ali dobio si osvetu kakvu si želeo. Kraj priče.

Matijas Dolfin progovara tiho, dubokim glasom. - Ko ovo zna osim tebe?

- Niko. Ali ako si namislio da me ubiješ, bolje nemoj sada. Ona

mešina tamo nije naivna. Pre pedeset kila bio je lovac na glave: nije mu problem da puca u leđa.

Matijas Dolfin steže pesnice.

- OK, koliko tražiš da držiš jezik za zubima? - Tvoj srebrni sat, Matijase.

Matijas Dolfin instinktivno spušta pogled na svoj crni kožni prsluk. Zatim se ponovo upilji u oči Fila Vitak era.

- Ako si tako vest, časovničaru, kako to da ti treba šifra za otvaranje sefa?

- Ne zanima me da otvorim sef. Zanima me Matori. A kako bih ga pokrenuo ne morajući da ga razbijem, potrebna mi je šifra. - Ti si lud.

- Ne. Ja sam časovničar.

Matijas Dolfin vrti glavom. Uspeva mu čak i da se osmehne. Polako

razgrće ogrtač, vadi sat iz džepa i naglim pokretom kida lanac kojim je vezan za prsluk. Spušta sat na sto.

Fil Vitaker ga uzima. Diže poklopac. - Ne radi, Matijase.

- Nisam ja časovničar. - Što jes' jes'.

Fil Vitaker prinosi sat očima. Čita nešto na unutrašnjoj strani poklopca. Vraća sat, tako otvoren, na sto.

- Poker dama i kralj karo - kaže.

- Sad možeš da pokreneš Matorog, ako ti je do toga baš toliko stalo. - Da, sada mogu.

- Siguran sam da će se svi prijatno iznenaditi, kad to učiniš, dok ja baš ne ginem da tome prisustvujem. Zato kaži onoj mešini da spusti pušku, sada bih zaista morao da pođem.

Fil Vitaker daje znak sudiji. Sudija spušta pušku. Matijas Dolfin lagano ustaje.

- Zbogom, časovničaru.

Kaže. Okreće se. Gleda sudiju u oči.

- Da li se varam ili smo se nas dvojica već sreli? - Možda.

- Bio si mlad i uvek si stizao sekund kasnije. Jesi to bio ti? - Možda.

- Čudno: ljudi celoga života prave istu grešku. -A to je? - Ti si uvek stizao sekund kasnije.

Potom poteže i puca. Sudija ima samo toliko vremena da digne pušku. Jedan metak ga pogada u grudi i on se strovaljuje uza zid. Na zvuk pucnja napolju nastaje pakao. Matijas se baca na Fila Vitakera i, ležeći preko njega, na podu, pritiska mu cev pištolja o čelo.

- OK, časovničaru, ovu ću ruku ja da odigram.

Napolju je paklena pucnjava. Matijas ustaje vukući Fila Vitakera kao krpu. Prelazi salun čvrsto ga držeći uz sebe i sklanjajući se od prozora. Prolaze pored sudije: skljojkanog na podu, sa grudima koje krvare i puškom još uvek čvrsto stegnutom u ruci. Govori s naporom, ali govori.

- Rekao sam ti, momče. Ne treba mu dati vremena. Matijas ga nogom udara u glavu, sudija se prući bez svesti.

- Gade - kaže Fil Vitaker.

- Ćuti. Treba samo da ćutiš. I da hodaš. Polako.

Približavaju se vratima. Prolaze pored starog Indijanca koji sedi na podu. Matijas ga i ne gleda. Staje u zaklon, pored vrata.

Čuje kako pucnjava zamire, gotovo iznenada, kao usisana vakuumom. Još poneki usamljeni pucanj.

Potom tišina.

Tišina.

Matijas gura ispred sebe Fila Vitakera, upirući mu cev pištolja u leđa. - Otvori vrata, časovničaru. Fil Vitaker ih otvara.

Glavna ulica Klozingtauna pretvorena je u groblje konja i žutih ogrtača.

Samo vetar, prašina i leševi. I na desetine ljudi, s oružjem u rukama, raspoređenih po krovovima, svuda. U tišini.

Gledaju.

- OK, časovničaru, da vidimo koliko si omiljen, u ovom mestu. Gura ga napolje i izlazi za njim.

Svetlost, vetar, prašina. Svi ih gledaju.

Matijas, gurajući Fila Vitakera ispred sebe, prelazi preko trema i silazi na ulicu. Vidi svog konja vezanog za ogradu. To je jedini konj koji je još uvek na nogama. Gleda oko sebe. Svi ga gledaju. Svima su puške spuštene.

- Koji im je kurac, časovničaru? Zasitili su se ubijanja? - Misle da si ti Arn.

- Šta koji kurac pričaš?

- Nikada se ne bi usudili da ubiju Arna. - Šta koji kurac pričaš?

- Želeli bi, ali ne mogu. Draže im je da to on uradi umesto njih. Fil

Vitaker pokazuje prema sredini ulice. Matijas gleda. Sjajan crni

šešir, svetli ogrtač, do zemlje, uglačane čizme, dva pištolja u opasaču, srebrne drške. Prilazi im držeći ruke ukrštene i prstima milujući pištolje. Liči na kakvog zatvorenika ili luđaka. Na pticu sklopljenih krila. -Koje sad pa ovaj?

- Neko ko poteže brže od tebe.

- Kaži mu da ću ti ako ne stane prosvirati mozak. - Ionako ćeš to učiniti, Matijase.

- Kaži mu!

Fil Vitaker razmišlja: veličanstven si Birde. A onda više: - BIRDE!

Bird nastavlja da hoda, lagano. Iza njegovih leđa Matori posmatra tu scenu svojim očima od karata.

- BIRDE, STANI. BIRDE! Bird se ne zaustavlja. Matijas prislanja cev pištolja na vrat Fila Vitakera. - Još tri koraka i pucam, momče.

- BIRDE!

Bird pravi još tri koraka a onda se zaustavlja. Na nekih dvadesetak metara od njih. Stoji nepomičan.

Fil Vitaker razmišlja: kakva priča. Potom izgovara, u vetar:

- Birde, gotovo je. Izgubljena partija. On ima bolje karte. Pauza. - Poker dama i kralja.

Tada Bird raširi krila. Ali u okretu, ogrtač mu zaleprša na vetru. Četiri munjevita pucnja, ispaljena u lice Matorog.

Dama. Dama. Dama. Dama.

Matijas nišani u Birda i puca. Dva metka u leđa.

Bird pada, ali padajući još jednom puca. Peti metak.

Kralj.

Matori se oglasi: KLAK.

Najednom prozoru saluna, Džuli Dolfin sravnjuje oko, nišan, čove-ka, kaže Zbogom brate, i pritiska obarač.

Matijasova glava se rasprskava, krv i mozak pljušte unaokolo.

Indijanac, u salunu, tiho peva i lagano otvara šaku puštajući da mu između prstiju iscure zlatonosni pesak.

Srebrni sat, na stolu, počinje da kuca.

Kazaljka Matorog podrhtava, a onda se pokrenu.

Fil Vitaker stoji posred ulice, isprskan krvlju. Kakav umor, pomisli. U tišini, Matori se zatrese i promrmlja nešto glasom nalik na grmljavinu koja dopire iz središta zemlje.

Čitav Klozingtaun pilji u njega. Napred Matori, kaže Fil Vitaker. Tišina.

A onda eksplozija. Matori se otvara.

Mlaz vode šiknu u nebo.

Svetlucajući na podnevnom suncu, ne prestaje da šiklja, ljeskava reka ispaljena u vazduh.

Voda i zlato.

Čitav Klozingtaun gleda uvis.

Fil Vitaker pak gleda u zemlju. Saginje se, zahvata šaku peska. Uspravlja se. Širi prste.

Nema vetra, više, pomisli. Bird sklapa oči.

Njegove poslednje reci behu: - Merci.

Birda sahraniše s ukrštenim rukama: prsti su mu počivali na pištoljima, koji su, onako sjajni, takode bili tamo, u sanduku. Puno njih je otpratilo kovčeg do na sam vrh brega, jer su mislili da će, nakon mnogo godina, biti ponosni što mogu da kažu: ja sam ispratio Birda, tog dana, na onaj

isvet. Iskopali su jednu lepu raku, široku i duboku, i postavili

nadgrobnu ploču, tamnu, sa njegovim imenom. Spustili su kovčeg u raku a onda su svi

poskidali šešire i uperili oči u pastora. Pastor je rekao da nikada ranije nije sahranjivao nijednog revolveraša, te da nije siguran šta treba da kaže. Upita da li je taj čovek ikada u životu učinio neko dobro delo. Tada sudija, kome je jedan metak ostao negde u predelu kičme ali ga je za to bolelo dupe, reče daje Bird pogodio četiri dame i jednog kralja, sa trideset metara, ne promašivši nijednom. Upita da li je to dovoljno. Pastor reče da se boji da nije. I tada započe rasprava, svi su se upinjali da se prisete kakvog dobrog dela, makar samo jednog, koje je Bird učinio za života. Doista čudno, ali su im na pamet padali sve sami nitkovluci. Na kraju, sve što su uspeli da iskopaju bila je ona sumanuta priča daje učio francuski. Ako ništa drugo, to je makar zvučalo otmeno. Upitaše pastora da li je to dovoljno. Pastor reče da je to kao da pecaš pastrmke u čaši viskija. Tada sudija uperi u njega pištolj i reče:

-Pecaj.

I tako pastor izreče gomilu zanimljivih stvari o tome kako se iskupiti od grehova učeći jezike. Nije se loše snašao. Amin, rekoše svi na kraju, prilično ubeđeni. Napuniše raku zemljom, i vratili se kućama. Sa novcem koji su našli kod Birda doveli su iz grada jednog mari-jačija. Odveli su ga na breg a onda ga upitali koliko pesama može da otpeva za te pare. On napravi nekoliko računica a onda reče: hiljadu trista pedeset. Dadoše mu novac i rekoše mu da počne, i da ne brine o vremenu, jer se Birdu ionako nigde nije žurilo. On uze svoju gitaru i počeo. Pevao je pesme u kojima je sve išlo prilično naopako, ali je svet, začudo, bio veoma zadovoljan. Pevao je sedam sati. Potom se iz grada začuše prvi pucnjevi. On shvati poruku, pope se na svoju mazgu i pobeže glavom bez obzira. Ali bio je to pošten marijači, pevao je sve dok nije iščezao s vidika, a potom danima i mesecima i godinama. I zbog toga, u tim krajevima, kad ljudi čuju marijačija kako peva, dignu čaše i kažu: Za Birda.

Ni daška vetra, valjaju se prozirni velovi crvenog zalaska na obzorju Klozingtauna. Fil Vitaker nabija šešir na glavu i penje se na konja.

Gleda u daljinu, ispred sebe. Potom se okreće ka sestrama Dolfin koje nepomično stoje, sa sedim besprekora počesljanim kosama. Tišina.

Konj spušta glavu nekoliko puta, potom diže njušku da pomiriše vazduh.

220

Oči Džuli Dolfin se cakle od suza. Usne su joj stisnute. Mahne rukom u znak pozdrava, jedva primetno, ali Filu Vitakeru se taj pokret učini predivnim.

- Dobra petlja i nabijem pištolji, momče - kaže Melisa Dolfin. -Sve ostalo je jalova poezija.

Fil^ Vitaker se smeši.

- Život nije dvoboj - kaže. Melisa Dolfin širi oči. - Naravno da jeste, idiote. Muzika.

- Ne, to je nešto sasvim drugo.

-Misliš li daje to pitanje iskustva ili... mudrosti, da upotrebimo tu reč? - Mudrosti?... ne znam, smatram daje to pre... kažimo daje način na koji se oseća bol drugačiji...

- U kom smislu?

- Hoću da kažem... kad si mlad bol te preseče i to je kao da si

upucan... to je kraj, čini ti se da je to kraj... bol je kao pucanj, razbije te, kao eksplozija... čini ti se da nema pomoći, da je nepopravljivo, konačno... stvar je u tome što mu se ne nadaš, to je čela suština, što kad si mlad ne očekuješ bol, on te iznenadi, iznenađenje je to što te sjebe, iznenađenje. Iznenađenje, kapiraš?

-Da.

- Kao star... to jest, kad ostariš... nema više tog iznenađenja, ne uspeva više da te iznenadi... osećaš ga, to da, ali to je samo umor koji se nadovezuje na umor, više ništa ne eksplodira kapiraš?, to je samo kao da ti dodaju još nekoliko kila na grbaču... to je kao da hodaš u cipelama koje postaju sve raskvašenije, od blata, i teže. U određenom trenutku se zaustavljaš, i ruje kraj. Ali ne razbije te, kao kad si mlad, to više nije to. I zato možeš da

boksuješ dok si živ, ako hoćeš. Više ne može da ti naudi, po mom mišljenju posle nekog vremena više ne može da ti naudi. Jednog dana si suviše umoran, tada se okreneš i odeš, i to je sve.

- Ti si se povukao zbog umora?

- Mislio sam da sam umoran. To je sve.

- Umoran od udaraca?

-Ne... udarci su mi se još uvek dopadali, da ih zadajem i primam,

voleo sam da boksujem... nije mi prijalo da gubim, naravno, ali mogao sam još dugo da nastavim da pobeđujem... ne znam... u jednom trenu sam pomislio kako nemam više želju da budem tamo gore... kad si tamo gore svi te gledaju, nemaš kud, sve oči su uperene u tebe, čak i ako se ukakiš vide te, ne možeš od toga da pobegneš, i to me je umorilo...

225mislim da me je odjednom obuzela neka divljačka želja da odem na neko mesto gde niko neće moći da me vidi. I tako sam prekinuo. To je sve.

- Prekinuo si, međutim, veoma pompezno, usred meča za svetskog prvaka...

- Četvrta runda, sa Batlerom, da...

- Pa, to je bio priličan šok, to su slike koje su obišle svet, ti koji iznanaada prestaješ da se boriš, okrećeš se...

- Mrzim te slike, na njima sam ispao kao budala, ili kukavica, a zapravo se radi o nečem sasvim drugom... čovek ne može da bira momenat kad će shvatiti neke važne stvari, ja sam ih shvatio tamo gore, usred tog meča, odjednom mi je sve izgledalo tako kristalno jasno, i bilo je toliko očigledno da treba da siđem odozgo, da pronađem neko mesto gde neću biti pod lupom, nije bilo važno što se to dogodilo usred meča, to uopšte nije bilo važno...

- ... bio je to susret o kojem se pričalo mesecima... -...da... - ... bilo je to svetsko prvenstvo...

-Da, u redu, ali... OK, bilo je to svetsko prvenstvo, šta da ti kažem,

znao sam stajanje svetsko prvenstvo, nisam valjda idiot... Menije svetsko prvenstvo bilo u glavi još od prvog dana kad sam ušao u vežbaonicu... Smešno je reći, ali meni boks nije bio preterano važan, bilo mi je važno da se popnem gore, na vrh, da budem prvak sveta. Potom su se stvari promenile, ali na početku... bože, koja ambicija, kad si mlad često maštaš o nečemu što... i zaista u to veruješ, pa čak i ako te svet mrzi jer si umišljen, ili deluješ kao kakav suludi grandoman, i sve je to tačno, ali u tebi... bože kakva snaga je u tebi, neka predivna snaga, život u najčistijem obliku, a ne kao oni sračunati, koji kriju svoje nade u sla-marici, da znaš da ljudi na kraju to prozru, one koji glume, a onda te u poslednjoj rundi zajebu, recimo nekim prljavim udarcem... oh, ja sam bio nesnosan, ali... Mondini mi je zbog toga zamerao, uvek

mi je zbog toga zamerao... ali... u to doba naučio sam da preživim. Na kraju se to pretvori u bolest koja te više ne napušta.

-Mondini, stajanje on za tebe značio?

- To nije baš lepa priča.

- Želiš li o tome da pričaš, Lari?

-Ne znam. Krenulo je naopako, a možda nije ni moglo da ispadne drugačije.

- Rastali ste se posle susreta s Poredom. - Sećaš li se tog susreta, Dene? - Naravno.

- OK, onda ću ti nešto reći. Pre one četvrte runde, sećaš je se? - One poslednje...

- Da, pre te poslednje, u ćošku, za vreme pauze, pa, Mondini više nije bio tu, otišao je...

- Nije bio u ćošku?

- Ne, ne radi se o tome, bio je on u ćošku, radio je sve što treba, voda, soli, sve te gluposti... ali više nije bio tu, to više nije bio Mondini, to više nije bio moj Učitelj, bio je neko ko me je napustio, kapiraš? - Poreda je često ponavljao da mu je Mondini platio da pobjedi u tom meču.

- Pusti to što kaže Poreda. -Ali on... - Do kurca je važno šta kaže Poreda. - Povelj si čak i neku istragu...

- Budalaštine. Ustao sam sa te klupice i bio sam sam, to je jedino što je važno.
- Bila je to jedna od najžešćih rundi koju sam ikada video.
- Ne znam, slabo se sećam, to više nije bio boks, u tom trenu, bila je to mržnja i nasilje, to nisam bio ja, tamo gore, bilo je to nešto što se borilo umesto mene...

- Mondini je bacio peškir dvadeset sekundi pre kraja runde. - To nije smeo da učini.
- Posle je rekao da ne voli da gleda svoje učenike prebijene na mrtvo ime.
- Gluposti. Dobro me slušaj, ja sam mogao da nastavim, mogao sam tako da nastavim još sto sati, bio sam mlad a Poreda je bio star, i čuj me dobro, ja se možda ne sećam svakog detalja iz te runde, ali ono čega se sećam bilo je Poredino lice, izgledao je kao neko koga boli svaki delić tela, kao neko ko više ne može da izdrži, bio bi mrtav pre

mene, to je sušta istina, kada sam video kako sudija prekida i kako onaj peškir leti na pod, pomislio sam da su ga bacili iz Poredinog ćoška, kunem se, pomislio sam da su napokon ukapirali, i koliko se sećam čak sam i podigao ruke, jer sam mislio da sam pobedio. A peškir je u stvari bio moj. Smešno.

- Poredini udarci su bili jezivi, Mondini je to znao. - Mondini nije smeo da baci peškir.
- Zašto je to učinio? :
- To pitaj njega, Dene.
- Uvek je govorio daje to učinio da te spase. -Od čega? - Govorio je da...
- Od čega da me spase? -On je govorio... - Menjaj temu.
- Bože, prošlo je toliko godina i još uvek mi diže pritisak, taj događaj... izvini, Dene, šta misliš da isečemo taj deo, a?, je 1' to može?
- Ne brini, nema problema... možemo posle da montiramo intervju kako hoćemo...
-... to je nešto što... ne znam, nikada nisam shvatio, zapravo jesam, a uostalom... ma, gluposti.

- Posle si prešao u klan braće Batista.
- Morao sam negde da odem, oni su imali načina da me odvedu na svetsko prvenstvo...
- Kružile su mnoge priče o tom klanu, neki su govorili da...
- Hoćeš da čuješ nešto o Mondiniju?, hoću nešto da ti kažem o Mondiniju, nikada to nikome nisam rekao, ali sada hoću, ovde u emisiji... dakle, četiri godine posle onog meča... nismo se od tada videli niti čuli niti išta... ja sam već bio sa braćom Batista, bilo je to u vreme kad sam se spremao za susret s Milerom, pobednik je trebalo da boksuje sa Batlerom za titulu svetskog prvaka, to je bilo otprilike u to doba, i... jednoga dana su mi poturili neke novine u kojima je bio intervju sa Mondinijem. To nije bilo prvi put, često bi mi se desilo da pročitam ponešto o njemu, i gotovo uvek bi mu uspelo da proturi nešto protiv mene, neku opasku, makar samo jednu rečenicu, ali činilo se da mu je bilo jako bitno da me svaki put potkači. I, tog puta, čitam kako ga novinar pita da li imam neke šanse protiv Milera. A on kaže: Sad kada je s braćom Batista naravno da ima. Tada ga je novinar zamolio da objasni, kako bi pravilno shvatio. A on kaže: Lojer je

folirant, dobro je boksovao, kao mlad, ali novac mu je pomutio razum, sada je samo marioneta u rukama braće Batista, oni će ga odvesti kud god požele, možda čak i na prvenstvo. Onda je izrekao neku glupost o mojim kolima i ženama sa kojima sam izlazio, ne znam, staje on znao, nismo se videli godinama, staje on znao o ženama sa kojima sam izlazio... jebi ga, bio je moj Učitelj, znao je da sam veliki, znao me je u dušu, nemoguće da je sve zaboravio zbog jedne fotografije u novinama, ili neke gluposti koju je negde pročitao, gledao je čak i moje mečeve, znao je da mogu bez svih braća Batista na ovome svetu, on je znao staje boks, i te kako je znao, bila je to samo pakost, i jed. I tako sam uradio nešto besmisleno, otišao sam pravo u njegovu vežbaonicu, i pre nego što je bilo ko uspeo da me zaustavi prišao sam mu i

rekao Idu u dupe Mondini i počeo da udaram, znam da zvuči grozno, ali on je takođe bio bokser, mogao je da se brani, i to je i učinio, a ja sam udarao, bez rukavica, ali sam udarao sve dok ga nisam video na podu, a onda sam mu rekao Idu u dupe, još jednom, i ta slika mi je ostala u sećanju, on na podu rukom prelazi preko lica, a onda gleda u svoju ruku, svu krvavu, to je bio poslednji put da sam ga video. Nikada više nisam čitao njegove intervju, nisam više hteo ni da čujem za njih. Grozno, a? -1 nikada se više niste čuli? - Bio mi je Učitelj, do đavola. Jesi li ti ikada imao Učitelja, Dene? -Ja? -Da, ti.

-Možda... da, možda, nekog...

- Mora da je teško biti Učitelj, nikome to dobro ne uspeva, znaš? - Možda.

- Mora da je teško.

-Da li si imao drugih?... Učitelja, mislim.

- Ne. Posle Mondinija, ne. Sa braćom Batista, bilo je kao da sam u

čošku imao kakvog vodoinstalatera, ili agenta osiguravajućeg društva, ne bi bilo razlike. Boksovao sam sam, svih tih godina. Sasvim sam. - Zar te ničemu nisu naučili?

- Da ne prekuvam špagete. Samo to. - A meč s Milerom ?

- Milerom? -Da.

-Miler je bio gladan. Dopao bi se Mondiniju. Došao je iz ne znam kog predgrađa, stalno se hvalio kako on tobože poznaje ulicu, te da ga ništa više ne može uplašiti. Sviranje kurcu. Svi se plaše. - Svi? -Naravno, svi...

- si se plašio?

- Ja... to je čudno... na početku ne, nisam se plašio, zaista, posle se to promenilo... da ti kažem nešto, nešto što će ti razjasniti... pre svakog meča... popneš se gore, kapiraš?, i u tih nekoliko časaka pre nego što počneš imaš protivnika u drugom uglu, skakuće se, zamahuje u prazno... pre samog početka meča, kapiraš?... i, tada mnogi Učitelji, obrati pažnju, stanu ispred svog boksera, posade se baš između njega i njegovog protivnika, kako on ne bi video neprijatelja, kapiraš?, posade se između, gledajući pravo u oči svom učeniku i urlaju mu nešto u lice, a sve to kako on ne bi gledao svog protivnika, ne sme da ga gleda, ne sme imati vremena da razmišlja, i da se plaši, kapiraš?... Ali, Mondini je radio

229upravo suprotno. Posadio bi se pored tebe i gledao u protivnika kao da posmatra neki pejzaž s balkona svoje kuće. Bogovski. Komentarisao je, dobacivao. Sa Sobilom, na primer... Sobilo je bio obrijan do glave, i bio je tetoviran upravo na vrhu čele... sećam se da Mondini nije prestajao da ponavlja Kaži Lari, jesu li mu se to pokakili na glavu?, a ja sam mu odgovarao To je tetovaža, Učitelju, a on Ma nemoj i tražio je naočare da bi bolje video, ali nije ih nalazio i... eh, nije bilo lako plašiti se, uz sve to. Kasnije, stvari su se promenile. Bili su to drugačiji bokseri... zaista zastrašujući... Miler je, na primer, već bio ubio dvojicu, pre nego što se susreo sa mnom, to je verovatno bio nesrećan slučaj, ali bez obzira, tu su izgubili glavu... bio je to tvrd boks, Mondini mi je uvek govorio, bili su to drugačiji udarci, čudno je bilo što si od njih mogao i umreti... čudno... umreti... znaš šta mi je jednom prilikom rekao Pir-son?, matori Pirson, sećaš ga se, prvak... - Bil Pirson?

- On. Rekao mi je nešto pametno. Rekao mi je Treba da se plašiš svog protivnika: tako nećeš imati vremena da se plašiš smrti. To je rekao. - Lepo rečeno.

- Da, lepo rečeno. I bio je u pravu. Ja sam u jednom momentu naučio da se makar malo plašim svojih protivnika. To bi me zaokupilo. Izvlačilo je ono najbolje iz mene. Bio je to dobar sistem. - A Miler, da li je zaista bio tako strašan?

- Pa, naravno, on... izgledao je zastrašujuće... ali nije bio toliko

strašan koliko je izgledao, međutim... sećam se tog čudnog osećaja ona dva ili tri puta kad sam bio sateran u čošak, iznenadio me je, s njim to nije smelo da ti se desi, nikada, ali ja sam se prešao i našao se

tamo, to se desilo dva puta, ili tri, ali dobro se toga sećam, na časak sam pomislio da sam... gotov, propao, nekim delićem mozga sam razmišljao da ako ne nađem načina da se odatle izvučem da ću tu i skončati, nije se više radilo o tome da li ćeš izgubiti ili pobediti, već o tome da si mogao tu skončati... bože, palo bi ti na pamet sto načina kako da se odatle izvučeš, veruj mi, postajao si kao jegulja, kunem ti se...

- Na kraju, međutim, on je bio taj koji je završio na podu.

- Bio je jak ali spor. U boksu ne smeš sebi da dozvoliš da budeš spor. Ponašao se normalno do četvarte, pete runde... onda bi mu otežale noge, bio je sav usporen... problem sa njim bio je izdržati u tim početnim rundama, posle je dolazio lakši deo... ako se tako može reći...

- Bio je na podu četiri puta, pre nego stoje sudij a prekinuo.

- Da, bio je hrabar, i ponosan... možda to ima veze s onom pričom o gladi, bio je jedan od onih koji su bili gladni... bio je dobar tip... to jest... izgledao je upravo onako kako ljudi zamišljaju da treba da izgleda jedan bokser, u svemu, izgledao je, surov, zao i... detinjast, pomalo deti-njast... jednom, pre nekoliko godina, ulazim ja u jedan bar i vidim ga tamo, kako pije, sedeći za šankom, sav elegantan, u srebrnom sakou, s plavom karavatom, ili već tako nečim, da umreš od smeha, ali on je mislio daje veoma elegantan... ponudio me je pićem i počeo da priča, kao navijen, kazao je da razmišlja da se vrati, imao je dobru ponudu od jednog kluba iz Renoa, bio je još uvek u formi, i pored toga što je govorio malo sporije... znaš, pomalo valjajući jezikom, kapiraš?... činilo se da je prilično u formi, rekao je da mu je jedini problem leva ruka koja bi se slomila već i kad bi samo pritisnuo kvaku, i tada sam mu ja rekao da zajebe levu ruku, da mu je dovoljna desna, jer sam je još uvek pamtio, njegovu desnicu, setio bih je se svaki put kad bih ustao iz kreveta... i on je bio zadovoljan, smejava se, i pio, i smejava se... u jednom momentu mi reče nešto što mi je ostalo u sećanju, reče mi daje on, pre svakog meča, morao rukom da dodirne glavu nekog deteta, to mu je donosilo sreću, i reče mi da je taj dan, protiv mene, izašao iz svlačionice a onda kao i uvek krenuo prema ringu prolazeći kroz gomilu, i osvrtao se oko sebe sve vreme, ali deteta ni za leka, i kada se popeo u ring, i svi su pljeskali i vikali, on je mislio samo na to, da nije našao nijedno dete da mu dodirne glavu, i još uvek je tamo gore, stojeći u ringu, u poslednjim trenucima pre

gonga, još uvek je pogledom tražio neko dete, u prvim redovima. I reče da su tamo međutim sedeli samo odrasli. I stari. I reče da je mnogo gadno kad tražiš neko dete a ne nađeš ga. Upravo je tako rekao. Mnogo je gadno kad tražiš neko dete a ne nađeš ga-- Potom se zaista i vratio u ring, deset rundi sa Bredfordom, prilično tužan meč.

-Vi koji sedite dole to nazivate tužnim... vi... ali to nije tužno... šta to znači... nije tako, znaš, Dene?... to nije tužno, lepo je... pa čak i ako boksuju da ti muka pripadne, a ti ih se sećaš kad su bili mršaviji i brži, i onda kažeš Kako je tužno, ali... ako bolje razmisliš... oni samo po-kušavaju da ugrabe još malo sreće u životu... imaju na to pravo, to je kao dvoje koji se vole i koji posle mnogo godina zajedničkog života, uzmimo posle trideset godina provedenih zajedno, deleći postelju,

jedne večeri u krevetu... makar i sa ugašenim svetlom, makar ne

sasvim goli, jedne večeri ponovo vode ljubav... i staje to onda, tužno?, samo zato što su stari i... meni je to lepo, ako si se bavio boksom to ti je lepo, ja sam taj meč gledao... taj Milerov, bože, bio je debeo kao... ali razmišljao sam OK, tako i treba, udarci su bili dobri, nisu imali čega da se stide, ako je to bila njihova želja bilo je dobro što su je ostvarili, nadam se samo da su im dobro platili, zaslužili su... - Ti se međutim nisi vratio u ring. -Ja nisam.

- Da li si ikada bio u iskušenju?

- O bože, baš da nikada nisam... ne bi se moglo reći... ali... ne, nikada nisam ozbiljno pomišljao da se vratim.

- Posle pobede nad Milerom... posle pet godina profesionalnog boksa, s rekordom od 35

pobeda i samo jednim porazom, postao si zvanični Batlerov protivnik, na svetskom prvenstvu. Čega se sećaš iz tog perioda?

- Lepa vremena: dobro se jelo i vreme je letelo. Znaš li ko je tako govorio?, Drink, Mondinijev pomoćnik... boksovao je dve godine, samo dve godine, kao mlad, ali njemu je to ostalo kao nešto

najbožanstveni-je... mislim daje dobijao batine u svakom meču, ali bio je mlad i... ne znam detalje, ali izgleda da su to bile jedine dve godine njegovog života vredne pomena, i tako su ga stalno svi zapitkivali Hej Drink, kakve su bile te godine?, a on: Lepa vremena: dobro se jelo i vreme je letelo. Kakav lik.

- Ti si uvek govorio da veoma poštuješ Batlera. Da li si ga se plašio, pre nego što ste se sreli, onaj prvi put, u Sinsinatiju?

- Batler je bio inteligentan. Bio je poseban tip boksera. Čovek bi rekao daje bio stvoren pre za... bilijar ili tako nešto... nešto za šta su potrebni nervi, preciznost, smirenost... a ne nasilje... znaš li šta je za njega govorio Mondini, kad smo gledali njegove mečeve? Govorio je: Uči: pisma se pišu glavom: pesnice samo dostavljaju poštu, ništa više. Ja sam gledao i učio. Sećam se da su mnogi, u to doba, govorili daje njegov boks dosadan, pričalo se daje s njim boks postajao nešto dosadno, dosadno kao kad gledaš nekoga kako čita knjigu, govorili su. Ali, istina je bila da je on držao čas, svaki put kada je boksovao, držao je čas. Bio je jedini koji je bio jači od mene.

- U Sinsinatiju, toga dana, oduzeo si mu titulu svetskog prvaka, poslavši ga na pod trideset dve sekunde pre kraja susreta.

- Najlepša runda u mom životu, u jednom dahu, božanstveno.

- Batler je rekao daje u jednom trenutku poželeo da siđe u gledalište kako bi mogao da uživa u spektaklu.

- Batler je bio gospodin, pravi gospodin. Znaš one tamo godine, u Medisonu, pre susreta Kostner-Avorijas, sreli smo se on i ja, i ostali nekadašnji šampioni, uobičajeni defile bivših šampiona pre meča, je 1'?, tamo gore u ringu, aplauzu nikad kraja, sve u svemu, odužilo se, nikako da se završi, još jedan šampion, pa još jedan, kad u jednom trenu Batler,

koji je stajao do mene, okrete se ka meni i upita me Znaš li čega se najviše plaši jedan bokser?, a ja rekoh Ne, ne znam... mislio sam da hoće da ispriča vic, i tako rekoh Ne, ne znam... a u stvari je bio mrtav ozbiljan. Reče: Da kad umre neće imati para za pogreb. A onda se okrenuo na drugu stranu i nije više ništa rekao. Možda će ti to zvučati glupo, ali ja sam o tome dosta razmišljao, i da znaš da je bio u pravu, ako se setim svih onih boksera s kojima sam pričao, pre ili kasnije počeli bi da palamude o tome gde će biti sahranjeni, i o pogrebu, zvuči debilno, ali je tako, kao što reče Batler i... to je nešto što me je navelo na razmišljanje, jer... meni, na primer, meni to nikada nije palo na pamet, mislim da nijednom nisam ni pomislio na to kako će izgledati moj pogreb, šta znam, to nisu stvari na koje ja obično mislim... kapiraš?, ne... čak i u tome, kao da ja s tim nemam veze, sa... to kao da nije moj svet, ring i sve to... verujem da je Mondini na to mislio, da ja nisam pripadao tom svetu, boksu, i da nije bilo važno da li sam talentovan ili ne, nisam pripadao tome i tačka, mislim daje to razlog zašto nikada nije verovao, on, u mene, istinski verovao, biće daje to

razlog, on je mislio da to nije za mene, niko nije mogao da ga ubedi u suprotno, i... nikad... tako.

- Osam meseci posle meča u Sinsinatiju ti si pristao na revanš. I suočio se s drugim porazom u tvojoj karijeri.

-Da.

-Mnogi su govorili da se nisi dobro pripremio za taj susret, šuškaloo se čak i o nameštalcji, govorili su da su braća Balista već imali na umu i treći susret, i brdo para... govorili su da su te

primorali da izgubiš... - Ne znam... sve je bilo toliko čudno u tom momentu... oni mi nikada nisu ništa tražili, kunem ti se... braća Batista mi nikada ništa nisu rekli, međutim... ne znam, činilo se kao da smo svi uvrtili u glavu da to treba da bude jedan prijateljski meč koji će napokon odlučiti koje zaista jači... verujem da sam čak i ja na izvestan način želeo nešto slično, ne toliko zbog novca, to nije bilo tako važno, već zbog... činilo se daje jedino to ispravno, bog bi ga znao, moralo je tako da bude. I tako se popeh u ring ne znajući tačno šta želim... mislim da sam želeo da boksujem... da priredim spektakl... i znaš šta, da se on kojim slučajem uplašio, ili da je samo i na trenutak pomislio da bi mogao da izgubi... siguran sam da bi izgubio, sve bi bilo završeno, za njega... ja ga naravno nikada ne bih pustio... samo što... činjenica je da se on tamo gore popeo s jednom jedinom idejom, a to je da me zbríše. To je i učinio. Sve je znao sekund pre mene, znao je šta ću učiniti, na koju stranu ću krenuti, činilo se kao da on smišlja moje udarce pre nego što bih ja uspeo da ih smislim. A u međuvremenu je zakucavao. U jednom trenu shvatio sam

da je sve izgubljeno, i tada sam se zakleo da ću makar ostati na

nogama do kraja, zakleo sam se, dok sam sedeo u ćošku, i dok mi je Batista govorio kojekakve gluposti koje nisam čak ni slušao, rekoh sebi ldi u dupe Lari, iz ovog meča izaći ćeš stojeći, pa makar ti to bilo poslednje. Onda je odzvonio gong, imali smo još četiri runde do kraja, odlučio sam da svu svoju energiju usmerim na noge i izvedem najlepši ples koji je Batler ikada video. Nisam ni razmišljao o udarcima, već o tome kako ću da skakućem oko njega. Mogao sam to da izdržim, četiri runde sam mogao da izdržim. I tako sam počeo da plešem i da ga vozam unaokolo. To je trajalo minut, nešto više od minuta. Onda ga videh kako se smeši i vrti glavom. Ukopao se u centar ringa i pustio me da odigram svoju tačku. Svaki čas bi zamahnuo u prazno, ali u suštini je čekao. Njegov direkt nisam gotovo ni video, samo sam

osetio kako mi klecaju noge, a bez nogu baš i ne možeš bogzna kako da igraš...

- Znaš li da su mnogi rekli da je to bio fantomski udarac, da si se sam bacio na pod?

- Svet vidi ono što želi da vidi. Tada su već bili uvereni da sam prodao meč, i tako... ali to je bio istinski udarac, kad ti ja kažem... - Da li si ikada prodao meč, Lari?

- Kakvo je to pitanje, Dene?... na radiju smo... takva pitanja se ne postavljaju...

- Samo sam želeo da znam da li ti se ikada dogodilo da prodaš meč... prošlo je toliko godina...

- Hej... kakva su to pitanja... zašto bih ga pobogu prodao... kakve sad to veze ima...

- OK, zaboravi.

- Ti znaš kako to ide, zar ne?... ko ako ne ti... hajde, molim te...

- OK, čuj, sad kada si se povukao i... vodiš drugačiji život... želeo bih da znam da li ti nedostaje ring, i publika, i naslovi u novinama, ili vežbaonica, taj svet, ti ljudi.

- Da li mi nedostaje?... o bože, to je... to je teško reći, to su neke druge stvari, ta priča je završena... ne razmišljam o tome baš svaki dan... nedostaje mi, da, ponešto od toga mi nedostaje, normalno je da ti nedostaje... bilo je tu mnogo lepih stvari, znaš, boks ti omogućava da doživiš zaista jedinstvene trenutke, ništa nije kao... jednom rečju to je nešto posebno, zaista, ja sam puno puta bio... događalo mi se da budem srećan, činio me je veoma srećnim, na neki čudan način, nije lako objasniti, ali... kako da kažem... bio je... činio je od tebe srećnog čoveka, eto, da tako kažem, sećam se jednom, u San Sebastijanu, ne znam čak ni s kim je trebalo da boksujem, imao sam problema sa kilažom, to mi se stalno dešavalo, i tako, kako bih se stesao, Mondini me je probudio,

u pet izjutra, bio je još mrak... obukao sam debelu trenerku, a preko nje bademantil, sa namaknutom kapuljačom, a ideja je bila da preskačem konopac čitav sat i dobro se preznojim i, uostalom, to se tada tako radilo, bio je to jedini način da izgubiš nekoliko kilograma za kratko vreme... samo što... problem je bio što smo bili u hotelu i Mondini je rekao da ne smem da

preskačem konopac u sobi, da ću sve izbuditi, i tako smo sišli dole, da nađemo bilo kakvo mesto, ali u hotelu nije bilo nikoga, u to doba, i tako smo nasumice otvarali vrata

da bismo se na kraju obreli u jednoj velikoj sali, znaš one koje čuvaju za venčanja, za prijeme, tako te stvari, tu se nalazio jedan užasno dugačak sto i jedna mala bina za orkestar i veliki prozori koji su gledali na grad. Sećam se da su sve stolice bile prevrnete preko stola i da se na bini čak nalazio i bubanj, doduše prekriven čaršavom, rože čaršavom, možeš misliti. Mondini ugasi svetio i reče Preskači, i nemoj da staješ sve dok ne budeš video boje automobila na ulici. Onda je otišao. I tako sam ostao tu, sam, umotan od glave do pete, s namaknutom kapuljačom, i počeo da preskačem konopac, sam, u tom mraku, a oko mene čitav grad je spavao, a ja tu u ritmu tog konopca, osluškujući svoje odskoke, samo to, kapuljača na glavi, oči uprte ispred sebe i... vrućina, a onda zora, malo-pomalo, kroz velike prozore, ali polako, nežno, bože, bilo je to kao da sam u... ne znam, bilo je predivno, sećam se da sam skakao, i misli su mi tekle u ritmu mojih odskoka, a ono što sam mislio bilo je ja sam nepobediv, ja sam na sigurnom, upravo to, na sigurnom sam, ja sam na sigurnom, dok sam skakao, i mislio, ja sam na sigurnom... tako.

- Pretpostavljam da to znači biti srećan. - Tja. -Tja.

- Kako sada živiš, Lari? - Kako živim?

Da, hoću da kažem, kako ti ide?

To je privatno pitanje, Dene, to nisu pitanja za radio.

Ne, stvarno, zanima me, voleo bih da znam, kako ti ide., OK, ali ugasi onda taj kasetofon, šta publiku briga... Možda bi i oni voleli da čuju...

Ma daj, ne pričaj gluposti, gasi to čudo... OK, OK...

Posle možeš ponovo da ga upališ, zar ne? OK, ako želiš da Klik.

Guld ugasi svetio u toaletu. Podiže pogled ka satu. Tri minuta do sedam. Otvori ormarić, skide belu radnu uniformu i okači je na plastičnu vešalicu. Uze sa stola karticu na kojoj je pisalo Hvala i podiže je gore na policu. Potom pogleda u staklenu činiju s bakšišom. Bio je izumeo poseban sistem pomoću kojeg je mogao da predvidi ukupan iznos pre nego što bi izbrojao novac: bio je to sistem koji je uzimao u obzir različite promenljive veličine, obuhvatajući i one kao

što su atmosferski pritisak, dan u nedelji ili procenat dece koja su išla u klozet. Te tako i tog puta počeo da računa sve dok nije došao do određene cifre. Potom prevrnu staklenu činiju na sto i počeo da broji. Pogrešio bi najviše za 18 posto. Tog dana bio je jako blizu da nabode tačan iznos. Sedam posto više. Popravljao se. Pokupi novac i stavi ga u plastičnu kesu. Zatvori je i gurnu u torbu. Baci još jedan pogled unokolo da proveriti da li je sve u redu. Potom uze kaput, iz ormarića, i obuče ga. U ormariću su bile i gumene čizme, jedan geografski atlas i još nekoliko stvarčica. Tu su bile i tri fotografije, okačene o vrata. Na jednoj je bio Volt Dizni a na drugoj Eva Braun. Bila je tu i treća. Guld zatvori ormarić. Vрати stolicu na njeno mesto, gurnuvši je pod sto, uze torbu, pođe ka vratima, okrete se, baci još jedan pogled unao-kolo, potom ugasi svetio. Izade, zatvori za sobom vrata i pope se uz stepenice. Gore, samoposluga se takođe zatvarala. Poluprazni rafovi, prodavci koji su gurali brda kolica. Ode da ostavi ključeve kod Barta, u čuvarevu sobicu.

- Sve u redu, Gulde? -K'obog. - Laka ti noć.

- Do sutra.

Izađe iz samoposluge. Bio je mrak i duvao je neki leden vetar. Ali vazduh je bio čist, rezak kao staklo. Podiže kragnu kaputa i pređe ulicu. Dizel i Pumerang su ga čekali, naslonjeni na kontejner. - Je 1' bilo govana?

- U izobilju.

-Takvaje sezona, kaki se sve u šesnaest, zimi, prava milina -nereče Pumerang.

Sva trojica su držali ruke u džepovima. Kad bolje razmisliš, od svih
lepih stvari koje možeš da radiš rukama, ne postoji nijedna koju možeš da radiš u
rukavicama.

-Idemo?

-Idemo

Beleška autora.

Hvala Učitelju Silvanu Modeni, Ivanu Malfatu i svim sportistima iz Bokserske škole u
Rovigu.

Hvala Emanuely Audizio, Brunu Fornari, Arijani Montorsi, Moniki Nono, Vežbaonici Dorija u
Milanu, Đorđu Saraku, Učitelju Taciju, Rinu Tomaziju.

Hvala Lagu i Eleni Testa.

Hvala Džejku Lamoti kome sam ukrao dve opaske: jedna se nalazi na 54, a druga na 158.
stranici. Imao je smisla za humor. Njegova neprevaziđena izjava je: „Bili smo toliko siromašni
da bi na Božić moj otac izašao iz kuće, ispalio jedan metak u vazduh, a potom bi se vratio u
kuću i rekao: žalim, ali Božić Bata se ubio".Lektura

